

СТОМАТОЛОГІЯ В ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

За редакцією професора Ірини МАЗУР

2024

СТОМАТОЛОГІЯ В ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Монографія

За редакцією
професора Ірини МАЗУР

Кропивницький

2024

УДК 616.31:[614.2:005.4](477)
С 817

Бібліотека громадської організації «Асоціація стоматологів України»

Рекомендовано вченою радою Національного університету охорони
здоров'я України імені П.Л. Шупика
(протокол засідання № 9 від 13 листопада 2024 року)

Рекомендовано координаційною радою
громадської організації «Асоціація стоматологів України»
(протокол засідання № 1 від 31 березня 2023 року)

Автори:

І.П. Мазур, В.В. Горачук, А.Г. Круть, А.В. Рибачук

Рецензенти:

В.Я. Скиба – д-р мед. наук, професор, ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України»;

І.Л. Скрипник – канд. мед. наук, доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

С 817 **Стоматологія в період трансформації системи охорони здоров'я України /**
за редакцією професора Ірини Мазур. – Кропивницький: Поліум, 2024. – 264 с.
ISBN 978-617-8112-12-7

У монографії висвітлено важливі події стоматологічної спільноти в період трансформації системи охорони здоров'я України та дії воєнного стану. Представлено аналіз основних показників стоматологічної допомоги за даними ДУ «Центр громадського здоров'я України».

Видання ілюстровано таблицями, фотографіями, графіками.

Для організаторів охорони здоров'я, лікарів-стоматологів, викладачів закладів вищої медичної освіти.

УДК 616.31:[614.2:005.4](477)

ISBN 978-617-8112-12-7

© І.П. Мазур, 2024

© «Поліум», 2024

Осмищення минулого стає духовним фундаментом для затвердження сьогодення і розбудови майбутнього.

**«Визначні події
стоматологічної спільноти України
(в документах, статтях, світлинах)»**

Передмова

Запропонована до уваги читачів монографія видана з нагоди 30-ї річниці заснування Асоціації стоматологів України. Професійне об'єднання стоматологів було засноване в жовтні 1956 року як Республіканське наукове товариство стоматологів України. З відновленням незалежності України його реорганізовано в Асоціацію стоматологів України. В історичному місті Одеса стоматологи України реорганізували своє професійне об'єднання відповідно до законодавства, що дало можливість згодом увійти до Всесвітньої федерації стоматологів (FDI).

В монографії представлено найскладніший етап розвитку стоматологічної медичної галузі України за часів її незалежності. Останні два десятиліття характеризувались кардинальними процесами трансформації медицини, запровадженням нових механізмів фінансування та управління у сфері охорони здоров'я. Суттєві зміни відбувалися і в стоматологічній галузі. Динамічний розвиток інноваційних технологій та їх впровадження в практичну охорону здоров'я, з однієї сторони, зумовили підвищення вартості стоматологічної допомоги, а з іншої – виявили неможливість фінансування стоматологічної галузі державою в повному обсязі. Подальший розвиток державного сектору стоматології зазнав суттєвих трансформаційних процесів з утворенням нових організаційно-правових форм та визначенням на законодавчому рівні гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної стоматологічної допомоги.

На процеси трансформації системи охорони здоров'я України нашарувалися зовнішні виклики, а саме пандемія COVID-19 та війсьний стан. У монографії віддзеркалено життя стоматологічної спільноти в умовах посиленої інфекційної небезпеки. В тяжкі роки воєнного стану, коли внаслідок бомбардувань руйнувалась медична інфраструктура, гинули медичні працівники, відчувалася нестача медикаментів та стоматологічних матеріалів, стоматологи гуртувалися навколо професійного об'єднання – Асоціації стоматологів України. Професійна організація надихала стоматологів на подальшу працю в Україні, підтримувала українських лікарів за кордоном у нострифікації їхніх дипломів. Асоціація стоматологів України організувала роботу благодійних фондів для допомоги українським лікарям. Однак головним напрямом роботи була освітня діяльність, у рамках якої стоматологи мали можливість збиратися, хоч і в онлайн-форматі через постійні повітряні тривоги та відключення електропостачання й обговорювати свої професійні питання. Тож життя триває, стоматологічна галузь України вдосконалюється і розвивається, а стоматологи гуртуються навколо професійного об'єднання – ГО «Асоціація стоматологів України»!

**Лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки,
доктор медичних наук, професор**

Оксана ДЕНЬГА

Передмова

До уваги читачів представлено основні події стоматологічної спільноти за останні п'ять років. Події 2019 року відбувались на тлі кардинальних змін системи охорони здоров'я України. Розпочався процес автономізації медичних закладів зі зміною принципів їх управління шляхом перетворення державних бюджетних закладів на комунальні некомерційні підприємства, що стало певним викликом для комунального сектору стоматології. Другий етап повномасштабної трансформації системи охорони здоров'я, на рівні вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, у тому числі стоматологічної, відповідно до прийнятого у 2017 році Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», стартував 1 квітня 2020 року. Окрім зовнішніх викликів, а саме пандемії COVID-19, відбувалися і внутрішні, трансформаційні зміни. У квітні 2018 року був створений єдиний замовник медичних послуг — Національна служба здоров'я України, з якою в квітні 2020 року розпочали роботу майже всі комунальні стоматологічні заклади. Більшу частину державних видатків на охорону здоров'я було централізовано й об'єднано в Програму медичних гарантій. Низька вартість стоматологічних послуг згідно з цією Програмою та зменшення обсягу медичної стоматологічної допомоги внаслідок протиепідемічних заходів зумовили значне скорочення державного сектору охорони здоров'я. Події квітня 2020 року стали символічними для стоматології: завершення сторічної історії державної стоматологічної допомоги й перехід на нові економічні умови. Цей рік був доленосним і для системи безперервного професійного розвитку — відбулася її децентралізація, необхідними стали щорічне відвідування науково-практичних заходів й отримання 50 освітніх балів.

ГО «Асоціація стоматологів України» продемонструвала гнучку систему реагування на надзвичайні ситуації, а саме пандемію COVID-19. Було зроблено низку суттєвих кроків щодо цифровізації системи безперервного професійного розвитку. Саме ці кроки сприяли збереженню єдності стоматологічної спільноти як у період пандемії, так і під час широкомасштабної військової агресії проти України. Ні на мить українські фахівці не залишалися поза увагою ГО «Асоціація стоматологів України», яка в тяжкі дні випробування організувала доставку гуманітарної допомоги, представляла стоматологічну і медичну спільноту на міжнародних заходах.

У виданні систематизовано інформацію про важливі події стоматологічної спільноти протягом останніх п'яти років. Основною метою ГО «Асоціація стоматологів України» є об'єднання стоматологічної спільноти та захист її членів, збереження історії стоматології як духовного фундаменту розбудови майбутнього.

**Президент громадської організації
«Асоціація стоматологів України»,
професор**

Ірина Мазур

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
<i>Основні події стоматологічної спільноти, об'єднаної ГО «Асоціація стоматологів України», протягом 2019 року проф. Мазур Ірина Петрівна, президент ГО «Асоціація стоматологів України»</i>	6
<i>Основні події стоматологічної спільноти, об'єднаної ГО «Асоціація стоматологів України», протягом 2020 року. .</i>	44
<i>Основні події стоматологічної спільноти, об'єднаної ГО «Асоціація стоматологів України», протягом 2021 року</i>	75
<i>Основні події стоматологічної спільноти, об'єднаної ГО «Асоціація стоматологів України», протягом 2022 року</i>	118
<i>Основні події стоматологічної спільноти, об'єднаної ГО «Асоціація стоматологів України», протягом 2023 року</i>	159
<i>Аналіз захворюваності та смертності хворих на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини в Україні за 2010—2020 роки Рибачук Анна Володимирівна Національний медичний університет імені О.О. Богомольця</i>	188
<i>Стан здоров'я ротової порожнини, організація стоматологічної допомоги в Україні та можливості підвищення її ефективності Горачук Вікторія Валентинівна, Круть Анатолій Григорович Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика</i>	200
<i>Стоматологічна допомога в Україні за даними статистичних звітів</i>	227

**ОСНОВНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ,
ОБ'ЄДНАНОЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»,
ПРОТЯГОМ 2019 РОКУ**

***I УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ІНТЕГРОВАНА МЕДИЦИНА ТА СТОМАТОЛОГІЯ»,
8—9 лютого 2019 року, м. Київ***

8—9 лютого в м. Києві проведено I Український конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», присвячений Всесвітньому дню стоматолога. У рамках наукового заходу зібралися не лише експерти стоматологічної галузі, а й провідні лікарі інших спеціальностей: гінекологи, ендокринологи, кардіологи і фармакологи. Два дні конгресу були дуже цікавими, насиченими новою інформацією, оскільки своїм досвідом ділилися як вітчизняні, так і зарубіжні фахівці.

Основне гасло конгресу — міждисциплінарна професійна освіта. Стоматологічна галузь розвивається швидкими темпами, кожного року в практичній охороні здоров'я з'являються нові високотехнологічні методи лікування. Для міждисциплінарної взаємодії важливим є впровадження таких форм навчання, коли стан стоматологічного хворого обговорюють не тільки експерти-стоматологи, а й ендокринологи, акушери-гінекологи, ендокринологи-гінекологи, кардіологи, що і було у фокусі уваги учасників конгресу.

До Всесвітнього дня стоматолога ввечері 8 лютого відбулася гала-вечірка конгресу, на якій лікарі-стоматологи мали змогу привітати один одного з нагоди професійного свята.

Учасники I Українського конгресу

Учасники І Українського конгресу

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ЛІКУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА», 22 ЛЮТОГО 2019 РОКУ, М. РІВНЕ

Одним з актуальних напрямів роботи ГО «Асоціація стоматологів України» є активна співпраця з регіональними осередками. Завдяки такій роботі лікарі-стоматологи отримують більше інформації про її діяльність, гуртуються навколо регіональних осередків, мають можливість спілкуватися з колегами. Організаторами заходу були голова ГО «Асоціація стоматологів Рівненської області» А.П. Ошурко і координатор групи експертів за напрямом «Стоматологія» ОУОЗ РДА, кандидат медичних наук, головний лікар КЗ «Обласна стоматологічна поліклініка» В.В. Сухляк. Науково-освітній захід підтримала ГО «АСУ». У рамках заходу обговорювалися наукові питання стоматології та реформування системи охорони здоров'я, проведено майстер-класи з оволодіння практичними навичками. Від ГО «АСУ» лікарям-стоматологам вручено почесні відзнаки та подяки за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок і значні досягнення у розвитку стоматології Рівненщини.

9.00 – 10.30 Реєстрація учасників конференції. Раковий каб. 10.30 – 11.00 Прийняття учасників конференції: Остасюк Ю.Ю., начальник обласного управління охорони здоров'я РДА 11.00 – 12.00 Стратегія розвитку стоматологічної галузі в Україні: - Становлення історичної підприємовості області. Реалії сьогодення, перспективи майбутнього - Остасюк Юрій Юрійович, начальник обласного управління охорони здоров'я РДА - Роль громадської організації «Асоціація стоматологів України» у розвитку стоматологічної галузі України - Мазур Ірина Петрівна, професор, президент ГО «Асоціація стоматологів України», голова Національної лікарської ради України	12.00 – 13.30 Мультидисциплінарний підхід у лікуванні стоматологічних захворювань: - Акселерати вільності та лікування генералізованого пародонтиту: порівняльний аналіз сучасних протезних лікувань - Мазур Ірина Петрівна, професор - МІАЛО імені П.Л.Шулика, президент ГО «Асоціація стоматологів України» - Нові ефективні засоби лікування пародонтиту. Клінічний досвід - Хебас Світлана Василівна, викладач - МІАЛО імені П.Л.Шулика, лікар вищої кваліфікації стоматологічного центру «Світлана» - Сервісно-інноваційні розробки: необхідні зміни та алгоритми дій для практикуючого стоматолога - Куліченко Руслан Валерійович, лікар вищої кваліфікації, член ГО АСРО, к.м.н., асистент кафедри ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького 13.30 – 14.10 Обідній перерва. Поліська Гостина
--	---

Фотокопія програми науково-практичної конференції

Учасники науково-практичної конференції

Модератор науково-практичної конференції А.П. Ошурко

Доповідачі науково-практичної конференції

Подарунок для ГО «Асоціація стоматологів України» від лікарів-стоматологів Рівненщини

Учасники науково-практичної конференції

ТРЕНІНГ-ПРАКТИКУМ ДЛЯ СТОМАТОЛОГІВ У ФОРМАТІ ТЕЛЕМОСТУ «ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОТОКОЛІВ У СТОМАТОЛОГІЧНУ ПРАКТИКУ», 28 лютого 2019 року, м. Івано-Франківськ — Ужгород

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, ГО «Асоціація стоматологів України» і група компаній «МедЕксперт» розпочали 6-й освітній сезон для лікарів-стоматологів. Перший захід було вирішено провести в м. Івано-Франківську із трансляцією до м. Ужгорода. У конференц-залі готелю «Рів'єра» (м. Івано-Франківськ, вул. Пасічна, 39) зібралося понад 400 стоматологів міста й Івано-Франківської області. Науково-практичний форум мав як вітчизняну, так і міжнародну акредитацію. Тематику доповідей були наукові питання, а також питання трансформації системи безперервного професійного розвитку та багато інших. У рамках заходу президент ГО «АСУ», професор І.П. Мазур провела зустріч з головними лікарями районних стоматологічних поліклінік, на якій учасники обговорили аспекти реформування в медицині та фінансування стоматологічної галузі.

Академія стоматологів

Цей міжнародний та безкоштовний навчальний ресурс створений для стоматологів, які бажають підвищити свою кваліфікацію та отримати міжнародну акредитацію. Академія є частиною Європейської асоціації стоматологів (ЕАСУ) та єдиним міжнародним ресурсом, який надає можливість отримувати міжнародну акредитацію за кожну годину навчання.

Всі отримані міжнародні кредити

Щоб отримувати кредити, необхідно пройти курси в межах програм, які надаються в форматі онлайн. Обов'язково заповнити форму оцінки в кінці семінару на сайті www.easua.com.ua та отримати кредити.

Учасники стоматологічних семінарів, конференцій та міжнародних конгресів

Стоматологічна академія безперервного медичного освіти та безперервного професійного розвитку (Европейська Асоціація Стоматологів) є єдиним міжнародним ресурсом, який надає можливість отримувати міжнародну акредитацію за кожну годину навчання.

Ця система програм, які надаються Академією, дозволяють отримувати кредити за кожну годину навчання. Академія є частиною Європейської асоціації стоматологів (ЕАСУ) та єдиним міжнародним ресурсом, який надає можливість отримувати міжнародну акредитацію за кожну годину навчання.

Всі отримані міжнародні кредити

Щоб отримувати кредити, необхідно пройти курси в межах програм, які надаються в форматі онлайн. Обов'язково заповнити форму оцінки в кінці семінару на сайті www.easua.com.ua та отримати кредити.

Фотокопія програми навчання та інформації про семінар

www.easua.com.ua та www.easua.com.ua

Тренінг-практикум для стоматологів «ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОТОКОЛІВ У СТОМАТОЛОГІЧНУ ПРАКТИКУ»

28 лютого 2019 р.

м. Івано-Франківськ, вул. Пасічна, 39, готель «Рів'єра», конференц-зал, м. Ужгород, м.н.Шашка, вул. Дігача, 11, готель «Юліана», 2 поверх

10:30-09:00 Ранкова кавка, реєстрація учасників семінару

09:00-09:05 Вітальні слова

09:05-09:25 Безперервний медичний освіта та безперервний професійний розвиток стоматологів

09:25-10:00 Професійний принцип роботи стоматолога в практиці стоматологів

10:00-10:25 Клінічний підхід до лікування зокрема на генеральний пародонтит

10:25-11:05 Зокрема та зокрема обробка кістки (зокрема) та зокрема обробка кістки (зокрема)

11:00-12:00 Обговорення сучасних протоколів лікування карієсу та його ускладнень

12:00-12:20 Атмосферний відпочинок та вільний час

12:20-12:45 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

12:45-13:00 Кавка

13:00-13:45 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

13:45-14:00 Кавка

14:00-14:15 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

14:15-14:30 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

14:30-14:45 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

14:45-15:00 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

15:00-15:15 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

15:15-15:30 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

15:30-15:45 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

15:45-16:00 Диференціальна діагностика та фармакотерапія захворювань, сполучених з пародонтом

Фотокопія програми тренінгу-практикуму для стоматологів

МІЖНАРОДНА СТОМАТОЛОГІЧНА ВИСТАВКА «INTERNATIONAL DENTAL FORUM», 3—5 КВІТНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ

ГО «Асоціація стоматологів України» взяла участь у відкритті Міжнародної стоматологічної виставки «International Dental Forum» за організації компанії «Прем'єр Експо» в Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, Броварський проспект, 15).

Учасники Міжнародної стоматологічної виставки

**ВСЕУКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ «КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА НАЦІОНАЛЬНА
СТРАТЕГІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я — НАРІЖНІ ОБ'ЄДНАВЧІ СКЛАДОВІ
РОЗВИТКУ», 17 КВІТНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ**

Під егідою Української медичної експертної спільноти 17 квітня 2019 року в Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, Броварський проспект, 15) було організовано Всеукраїнську конференцію з питань реформування системи охорони здоров'я України та обговорення стратегії подальшого розвитку медицини. ГО «Асоціація стоматологів України» підтримала захід з доповіддю «Права професіоналів в охороні здоров'я» (професор І.П. Мазур).

Учасники Всеукраїнської конференції

**III Міжнародний конгрес стоматологів
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТОМАТОЛОГІЇ І ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ»,
1—3 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, м. ТАШКЕНТ (УЗБЕКИСТАН)**

За запрошенням Стоматологічної асоціації Узбекистану і Ташкентського державного стоматологічного інституту українська делегація взяла участь у роботі III Міжнародного конгресу стоматологів. Науково-практичний захід відбувся в готелі «Інтерконтиненталь» м. Ташкента. У своїй доповіді професор І.П. Мазур представила напрацювання Української наукової стоматологічної школи і запросила колег до співпраці в рамках 5-го Національного українського стоматологічного конгресу, що був запланований на жовтень 2019 року в м. Києві.

Участь у III Міжнародному конгресі стоматологів

**ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я І
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ НА ВОЛИНІ,
7 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, М. ЛУЦЬК**

7 травня 2019 року представники ГО «Асоціація стоматологів України» взяли участь у засіданні комісії з питань охорони здоров'я Волинської обласної ради. Розглядалися аспекти реформування медичної галузі, забезпечення гарантованого рівня надання стоматологічної допомоги та скорочення штату лікарів-стоматологів.

Цей захід був організований за ініціативи депутата Волинської обласної ради — Сивака Сергія Віталійовича. На засіданні виступили експерт і голова Волинського обласного осередку Асоціації стоматологів України Д.С. Струк, президент ГО «АСУ» професор І.П. Мазур, віцепрезидент О.М. Вахненко й лікарі-стоматологи Волинської області. У ході обговорення було прийнято рішення призупинити звільнення лікарів і забезпечити гарантований рівень стоматологічної допомоги дітям, малозабезпеченим верствам населення, військово-службовцям. Важливим питанням стало і прийняття регіональної програми профілактики основних стоматологічних захворювань.

Також представники ГО «АСУ» організували зустріч та активний діалог з лікарями Волинської області. Гострі питання щодо рівня стоматологічної допомоги в області обговорювалися у прямому ефірі на телебаченні.

У Волинській обласній раді

*Зустріч
зі стоматологами Волині*

*Відвідування Волинської обласної
стоматологічної поліклініки*

**ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ», 22 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ**

Набирали оберті процеси трансформації медичної галузі в Україні, зокрема автономізація бюджетних закладів і формування комунальних некомерційних підприємств. Суттєвих змін зазнало фінансове забезпечення комунальних закладів охорони здоров'я. Насамперед ці зміни стосувалися стоматологічної галузі: стоматологія потрапила до «червоної зони» фінансування, а гарантований рівень надання стоматологічної допомоги пільговим категоріям населення не був визначений.

Непродумані кроки з реформування, відсутність діалогу з лікарями могли призвести до втрати найбільшого скарбу медичної галузі — кадрового потенціалу. Крайні лікарі перейдуть у приватний сектор, роз'їдуться по світу в пошуках заробітку, а питання «Хто буде лікувати українців?» залишиться відкритим. Для обговорення нагальних проблем реформування стоматології організатори охорони здоров'я 22 травня 2019 року зібралися на засідання координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України», яке проходило у приміщенні Національного музею медицини України (м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 37). Також важливим питанням було проведення 5-го Національного українського стоматологічного конгресу, присвяченого 100-річчю формування Української наукової стоматологічної школи та 25-річчю заснування Асоціації стоматологів України (доповідач — президент ГО «АСУ», професор І.П. Мазур). Проведення конгресу заплановано у м. Києві в Президент-готелі (вул. Госпітальна, 12); поступово визначилася програма форуму, інформацію про захід розміщено на офіційному сайті Асоціації та в соціальних мережах.

*Учасники засідання координаційної
ради ГО «Асоціація стоматологів
України»*

Про розроблення проєкту Національної програми профілактики основних стоматологічних захворювань як складника системи охорони здоров'я України йшлося в доповіді віце-президента ГО «АСУ», професора С.А. Шнайдера. На засіданні прийнято рішення про оприлюднення проєкту до 1 вересня 2019 року, проведення громадського обговорення до початку конгресу і прийняття програми на конгресі, що має відбутися 18—19 жовтня 2019 року. Затвердження цієї програми дуже важливе для подальшого розроблення регіональних програм профілактики, що дасть змогу обґрунтувати необхідність фінансування стоматології з бюджету органів місцевого самоврядування. Прийняття регіональних програм своєю чергою слугуватиме підставою для визначення кількості лікарів, які надаватимуть стоматологічну допомогу в області, та необхідної інфраструктури — медичних закладів для забезпечення потреб населення регіону.

Віце-президент ГО «АСУ» О.М. Вахненко розповів про роботу стосовно включення медичної стоматологічної допомоги до Переліку державних фінансових гарантій.

Активну дискусію та обговорення викликала доповідь віце-президента ГО «АСУ», професора П.М. Скрипнікова про організацію безперервного професійного розвитку лікарів-стоматологів. Було прийнято рішення розглянути це питання на конгресі у жовтні.

Також у роботі координаційної ради ГО «АСУ» взяли участь Інна Задорожна і компанія «Прем'єр Експо» із презентацією Міжнародного стоматологічного форуму. Людмила Євтушенко представила міжнародний науково-практичний журнал

Учасники засідання координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України»

*Доповідь віце-президента
ГО «Асоціація стоматологів України»,
професора С.А. Шнайдера*

*Доповідь віце-президента
ГО «Асоціація стоматологів України»,
професора П.М. Скрипнікова*

«Стоматология. Эстетика. Инновации» для лікарів-стоматологів і запросила науковців до співпраці.

У резолюції IX (XVI) з'їзду ГО «Асоціація стоматологів України», що відбувся 18—19 жовтня 2018 року, був пункт про створення постійної експозиції з історії стоматології в Національному музеї медицини України. У подарунок від ГО «АСУ» у фонди музею передано два томи старовинних книжок XIX ст. з медицини та прийнято рішення щодо підготовки матеріалів з історії стоматології для постійної експозиції. Члени координаційної ради і запрошені особи мали нагоду ознайомитися з експонатами Національного музею медицини, почути цікаву інформацію про розвиток медицини в Україні.

Подарунок Національному музею медицини України від ГО «Асоціація стоматологів України»

Ознайомлення з експозицією музею

СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ НА ЧЕРКАЩИНІ «МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД В ЛІКУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ», 23—24 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, М. УМАНЬ

23—24 травня 2019 року відбулася 19-а (55-а) науково-практична конференція громадської організації «Асоціація стоматологів Черкаської області» (ГО «АСЧО») «Мультидисциплінарний підхід в лікуванні стоматологічних захворювань», яка зібрала понад 100 фахівців стоматологічної галузі в м. Умані. У роботі конференції взяли участь представники мерії і міського відділу охорони здоров'я, оскільки без співпраці з місцевими органами влади неможливо проводити реформування галузі та організацію стоматологічної допомоги незахищеним верствам населення. Стоматологічний форум відбувся за активної участі й підтримки ГО «Асоціація стоматологів України». Лікарів-стоматологів привітали президент ГО «АСУ», професор Мазур Ірина Петрівна і голова ГО «АСЧО», заслужений лікар України Коваленко Іван Олексійович.

За успіхи в організації й наданні висококваліфікованої медичної і стоматологічної допомоги, значні трудові здобутки та професійну майстерність і з нагоди святкування сторічного ювілею Української наукової стоматологічної школи Почесною відзнакою за досягнення в розвитку стоматології України, професіоналізм та милосердя «Орден Святої Аполлонії» нагороджено заслуженого лікаря України, керівника КП «Уманська стоматологічна поліклініка» Мельник Раїсу Олександрівну.

Управління охорони здоров'я
Черкаської обласної державної адміністрації
Громадська організація
"Асоціація стоматологів Черкаської області"
Громадська організація
"Асоціація стоматологів України"

19 (55)

**ОБЛАСНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
СТОМАТОЛОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
"Мультидисциплінарний підхід
у лікуванні
стоматологічних захворювань"**

23-24 травня 2019 року
м. Умань

Шановний(а)

Запрошуємо Вас взяти участь в обласній науково-практичній конференції лікарів-стоматологів Черкаської області за участю професорсько-викладацького складу ІС НМАПО імені П. Л. Шупика.

Конференція відбудеться **24 травня 2019 року в актовому залі готелю "Софіївський"** за адресою: м. Умань, вул. Київська, 12А.
Початок роботи о **10:00**.
Регістрація учасників з **9:00**.

23 травня - заїзд делегатів конференції та ознайомлення з роботою КНП "Уманська стоматологічна поліклініка".
На конференцію запрошуються лікарі-стоматологи області.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

23 травня

9:00-11:00 Заїзд делегатів конференції та поселення в готель.
11:00-13:00 Ознайомлення з роботою КНП «Уманська стоматологічна поліклініка»
13:00-14:00 Обідня перерва
14:00-17:30 Екскурсія в Національний дендрологічний парк «Софіївка»
17:30-18:30 Перерва
19:00 Дружні вечери

24 травня

9:00-9:45 Регістрація делегатів конференції.
Ранкова кави.

10:00-10:10 **Відкриття 19(55) конференції Громадської організації «Асоціація стоматологів Черкаської області»**
Коваленко І. О., голова ГО «АСЧО», головний позаштатний стоматолог УОЗ ЧОДА, заслужений лікар України

10:10-10:20 Стоматологія Умані: минуле, сучасність, майбутнє.
Мельник Р. О., директор КНП «Уманська міська стоматологічна поліклініка», заслужений лікар України

10:20-10:50 Роль громадської організації «Асоціація стоматологів України» у розвитку стоматологічної галузі України.
Мазур І. П., професор НМАПО імені П. Л. Шупика, президент ГО «АСУ», голова національної лікарської ради України

10:50-11:20 Стан надання стоматологічної допомоги населенню області та перспективи розвитку.
Коваленко І. О., голова ГО «АСЧО», головний позаштатний стоматолог УОЗ ЧОДА, заслужений лікар України

11:20-11:50 Алгоритми діагностики та лікування генералізованого пародонтиту: порівняльний аналіз протоколів лікування.
Мазур І. П., професор НМАПО імені П. Л. Шупика, президент ГО «АСУ», голова національної лікарської ради України

11:50-12:20 Нові ефективні засоби лікування періодонтитів. Клінічний досвід.
Хлебас С.В., викладач НМАПО імені П. Л. Шупика, лікар вищої категорії стоматологічного центру «Стаміль»

12:20-12:40 Роль мікрофлори порожнини рота в формуванні кардіоваскулярної патології.
Слабодянюк М. В., викладач НМАПО імені П. Л. Шупика

12:40-13:00 Розширення верхньої щелепи незнімними апаратами.
Сергієнко О. В., лікар-стоматолог Смілянської міської стоматологічної поліклініки

13:00-13:40 Перерва

13:40-13:55 Застосування сучасних методів лікування в практичній роботі лікаря-стоматолога на дитячому прийомі.
Валчанська А.В., лікар-стоматолог КНП «Уманська стоматологічна поліклініка»

13:55-14:10 Запальні процеси щелепно-лицевої ділянки.
Бурхай Г. В., лікар-стоматолог, хірург Щелепно-лицевого відділення КНП «Черкаська обласна лікарня» ЧОР

14:10-15:00 1. Підсумки роботи науково-практичної конференції
2. Нагородження подяками президента ГО «АСУ» та голови ГО «АСЧО»
3. Вручення сертифікатів учасникам конференції

Кожен учасник науково-практичної конференції отримає сертифікат учасника, який дає певну кількість балів для врахування їх при атестації відповідно до наказу МОЗ України № 484 від 07.07.2009.

За додатковою інформацією можна звертатися до секретаріату конференції:
Валентина Близнюк, тел.: (067) 470-16-04
Райса Мельник, тел.: (067) 750-12-69

РАДІ ЗУСТРІЧІ!

Фотокопія програми науково-практичної конференції

Науково-практична конференція в Умані

*Нагородження лікарів-стоматологів
Черкащини почесними відзнаками*

*Учасники науково-практичної
конференції*

Відвідування КП «Уманська стоматологічна поліклініка»

Про роль ГО «АСУ» в розвитку стоматологічної галузі України йшлося в доповіді професора І.П. Мазур. Стан стоматологічної допомоги населенню Черкаської області висвітлено в доповіді головного позаштатного стоматолога Черкаської області І.О. Коваленка.

У науковій частині конференції обговорювали зміст протоколів надання стоматологічної допомоги при захворюваннях пародонта, а саме маршрутизацію пацієнта, проведення діагностики, лікування та підтримувальної терапії (професор

І.П. Мазур). Своїм клінічним досвідом щодо нових ефективних засобів лікування періодонтитів поділилася С.В. Хлебас.

Лікарі-стоматологи дуже уважно вислухали доповідь М.В. Слободяник стосовно ролі патогенної мікрофлори ротової порожнини в розвитку кардіо-васкулярних захворювань, в якій були представлені результати спільних досліджень Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика й Національного інституту серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова. Цей виступ продемонстрував важливість наукових вітчизняних розробок для практичної охорони здоров'я на сучасному етапі.

За багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок у розвиток стоматологічної галузі лікарям-стоматологам Черкащини було вручено подяки від президента ГО «АСУ» та подарунки від ГО «АСЧО».

На запрошення головного лікаря Р.О. Мельник представники Асоціації завітали в КП «Уманська стоматологічна поліклініка» й ознайомилися з умовами роботи лікарів, рівнем надання стоматологічної допомоги.

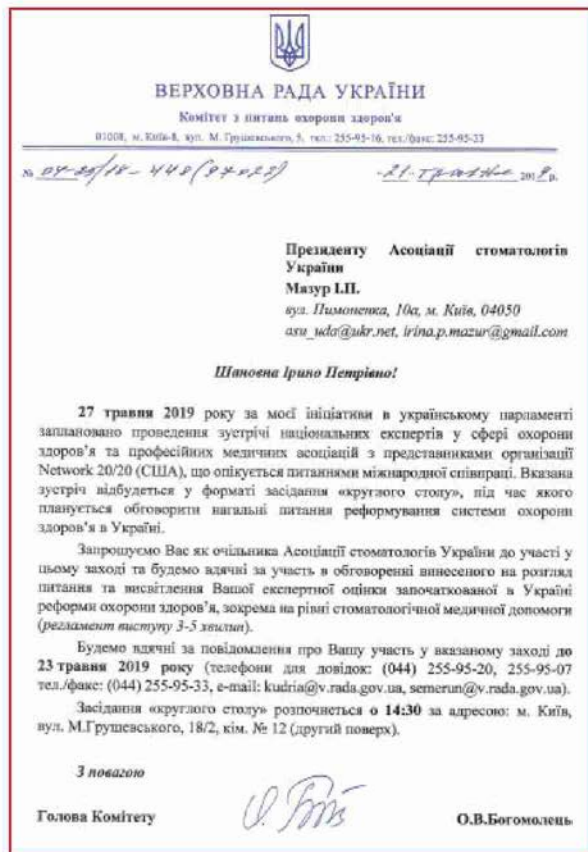
Учасники конференції мали чудову нагоду відвідати Національний дендрологічний парк «Софіївка», найвідоміше творіння світового садово-паркового мистецтва кінця XVIII — першої половини XIX ст., перлину України, місце, де можна поринути в казковий романтичний світ природи, краси і кохання...

Відвідування Національного дендрологічного парку «Софіївка»

***ЗАСІДАННЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ» ЗА УЧАСТЮ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я «РЕФОРМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
УКРАЇНІ ОЧИМА НАЦІОНАЛЬНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКСПЕРТІВ
(ЗУСТРІЧ ГРОМАДСЬКОСТІ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ NETWORK
20/20, США)», 27 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ***

27 травня 2019 року в Комітеті Верховної Ради України з питань охорони здоров'я відбулося засідання «круглого столу» на тему «Реформа охорони здоров'я в Україні очима національних та міжнародних експертів (зустріч громадськості з представниками організації Network 20/20, США)». На цю зустріч голова Комітету Ольга Богомолець запросила експертів у галузі медицини, членів Національної лікарської ради України, Всеукраїнського лікарського товариства, Української медичної експертної спільноти, ГО «Асоціація стоматологів України». Під час зустрічі представники американської делегації ознайомилися з думкою вітчизняних експертів і професійних медичних асоціацій щодо позитивних та негативних наслідків розпочатого реформування системи охорони здоров'я в Україні, а також можливих шляхів подолання недоліків. У рамках заходу обговорювалися питання стратегії реформування національної системи охорони здоров'я, шляхи подолання кризових явищ (професор О.К. Толстанов, К.О. Надутий, Т.В. Будківська). Про поточний стан

Запрошення на «круглий стіл» до Верховної Ради України

На засіданні піднімалися питання стосовно призупинення подальшого введення американських тестових завдань на державних іспитах студентів, про відсутність комунікації між медичною спільнотою і Міністерством охорони здоров'я України.

Представники організації Network 20/20 задали певні запитання українським експертам й отримали вичерпні відповіді. Медична спільнота продемонструвала свою готовність до реформ і діалогу, впровадження нової національної системи охорони здоров'я в Україні.

Засідання «круглого столу» у Верховній Раді України

реформування на первинному рівні надання медичної допомоги йшлося в доповіді професора Л.Ф. Матюхи. Віце-президент ГО «АСУ» О.М. Вахненко говорив про необхідність забезпечення гарантованого рівня стоматологічної допомоги незахищеним верствам населення як передумови єдиної державної політики у стоматології, прийняття Національної програми профілактики основних стоматологічних захворювань. Діяльність науково-дослідних інститутів Національної академії медичних наук України і результати наукових досліджень у медицині проаналізував І.Д. Шкробанець.

Питання захисту професійної діяльності та прийняття Закону про лікарське самоврядування розглянуто в доповіді голови президії Національної лікарської ради України, професора І.П. Мазур. Про низьку заробітну плату лікарів (у середньому 5900 грн), трудову міграцію лікарів і медичних сестер розповіла голова Професійної спілки працівників охорони здоров'я України В.М. Коваль.

Засідання «круглого столу» у Верховній Раді України

**СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ НА ДНІПРОПЕТРОВШИНІ
«Мультидисциплінарний підхід в лікуванні стоматологічних
захворювань», 29 ТРАВНЯ 2019 РОКУ, м. КРИВИЙ РІГ**

29 травня 2019 року під егідою Дніпропетровської медичної академії МОЗ України (кафедра стоматології факультету післядипломної освіти) і ГО «Асоціація стоматологів України» у Кривому Розі відбулася науково-практична конференція «Мультидисциплінарний підхід в лікуванні стоматологічних захворювань». Цей захід зібрав понад 100 лікарів з міст Кривий Ріг, Каменське й Нікополь. Завідувач кафедри стоматології, професор О.А. Глазунов розглянув питання безперервного професійного розвитку лікарів-стоматологів відповідно до Наказу МОЗ України № 446 від 22 лютого 2019 року, правила підготовки освітнього портфоліо та проходження атестації. Про роль ГО «АСУ» в розвитку стоматологічної галузі йшлося в доповіді професора І.П. Мазур. Головний лікар КП «Криворізька міська стоматологічна поліклініка № 4» Криворізької міської ради Єфіменко Микола Іванович поділився цікавим досвідом співпраці стоматологів з органами місцевого самоврядування м. Кривий Ріг та отримання значних коштів з бюджету громади на лікування пільгових категорій населення, що дало змогу зберегти робочі місця (посади лікарів) й інфраструктуру (поліклініки).

У науковій частині заходу обговорювали питання діагностики та лікування захворювань пародонта, порівняльний аналіз сучасних протоколів лікування генералізова-

Учасники науково-практичної конференції

ного пародонтиту в практиці лікаря-стоматолога. У доповіді професора І.П. Мазур було розглянуто маршрутизацію пацієнта з інфекційно-запальним процесом у тканинах пародонта залежно від результатів скринінгового пародонтологічного обстеження та підстави направлення такого пацієнта до лікаря-пародон-

толога або стоматолога первинної ланки. Лікарі мали нагоду ознайомитися з клінічними рекомендаціями щодо управління больовим синдромом у стоматології та призначення сучасних ефективних нестероїдних протизапальних засобів: показаннями, режимом дозування, побічними ефектами і протипоказаннями. Захід пройшов в атмосфері дружнього спілкування, активної наукової та практичної дискусії.

Доповідачі науково-практичної конференції

**ТРЕНІНГ-ПРАКТИКУМ ДЛЯ СТОМАТОЛОГІВ У ФОРМАТІ ТЕЛЕМОСТУ
«ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОТОКОЛІВ
У СТОМАТОЛОГІЧНУ ПРАКТИКУ»,
20 ЧЕРВНЯ 2019 РОКУ, М. ОДЕСА — ХЕРСОН — МИКОЛАЇВ**

Виїзний тренінг-практикум для стоматологів відбувся у конференц-залі ГК «Одеса» за адресою: м. Одеса, вул. Гагаринське плато, 5. Провідні фахівці в галузі стоматології представили науково-практичні напрацювання та сучасні результати досліджень колегам з південного регіону України. У заході взяли участь понад 150 лікарів-стоматологів. Значна кількість запитань, активна дискусія після кожної

   Тренінг-практикум у форматі телемосту «Імплементация міжнародних протоколів у стоматологічну практику»	11.40-12.10 Обґрунтування сучасних протоколів лікування каріосу та його ускладнень Юсаківа Н.М. 12.10-12.30 Аграватичне видалення зуба в щоденній практиці стоматолога Білозвечий І.І. 12.30-13.00 Нові можливості для розширення вашої стоматологічної практики Хлєбас С.В. 13.00-13.30 — Кава-брейк
20 червня 2019 р. м. Одеса, вул. Гагаринське плато, 5, ГК «Одеса», конференц-зал №1; м. Миколаїв, вул. Ікопольська, 25, готель «Олександрівський», конференц-зал; м. Херсон, гр. Ушакова, 2, ТК «Фрегат», зал «Жемчужний», 1-й поверх	Білозвечий Іван Іоричевич, Кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського, щепино-щепний хірург Vukobratovic surgery institute
08.30-09.00 Ранкова кава, реєстрація учасників семінару 09.00-09.05 Вітальні слова 09.05-09.25 Безперервна медична освіта та безперервний професійний розвиток фахівців галузі охорони здоров'я Мазур І.П. Впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я	Левченко Павло Вікторович, DMD, DDS, Dr. med. Dent. med. dent., професор кафедри ортодончій стоматології Інституту стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика Міністерства охорони здоров'я України, віце-президент Асоціації стоматологів-ортодонтистів та зубних технологів України Мазур Ірина Петрівна, доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України Савицька Наталія Олегівна, доктор мед. наук, професор, Професор в науковій роботі НМАПО імені П.Л. Шупика Хлєбас Світлана Василівна, лікар-стоматолог заочної кваліфікаційної категорії, викладач НМАПО імені П.Л. Шупика, член Ученої Ради ІС НМАПО імені П.Л. Шупика Юсаківа Наталія Максимівна, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС НМАПО імені П.Л. Шупика
09.30-10.10 Комплексний підхід до лікування хворих на генералізований пародонтит: міждисциплінарне взаємодія Мазур І.П. 10.10-10.40 Диференційна діагностика та фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота у дорослих та дітей Савицька Н.О. 10.40-11.40 Збереження та збільшення обсягів кістки і м'яких тканин у пацієнтів на етапах дентальної імплантації Левченко П.В.	Фотографію заходу на нашій сторінці www.facebook.com/gc.med.expert та на сайті www.med-expert.com.ua

Фотокопія програми тренінгу-практикуму для стоматологів

Група компаній
ME
МедЕксперт

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА
АКАДЕМІЯ ПОСЛІДПЕЛІЙНОЇ
ОСВІТИ ІМ'Я П.Л. ШУПЛИКА

europaean
CME-CPD
academy

GCMed
PRACTICE GROUP

Семінар з міжнародною акредитацією
**«Імплементация міжнародних протоколів
у стоматологічну практику»**
20 червня 2019 р.

м. Одеса, вул. Гагаринське плато, 5, ГК «Одеса», конференц-зал №1;
м. Миколаїв, вул. Нікольська, 25, готель «Олександрівський», конференц-зал;
м. Херсон, пр. Ушакова, 2, ТК «Фрегат», зал «Жемчужный», 1-й поверх

Аудиторія: стоматологи
Цілі навчання

У результаті цієї освітньої діяльності учасники зможуть:

- Краще орієнтуватися у проблематиці, представлений на лекціях
- Застосовувати дані на практиці
- Підвищити свою компетенцію
- Передати досвід колегам
- Надавати більш ефективну допомогу пацієнтам

Лекції, акредитовані credit units
Стандартизація стоматологічної допомоги
як інструмент підвищення якості медичної допомоги

13.30- 14.30 Сучасні протоколи надання стоматологічної допомоги.
Практична демонстрація на фантомах
Леоненко П.В.

14.30- 15.00 Використання сучасних систем ротаційних файлів
для механічної обробки системи корневих каналів
Юнакова Н.М.

15.00- 15.30 Варіанти оптимізації реставрації зубів фронтальної ділянки
Хлебас С.В.

15.30 Дискусія: питання та відповіді.
Підведення підсумків заходу, видача сертифікатів

Інформація про лекторів та комерційний інтерес

Леоненко Павло Вікторович, DMD, DDS, Dr. med. Dr. med. dent., професор кафедри ортопедичної стоматології Інституту стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шуплика Міністерства охорони здоров'я України, вице-президент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України
Комерційний інтерес відсутній

Юнакова Наталія Миколаївна, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС НМАПО ім. П.Л. Шуплика
Комерційний інтерес відсутній

Хлебас Світлана Василівна, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач НМАПО ім. П.Л. Шуплика, член Ученої Ради ІС НМАПО ім. П.Л. Шуплика
Комерційний інтерес відсутній

Персонал Групи компаній МедЕксперт
не має жодного комерційного інтересу

Фотокопія програми тренінгу-практикуму для стоматологів

доповіді були свідченням зацікавленості учасників освітнього форуму. Цей захід мав як вітчизняну, так і міжнародну акредитацію, завдяки чому лікарі могли набирати освітні бали для подальшого проходження передатестаційного циклу з наступною атестацією.

СВІТОВИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ КОНГРЕС **(WORLD DENTAL CONGRESS) ВСЕСВІТНЬОЇ ФЕДЕРАЦІЇ СТОМАТОЛОГІВ,** **4—8 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ, м. САН-ФРАНЦИСКО (США)**

Українська делегація взяла участь у Світовому стоматологічному конгресі, що відбувся у м. Сан-Франциско (США). З нагоди 25-річчя заснування ГО «Асоціація стоматологів України» українські лікарі отримали Почесну відзнаку Всесвітньої федерації стоматологів.

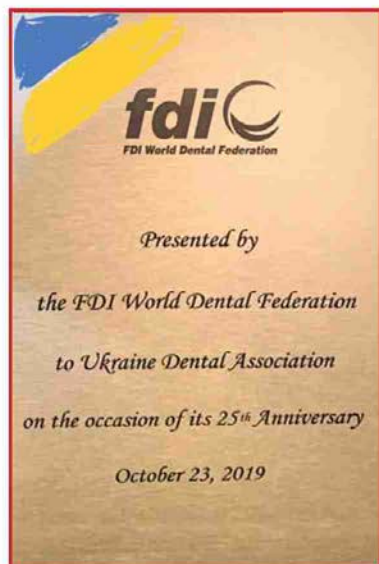
*Перша сторінка програми
Світового стоматологічного
конгресу*

*Вручення Почесної відзнаки Всесвітньої
федерації стоматологів українським лікарям*

*Українська делегація на Світовому
стоматологічному конгресі*

*Почесна відзнака
Всесвітньої федерації
стоматологів*

*Президенти Всесвітньої федерації стоматологів
і ГО «Асоціація стоматологів України»*

Титульна сторінка українсько-англійського довідника

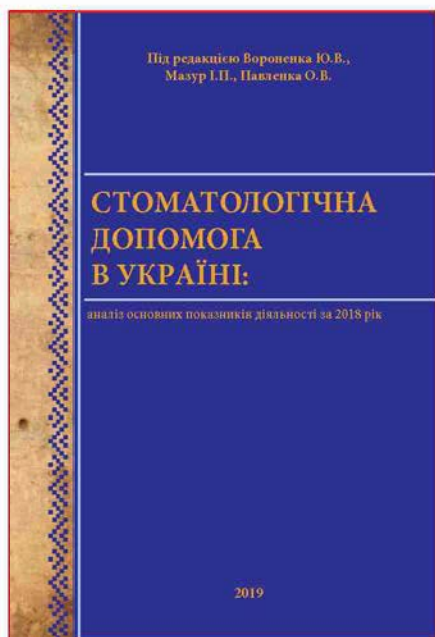
**УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ДОВІДНИК
З ІСТОРІЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ», ВИДАНИЙ ДО 25-РІЧЧЯ
ЗАСНУВАННЯ ФАХОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ**

З метою широкого висвітлення історії ГО «Асоціація стоматологів України» підготовлено до друку і видано українсько-англійський довідник.

**СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ:
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2018 РІК: довідник /
Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур,
О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум,
2019. — 176 с.**

ISBN 978-966-8559-64-8

У довіднику представлено дані державних і галузевих статистичних звітів закладів Міністерства охорони здоров'я України, які надійшли до ДУ «Центр медичної статистики МОЗ України» протягом 2018 року. Працівники Центру медичної статистики, а також співробітники Інституту стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України», Української військово-медичної академії і фахівці ГО «Асоціація стоматологів України» проаналізували роботу стоматологічних клінік та кабінетів і представили основні документи, що регулюють діяльність лікарів-стоматологів, членам президії ГО «АСУ». Окрім того, розглянуто питання епідеміології та моніторингу стоматологічної захворюваності дитячого населення України. Наведено основні показники забезпечення стоматологічною допомогою по областях і загалом, а також військовослужбовців Збройних сил України; кількість лікарів-стоматологів та лікувально-профілактичних закладів; забезпеченість лікарями на 10 тис. населення й укомплектованість посад лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я та військових медичних закладах. Проаналізовано роботу приватних стоматологічних клінік і кабі-

Титульна сторінка довідника

нетів, наведено основні показники їх діяльності. У довіднику представлено визначні події стоматологічної спільноти протягом 2018 року. Видання ілюстроване таблицями і фотографіями.

ЗАСІДАННЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ» НА ТЕМУ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ЗМЕНШЕННЯ ФАКТОРІВ РИЗИКУ ВИНИКНЕННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ», ПРИСВЯЧЕНЕ ВСЕСВІТНЬОМУ ДНЮ СЕРЦЯ, 26 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ, м. Київ

До Всесвітнього дня серця за ініціативи Національної академії медичних наук України було проведено засідання «круглого столу» з питань впливу на чинники ризику виникнення серцево-судинних захворювань. Про результати спільних досліджень Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика і Національного інституту серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова, а саме вплив стоматологічного здоров'я, патогенної мікрофлори ротової порожнини на розвиток і перебіг набутих вад серця йшлося у виступі голови Національної лікарської ради України, професора І.П. Мазур.

Засідання «круглого столу», присвячене Всесвітньому дню серця

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СИМПОЗІУМ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» В РАМКАХ МІЖНАРОДНОЇ МЕДИЧНОЇ
ВИСТАВКИ PUBLIC HEALTH 2019,
1 ЖОВТНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ**

У рамках Міжнародної медичної виставки PUBLIC HEALTH 2019 (м. Київ, Броварський проспект, 15) було організовано науково-практичний симпозіум з питань політики в галузі охорони здоров'я, лікарського самоврядування та безперервного професійного розвитку лікарів. Захід проведено за участі Національної лікарської ради України, Всеукраїнського лікарського товариства, Української медичної експертної спільноти, ГО «Асоціація стоматологів України», Української асоціації сімейної медицини, Української асоціації з біоетики.

*Урочисе відкриття
Міжнародної медичної
виставки*

Учасники науково-практичного симпозіуму

**ЗУСТРІЧ ЗІ СТУДЕНТАМИ ДЛЯ ЗАПРОШЕННЯ ДО УЧАСТІ
У 5-МУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СТОМАТОЛОГІЧНОМУ КОНГРЕСІ
ТА СВЯТКУВАННЯ СТОРІЧНОГО ЮВІЛЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ,
16 ВЕРЕСНЯ І 19 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ, м. КИЇВ**

Для залучення молодих стоматологів до участі в конгресі ГО «Асоціація стоматологів України» організувала безкоштовний майстер-ринг від фахівців у галузі естетичної стоматології. Молоді лікарі прослухали лекцію на тему «Особливості відновлення естетики молярів, премолярів та фронтальної групи зубів фотополімерними матеріалами», а після цього мали змогу відпрацювати практичні навички на моделях й отримати експертні оцінки за свою роботу. 16 вересня відбулася зустріч зі студентами стоматологічного факультету 5-го курсу ПВНЗ «Київський медичний університет», а 19 вересня — зі старостами усіх груп 5-го курсу стоматологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Студенти мали можливість відвідати симпозиуми з різної тематики, послухати доповіді провідних вчених і надалі долучатися до життя стоматологічної спільноти України.

*Запрошення студентів 5-го курсу стоматологічного факультету
ПВНЗ «Київський медичний університет»*

*Запрошення студентів 5-го курсу стоматологічного факультету
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця*

**СВЯТКУВАННЯ 25-РІЧЧЯ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «АСОЦІАЦІЯ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ ТА 100-РІЧЧЯ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ В РАМКАХ
5-ГО НАЦІОНАЛЬНОГО УКРАЇНСЬКОГО СТОМАТОЛОГІЧНОГО КОНГРЕСУ,
18—19 ЖОВТНЯ 2019 РОКУ, м. КИЇВ**

З нагоди святкування сторічного ювілею Української наукової стоматологічної школи і 25-річчя найбільш численного об'єднання стоматологів нашої держави — ГО «Асоціація стоматологів України» — 18—19 жовтня в м. Києві відбувся 5-й Національний український стоматологічний конгрес «Стоматологічне здоров'я — інтегральна складова здоров'я нації». За усталеною традицією конгрес відвідали науковці, організатори охорони здоров'я, викладачі вищих навчальних закладів, студенти, лікарі-стоматологи з різних регіонів України й зарубіжні колеги.

Вітання учасникам та побажання плідної роботи висловили заступник Міністра охорони здоров'я України, професор М.С. Загрійчук; президент НАМН України, академік В.І. Цимбалюк; проректор з наукової роботи НМАПО імені П.Л. Шупика, професор Н.О. Савичук; перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, професор Ю.Л. Кучин; ректор Української військово-медичної академії, полковник медичної служби В.Л. Савицький; член-кореспондент НАМН України В.О. Маланчук; директор ДУ

*Перша сторінка програми
5-го Національного українського
стоматологічного конгресу*

«Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України», професор С.А. Шнайдер і президент ГО «АСУ», професор І.П. Мазур.

Під час пленарного засідання відбулося обговорення перспектив розвитку стоматології та стоматологічної освіти внаслідок реформування системи охорони здоров'я України, а також вручення почесних відзнак ГО «АСУ». У рамках заходу були презентовані 26-хвилинний документальний фільм «Стоматологія України: історичні нариси» та ювілейне видання книги «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси» з нагоди святкування її сторічного ювілею. Окрім того, представлено аналітичний довідник «Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2018 рік», підготовлений ГО «АСУ» на підставі даних ДУ «Центр медичної статистики МОЗ України».

Наукова програма конгресу була насиченою та різноманітною: 12 науково-практичних симпозіумів, брейн-ринг для студентів і майстер-клас у сфері імплантології.

Під час міжнародного засідання з питань профілактики у стоматології, ролі лікаря у превенції основних стоматологічних захворювань провідні фахівці з Казахстану, Німеччини й Білорусі разом з головними стоматологами України під керівництвом професора І.П. Мазур, професора О.В. Деньги і професора С.С. Єсембаєвої обговорили питання профілактики та програми превенції стоматологічних захворювань. Лоренц Катрін (Німеччина) розповіла про впровадження програм превенції захворювань пародонта в Німеччині. Професор Т.М. Манак поділилася важливими аспектами державної програми первинної профілактики основних стоматологічних захворювань у Республіці Білорусь. Професор С.С. Єсембаєва повідомила про методи профілактики стоматологічних захворювань у Казахстані. Після доповідей всіх лекторів відбулася дискусійна панель.

Загалом учасниками конгресу стали понад 2000 осіб, що є свідченням зацікавленості лікарів. У своїх привітаннях Прем'єр-міністр України О.В. Гончарук і голова профільного комітету Верховної Ради України М.Б. Радущкий побажали стоматологам України й учасникам конгресу нових здобутків на славу української науки, втілення продуктивних ідей талановитих вітчизняних вчених у реальні розробки та інноваційні проекти практичної охорони здоров'я, впровадження нових вискоєфективних методів діагностики, лікування і профілактики стоматологічних захворювань, успіху та процвітання стоматологічної галузі.

Учасники 5-го Національного українського стоматологічного конгресу

Міжнародне засідання
в рамках конгресу

Вітання від колег зі Східної Європи
на гала-вечірці конгресу

**Святкування сторічного ювілею Української наукової
стоматологічної школи медичною спільнотою України
у Будинку офіційних прийомів (вул. Михайла Грушевського, 22),
25 жовтня 2019 року, м. Київ**

До 100-річчя Національної академії наук України вийшло друком видання «Науковці України — еліта держави», присвячене видатним вченим. З нагоди сторічного ювілею Української наукової стоматологічної школи ГО «Асоціація стоматологів України» підготувала статтю, яка була опублікована у цьому виданні й висвітлює основні етапи формування та розвитку стоматології в Україні. Становлення вітчизняної стоматології як самостійної науково-клінічної дисципліни тісно пов'язано з процесами реформування стоматологічної освіти, заснуванням наукових закладів та стоматологічних факультетів у

*Фотокопія статті про
Українську наукову
стоматологічну школу
у виданні «Науковці
України — еліта держави»*

30 —

НАУКОВЦІ УКРАЇНИ
ЕЛІТА ДЕРЖАВИ

298

**УКРАЇНСЬКА НАУКОВА
СТОМАТОЛОГІЧНА ШКОЛА**

Стоматологічна спільнота свідкує сторіччю формування Української наукової стоматологічної школи. Становлення вітчизняної стоматології як самостійної науково-клінічної дисципліни медичної освіти пов'язано з процесами реформування стоматологічної освіти, заснуванням наукових закладів та освітніх стоматологічних факультетів у складі медичних університетів, ліпшення стоматологічної служби в практичну охорону здоров'я. Катастрофами освітніх, ані, наукових, дослідницьких та практичних закладів були розгромлені організації за активної участі видатних науковців та лікарів України.

Наприкінці XIX — початку XX століття у великих містах України, де були медичні факультети університетів і приватні зубопротезні школи, з'явилися медичні та стоматологічні наукові товариства. Перші зубопротезні товариства засновані в Києві (1893), Одесі (1897) та Харкові (1905). За ініціативи ортодонтичних і медичних товариств обговорювали питання освіти, навчальні програми для підготовки зубів та поронення рота, нових технологій протезування зубів. Активна діяльність цих товариств стала значним поштовхом для розвитку стоматологічної практики та освіти. У 1919 р. з відкриття першого вищого навчального закладу з стоматології на території України розпочався новий період: формування та становлення вітчизняної наукової стоматологічної школи.

Для кристалізації Української наукової стоматологічної школи головними орієнтирами стали освіта, розвиток фундаментальних наукових досліджень, створення системи надання стоматологічної допомоги й обслуговування громадських організацій. У довоєнний період (1919–1941) було закладено підвалини для формування всіх цих орієнтирів. Саме тоді відбулося становлення стоматології як самостійної дисципліни. Реформування стоматологічної освіти, увелення постанови про реформування освіти в 1919 р. мимовільно націлило професійної підготовки фахівців у галузі стоматології. Створення ортодонтичного інституту в 1919 р. в Києві та ортодонтичного факультету в 1921 р. у Харкові стало підґрунтям подальшого розвитку підготовки фахівців зубопротезної галузі та науково-дослідницьких праць.

Важливу роль у створенні цих закладів відіграли ортодонтичні товариства, які брали активну участь в обговоренні питань заснування, виконанні навчальних програм і створенні матеріально-технічної бази для навчання, а також делегували перших викладачів.

Незважаючи на складну ситуацію в країні, виступили ініціаторами організації післявоєнної освіти. Зусиллями медичної спільноти в 1919 р. організували Київський інститут удосконалення лікарів, який спеціалізувався на післядипломній освіті. З 1931 р. в цей освітній заклад призначені навчальні стоматологічні провідники кафедри щелепно-лицевої хірургії та стоматології. У 1929 р. на Об'їднанні запровадили Харківський інститут удосконалення лікарів, де відкрили першу в Україні кафедру ортодонтології під егідою професора Л. М. Ліденбаума. У 1926 р. в Одесі заснували

інститут удосконалення лікарів, у складі якого з 1935 р. виникли кафедри стоматології під керівництвом професора І. М. Ліденбаума.

Друга орієнтир розвитку Української наукової стоматологічної школи — фундаментальні дослідження в галузі стоматології, обґрунтування нових методів діагностики, профілактики та лікування основних стоматологічних хвороб. У 1926 р. в Одесі відкривили науково-дослідний стоматологічний інститут. Активна діяльність ортодонтичного товариства, науковців, викладачів, випускників відіграли в становленні стоматології як самостійної наукової дисципліни.

Наказом Народного комісаріату охорони здоров'я України за № 3 від 5 липня 1920 р. «Про організацію зубопротезної секції при губернських відділах охорони здоров'я» та № 4 від 10 липня 1920 р. «Про організацію державної зубопротезної допомоги» запроваджено нову організаційно-методичну модель стоматологічної допомоги, що була передбаченою частковою медичною та підпорядкованою на принципах безоплатності, доступності, невідворотності, комплексності і профілактики захворювань.

Важливе значення для формування Української наукової стоматологічної школи мали громадські організації. У 1921 р. професор Н. П. Тарасов організував у Києві Ортодонтичний клуб. За його участю обговорювали питання реформування освіти і створення навчальних закладів. За цей період провели два з'їзди в Одесі (1932) та Харкові (1936).

У післявоєнний час (1943–1951) мирною стоматологічною дипломатією в Україні розширилися стоматологічні факультети в медичних інститутах

В з'їзді стоматологів, м. Харків, 1936 р.

НАУКОВЦІ УКРАЇНИ
ЕЛІТА ДЕРЖАВИ

209

(ОДХУ) а/дд Асоціації стоматологів України

в області центрів України — Львів (1958), Одеса (1960), Донецьку (1963), Дніпро (1965), Івано-Франківську (1978) і Києві (1978). У 1967 р. в Полтаві за ініціативи українського медичного стоматологічного андрамбю.

Науковці в галузі стоматології активно співпрацювали з керівництвом для впровадження європейських вчених наукових розробок у сферу охорони здоров'я. У 1968 р. науково-практична товариство, об'єднана в одне Українське республіканське наукове товариство стоматологів, за якого відбулися п'ять з'їздів стоматологів — в Одесі (1962), Дніпрі (1970), Донецьку (1978), Полтаві (1984) та Львові (1983). Учені разом з лікарями обговорювали питання організації і наряду стоматологічної допомоги, освіти та підготовки фахівців.

Значні зміни в професійній організації стоматологів відбулися після проголошення незалежності України. З метою інтеграції у світове товариство у 1994 р. засновано Асоціацію стоматологів України, яка стала правонаступницею Республіканського наукового товариства стоматологів України. Асоціація об'єднала всі фахові в галузі стоматології.

Видатною подією для розвитку стоматологічної спільноти було прийняття в 1998 р. Асоціації стоматологів України до Всесвітньої федерації стоматологів. Завдяки ухваленню резолюції М.Ф. Дієтичеського Українська наукова стоматологічна школа здобула офіційне міжнародне визнання та представила досягнення вчених науки й практики у світовому товаристві.

Подальший розвиток має стоматологічна освіта. Стоматологічні факультети відкрилися в медичних університетах Вінниці (1994), Луганська (1998), Тернополі (2004) та Чернівцях (2007). Розпочали підготовку стоматологічних фахівців Університетський національний (2006) та Олійський державний університет (2017).

Урядом України підтримано освіту. У 2003 р. створили Інститут стоматології при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л. Шуплика для координації професійного розвитку стоматологів в Україні. Започаткували нову медичну дисципліну — «Світову стоматологію» — за якою готують та підвищують кваліфікацію фахівців, що надають стоматологічну допомогу військовим Збройних сил України.

Увесь цей час основним обов'язком майданчиком для лікарів-стоматологів України є Асоціація стоматологів України, де виконується спільна питання організації стоматологічної допомоги, освіти, науки та практичної діяльності. З 1998 до 2018 рр. в Україні провели дев'ять з'їздів організації. З 2012 р. відбулися чотири національні конгреси, у межах яких висвітлено сучасні наукові напрамки розвитку української стоматології, інноваційні досягнення в наукових розробках та практичній стоматології. Стоматологічна спільнота на чолі з президентом професором І.П. Мазур провела у 2019 р. V Національний український стоматологічний конгрес «Стоматологічне здоров'я — інтегральна оцінка здоров'я нації», присвячений 100-річчю формування Української наукової стоматологічної школи та 25-й річниці заснування Асоціації стоматологів України.

Окремі стоматологічна спільнота, об'єднана Асоціацією стоматологів України, координує роботу лікарів-стоматологів і міжнародною наміняючи з лікарів загальної практики та дитячимі установами. Здійснюють фундаментальні наукові дослідження, розробляють вітчизняні стоматологічні засоби, організації співпрацю з НАМН України, НАН України, а також Всесвітньою федерацією стоматологів, Всесвітньою організацією охорони здоров'я та ООН.

UKRAINIAN SCIENTIFIC DENTAL SCHOOL

The dental community celebrates the centenary of the Ukrainian Scientific Dental School. The establishment of family dentistry as an independent scientific and clinical discipline of medicine is closely linked to the processes of reforming dental education, the establishment of scientific institutions and educational dental faculties within medical universities, the introduction of dental service in the practical health care. The catalyst for educational changes, scientific achievements and practical achievements were public organisations with the active participation of prominent scientists and doctors of Ukraine.

складі медичних університетів, впровадженню стоматологічної служби в практичну охорону здоров'я. Каталізатором освітніх змін, наукових досягнень та практичних звершень були громадські організації за активної участі видатних науковців і лікарів України.

Вручення Почесної відзнаки від президента Національної академії медичних наук України, академіка В.І. Цимбалюка

Фотокопія статті про Українську наукову стоматологічну школу у виданні «Науковці України — еліта держави»

Вручення почесних відзнак представникам стоматологічної спільноти

**ТЕЛЕПРОГРАМА «ЗДОРОВ'Я РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ У ФОКУСІ УВАГИ
УКРАЇНЦІВ», 6 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ, М. КИЇВ**

ГО «Асоціація стоматологів України» виступила організатором медичної телепрограми «Здоров'я ротової порожнини у фокусі уваги українців». Майже годину в студії телеканалу «Прямий» експерти з питань стоматології разом з ведучою програми «Медексперт» Катериною Трушик обговорювали аспекти стоматологічного здоров'я українців. Висока частота карієсу зубів, захворювань пародонта, злоякісних новоутворень ротової порожнини спонукала стоматологічну спільноту разом з ГО «АСУ» підготувати та прийняти Національну програму профілактики основних стоматологічних захворювань. Стоматологами було запропоновано прийняти цю програму разом із загальнодержавною програмою профілактики основних неінфекційних хвороб під гаслом 80—20: сприяння збільшенню середньої тривалості життя до 80 років зі збереженням 20 натуральних зубів.

У студії програми «Медексперт».

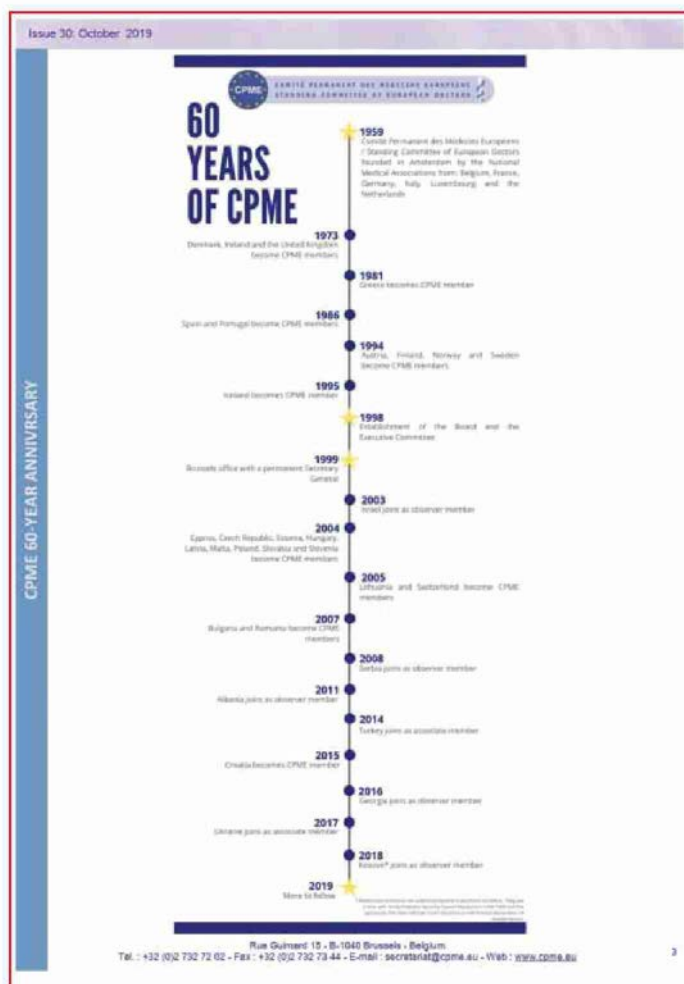
Обговорення питань здоров'я ротової порожнини провідними стоматологами України (зліва направо): доктор медичних наук В.В. Коваленко, С.В. Хлебас, професор І.П. Мазур, ведуча програми Катерина Трушик, професор В.О. Маланчук, професор О.В. Деньга

**НАУКОВИЙ СИМПОЗИУМ «РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
В УКРАЇНІ: РОЛЬ І МІСЦЕ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ» В РАМКАХ
XVII з'їзду ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА,
14—16 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ, М. ПОЛТАВА**

Стоматологічна спільнота зібралась на науковому симпозиумі, організованому ГО «Асоціація стоматологів України» і Національною лікарською радою України в рамках XVII з'їзду Всеукраїнського лікарського товариства. Під головуванням віце-президентів ГО «АСУ» — О.М. Вахненка і професора П.М. Скрипнікова — стоматологи обговорили заходи з реформування стоматологічної допомоги в Україні, роль громадських організацій у цьому процесі та правовому захисті професійної діяльності лікарів-стоматологів, питання взаємодії стоматологів з лікарями загальної практики під час проведення діагностики й у комплексному лікуванні хворих, особливості впровадження сучасних ефективних методів діагностики та лікування стоматологічних захворювань.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ Постійного комітету лікарів Європи, 14—15 листопада, м. Хельсінкі (Фінляндія)

Активна співпраця українських лікарів з європейськими колегами розпочалася у 2017 році із вступом до Постійного комітету лікарів Європи (CPME). Голос фахових об'єднань лікарів в Європейському парламенті представлено через CPME, який координує позиції національних об'єднань лікарів у сфері післядипломної освіти, практичної діяльності, міграційних процесів і стосовно питань політики в галузі охорони здоров'я, а також представляє їхні інтереси в інституціях Європейського Союзу. На Генеральній асамблеї CPME була присутня професор І.П. Мазур як представник України. З нагоди святкування 60-річчя цієї організації вона передала вітання від українських лікарів.

На Генеральній асамблеї Постійного комітету лікарів Європи

I ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ БЕЗПЕРЕРВНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ — БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ, 3 грудня 2019 року, м. Київ

Питання трансформації системи безперервного професійного розвитку (БПР) лікарів активно обговорюються медичною спільнотою України. Запровадження європейської моделі безперервної медичної освіти й особливості фінансування БПР розглядали в рамках форуму. Національна лікарська рада України і ГО «Асоціація стоматологів України» запропонували створити національну систему безперервної медичної освіти лікарів, що об'єднує зусилля закладів післядипломної освіти МОЗ України (провайдери формальної освіти лікарів), лікарського самоврядування (провайдери неформальної освіти) та професійних медичних асоціацій (провайдери інформальної освіти). У доповіді професора І.П. Мазур йшлося про збереження закладів післядипломної освіти, що суттєво зменшить витрати лікарів на БПР, а також про введення додаткових днів до відпустки для забезпечення права лікарів на БПР.

 ПРОГРАМА I ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОРУМУ БЕЗПЕРЕРВНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ — БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	
Дата: 3 грудня 2019 року	
Місце проведення: пр-т Перемоги, 34, НМУ ім. О.О.Богомола, корпус морфологічний, аудиторія №1	
Учасники: представники міжнародних структур, що займаються БМО-БПР (досвід США, Великобританії, Німеччини), БМНЗ України, заклади післядипломної освіти, професійні об'єднання лікарів, технічні організатори БМО-БПР, ЗМІ, фармацевтичні виробники та представництва	
Мета: об'єднання організаторів БМО-БПР, запровадження та популяризація єдиної системи стандартів післядипломної медичної освіти в Україні	
09.30 – 10.00	Регістрація учасників
10.00 – 10.15	МОДЕРАТОР. Вступне слово СЕРГІЙ ДІДОРОВ, д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ ім. О.О.Богомола, президент Асоціації анестезіологів України, Київ, Україна
10.15 – 10.30	«ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ АНЕСТЕЗІОЛОГІВ В УКРАЇНІ» ЮРІЙ КУЧЕН, д.мед.н., перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти НМУ ім. О.О.Богомола, професор кафедри хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії ІІІО НМУ ім. О.О.Богомола, Київ, Україна
10.30 – 11.00	Представник Міністерства охорони здоров'я України
11.00 – 11.15	«АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ АКРЕДИТАЦІЇ ТА НАГАЛЯЮЧІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ БПР МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ В УКРАЇНІ» РОСТИСЛАВ МАРУШКО, д.мед.н., професор, завідувач наук.-організаційного відділення ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М.Лук'яненка НАМН України», медичний директор Групи Компанії Медіксервіс, Київ, Україна
11.15 – 11.30	«ЕВОЛЮЦІЯ БМО-БПР В ЄВРОПІ: ЯКІ МІЖНАРОДНІ УРОКИ СЛІД ВІВЧИТИ?» ЮДЖІН ПОІНІК, керівник програми «Європейський форум безперервної медичної освіти», генеральний директор Eutect Learning (незалежний провайдер безперервної медичної освіти, Велика Британія), член редакційної колегії журналу «Європейська безперервна медична освіта», співзасновник групи належної практики безперервної медичної освіти (gCMEP) Манчестер, Велика Британія
11.30 – 11.45	«ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГІГІЧНОГО КОНГРЕСУ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОЇ АКРЕДИТАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ PRIMEREDTICS 2019» МАРІНА МАМЕЧКО, д.мед.н., професор, голова правління ГО «Українська Академія Педіатричних спеціальностей» Київ, Україна

11.45 – 12.00	«ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ АКРЕДИТУЮЧИХ ІНСТИТУТІВ: СПІРІВНІВНЯ РОЗВИТКУ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ОСВІТИ» JÖRG STEIN, Президент консультативної ради Європейської акредитаційної палати в кардіології (European Board for Accreditation in Cardiology, EBAC), Німеччина
12.00 – 12.15	«КАЛІБРИНА ОСВІТА VS АБІТЕКТУРНІСТЬ. ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ» ДМИТРО ДИМІТРИЄВ, д.мед.н., професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медичних невідкладних станів ВДМУ ім. М.І.Пирогова, Вінниця, Україна
12.15 – 12.30	«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СЕРТИФІКОВАНОГО КУРСУ ALS (ADVANCED LIFE SUPPORT) ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ РЕАНІМАЦІЇ В УКРАЇНІ» ВІТА ШІЙ КРИЦЬОК, д.мед.н., Голова Правління ВГО «Воєукраїнська Рада Реанімації та Екстреної медичної допомоги» Київ, Україна
12.30 – 12.45	«ТРЕНДИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЦІФРОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЛІКАРІВ В РОЗРІЗІ БПР» СЕРГІЙ СОШНІНСЬКИЙ, освітній платформ Асоціації Київ, Україна
12.45 – 13.00	«ЕЛЕКТРОННИЙ РЕЄСТР ТА ОСОБИСТІЙ КАБІНЕТ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТНОЇ ТРАЄКТОРІЇ (ПОРТФОЛІО) ЛІКАРЯ» ЛІРИСА ФІЛІПЕНКОВА, д.мед.н., доцент ПВНЗ «ЗМУ», президент ГО «Воєукраїнська спілка безперервної медичної освіти» Київ, Україна
13.00 – 14.15	ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ «ФІНАНСУВАННЯ БПР ЛІКАРІВ У 2020 РОЦІ» Питання ТЕТЯНА ПОТУПАЛОВА, держ. експерт експертної групи з питань кадрової політики Директорату наук, інновацій, освіти та кадрів
13.15 – 13.25 13.25 – 13.30	«ВІПРОВАДЖЕННЯ БПР ЛІКАРІВ В УКРАЇНІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВІВІМІР» Питання ІРИНА МАУЗ'Я, д.мед.н., професор, Голова правління Національної Лікарської Ради України, Київ, Україна Тема уточнюється
13.30 – 13.40 13.40 – 13.45	Питання ОЛЕСЬ ГУЛІЧІЙ, проректор з міжнародних зв'язків та науково-педагогічної роботи з іноземними громадянами НМАПО імені П.Д.Шупи
13.45 – 13.55 13.55 – 14.00	«ОРГАНІЗАЦІЯ БМО-БПР ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИ ВИРОБНИКІВ – НОВІ СТАНДАРТИ СІВІВІРАЦІЇ» Питання АРТЕМ МАТІВЦОВ, директор з маркетингу та продажів ТОВ «Алканойд»
14.00 – 14.10 14.10 – 14.15	«СПЕЦІАЛІСТИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ – ПОГЛЯД ПІЗНЕМОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ВИРОБНИКА» Питання АНАТОЛІЙ РЕВІН, Президент Асоціації міжнародних фармацевтичних виробників (APFM Ukraine), голова представництва BMS Pharmaceuticals PLC в Україні
14.15 – 14.50	Перерва на обід
15.00 – 15.20	ТЕЛЕКОНФЕРЕНЦІЯ «ДОРОЖНЯ КАРТА АКРЕДИТАЦІЇ: ЗНАЧЕННЯ ПІДРІМКИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ» ГРАНАМ МСМАНОН (ACCME)
15.20 – 15.35	МОДЕРАТОР СЕРГІЙ ДІДОРОВ, д.мед.н., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ ім. О.О.Богомола, президент Асоціації анестезіологів України, Київ, Україна
15.35 – 18.00	ОГОВОРЕННЯ

Фотокопія програми I Всеукраїнського форуму

Учасники I Всеукраїнського форуму

***РОЗШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ГО «АСОЦІАЦІЯ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», 6 ГРУДНЯ 2019 РОКУ, м. КИЇВ***

Стоматологічна спільнота зібралася в готелі «Козацький» (вул. Михайлівська, 1/3) для обговорення питань реформування системи охорони здоров'я. На порядку денному координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України» було розглянуто питання про її роль та місце в реформуванні системи охорони здоров'я України, а також системи безперервної післядипломної освіти лікарів і системи проходження інтернатури (професор І.П. Мазур). У доповіді віце-президента О.М. Вахненка представлено порівняльний аналіз зареєстрованих законопроектів про самоврядування медичних професій та про створення делегованої групи ГО «АСУ» для супроводу процесів впровадження Закону про самоврядування медичних професій. Представлено план роботи ГО «АСУ» на 2020 рік.

***СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ ВІННИЧЧИНИ «МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД
У ЛІКУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА», 13 ГРУДНЯ 2019 РОКУ, м. ВІННИЦЯ***

13 грудня 2019 року в м. Вінниці відбулася науково-практична конференція «Мультидисциплінарний підхід у лікуванні стоматологічних захворювань в практичній діяльності лікаря-стоматолога». Захід організовано Департаментом охорони здоров'я Вінницької обласної державної адміністрації, Вінницьким національним медичним університетом (ВНМУ) імені М.І. Пирогова, ГО «Асоціація стоматологів України» та ГО «Вінницький обласний осередок громадської організації «Асоціація стоматологів України»». У конференції взяли участь понад 130 стоматологів Вінниччини.

Напередодні конференції представники ГО «АСУ» — професор І.П. Мазур, О.М. Вахненко, І.І. Люля, С.В. Хлебас — разом зі співробітниками стоматологічного факультету ВНМУ імені М.І. Пирогова зустрілися з ректором, Героєм України, професором В.М. Морозом і передали в подарунок бібліотеці університету книги, видані ГО «АСУ» протягом 2017—2019 років.

Цікава екскурсія по Національному музею-садибі Миколи Івановича Пирогова надихнула на нові дослідження в галузі знань «Історія медицини». Українські лікарі

ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.І. ПИРОГОВА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ОСЕРЕДОК ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

**Науково-практична конференція
«Мультидисциплінарний підхід
в лікуванні стоматологічних
захворювань в практичній діяльності
лікаря-стоматолога»**

Програма

13 грудня 2019 року
м. Вінниця

Програма науково-практичної конференції «Мультидисциплінарний підхід в лікуванні стоматологічних захворювань в практичній діяльності лікаря-стоматолога»:	
9.00-10.00	Регістрація учасників конференції. Ранкова кава.
10.00-10.15	Привітання учасників конференції <i>Привітання від Департаменту охорони здоров'я Вінницької обласної державної адміністрації Привітання від Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова. Привітання Президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора Мазур І.П., Привітання Голови ГО «Вінницької обласної організації ГО «Асоціація стоматологів України»-Бойко Г.І.</i>
10.15-11.00	Стратегія розвитку стоматологічної галузі в Україні.
10.15-10.35	Роль громадської організації «Асоціація стоматологів України» в розвитку стоматологічної галузі України. <i>Мазур Ірина Петрівна, д.мед.н., професор, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», голова Національного лікарського Раді України.</i>
10.35-10.50	Перспективи трансформації стоматології України в процес реформування охорони здоров'я. <i>Валіченко Олександр Михайлович, д.мед.н., директор НМАДО імені П.Д.Шурова, віцепрезидент ГО «Асоціація стоматологів України».</i>
11.00-11.30	Науково-практична частина.
11.00-11.30	Інфекційно-затяжні захворювання порожнини рота. Сучасні аспекти фармакологічної терапії та шляхи профілактики. <i>Мазур Ірина Петрівна, д.мед.н., професор НМАДО імені П.Д.Шурова, Президент ГО «Асоціація стоматологів України».</i>
11.30-12.00	Нові ефективні засоби лікування пародонтитів. Клінічний досвід. <i>Хабаров Світлана Василівна, викладач НМАДО імені П.Д.Шурова, лікар вищої категорії стоматологічного центру «Смілі».</i>
12.00-12.20	Діагностика втреного компресійно-токсичного ураження нижнього альвеолярного нерву за допомогою нейромережі (NISE та біомікроскоп) та лікування пацієнтів із застосуванням нейропротекторної терапії. <i>Шинкевич Дмитро Іванович, д.мед.н., професор, кафедра пародонтології стоматології ВНМУ ім. М.І.Пирогова, Прохорова Анна Василівна, асистент, кафедра пародонтології стоматології ВНМУ ім. М.І.Пирогова.</i>
12.20-12.40	Особливості провідникової анестезії нижньої третини обличчя і ший. <i>Шуваєва Світлана Іванівна, д.мед.н., професор, кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицьової хірургії ВНМУ ім. М.І.Пирогова, Фурман Анна Олександрівна, д.мед.н., доцент, кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицьової хірургії ВНМУ ім. М.І.Пирогова.</i>
12.40-13.00	Панельна дискусія.
13.00-14.00	Обід.
14.00-17.30	Практичні аспекти естетичної стоматології.
14.00-17.30	Практичні аспекти відновлення молярів та премоларів фотополімерними матеріалами. <i>Григорів Андрій, лікар-стоматолог вищої категорії, старший консультант з загальної стоматології та естетики медіумі ЗМІ України.</i>
17.30-18.00	Панельна дискусія.

Фотокопія програми науково-практичної конференції

мають безцінний скарб — наукові праці професора М.І. Пирогова, які ще чекають своїх дослідників.

На початку конференції за успіхи в організації й наданні висококваліфікованої медичної та стоматологічної допомоги, значні досягнення в розвитку освіти, успіхи у професійній підготовці медичних і стоматологічних кадрів, вагомий внесок у розвиток вітчизняної та світової науки, з нагоди святкування сторічного ювілею Української наукової стоматологічної школи Почесною відзнакою за досягнення в розвитку стоматології України, професіоналізм та милосердя «Орден Святої Аполлонії» нагороджено колектив стоматологічного факультету ВНМУ імені М.І. Пирогова. За успіхи в організації й наданні висококваліфікованої медичної та стоматологічної допомоги, високі трудові досягнення і професійну майстерність цією Почесною відзнакою також нагороджено Любу Ігоря Івановича, заслуженого лікаря України.

Учасники науково-практичної конференції

Науково-практична конференція складалася із трьох частин: обговорення питань організації стоматологічної допомоги «Стратегія розвитку стоматологічної галузі в Україні», науково-практичної частини і майстер-класу «Практичні аспекти естетичної стоматології». Лікарі мали нагоду почути нову й цікаву інформацію, оволодіти практичними навичками з відновлення зубів за допомогою сучасних фотополімерних матеріалів, отримати відповіді на запитання і поспілкуватися!

*Зустріч стоматологічної спільноти з ректором
Вінницького національного медичного
університету імені М.І. Пирогова, Героєм України,
професором В.М. Морозом*

**СПІВПРАЦЯ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» З НАЦІОНАЛЬНОЮ
ЛІКАРСЬКОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ, 17 ГРУДНЯ 2019 РОКУ, М. КИЇВ**

17 грудня 2019 року в Національній науковій медичній бібліотеці України (м. Київ, вул. Л. Толстого, 7) відбулося V річне засідання Національної лікарської ради України (НЛРУ). До 48 лікарських товариств НЛРУ долучилося ще 5 громадських організацій лікарів. На засіданні обговорювали законопроект № 2445 від 14 листо-

*V річне засідання Національної лікарської ради України (зліва направо):
І.П. Мазур, голова президії НЛРУ у 2018—2019 роках; К.О. Надутий, обраний
голова президії НЛРУ на 2020 рік; Т.Ф. Татарчук, елект-голова президії НЛРУ
протягом 2020—2021 років*

пада 2019 року щодо регулювання діяльності вільних професій, лікарського самоврядування, професійної автономії та професійної відповідальності лікарів. У фокусі уваги учасників були питання медичної освіти і безперервного професійного розвитку лікарів. Також був заслуханий звіт голови президії НЛРУ, професора І.П. Мазур за 2018—2019 роки. Головою президії на 2020 рік обрано К.О. Надутого, представника Української асоціації сімейної медицини, з метою розширення діяльності НЛРУ. Професор І.П. Мазур тепер обіймає посаду паст-голови президії НЛРУ.

**ТРЕНІНГИ-ПРАКТИКУМИ ДЛЯ СТОМАТОЛОГІВ У ФОРМАТІ ТЕЛЕМОСТУ
«ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОТОКОЛІВ У СТОМАТОЛОГІЧНУ
ПРАКТИКУ» ЗА ОРГАНІЗАЦІЇ НМАПО ІМЕНІ П.А. ШУПИКА, ГО
«АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», ГРУПИ КОМПАНІЙ «МЕДЕКСПЕРТ»**

Протягом 2019 року організовано шість освітніх заходів для лікарів-стоматологів різних регіонів України, що зібрали понад 4000 фахівців. У два міста — Івано-Франківськ й Одесу — виїжджали провідні лектори. Освітні заходи мали як вітчизняну, так і міжнародну акредитацію. Основним майданчиком для проведення освітніх заходів у Києві був готель «Козацький» на Майдані Незалежності (вул. Михайлівська, 1/3). Нижче наведено хронологію проведення тренінгів-практикумів:

- ↪ 28 лютого, м. Івано-Франківськ — Ужгород
- ↪ 22 березня, м. Київ — Львів — Луцьк
- ↪ 12 квітня, м. Київ — Дніпро — Кривий Ріг
- ↪ 25 квітня, м. Київ — Тернопіль — Суми
- ↪ 20 червня, м. Одеса — Херсон — Миколаїв
- ↪ 20 вересня, м. Київ — Вінниця — Хмельницький
- ↪ 6 грудня, м. Київ — Харків — Полтава

Тренінг-практикум для стоматологів у готелі «Козацький»

Тренінг-практикум для стоматологів у форматі телемосту
**«Імплементація міжнародних протоколів
 у стоматологічну практику»**

06 грудня 2019 р.

м. Київ, вул. Михайлівська, 1/3, готель «Козацький» (Майдан Незалежності)
 м. Харків, вул. Полтавський Шлях, 4, КСКЦ "Спецвузавтоматика";
 м. Полтава, вул. Котляревського, 22-Б, БЦ "Сучасний Дім", конференц-зал, 6 поверх

08:30 09:00 Ранкова кава, реєстрація учасників семінару

09:00 09:10 Вітальні слова

09:10 09:30 Безперервна медична освіта та безперервний професійний розвиток фахівців галузі охорони здоров'я
Мазур І.П.

Впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я

9:30 10:10 Комплексний підхід до лікування хворих на генералізований пародонтит: міжпрофесійна взаємодія
Мазур І.П.

10:15 11:15 Збереження та збільшення обсягів кістки і м'яких тканин у пацієнтів на етапах дентальної імплантації
Леоненко П.В.

11:20 11:40 Атрауматичне видалення зуба в щоденній практиці стоматолога
Білозецький І.І.

11:40 12:10 Обґрунтування сучасних протоколів лікування карієсу та його ускладнень
Юнакова Н.М.

12:10 12:30 Нові можливості для розширення вашої стоматологічної практики
Хлебас С.В.

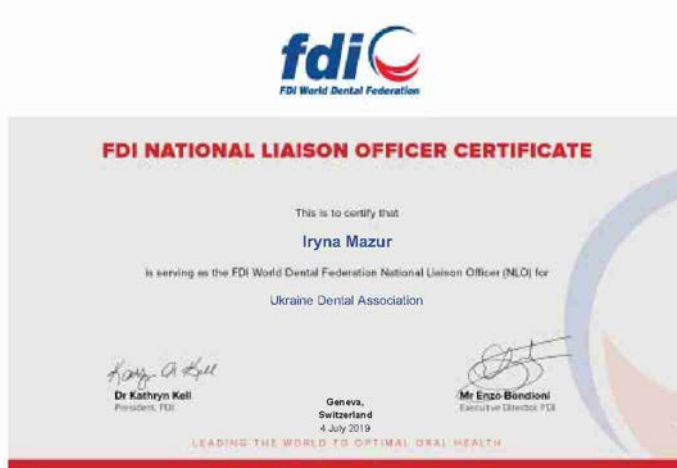
12:30 13:10 Диференційна діагностика та фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота у дорослих та дітей
Савичук Н.О.

13:10 – 13:30 – Кава-брейк

Фотокопія програми заключного тренінгу-практикуму

СПІВПРАЦЯ ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ СТОМАТОЛОГІВ

Протягом 2019 року ГО «Асоціація стоматологів України» тісно співпрацювала із Всесвітньою федерацією стоматологів (FDI) і вчасно сплатила членські внески (до лютого 2019 року). Інтереси українських лікарів у FDI представляла професор І.П. Мазур. Українська делегація відвідала Світовий стоматологічний конгрес за організації FDI та Американської стоматологічної асоціації, що відбувся у м. Сан-Франциско (США). Професор І.П. Мазур представила звіт про діяльність ГО «АСУ» протягом року, а також розповіла про організацію системи надання стоматологічної допомоги, безперервного професійного розвитку та атестації лікарів в Україні.

Сертифікат представника України у Всесвітній федерації стоматологів

fdi **CERTIFICATE OF MEMBERSHIP**

AWARDED TO

UKRAINE DENTAL ASSOCIATION

AS A REGULAR MEMBER IN GOOD STANDING
OF THE FDI WORLD DENTAL FEDERATION

GENEVA, SWITZERLAND, 19th JANUARY 2019

Dr. KATHRYN KELL
President
FDI World Dental Federation

ENZO BONDIONI
Executive Director
FDI World Dental Federation

*Сертифікат членства ГО «Асоціація стоматологів України»
у Всесвітній федерації стоматологів*

fdi

WORLD DENTAL FEDERATION

NLO REPORT COMPILATION

2019

FOR WORLD DENTAL FEDERATION
Address: 1000000, 1000000, 1000000, 1000000, 1000000
T: +41 22 342 81 34, F: +41 22 342 81 35, E: info@world-dental-federation.org

NDA affiliation to Regional Organizations

(the list only includes the NDAs which submitted the NLO Report)

European Regional Organization (ERO):

- Albanian Dental Association
- Armenian Dental Association
- Association of Dentists in Republic of Srpska
- Associazione Italiana Odontologi
- Associazione Nazionale Dentisti Italiani - ANDI
- Austrian Dental Chamber
- Azerbaijan Stomatological Association
- Belarusian Dental Association
- British Dental Association
- Bulgarian Dental Association (BgDA)
- Croatian Dental Chamber
- Croatian Dental Society
- Cyprus Dental Association
- Czech Dental Chamber
- Danish Dental Association
- Dental Chamber of Kosovo
- Dental Medicine Association, Belgium (SMD - Société de Médecine Dentaire)
- Estonian Dental Association
- Flemish Dental Association (Verbond der Vlaamse Tandartsen - VVT)
- French Dental Association (Association dentaire française - ADF)
- General Council of the Spanish College of Odontologists and Stomatologist (Consejo General de Colegios Odontólogos y Estomatólogos de España)
- Grand Duchy of Luxembourg Dentists' Association (Association des Médecins-Dentistes du Grand-Duché de Luxembourg)
- Hellenic Dental Association
- Hungarian Dental Association (HDA)
- Israel Dental Association
- KNMT (Dutch Dental Association)
- Latvian Dental Association
- Moldavian Association of Stomatologists (MAS)
- Montenegro Dental Chamber
- Polish Chamber of Physicians and Dentists
- Polish Dental Society
- Portuguese Dental Association (Ordem dos Médicos Dentistas)
- Romanian Dental Association of Private Practitioners (RDAPP)
- Romanian Society of Stomatology
- Serbian Dental Association
- Slovak Chamber of Dentists
- Slovenian Dental Association
- Stomatological Association of the Kyrgyz Republic (SAKR)
- Stomatological Society of Greece
- Swiss Dental Association SDO
- The Republic of Srpska Chamber of Doctors in Dentistry
- Turkish Dental Association
- Ukrainian Dental Association

Number of dentists per country

(the list only includes the countries which submitted the NLO Report)

India	~ 270000
China	~ 200000
USA	199486
Japan	104908
Russia	62500
Egypt	60000
Colombia	57100
Italy	~ 48000 - 60000
UK	42426
France	42217
Korea, Republic of	31633
Spain	36300
Turkey	34045
Ukraine	25601
Chile	24800
Poland	22300
Iran	19000
Canada	18719
Australia	17794
Thailand	17253
Romania	~ 17000 - 21350
Indonesia	14232
Portugal	11087
Malaysia	~ 10000
Israel	~ 9000
Greece	8900
Netherlands	8670
Bulgaria	8340
Belgium	~ 8500 - 8940
Czech Republic	8100
Hungary	7788
Sweden	~ 7700
Norway	6936
Serbia	6400
South Africa	6314
Vietnam	> 6000
Costa Rica	5788
Morocco	5500
Grovia	5158
Austria	5131
Lebanese Republic	5130
Myanmar	4812
Switzerland	4800
Finland	~ 4500
Denmark	~ 4450

Continuous Education

(the list only includes the NDAs / countries which submitted the NLO Report)

Development through continuing education is an essential part of the dental profession. It is an important aspect of modern evidence-based dental practice. Furthermore, it is essential that dentists maintain an up-to-date clinical and theoretical knowledge of the art and science of dentistry.

Thus, National Dental Associations were asked to provide information on Continuous Education in their countries. As per the replies from **88 countries**, Continuous Education is obligatory in **60 countries (68%)** and it is not obligatory in **28 (32%)**.

Continuous Education obligation in different countries

■ Countries where CE is obligatory ■ Countries where CE is not obligatory

Africa
CE is obligatory in 10 countries out of the 16 featured in the reports (62%). In 6 countries it is not obligatory (38%).

Asia Pacific
CE is obligatory in 15 countries out of the 24 featured in the reports (62%). In 9 countries it is not obligatory (38%).

Europe
CE is obligatory in 33 countries out of the 42 featured in the reports (79%). In 9 countries it is not obligatory (21%).

Latin America
CE is obligatory in 1 country out of the 4 featured in the reports (25%). In 3 countries it is not obligatory (75%).

North America
CE is obligatory in both countries featured in the reports (100%).

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

Протягом 2019 року ГО «АСУ» проводила координацію та видання науково-практичних фахових журналів «Сучасна стоматологія», «Вісник стоматології», «Дентаклуб» і міжнародного журналу «Стоматология. Эстетика. Инновации».

**ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»
ЗА 2019 РІК**

1. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2018 рік : довідник / Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум, 2019. — 176 с. ISBN 978-966-8559-64-8.

2. Non-governmental organization «Ukrainian Dental Association». Інформаційний англійсько-український збірник. — К., 2019. — 20 с.

3. Мазур І.П. «Інтегрована медицина та стоматологія» — міждисциплінарна професійна освіта / І.П. Мазур, І.М. Супрунович // Сучасна стоматологія. — 2019. — № 1. — С. 104—105. <http://www.dentalexpert.com.ua/index.php/stomatology/article/view/186>.

4. Мазур І.П. Святкування 100-річного ювілею Української наукової стоматологічної школи та 25-річчя Асоціації стоматологів України на 5-му Національному українському стоматологічному конгресі / І.П. Мазур, І.М. Супрунович // Дентаклуб. — 2019. — № 12. — С. 44—47.

5. Формула успіху — реформувати, не руйнуючи // ДентАрт. — 2019. — № 1. — С. 70—78.

6. Професійне самоврядування: крига сама не скресне // Медична газета «Ваше здоров'я». — 8 лютого 2019 року. <https://www.vz.kiev.ua/profesiijne-samovryaduvannya-kryga-sama-ne-skresne/>

7. Інтегрована медицина, або В пошуках універсального лікаря // Медична газета «Ваше здоров'я». — 5 квітня 2019 року. <https://www.vz.kiev.ua/integrovana-medycyna-shukaye-spilni-tochky-dotyku/>

8. Віковий досвід і нові старті вітчизняної стоматології // Медична газета «Ваше здоров'я». — 18 жовтня 2019 року. <https://www.vz.kiev.ua/vikovyj-dosvid-i-novi-starty-vitchyznanyoi-stomatologii/>

9. Альтернатива антибіотикам — справа часу // Медична газета «Ваше здоров'я». — 15 листопада 2019 року.

10. Мазур І.П. 1-й Український стоматологічний конгрес: інтегруючи зусилля інтерністів і стоматологів / І.П. Мазур // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 6 (451). — С. 36—37. <https://health-ua.com/article/42142-1j-ukrainskij-stomatologicheskij-kongress-integriruyaya-usiliya-internistov-i>

11. Мазур І.П. Стоматологічна освіта — рушійна сила в розвитку стоматологічної галузі / І.П. Мазур // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 17 (462). — С. 30—31. <https://health-ua.com/article/44043-stomatologchna-osvta--rushijna-sila-rozvitku-stomatologchno-galuzi>

12. Мазур І.П. Історичні аспекти організації стоматологічної служби в Україні / І.П. Мазур // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 21 (466). — С. 36—37. <https://health-ua.com/article/44893-storichni-aspekti-organizatsii-stomatologicheskoi-sluzhbi-v-ukraini>

13. Мазур І.П. Аналіз захворюваності на злоякісні новоутворення губ і ротової порожнини в Україні / І.П. Мазур, А.В. Ананьєва // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 4 (60); тематичний номер. — С. 34—35. <https://health-ua.com/article/45776-analz-zahvoryuvanost-v-ukran-nazloyaksn-novoutvorenniya-gub-roto-vo-porozhnin>

14. Мазур І.П. Лікарське самоврядування: європейський досвід і кроки до впровадження в Україні / І.П. Мазур, М.М. Тищук // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 4 (449). — С. 26—27. <https://health-ua.com/article/41680-lkarske-samovryaduvannya-vropejskij-dosvd-kroki-dovprovadzhennya-vukran>

15. Професійні та правові аспекти діяльності лікаря-стоматолога // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2019. — № 22 (467). <https://health-ua.com/article/45175-profesjn-ta-pravov-aspekti-dyalnost-lkaryastomatologa>

16. Як можуть жіночі гормони нівелювати ювелірну роботу стоматолога? // Український медичний часопис. — 2019, 28 лютого. <https://www.umj.com.ua/article/138349/yak-mozhut-zhinochi-gormoni-nivelyuvati-yuvelirnu-robotu-stomatologa>.

17. Стоматологічне здоров'я і вагітність: особливості, обмеження, ризики // Український медичний часопис. — 2019, 28 лютого. <https://www.umj.com.ua/article/137511/stomatologichne-zdorov-ya-i-vagitnist-osoblivosti-obmezhennya-riziki>

18. Як лікувати зуби пацієнту із серцево-судинними захворюваннями? // Український медичний часопис. — 2019, 10 лютого. <https://www.umj.com.ua/article/137249/yak-likuvati-zubi-patsiyentu-iz-sertsevo-sudinnimi-zahvoryuvanniyami>

19. Интегрированная медицина и стоматология. Тесная связь болезней полости рта с другими заболеваниями // Новини медицини та фармації. — 2019. — № 3 (685). <http://www.mif-ua.com/archive/article/47256>.

20. Українська наукова стоматологічна школа: до сторіччя формування // Наукова еліта України. — Український інформаційно-видавничий центр «Галактика», 2019. — 144 с.; с. 8—10. ISBN 978-617-7739-02-8.

21. Асоціація стоматологів України // Науковці України — еліта держави. — Том V. — К.: Логос Україна, 2019. — 344 с.; с. 46—47. ISBN 978-966-2457-25-4.

22. Мазур І.П. Лікарське самоврядування: європейський досвід і кроки до впровадження в Україні / І.П. Мазур, М.М. Тищук // Медичний олімп України. — Український інформаційно-видавничий центр «Галактика», 2019. — 144 с.; с. 52—53. ISBN 978-966-97513-8-6.

ОСНОВНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ, ОБ'ЄДНANOЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», ПРОТЯГОМ 2020 РОКУ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ «СУЧАСНА СТОМАТОЛОГІЯ: НОВІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ», 26 ЛЮТОГО 2020 РОКУ, М. ХАРКІВ

Завдяки активній участі ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» і ГО «Асоціація стоматологів України» 26 лютого 2020 року в конференц-залі стадіону «Металіст» для лікарів-стоматологів Слобожанщини й викладачів закладів вищої освіти організовано і проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Сучасна стоматологія: нові підходи до діагностики, лікування та профілактики». У рамках заходу було заслухано наукові доповіді про новітні методи лікування захворювань пародонта й обговорено питання організації стоматологічної допомоги. Зацікавлення у лікарів викликала дискусійна панель щодо засобів трансформації у стоматології в рамках реформування системи охорони здоров'я.

 Науково-практична конференція з міжнародною участю «СУЧАСНА СТОМАТОЛОГІЯ: НОВІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ» 26 лютого 2020 р. м. Харків	15.50-16.00, Гарман О.В. доцент, Волгарчев Девід Мультидисциплінарний підхід до вивчення стоматологічних процесів в системі запалів (Харківський національний медичний університет, Україна, Чеська Академія Наук, Інститут Фізіології, Прага, Чехія) 16.00-16.30, Хасбас С.В. Висновки свідомі в практиці лікаря-стоматолога (Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л.Шурика, Україна) 16.30-16.40, Авелікова Д.С., професор, Кравченко С.Б., Пивоварська-Чукалова І.О., професор, Личман В.А. Особливості консервативного лікування запалів з одонтогенними флюсимами (Українська медична стоматологічна академія, Івано-Франківськ, Україна, Московський державний медичний університет, Білорусь) 16.40-16.50, Янішев І.В., професор, Запара П.С. Витягнення бітних пластмас для використання тімних констректорів протезів (Харківський національний медичний університет, Україна) 16.50-17.00, Черевинська Ю.А., доцент, Тонко Георгій доцент Які лікарні технології можуть приносити користь при лікуванні пародоніти? (Харківський національний медичний університет, Україна, Медичний університет, Пловдив, Болгарія) 17.00-18.00 Панельна дискусія трансформації стоматології в процесі реформування системи охорони здоров'я (Модератор професор Рибачко С.М.) Фуршет	Стендові доповіді Луцька Н.К., Іванченко О.Г. Програми профілактики карієсу у дітей вікового віку (Білоруська медична академія післядипломної освіти, Білорусь) Авелікова Д.С., Стебловський Д.В., Микитенко В.В., Торінов О.А. Особливості застосування кірпосексированого пластику на транспарантній етапі профілактики кариозних патологічних рубців запалів (Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна) Демідова П.І. Низько-інтенсивне лазерне випромінювання при лікуванні дисперсійної твердого тіла (Харківський національний медичний університет, Україна) Гринівська І.С., Гринівська В.С. Стоматологічна лікарська клініка з орієнтацією на лікування складної обструкції пародоніти роти (Харківський національний медичний університет ім. Данила Галицького, Україна) Авсікова Д.С., Різак Ж.А., Бондаренко В.В., Скрипник В.М. Особливості проведення класичних операцій у пацієнтів на генералізованій пародоніти (Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна, Ташкентський стоматологічний інститут, Узбекистан) Жданова Н.О. Антибіотика активність похідних добу під впливом лазерного опромінення in vitro (Харківський національний медичний університет, Україна)
--	--	--

Фотокопія програми науково-практичної конференції

ТРЕНІНГ-ПРАКТИКУМ ДЛЯ СТОМАТОЛОГІВ У ФОРМАТІ ТЕЛЕМОСТУ
«ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА: СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ,
ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД»,
28 лютого 2020 року, м. Київ — Дніпро — Кривий Ріг

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, ГО «Асоціація стоматологів України», група компаній «МедЕксперт» виступили організаторами сьомого навчального сезону для лікарів-стоматологів; тренінги-практикуми проходили у форматі телемосту. Головна студія, де читали лекції провідні фахівці зі стоматології, розміщувалася в Києві, а трансляція в режимі реального часу відбувалася в двох інших містах України. Після закінчення лекції лікарі мали нагоду задати запитання й отримати вичерпні відповіді від лектора.

13:10 – 13:30 – Кава-брейк

ЛЕКЦІЇ, АКРЕДИТОВАНІ CREDIT UNITS

Стандартизація стоматологічної допомоги як інструмент підвищення якості медичної допомоги

13:30	14:30	Використання сучасних ротаційних інструментів при підготовці коронкових каналів Юнакова Н.М.
14:30	15:30	Інноваційні методи реставрації зубів для досягнення успіху: естетика та надійність Хасбас С.В.
15:30		Закінчення тренінг-практикуму. Видача сертифікатів

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЛЕКТОРІВ

Левченко Павло Вікторович, DMD, DDS, Dr. med. Dr. med. dent., професор кафедри ортодончій стоматології Інституту стоматології ІМБАПО імені П.Л. Шупика, віце-президент Асоціації стоматологів-ортодонтистів та тубних техніків України

Мазур Ірина Ігорівна, доктор мед. наук, професор, ІМБАПО імені П.Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

Савчук Наталія Олегівна, доктор мед. наук, професор, Проректор з наукової роботи ІМБАПО імені П.Л. Шупика

Хасбас Світлана Василівна, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач ІМБАПО імені П.Л. Шупика, член Ученої Ради ІС ІМБАПО імені П.Л. Шупика

Юнакова Наталія Миколаївна, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС ІМБАПО імені П.Л. Шупика

Фотограф заходу буде розміщений на нашій сторінці
www.facebook.com/gc.medexpert та на сайті www.med-expert.com.ua

Фотокопія програми тренінгу-практикуму для стоматологів

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ІЗ 12 БЕРЕЗНЯ 2020 РОКУ
У ЗВ'ЯЗКУ З ПОШИРЕННЯМ ТЕРИТОРІЄЮ КРАЇН СВІТУ І УКРАЇНИ
ГОСТРОЇ РЕСПІРАТОРНОЇ ХВОРОБИ (COVID-19), СПРИЧИНЕНОЇ
КОРОНАВІРУСОМ SARS-CoV-2

Такі обмеження регламентовано Постановою Кабінету Міністрів України № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» від 11 березня 2020 року.

У закладах охорони здоров'я України запроваджуються протиепідемічні заходи. 16 березня 2020 року ГО «Асоціація стоматологів України» разом із Всесвітньою федерацією стоматологів підготувала й опублікувала перелік запобіжних заходів для

захисту від коронавірусу під час виконання лікарями-стоматологами їхніх професійних обов'язків.

1 квітня 2020 року ГО «Асоціація стоматологів України» разом з ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» підготувала і затвердила спільні рекомендації щодо проведення стоматологічного прийому пацієнтів у закладах охорони здоров'я України.

Громадська організація
**АСОЦІАЦІЯ
СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ**

10070, м. Київ, вул. Паньківська, 10а
тел. факс: +380 44 480-48-00, 480-48-27
486-4826, 4870, 1743079
e-mail: aso@asdu.org.ua
СДРП/У: 56615308 (П: 2008)561174
з АС «Райффайкен Банк Австрія» в Київ
5660130805

www.asdu.org.ua

16.03.2020 №12-АСУ
Ім'я № _____

*Про перелік заборонених заходів для захисту від коронавірусу для лікарів –
стоматологів від FDI та ГО «Асоціація стоматологів України».*

Шановні колеги!

У зв'язку з поширенням території країни світу і України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про заборону поширення на території України коронавірусу COVID-19», рішенням Київської міської державної адміністрації (Протокол №9 від 11 березня 2020 року) «Про додаткові заходи запобігання поширенню нової коронавірусної інфекції (COVID 19)» запроваджено протиепідемічні заходи в країні.

ГО «Асоціація стоматологів України» проводить щоденні консультації та обговорення з колегами із Всесвітньої федерації стоматологів після розробки рекомендацій безпечності проведення освітніх заходів для стоматологічної практики в країнах, охоплених епідемією гострої респіраторної хвороби COVID-19 і коронавірусу SARS-CoV-2.

Пропонуємо до Вашої уваги рекомендації, що опубліковано в журналі Journal of Dental Research, та рекомендації Всесвітньої федерації стоматологів і ГО «Асоціація стоматологів України» лікарям – стоматологам для попередження поширення інфекційних захворювань.

Рекомендації для ведення стоматологічної практики:

1. Стоматологи повинні виконати суворих заходів особистого захисту та уникати або мінімізувати маніпуляції з продукцією крапель або аерозолів.
2. Методика надання допомоги в 4 руці більш ефективна для контролю та інфекції.
3. Застосування слиновідсмоктувачів малої або високої потужності може зменшити продукцію крапель і аерозолів під час маніпуляцій.

Спільні рекомендації ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» і ГО «Асоціація стоматологів України» щодо заборонених заходів для захисту від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Шановні колеги!

У зв'язку з поширенням території країни світу і України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, встановленням з 12 березня 2020 року по 03 квітня 2020 року карантину з метою запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19, Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про заборону поширення на території України коронавірусу COVID-19» та Наказом Національної академії медичних наук України № 29 від 13.03.2020 року «Про профілактичні та протиепідемічні заходи НАМН України в умовах встановленого карантину» запроваджено протиепідемічні заходи в країні та зокрема в закладах охорони здоров'я.

ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» сумісно із ГО «Асоціація стоматологів України» проводить щоденні консультації та обговорення з колегами із Всесвітньої федерації стоматологів щодо розробки рекомендацій безпечності проведення освітніх заходів та стоматологічної практики в країнах, охоплених епідемією гострої респіраторної хвороби COVID-19 і коронавірусу SARS-CoV-2.

Пропонуємо до Вашої уваги рекомендації Всесвітньої федерації стоматологів, ГО «Асоціація стоматологів України» та ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» лікарям – стоматологам для попередження поширення інфекційних захворювань.

Рекомендації для ведення стоматологічної практики:

1. Стоматологи повинні виконати суворих заходів особистого захисту та уникати або мінімізувати маніпуляції з продукцією крапель або аерозолів.
2. Методика надання допомоги в 4 руці більш ефективна для контролю за інфекцією.
3. Застосування слиновідсмоктувачів малої або високої потужності може зменшити продукцію крапель і аерозолів під час маніпуляцій.

Оцінка пацієнтів:

1. Під час спалаху епідемії встановити попередні перевірки вимірювання та реєстрації температури персоналу та кожного пацієнта. Опитуйте пацієнтів про стан здоров'я і історію контактів чи подорожей.
2. Пацієнтам та їх супроводжуючим особам надягаються медичні маски та вимірюється температура при кожному відвідуванні лікаря.

Фотокопії документів, підготовлених ГО «Асоціація стоматологів України», які визначають запобіжні заходи під час проведення стоматологічного прийому в умовах пандемії

ОНЛАЙН-СЕМІНАР «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА: СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД», 27 БЕРЕЗНЯ 2020 РОКУ, м. Київ

Карантинні обмеження забороняли проведення науково-медичних форумів в аудиторному форматі, тому провайдери безперервного професійного розвитку почали організовувати освітні заходи в режимі реального часу. Першим кроком у цьому напрямку став онлайн-семінар для стоматологів, який відбувся в головному офісі ГО «Асоціація стоматологів України». Проте дистанційна форма навчання має свої переваги й недоліки: масове підключення лікарів до заходу спричиняло збій у мережі Інтернет; освітлення і звук під час відеозапису були непрофесійними, тож потребували подальшого вдосконалення. Усе це дало організаторам поштовх до проведення наступних науково-медичних форумів на новому рівні. Зовнішні обставини стимулювали до трансформації системи безперервного професійного

розвитку лікарів, зміни форм передачі інформації та отримання її лікарями. Також з 1 квітня 2020 року в Україні змінюються підходи до атестації лікарів, посилюється роль безперервного професійного розвитку.

online-семинар

Професійний розвиток лікаря-стоматолога: сучасні рекомендації, інновації та практичний досвід

27 БЕРЕЗНЯ 2020

ПРОГРАМА ЗАХОДУ

12:00	 Вступне слово МАЗУР ІРИНА ПЕТРИНА , доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України
12:05	 Профілактика запальних процесів в стоматології МАЗУР ІРИНА ПЕТРИНА , доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України
12:25	 Клінічна і мікробіологічна ефективність застосування місцевих протимікробних і антисептичних препаратів при лікуванні захворювань пародонту МАЗУР ІРИНА ПЕТРИНА
12:40	 Диференційна діагностика та лікування вірусних уражень слизової оболонки рота САВИЧУК НАТАЛІЯ ОЛЖИНА , доктор мед. наук, професор, Професор з наукової роботи НМАПО імені П.Л. Шуплика
13:10	 Концепція нульової втрати кістки на етапах дентальної імплантації у пацієнтів з генералізованим пародонтитом: вибір технік, методик та фармакологічного супроводу ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ , СМД, ССР, Dr med. On med. impl., професор кафедри ортопедичної стоматології, ІС НМАПО імені П.Л. Шуплика, член-кореспондент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України
13:40	 Лікування загострень захворювань тканин пульпи та пародонта ЮМАКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА , кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС НМАПО імені П.Л. Шуплика, ІС НМАПО імені П.Л. Шуплика
14:10	 Особливості проведення стоматологічного прийому під час пандемії – корисні поради лікарю-стоматологу ХЛЕБАС ЄВГЕНІЯ ВАСИЛЕНКО , лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач НМАПО імені П.Л. Шуплика, член Ученої Ради ІС НМАПО імені П.Л. Шуплика
14:40	 Роль мікрофлори порожнини рота в формуванні кардіоваскулярної патології СЛОВОДІВНИК МАРГІНА ВОЛОДИМИРІВНА , викладач центру удосконалення молодих спеціалістів з медичною освітою за фахом «Стоматологія» ІС НМАПО імені П.Л. Шуплика
15:10	Завершення онлайн-семинару. Відповіді на питання. Розіграш книг.

Фотокопія програми першого онлайн-семинару для лікарів-стоматологів

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РІВНІ ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ, 1 КВІТНЯ 2020 РОКУ, УКРАЇНА

Кардинальні зміни в системі фінансування стоматологічної допомоги розпочато з 1 квітня 2020 року. Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1013-р «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» від 30 листопада 2016 року запрацювала Програма медичних гарантій на рівні вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, яка повністю змінила систему фінансування медичної і стоматологічної допомоги. Заклади охорони здоров'я, які надавали вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу, у тому числі стоматологічну, розпочали роботу за договорами з Національною службою здоров'я України (НСЗУ) й отримували відповідне фінансування за надані медичні послуги. Унаслідок карантинних обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19 комунальні заклади охорони здоров'я надавали лише невідкладну медичну допомогу, що звужувало можливості зниження фінансових ризиків шляхом надходження коштів від госпрозрахункової діяльності. Комунальні стоматологічні заклади надавали доступну стоматологічну допомогу, переважно соціально незахищеним верствам населення: інвалідам, дітям, особам похилого віку. У зв'язку з реформуванням вторинної ланки охорони здоров'я

усі комунальні стоматологічні заклади трансформовано в комунальні некомерційні підприємства. Розпочалися масові скорочення штату лікарів та інших медичних працівників, до критичного мінімуму зменшено фінансування стоматологічної допомоги. Згідно з нормативами НСЗУ, оплата одного стоматологічного відвідування становила 9 грн 19 коп., що не покривало витрати навіть на засоби індивідуального захисту лікаря й унеможливило надання якісної стоматологічної допомоги в повному обсязі. Через карантинні обмеження і введення протиепідемічних заходів на місцях (надання лише ургентної стоматологічної допомоги, що пов'язано з високим ризиком (92,1—99,7 %) інфікування стоматологів коронавірусом під час виконання професійних обов'язків; перебування медичних працівників у вимушених відпустках без збереження заробітної плати; вимоги до громадян України щодо самоізоляції, у результаті чого різко зменшилась кількість пацієнтів) стоматологічні заклади не могли працювати в режимі самофінансування та самозабезпечення без державної підтримки.

Приватні стоматологічні структури в умовах карантину надавали лише ургентну стоматологічну допомогу, а частина їх тимчасово припинила свою діяльність. Усі ці чинники негативно впливали на організацію медичної стоматологічної допомоги, обмежували доступ до неї для більшості населення України, особливо для соціально незахищених осіб, жителів сільської місцевості й дітей.

ГО «Асоціація стоматологів України» обговорила це питання на засіданні координаційної ради і звернулася до Прем'єр-міністра України з листом про ситуацію, що склалася у стоматологічній галузі.

Громадська організація Асоціація СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ www.edenta.org.ua	04053, м. Київ, вул. Патіонська, 10-а тел./факс: (044) 486-48-00, 486-48-23 486-48-26, (050) 3343079 e-mail: assu@edenta.org.ua СДРПОВ 00013008 (ІІ у 20004561) 134 у АТ «Грайфайтс Банк Австрія» м. Київ MRO 30000
20.04.20р. № 18-А/С/У На № _____ від _____ Прем'єр-міністру України Шингало Д.А. Копія: Міністру охорони здоров'я України Степанов М.В. Шановний Денисе Анатолійовичу!	припинила свою діяльність. Це може призвести до ліквідації значної частини приватної стоматологічної практики. Як результат, медична стоматологічна допомога може стати недоступною для більшості населення України, особливо для соціально незахищених верств, сільської місцевості та дітей. Без державної підтримки стоматології, як напрямку охорони здоров'я, який може бути одним з найбільше постраждалих в результаті введених карантинних обмежень, не виключається крах значної частини стоматологічної мережі, як комунальної, де задіяно 16 852 спеціаліста, так і приватної, де працює 8079 стоматологів. Ця підтримка може включати в себе збільшення державного фінансування в комунальній сфері та встановлення більш адекватних коштів на лікування стоматологічних хвороб. В приватній стоматології можлива підтримка шляхом зменшення податкового тиску та інші заходи. Просимо Вашого втручання щодо максимального збереження мережі комунальної та приватної стоматології, збереження законних прав громадян України щодо можливості отримання доступної медичної стоматологічної допомоги згідно Конституції України.
В стоматології України склалася катастрофічна ситуація, що вимагає підтримки з боку держави. Комунальна стоматологія надавала доступну медичну стоматологічну допомогу, в основному, соціально незахищеним верствам населення, інвалідам, дітям, людям похилого віку. На преселікий жал, у зв'язку з проведенням реформування вторинної ланки охорони здоров'я всі комунальні стоматологічні заклади трансформовані в комунальні некомерційні підприємства. Розпочалися масові скорочення лікарів та інших медичних працівників, зведено до критичного мінімуму фінансування стоматологічної допомоги. Згідно нормативів НСЗУ оплата одного стоматологічного відвідування становить 9 грн. 19 коп., що не покриває витрати навіть на засоби індивідуального захисту лікаря та унеможливило надання повноцінної якісної стоматологічної допомоги. У зв'язку з карантинними обмеженнями та з введенням протиепідемічних заходів на місцях (обмеження надання стоматологічної допомоги в стоматологічних закладах до рівня ургентної, пов'язаного з високим ризиком ймовірного інфікування гострою респіраторною хворобою COVID-19 (92,1 – 99,7%) стоматологів при виконанні професійних обов'язків, перебування медичних працівників у вимушених відпустках без збереження заробітної плати, вимоги до громадян України до самоізоляції, в результаті – різке зменшення кількості пацієнтів) стоматологічні заклади не можуть працювати в режимі самофінансування та самозабезпечення без державної підтримки. Мережа приватних стоматологічних структур, в умовах карантину, надає лише ургентну стоматологічну допомогу або, частково, тимчасово	З повагою, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Професор І.П. Маур Відповідаючи особі: Денис Анатолійович +380(0)3343079 e-mail: assu_sda@ukr.net

Фотокопія листа до Прем'єр-міністра України і Міністра охорони здоров'я України про кризову ситуацію у стоматологічній галузі

ОНЛАЙН-СЕМІНАР «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА: СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД», 19 ТРАВНЯ 2020 РОКУ, М. КИЇВ

Пандемія COVID-19 спонукала лікарів-стоматологів до глибшого вивчення питань інфекційної безпеки в закладах охорони здоров'я. До організації цього освітнього заходу долучили епідеміологів. Для висвітлення системи правового захисту лікаря під час надання медичної допомоги запросили юристів з питань медичного права. Основну увагу онлайн-семинару було приділено мікробіому ротової порожнини та його впливу на стоматологічні й загальносоматичні захворювання.

12:00	Вступне слово МАЗУР ІРИНА ПЕТРОВНА, доктор мед. наук, професор, ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Голова Національної Асоціації лікарів-стоматологів України
12:10	Заходи інфекційної безпеки в стоматологічних закладах охорони здоров'я МАЗУР ІРИНА ПЕТРОВНА 12:10-12:25 питання-відповідь
12:25	Виступ лікаря-епідеміолога, голови ГО "Інфекційний контроль в Україні", керівника Національної експертної групи з інфекційного контролю ІНЖОСІ АНДРІЯ АЛЕКСАНДРИНА 12:45-13:05 питання-відповідь
12:55	Захист пацієнта - стоматолога та стоматологічного закладу у умовах пандемії COVID-19 ГРЕБОВА ГАБРИЛА КРИСТИНА, кандидат медичних наук, керівник Національного центру інфекційно-паразитарної медичної допомоги пацієнта ІНЖОСІ 13:15-13:25 питання-відповідь
13:30	Впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я в умовах пандемії МАЗУР ІРИНА ПЕТРОВНА 13:30-14:00 питання-відповідь
14:20	Здоров'я порожнини рота - складова здоров'я людини: елементи как та взаимосвязанные САНДРИК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, Професорка Окремий мікробіом порожнини рота та його вплив на здоров'я 14:00-14:20 питання-відповідь
15:10	Концепція етичної втрати кесію на етапі дентальної імплантації у пацієнта з генералізованим пародонтитом змістою техніки, методів та фармакологічного супроводу ЛЕВЧЕНКО ЛАВРО ВІКТОРОВИЧ, ІНЖОСІ 15:10-15:20 питання-відповідь

16:20	Тим 40 Закони захисту лікаря-епідеміолога ОБІДІНА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат мед. наук, асистент кафедри стоматології, ІНЖОСІ 16:20-16:30 питання-відповідь
17:00	Час для ефективних рішень для виходу з карантину та кризи ХЛІСАС СЕРГІЙ НАУМОВИЧ, лікар-стоматолог, який спеціалізується на лікуванні пацієнтів з інфекційними захворюваннями 17:00-17:10 питання-відповідь
17:30	Найкращі способи впровадження гігієни - складова інфекційно- профілактичного заходу догляду за порожниною рота МАЗУР ІРИНА ПЕТРОВНА 17:30-17:45 питання-відповідь
17:55	Роль НХВБд/ВБ в біомікробіомі порожнини рота ХЛІСАС СЕРГІЙ НАУМОВИЧ, лікар-стоматолог, який спеціалізується на лікуванні пацієнтів з інфекційними захворюваннями 17:55-18:10 питання-відповідь
18:20	Мікрофлора порожнини рота в розвитку кардіоваскулярних захворювань та діабету СЕРГІЙ НАУМОВИЧ, ІНЖОСІ 18:20-18:30 питання-відповідь
19:00	Закінчення онлайн-семинару

Фотокопія програми онлайн-семинару

Використання студії та професійної апаратури
для технічного забезпечення онлайн-семинару

Використання студії та професійної апаратури для технічного забезпечення онлайн-семінару

**ОНЛАЙН-СЕМІНАР «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА:
СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД»,
4 ЧЕРВНЯ 2020 РОКУ, м. Київ**

Для забезпечення практичної діяльності лікарів-стоматологів в Україні діяли застарілі протоколи надання стоматологічної допомоги, прийняті у 2004 році. Стоматологічна спільнота активно обговорювала питання впровадження принципів доказової медицини у практику охорони здоров'я в умовах пандемії. Важливим аспектом була підготовка медико-технологічних документів зі стандартизації стоматологічної допомоги.

online-семінар

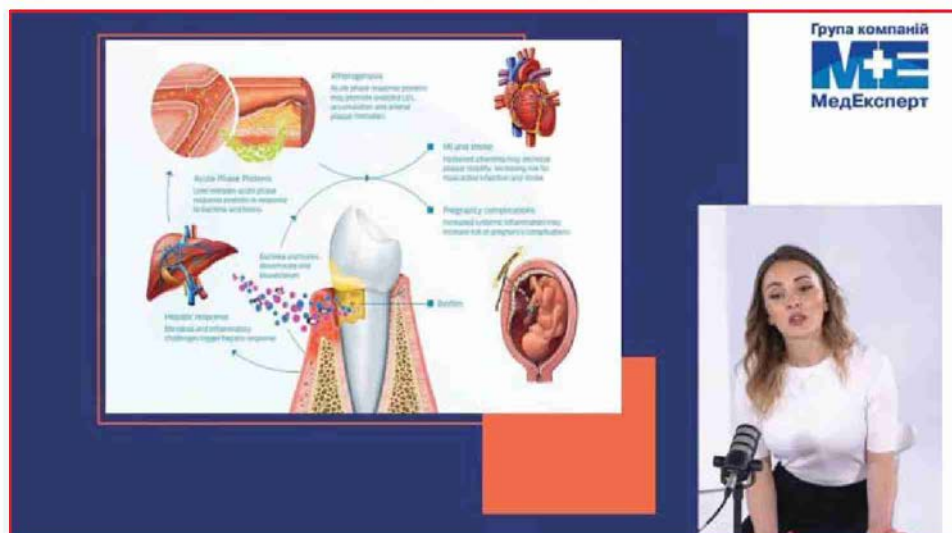
Професійний розвиток лікаря-стоматолога: сучасні рекомендації, інновації та практичний досвід

4 ЧЕРВНЯ 2020

11:05	Вступне слово Медик університетської стоматологічної клініки ІІІ Львівського національного університету ім. Івана Франка, заступник директора Львівського стоматологічного факультету Ірина Руденко
11:10	Інституційне управління в Україні: ГО "Національний центр стоматологічної допомоги в Україні" вершина національної експертизи при інформаційному контролі ІРИСА АНДРЕА АЛЕКСАНДРІА Ірина Руденко
11:40	Влада інформації: безпека в стоматологічних закладах Ірина Руденко
12:00	Цілісні програмні документи в стоматології: інновації в стоматології Ірина Руденко
12:50	Система управління стоматологією: інновації в стоматології Ірина Руденко
13:50	Концепція розвитку стоматологічної допомоги в Україні: інновації в стоматології Ірина Руденко
15:00	Технічне забезпечення онлайн-семінару Ірина Руденко
15:40	Медична етика в стоматології: інновації в стоматології Ірина Руденко
16:30	Інформаційні технології в стоматології: інновації в стоматології Ірина Руденко
17:00	Впровадження медико-технологічних документів в стоматологію: інновації в стоматології Ірина Руденко
17:25	Підготовка медичних документів в стоматології: інновації в стоматології Ірина Руденко
17:50	Система управління стоматологією: інновації в стоматології Ірина Руденко
18:15	Концепція розвитку стоматологічної допомоги в Україні: інновації в стоматології Ірина Руденко
19:00	Заключення онлайн-семінару Ірина Руденко

Фотокопія програми онлайн-семінару

логічної допомоги в системі охорони здоров'я. На освітньому заході запропоновано провести дискусійну панель з організаторами охорони здоров'я для обговорення стандартів надання стоматологічної допомоги в Україні.

Робота викладачів онлайн-семінару у студії

**ФАХОВІ ШКОЛИ В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ ЗА ПІДТРИМКИ
ВИДАВНИЧОГО ДОМУ «ЗАСЛАВСЬКИЙ»**

- ↪ Фахова школа зі стоматології «Стоматологічна допомога в Україні: що регламентує роботу лікаря-стоматолога», 26 травня 2020 року, м. Київ
- ↪ Фахова школа зі стоматології «Міждисциплінарна професійна освіта лікаря-стоматолога», 16 червня 2020 року, м. Київ
- ↪ Фахова школа зі стоматології «Міждисциплінарна професійна освіта лікаря-стоматолога. Заходи інфекційної безпеки в стоматологічних закладах охорони здоров'я під час пандемії гострої респіраторної інфекції COVID-19», 18 вересня 2020 року, м. Київ
- ↪ Фахова школа зі стоматології «Міждисциплінарна професійна освіта лікаря-стоматолога. Стоматологічна галузь в період пандемії COVID-19: досвід та підсумки 2020 року», 16 грудня 2020 року, м. Київ

У законодавстві України відбулися суттєві зміни стосовно безперервного професійного розвитку лікарів. Трансформація системи атестації передбачала необхідність щорічного отримання 50 освітніх балів та оформлення освітнього портфоліо для підтвердження лікарської категорії. Через карантинні обмеження лікарям було складно здобути необхідні 50 балів протягом року. Тож ГО «Асоціація стоматологів України» додатково організовує фахові школи зі стоматології за технічної підтримки Видавничого дому «Заславський». До дискусій запрошуються організатори охорони здоров'я, а для читання лекцій — провідні науковці України. Правління ГО «АСУ» з розумінням поставилося до труднощів, які виникли в лікарів щодо отримання відповідної кількості балів для атестації в умовах карантину, і змінило формат зустрічей. Лікарі, які брали участь у фахових школах, мали змогу виконати обов'язковий мінімум з безперервного професійного розвитку. Ці заходи стали майданчиком для фахових дискусій: стоматологи обговорювали наукові теми, проводили дискусійні панелі з важливих питань реформування в системі охорони здоров'я; вони навчилися спілкуватися в чаті, задавати запитання, висловлювати свої думки, самостійно опрацьовувати статті, методичні рекомендації і давати правильні відповіді на тестові завдання. Результатом тісної співпраці ГО «АСУ» і Видавничого дому «Заславський» стало заснування періодичного фахового видання «Oral and General Health» та презентація його першого номера на фаховій школі, що відбулася 16 грудня 2020 року.

18 вересня 2020 року

4 Фахова школа лікарів-стоматологів

Міждисциплінарна професійна освіта лікаря-стоматолога

Заходи інфекційної безпеки в стоматологічних закладах охорони здоров'я під час пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19 (тренінг для лікарів-стоматологів)

17.09–17.10
Інфекційний контроль при проведенні стоматологічної практики під час пандемії COVID-19
НАЗУР І.Л., д. мед. н., професор, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», ІМАГО ім. П.Л. Шухевича

17.10–17.25
COVID-19 інфекція: особливості клінічного перебігу та медичний ризик в практиці лікаря-стоматолога
ДУДА О.К., д. мед. н., професор, завідувач кафедри інфекційних хвороб ІМАГО ім. П.Л. Шухевича

17.25–17.30
Стоматологічний прийом в умовах COVID-19: як унеможливити ризик для медичного персоналу
ХИГАС С.В., викладач ІМАГО ім. П.Л. Шухевича

17.30–18.10
Панельна дискусія

Нормативно-правове регулювання стоматологічного прийому в умовах пандемії COVID-19
БАХИМЕНКО О.М., пер. президент ГО «Асоціація стоматологів України»

Особливості організації роботи в стоматологічному відділенні лікарів в період пандемії COVID-19
МАЛИННИК В.О., д. мед. н., професор, член-кор. НАМН України, завідувач кафедри стоматології та дитячої стоматології МДМУ ім. О.О. Богомольця, Президент ГО «Асоціація стоматологів України»

Науковий програм

18.10–18.40
Інфекційно-затяжний процес в розвитку стоматологічних хвороб та їх лікування
НАЗУР І.Л., професор, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», ІМАГО ім. П.Л. Шухевича

18.40–19.10
Біль в стоматологічній практиці: діагностика, лікування та профілактика
ХИГАС С.В., викладач ІМАГО ім. П.Л. Шухевича

Панельна дискусія

Дієта

Фахові школи за підтримки Видавничого дому «Заславський»

*Викладачі фахових шкіл
за підтримки Видавничого дому
«Заславський»*

*Презентація першого номера
періодичного фахового видання «Oral and
General Health»*

СПІВПРАЦЯ СТОМАТОЛОГІВ І ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

- ✎ **Науково-практична онлайн-конференція з міжнародною участю «Здорова людина — запорука здорового суспільства. Роль сімейного лікаря», 4—5 червня 2020 року, м. Київ**
- ✎ **Науково-практична онлайн-конференція з міжнародною участю «Гаряча тема: COVID-19 та коморбідні стани у первинній медичній допомозі», 3—5 грудня 2020 року, м. Київ**

Тривалий час ГО «Асоціація стоматологів України» співпрацює з Українською асоціацією сімейної медицини. Стоматологи разом з лікарями загальної практики / сімейними лікарями обговорювали аспекти лікарського самоврядування на площадках Всеукраїнського лікарського товариства й Національної лікарської ради України, а також на спільних науково-практичних заходах, де піднімалися питання міждисциплінарного підходу в превенції основних неінфекційних хвороб і ролі стоматолога, впливу здоров'я ротової порожнини на загальний стан організму людини та перебіг загальносоматичних захворювань. З поширенням пандемії COVID-19 фокус уваги перемістили на клінічні прояви гострої респіраторної вірусної інфекції в ротовій порожнині та прості поради, які може дати сімейний лікар своїм пацієнтам для збереження стоматологічного здоров'я. Тканини ротової порожнини, а саме слинні залози, язик, епітелій щік та ясен, мають високий рівень експресії ангіотензин-перетворювального ферменту-2 (АПФ-2), як і тканини легень. S-глікопротеїн коронавірусу взаємодіє з АПФ-2 (англ. ACE2) епітеліальних клітин слинних залоз та язика і проникає вглиб клітин, де відбувається його реплікація. Тому тканини ротової порожнини мають потенційно високий ризик інфікування 2019-nCoV, а шлях передачі вірусу зі слиною є основним, навіть при безсимптомному перебігу хвороби.

Науково-практичні онлайн-конференції зібрали понад 2—3 тис. лікарів загальної практики. Це була чудова нагода дати їм інформацію про стоматологічне здоров'я, адже починаючи з 2015 року в навчальних планах та програмах підготовки лікарів загальної практики / сімейних лікарів відсутній курс зі стоматології. За підтримки президента ВГО «Українська асоціація сімейної медицини», професора Матюхи Лариси Федорівни була налагоджена тісна співпраця з метою включення питань стоматології у систему безперервного професійного розвитку сімейних лікарів,

 ВГО «УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ» МОЗ УКРАЇНИ ПРОГРАМА* Науково-практичної онлайн конференції з міжнародного участю «ЗДОРОВА ЛЮДИНА – ЗАПОРУКА ЗДОРОВОГО СУСПІЛЬСТВА. РОЛЬ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ» 04-05 червня 2020 року м. Київ СіМед 2020 №10 м. Київ 2020 *у програмі можливі зміни		13.30-14.00 14.00-17.00 IV. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ (КЛІНІЧНИЙ БЛОК)	
		20 хв. 14.00-14.20 Сучасна стратегія лікування гострого і хронічного суб'єктивного спириту Пітавіна/Відомі	Хіміон Лелюшка Вікторія – д.мед.н., професор НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
		20 хв. 14.20-14.40 Стрес-адаптаційні розлади в умовах бойових дій Пітавіна/Відомі	Корняк Василь Михайлович – д.мед.н., професор ДУ «ІНЦі Університету кардіології (імені академіка М.Д.Степановича)» НМАУ (м.Київ)
		20 хв. 14.40-15.00 Підходи до терапії хронічних захворювань у складних пацієнтів Пітавіна/Відомі	Забова Сергій Вікторович – д.мед.н., професор, НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
		20 хв. 15.00-15.20 Висока ефективність лікування і стоматологів з першою основною неспецифічною хворобою Пітавіна/Відомі	Матур Ірина Петрівна – д.мед.н., професор, президент ГО «Асоціація стоматологів України», НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
		20 хв. 15.20-15.40 Лікування та рання реабілітація пацієнтів із гострим порушенням мозкового кровообігу Пітавіна/Відомі	Проконія Марія Марселівна – д.мед.н., доцент кафедри неврології МНУ Болонської (м.Київ)
		20 хв. 15.40-16.00 Біль венту спина. Три етапи фізичної реабілітації, в практиці сімейного лікаря Пітавіна/Відомі	Григоренко Дмитро Віталійович – спеціаліст лікар-фізіотерапевт реабілітації (м.Ужгород)
		20 хв. 16.00-16.20 Доклад питання діагностики захворювання опорно-рухового апарату. Сучасні оперативні втручання в травматології та ортопедії Пітавіна/Відомі	Деркач Роман Валентинівич – д.мед.н., професор, Інститут травматології та ортопедії (м.Київ)
		20 хв. 16.20-16.40 Легенда гіпертензії. Портрет пацієнта і його ведення на амбулаторному етапі Пітавіна/Відомі	Скороуха Лариса Петрівна – д.мед.н., професор, Буковинський національний університет (м.Чернівці)
		20 хв. 16.40 – 17.00 Патологія вен нижніх кінцівок. Можливості сімейного лікаря Пітавіна/Відомі	Скороуха Руслана Ігорівна – д.мед.н., професор, Буковинський національний університет (м.Чернівці)
ЛАБОРАТОРІЯ ПРАКТИЧНИХ НАВІЧОК 4. ТРЕНІНГ 4			
5 червня	10.00-12.00	Збільшення лімфатичних вузлів: диференціальна діагностика та тактика лікаря	Потеріа Олександра Іванівна – д.мед.н., НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
Тренинг 5			
5 червня	12.30-14.30	Медичні критерії прийнятності методів контрацепції-запорука гармонічного сексуального та репродуктивного здоров'я	Сіліна Тетяна Михайлівна – д.мед.н., професор, НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ) Сіліна Наталія Костянтинівна – к.м.н., старший науковий співробітник інституту ПАІ (м.Київ)
Тренинг 6			
5 червня	15.00-17.00	Загальні принципи інфузійної терапії для лікаря первинної ланки	Малюк Наталія Вікторівна – д.мед.н., НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
Тренинг 7			
5 червня	17.30-19.30	Ведення пацієнтів з артеріальною гіпертензією, хронічним коронарним синдромом і цукровим діабетом 2 типу: акцент на сучасні рекомендації	Клименко Ліліана Вікторівна – д.мед.н., доцент НМАПО ім.П.Л.Шутиги (м.Київ)
ПРИЙНЯТТЯ РЕЗОЛЮЦІЇ КОНФЕРЕНЦІЇ			

Фотокопія програми науково-практичної конференції

проведення спільних конференцій та інформування лікарів загальної практики і стоматологів щодо ролі стоматологічного здоров'я як важливого складника загального стану людини. Також триває робота з підготовки та створення спільних протоколів ведення пацієнтів із захворюваннями ротової порожнини та налагодження міжпрофесійної взаємодії лікаря загальної практики і стоматолога в наданні первинної медико-санітарної допомоги.

Із президентом ВГО «Українська асоціація сімейної медицини»,
професором Матюхою Ларисою Федорівною
на науково-практичній конференції для сімейних лікарів

УКРАЇНЬКА НАУКОВА СТОМАТОЛОГІЧНА ШКОЛА: ІСТОРИЧНІ НАРИСИ /**ЗА РЕД. І.П. МАЗУР, О.В. ПАВЛЕНКА, І.А. СКРИПНИК. —****КРОПИВНИЦЬКИЙ: ПОЛІУМ, 2020. — 224 с.**

У 2019 році стоматологічна спільнота відсвяткувала сторічний ювілей Української наукової стоматологічної школи. Протягом ХХ ст. відбувся швидкий розвиток медичної і стоматологічної науки. Організація та зміцнення стоматологічних факультетів у медичних університетах, підготовка науково-педагогічних кадрів у галузі стоматології, тісна співпраця з науково-дослідними інститутами Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України стимулювали проведення фундаментальних досліджень у стоматології, створення мережі державних стоматологічних закладів охорони здоров'я. Стоматологічна спільнота України тісно співпрацювала з міжнародними медичними та стоматологічними асоціаціями, Всесвітньою федерацією стоматологів, профільними організаціями. Вітчизняні та світові наукові знання й досягнення, наукові розробки впроваджувалися у практичну охорону здоров'я.

Столітня історія розвитку стоматології в Україні мала свої закономірності, періоди революційних змін, формування нових форм організації, становлення та розбудови галузі. Історичний розвиток ґрунтується на безперервності традицій, повазі до історії і пам'яті видатних особистостей, які створювали цю історію. До сторічного ювілею Української наукової стоматологічної школи ГО «Асоціація стоматологів України» підготувала і надрукувала науково-популярне видання, присвячене цій події. У ньому у хронологічній послідовності висвітлено етапи формування, становлення і розвитку школи, зазначено важливі події стоматологічної спільноти України, а також представлено основні складові частини Української наукової стоматологічної школи, до яких належать стоматологічна освіта, фундаментальні наукові дослідження, система надання стоматологічної допомоги та об'єднавча діяльність громадських професійних організацій.

Обкладинка науково-популярного видання

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОГО ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКА НАУКОВА СТОМАТОЛОГІЧНА ШКОЛА: ІСТОРИЧНІ НАРИСИ», 3 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

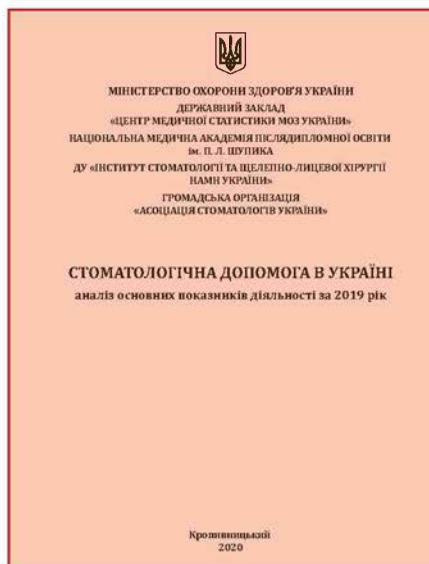
Презентація науково-популярного видання з історії Української наукової стоматологічної школи відбулася в Національній академії медичних наук України. До уваги медичної академічної спільноти і президента НАМН України, академіка В.І. Цимбалюка представлено основні досягнення стоматологічної науки та історичні аспекти розвитку стоматології.

Презентація науково-популярного видання «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси» в Національній академії медичних наук України (зліва направо): член-кореспондент НАМН України, професор В.О. Маланчук; президент НАМН України, академік В.І. Цимбалюк; професор І.П. Мазур; кандидат медичних наук С.В. Хлебас

СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА 2019 РІК: ДОВІДНИК / Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко. — Кропивницький: Полігум, 2020. — 93 с.

ГО «Асоціація стоматологів України» щороку проводить аналіз стоматологічної діяльності в Україні на підставі даних державних і галузевих статистичних звітів закладів МОЗ України, які надійшли до ДУ «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України» протягом 2019 року. Працівники Центру медичної статистики, а також співробітники Інституту стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» і фахівці ГО «Асоціація стоматологів України» підготували й надрукували довідник, в якому проведено аналіз стоматологічної допомоги в Україні протягом 2019 року. У довіднику представлено основні показники діяльності стоматологічних закладів охорони здоров'я різних форм власності.

Титульна сторінка довідника

**СПІЛЬНИЙ БРИФІНГ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІКАРСЬКОЇ РАДИ УКРАЇНИ,
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА, УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ
ЕКСПЕРТНОЇ СПІЛЬНОТИ ЗА ПІДТРИМКИ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ», 24 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ, М. КИЇВ**

24 вересня 2020 року представники Національної лікарської ради України (НЛРУ), Всеукраїнського лікарського товариства (ВУЛТ), Української медичної експертної спільноти (УМЕС) на брифінгу в інформаційному агентстві «Інтерфакс» у зв'язку з неврахуванням пропозицій громадськості й ігноруванням більше ніж десятилітніх напрацювань українських фахівців у царині лікарського самоврядування виступили із заявою щодо відхилення законопроекту № 2445д про самоврядування медичних професій в Україні.

Спільний брифінг НЛРУ, ВУЛТ, УМЕС з питань лікарського самоврядування (зліва направо): Л.Ф. Матюха, І.П. Мазур, О.С. Мусій, Т.Ф. Татарчук, К.О. Надутний

**ФАХОВА ШКОЛА В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-
СТОМАТОЛОГА: СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ
ДОСВІД», 25 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ, М. КИЇВ**

В умовах пандемії COVID-19 організація традиційних зустрічей стоматологів з різних міст України є неможливою, тому освітній процес проводили в режимі реального часу. У першій частині фахової школи були заплановані лекції, в яких розглянуто питання взаємозв'язку стоматологічного і загальносоматичного здоров'я (професор І.П. Мазур), дентальної імплантації та фармакотерапевтичного супроводу (професор П.В. Леоненко), ролі мікробіому ротової порожнини в розвитку стоматологічних захворювань (професор Н.О. Савичук). Активна дискусія розгорнулася після доповіді про методи лікування ускладненого карієсу (доцент Н.М. Юнакова). Також обговорювалися особливості надання стоматологічної допомоги в умовах

25
ВЕРЕСНЯ

ФАХОВА ШКОЛА

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК
ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА: СУЧАСНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА
ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД**

med-expert.com.ua

11:00-11:05 Підключення, вітання, організаційні питання

11:10 ВСТУПНЕ СЛОВО
 МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шупица, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ В ПРАКТИКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

11:10 Здоров'я порожнини рота – складова здоров'я людини: взаємозв'язок та взаємодія
 МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шупица, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

11:40-11:50 питання-відповіді

11:50 Рациональна антибіотикотерапія інфекційних захворювань порожнини рота
 МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шупица, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

12:10-12:20 питання-відповіді

12:20 Малобілязінг: техніки видавлення зубів, дентальна імплантація та протокол фармакологічного супроводу у пацієнтів з генералізованим пародонтитом
 ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ, DMD, DDS, Dr. med. Dent., професор кафедри ортопедичної стоматології С НМАПО імені П.Л. Шупица, заступник президента Асоціації стоматологів України та зубної техніки України

12:20-12:30 питання-відповіді

12:30 Мікробіом порожнини рота та шляхи його корекції
 САВИЧ НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА, доктор мед. наук, професор, Професор з наукової роботи НМАПО імені П.Л. Шупица

14:10-14:20 питання-відповіді

14:20 Лікування загострень захворювань пульпи та пародонту
 ЯНКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАЙІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології С НМАПО імені П.Л. Шупица

15:00-15:10 питання-відповіді

за підтримки компаній:

15:10 Потенціал для оптимізації клінічного стоматологічного прийому в сучасних умовах
 ХЛЕБАС СВИТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач НМАПО імені П.Л. Шупица, член УжВМ РЛН ГО НМАПО імені П.Л. Шупица

15:40-15:50 питання-відповіді

15:50 Профілактика виникнення транзиторної бактеріємії при лікуванні захворювань тканин парадонта у пацієнтів з серцево-судинною патологією
 СЛОБОДІАНЮК МАРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, викладач центру удосконалення молодих спеціалістів з медичною освітою за формою «Стоматолог-ІС» НМАПО імені П.Л. Шупица

16:20-16:30 питання-відповіді

СТОРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТОМАТОЛОГІЇ: ДОБУТКИ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ З ОРГАНІЗАТОРАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ЛІКАРЯМИ – СТОМАТОЛОГАМИ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

16:30-17:30

 МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НМАПО імені П.Л. Шупица, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

 Валенко Олександр Миколайович, кандидат мед. н., віце-президент Асоціації стоматологів України, заступник лікаря України

 Коваленко Іван Олександрович, директор комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка» Черкаської обласної ради

 Гайда Ігор Іванович, голова правління приватного акціонерного товариства «ПРАТ «Об'єднана стоматологія»

 Савченко Володимир Віталійович, директор комунального некомерційного підприємства «Полтавська обласна клінічна стоматологічна поліклініка» Сумської обласної ради

 Скульська Світлана Василівна, директор комунального некомерційного підприємства «Київська обласна стоматологічна поліклініка» Київської обласної ради

 Скульська Світлана Василівна, директор комунального некомерційного підприємства «Житомирська обласна стоматологічна поліклініка» Житомирської обласної ради

Фотокопія програми фахової школи

пандемії (викладач С.В. Хлебас). Про ризик виникнення транзиторної бактеріємії під час проведення стоматологічних втручань йшлося в доповіді М.В. Слободянник.

Визначними подіями 2020 року, що стосувалися усієї стоматологічної спільноти, були сторічний ювілей стоматологічної служби в Україні та реформування стоматологічної галузі. ГО «Асоціація стоматологів України» разом із групою компаній «МедЕксперт» у рамках фахової школи підготувала дискусійну панель «Сторіччя української стоматології: здобутки та сучасні виклики» з організаторами охорони здоров'я і лікарями-стоматологами. В обговоренні питань реформування стоматологічної галузі взяли участь видатні організатори охорони здоров'я — віце-президент ГО «АСУ» О.М. Вахненко, С.В. Скульська (Київщина), І.О. Коваленко (Черкащина), І.І. Люля (Вінниччина).

Команда викладачів
фахових шкіл

– 59

Модератор фахової школи професор
І.П. Мазур і ведуча фахової школи
Т.В. Юрченко у студії

Провідний стоматолог України,
професор Леоненко Павло
Вікторович

Провідний стоматолог України,
професор Савичук Наталія Олегівна

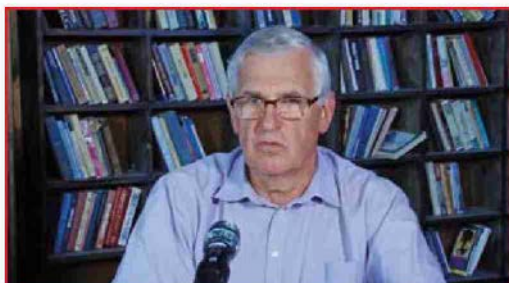
Ведуча фахових шкіл для лікарів-
стоматологів Юрченко Тетяна Валеріївна

Провідний стоматолог України,
кандидат медичних наук, доцент
Юнакова Наталія Миколаївна

Провідний стоматолог України,
кандидат медичних наук Хлебас
Світлана Василівна

Провідний стоматолог України,
організатор охорони здоров'я, віце-
президент ГО «Асоціація стоматологів
України», кандидат медичних наук
Вахненко Олександр Миколайович

Дискусійна панель організаторів охорони
здоров'я України (зліва направо):
професор І.П. Мазур, кандидат медичних
наук О.М. Вахненко, кандидат медичних
наук С.В. Скульська

**МІЖНАРОДНА МЕДИЧНА ВИСТАВКА *PUBLIC HEALTH* 2020,
8—10 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ, м. КИЇВ**

Медичні виставки — це майданчик для ефективної професійної комунікації, що об'єднує наукові розробки, нові технології та матеріально-технічне обладнання для медичної галузі, міжнародний обмін інноваціями і сприяє їх впровадженню в практичну охорону здоров'я.

Вітчизняне виробництво медичного й стоматологічного обладнання має велике економічне та соціальне значення, оскільки формує валовий суспільний продукт, створює нові робочі місця і підвищує національний дохід держави, у тому числі від експорту товарів.

8 жовтня 2020 року відбулася церемонія урочистого відкриття 29-ї Міжнародної медичної виставки *PUBLIC HEALTH* 2020, яка проходила за адресою: м. Київ, Броварський проспект, 15. Представники Національної лікарської ради України привітали учасників медичного заходу, а представники ГО «Асоціація стоматологів України» — учасників Міжнародного стоматологічного форуму.

*Урочиста церемонія відкриття Міжнародної медичної виставки,
вітання учасників Міжнародного стоматологічного форуму*

**УРОЧИСТІ ЗБОРИ І НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ СТОМАТОЛОГІЇ», ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ ЗАСНУВАННЯ
СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ, 9 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ, м. КИЇВ**

9 жовтня 2020 року в Національному медичному університеті (НМУ) імені О.О. Богомольця відбулися урочисті збори науково-педагогічного колективу з нагоди сторічного ювілею стоматологічного факультету. Стоматологічна спільнота, об'єднана ГО «Асоціація стоматологів України», привітала колектив університету і співробітників стоматологічного факультету із цією визначною подією.

Створення першого Одонтологічного інституту в 1919 році в Києві, а згодом, у 1920 році — приєднання його на правах факультету до Інституту охорони здоров'я (нині — Національний медичний університет імені О.О. Богомольця) відкрило нову сторінку розвитку стоматології як невід'ємного складника медичної галузі.

Історія стоматологічного факультету НМУ імені О.О. Богомольця за часом організації та розвитку збігається з історією формування Української наукової стоматологічної школи, етапами становлення системи вищої стоматологічної освіти

*Урочисті збори і вручення почесних відзнак
від ГО «Асоціація стоматологів України»*

в Україні, якій передував досить тривалий період виділення, осмислення та інтеграції стоматології як розділу медицини.

Стоматологічний факультет у Києві є першою зіркою, що запалила сузір'я стоматологічних закладів освіти і науки Української наукової стоматологічної школи.

З нагоди святкування сторічного ювілею за успіхи в організації та наданні висококваліфікованої медичної і стоматологічної допомоги, значні досягнення в розвитку освіти, успіхи у професійній підготовці висококваліфікованих медичних і стоматологічних кадрів, вагомий внесок у розвиток вітчизняної та світової науки Почесною відзнакою за досягнення в розвитку стоматології України, професіоналізм та милосердя «Орден Святої Аполлонії» нагороджено колектив стоматологічного факультету НМУ імені О.О. Богомольця і провідних науковців. Від стоматологічної спільноти всьому науково-педагогічному колективу університету висловлено побажання здоров'я, творчої наснаги, професійних здобутків та подальших успіхів у розбудові Української наукової стоматологічної школи.

Історичні етапи розвитку висвітлено в науково-популярному виданні «Шлях довжиною у сто років (1920—2020): стоматологічний факультет Національного медичного університету імені О.О. Богомольця», підготовленому до сторічного ювілею. Роль співробітників і випускників стоматологічного факультету у створенні Республіканського наукового товариства стоматологів УРСР й Асоціації стоматологів України описано в розділі «Об'єднані фахом» цього науково-популярного видання.

*Вручення науково-популярного
видання «Українська наукова
стоматологічна школа:
історичні нариси»
ректору Національного
медичного університету імені
О.О. Богомольця,
професору Ю.Л. Кучину*

Відкриття музею історії стоматологічного факультету в Стоматологічному центрі Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Обкладинка науково-популярного видання до сторічного ювілею стоматологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

**II УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ІНТЕГРОВАНА МЕДИЦИНА ТА СТОМАТОЛОГІЯ»,
22—23 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ, М. КИЇВ, ОНЛАЙН-ФОРМАТ**

22—23 жовтня 2020 року в м. Києві відбувся II Український конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», присвячений 100-річчю формування стоматологічної служби в Україні. Організаторами заходу стали Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика і ГО «Асоціація стоматологів України». З огляду на пандемію COVID-19 захід проведено в онлайн-форматі, а трансляція відбувалася із Президент-готелю (вул. Госпітальна, 12).

Наукова програма конгресу, розроблена на засадах міжпрофесійної освіти лікарів, включала

Учасники II Українського конгресу

Перша сторінка програми конгресу

Робота у студії конгресу й активне обговорення питань стоматології в холі Президент-готелю

актуальні питання взаємозв'язку стоматологічних і загальносоматичних захворювань, діагностики їх проявів у ротовій порожнині, обговорення клінічних ситуацій та особливостей спільного ведення пацієнтів стоматологами й лікарями загальної практики; було проведено 8 симпозіумів, майстер-клас і тренінг з оволодіння практичними навичками.

Під час симпозіуму «Освітні, організаційні та правові аспекти стоматологічної допомоги в умовах реформування системи охорони здоров'я» розглядалися питання професійної компетенції в системі безперервної освіти лікарів-стоматологів. У ході симпозіуму «Організаційні питання системи надання стоматологічної допомоги» під керівництвом О.М. Вахненка, В.К. Солдатова, В.Ю. Канєвської і С.В. Скульської відбулося обговорення з представниками Національної служби здоров'я України шляхів запровадження державних фінансових гарантій медичної стоматологічної допомоги населенню; налагоджений конструктивний діалог суттєво поліпшить взаємодію та фінансування стоматологічних клінік.

У симпозіумі «Правові питання в практиці лікаря-стоматолога» взяли участь провідні юристи України, які відповіли на важливі питання: робота лікаря-стоматолога в умовах пандемії COVID-19, захист лікарів від претензій пацієнтів, правові аспекти використання сучасних технологій у практичній діяльності. Загалом на конгрес зареєструвалися близько 2500 лікарів-стоматологів, які активно задавали запитання лекторам в онлайн-чаті, а також висловили величезну вдячність за цікаву програму, істотну користь від цього заходу і високий рівень організації.

**3-й МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС «РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ АНТИБІОТИКІВ
У СУЧАСНОМУ СВІТІ. АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ. STOP»,
14—15 Листопада 2020 року, м. Київ, онлайн-формат**

14—15 листопада 2020 року ГО «Асоціація стоматологів України» взяла участь у 3-му Міжнародному конгресі «Рациональне використання антибіотиків у сучасному світі. Антибіотикорезистентність. STOP». У рамках заходу розглядалися питання мікробіому ротової порожнини, можливого розвитку транзитornoї бактеріємії під час проведення стоматологічних втручань; методи антибіотикопрофілактики обговорювалися з мікробіологами, лікарями інших спеціальностей, сімейними лікарями. Питання раціональної антибіотикотерапії та можливих ускладнень також були актуальними у зв'язку з пандемією гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Участь
стоматологів
у 3-му
Міжнародному
конгресі

3rd INTERNATIONAL CONGRESS ANTIBIOTIC RESISTANCE STOP NOVEMBER, 14-15, 2020, UKRAINE	
09:00 ВІДКРИТТЯ КОНГРЕСУ ВІТАЛЬНІ СЛОВА Юрій Вдовченко перший віце-президент ІМАТО Іван П. Л. Шупика Ігор Березняк президент ГО «Українська асоціація за раціональне використання антибіотиків»	
ЗАЛ 1 ІНФЕКТОЛОГІЯ ТА МІКРОБІОЛОГІЯ МОДЕРАТОР: Ігор Карєв	ЗАЛ 2 ГІНЕКОЛОГІЯ, УРОЛОГІЯ МОДЕРАТОР: Марина Бойко
09:30-09:50 Рационалізація стратегій стримування резистентності мікроорганізмів до антибіотиків 09:50-09:55 ІМА 09:55-10:15 Вірусний сегмент: актуальність, проблематика, можливість терапії 10:15-10:20 ІМА 10:20-10:40 Бактеріальний сегмент: визначення, діагностика, етіотропна терапія 10:40-10:45 ІМА 10:45-11:05 Гострі патогени: клінічні етіотропні терапії 11:05-11:10 ІМА 11:10-11:30 Місце де-ескаляції в сучасній антибактеріальній терапії інфекцій у дорослих 11:30-11:35 ІМА 11:35-11:55 Мікробіом: перевищення ризику мікробіологічних механізмів формування антибіотикорезистентності та ризику ускладнень стоматологічних та системних захворювань 11:55-12:00 ІМА	09:30-09:55 Шляхи значущої резистентності до антибіотиків при рецидивній інфекції 09:55-10:30 ІМА 10:00-10:25 Рационалізація антибіотикотерапії при інфекції сечової системи 10:25-10:30 ІМА 10:30-10:55 Діагностика патогенів у респіраторній без антибіотикотерапії 10:55-11:00 ІМА 11:00-11:25 Рационалізація антибіотикотерапії при резистентних формах гонореї 11:25-11:30 ІМА 11:30-11:55 Ефективність гігієнічних заходів при ускладненому перебігу поліпідв'язної рани 11:55-12:00 ІМА
12:00-12:20 ПЕРЕРВА	
14 Листопада	

Фотокопія програми конгресу

Лікарі-стоматологи мали нагоду отримати корисну інформацію і міжнародні освітні бали за участь у конгресі.

ФАХОВА ШКОЛА В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ «ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД», 18 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ, М. КИЇВ

18 листопада 2020 року в онлайн-форматі відбулася фахова школа зі стоматології «Професійний розвиток лікаря-стоматолога в умовах пандемії: сучасні рекомендації, інновації та практичний досвід», організована ГО «Асоціація стоматологів України», Національною медичною академією післядипломної освіти імені П.Л. Шупика та групою компаній «МедЕксперт».

Фахова школа проходила під гаслом Європейського дня знань про антибіотики за активної участі Європейського регіонального відділення Всесвітньої федерації стоматологів і ГО «Асоціація стоматологів України». Палку дискусії викликали питання раціонального застосування антибіотиків у стоматологічній практиці; завданням ГО «АСУ» є інформування лікарів і пацієнтів про раціональне використання протимікробних засобів для уникнення розвитку антибіотикорезистентності.

Під час заходу також розглядалися питання безперервного професійного розвитку й оформлення освітнього портфоліо для подання до атестаційної комісії. Наявність зворотного зв'язку дала змогу обговорити з лікарями теми майбутніх доповідей і проблеми, які найбільше їх хвилюють.

Використання студії та професійної апаратури для технічного забезпечення фахової школи

До участі у фаховій школі було залучено понад 500 лікарів-стоматологів, які після завершення заходу отримали сертифікат з необхідними освітніми балами. Спілкування зі стоматологами тривало протягом 5 год, але зацікавленість аудиторії зберігалася до останньої хвилини заходу. Для детального самостійного опрацювання матеріалу учасникам запропоновано статті, методичні рекомендації, інформаційні листи з тем, представлених на фаховій школі.

**ТЕЛЕПРОГРАМА «ПИТАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ У ФОКУСІ УВАГИ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ»,
26 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ, м. Київ**

Пріоритетним напрямом роботи ГО «Асоціація стоматологів України» є інформування українців про важливість профілактичних заходів для збереження здоров'я ротової порожнини. У програмі «Медексперт» на телеканалі «Прямий» обговорювалися питання щодо необхідності впровадження державної

Обговорення питань профілактики у студії телеканалу «Прямий»

У студії телеканалу «Прямий» з ведучою Катериною Трушик й учасниками програми «Медексперт»

програми профілактики для запобігання розвитку стоматологічних захворювань, а також методи й засоби індивідуальної гігієни ротової порожнини.

ФАХОВА ШКОЛА В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ

**«НОВАЦІЇ В СТОМАТОЛОГІЇ — ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ 2020 РОКУ»,
9 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, М. КИЇВ**

9 грудня 2020 року цикл освітніх заходів для лікарів-стоматологів завершила фахова школа «Новації в стоматології — підведення підсумків 2020 року». За активної участі групи компаній «МедЕксперт», ГО «Асоціація стоматологів України», Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика протягом року проведено 6 освітніх заходів для лікарів. Виклики 2020 року змусили повністю переглянути організацію таких заходів — від формату аудиторних зустрічей із трансляцією в 2—3 міста України перейшли в онлайн-формат. Викладачам дуже

*Робота викладачів
фахової школи у студії*

Робота викладачів фахової школи у студії

бракувало зацікавлених очей слухачів, енергетики залу; натомість були «чорноока» професійна камера, робота у студії з відеооператорами і звукорежисерами, а також єдина можливість спілкування з аудиторією — активний чат і запитання лікарів. Разом з тим зазначено й позитивні моменти: збільшилися аудиторія та географія учасників заходу, скоротилася дистанція між доповідачами і лікарем, оскільки перехід за посиланням давав можливість стоматологу з будь-якого міста чи села України долучитися до заходу, передивитися запис, зосередити свою увагу на цікавих моментах презентації, занотувати матеріал лекції, зробивши скриншот.

Згідно з новими вимогами до атестації лікарів, необхідною умовою є оформлення освітнього портфоліо. Оскільки цей документ лікарі подаватимуть уперше, ГО «АСУ» представила додаткову лекцію. Під час дискусійної панелі з питань атестації та оформлення необхідних документів від лікарів надійшло понад 100 запитань. У зв'язку з цим інформаційну допомогу у вигляді статті про безперервний професійний розвиток і зразка освітнього портфоліо розміщено на офіційному сайті ГО «АСУ».

**МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС СТОМАТОЛОГІВ КАЗАХСТАНУ «ПРОФІЛАКТИКА
СТОМАТОЛОГІЧНИХ ХВОРОБ — ОСНОВА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ»,
19 ГРУДНЯ 2020 РОКУ, м. АЛМАТИ**

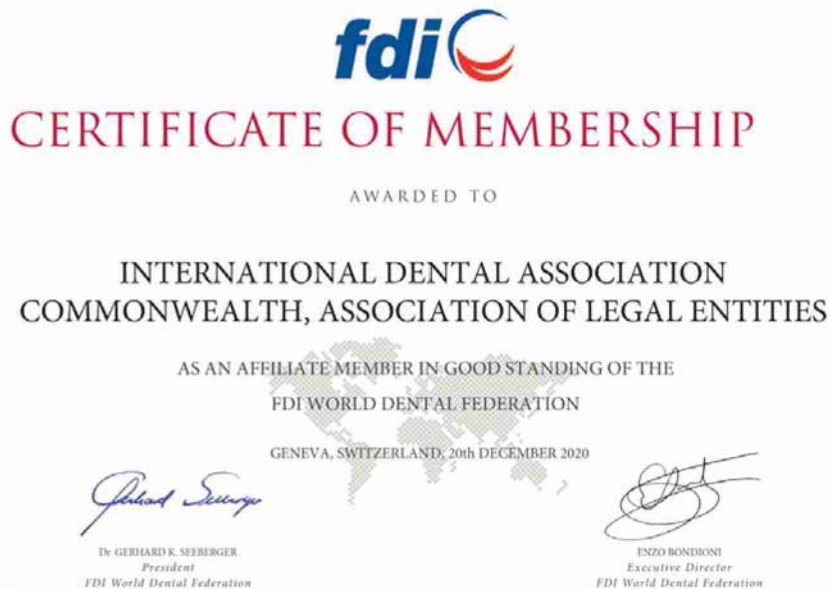
19 грудня 2020 року за запрошенням Єдиної казахстанської асоціації стоматологів провідні фахівці ГО «Асоціація стоматологів України» взяли участь у щорічному Міжнародному конгресі стоматологів Казахстану. Захід відбувся в онлайн-форматі, до участі було запрошено лекторів з різних країн світу. Основна тема конгресу — обговорення оптимальних шляхів розвитку профілактичної стоматології у країнах Східної Європи. На конгрес приїхали представники Міністерства охорони здоров'я

Казахстану. Своїм досвідом і новими методами профілактики поділилися науковці ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» (професор О.В. Деньга). Про нові дослідження взаємозв'язку генералізованого пародонтиту і кардіоваскулярних хвороб, проведені в Україні, йшлося в доповіді професора І.П. Мазур. Також обговорювалися питання нової моделі розвитку стоматології після старту реформування вторинної ланки системи охорони здоров'я України.

У рамках заходу відбулося засідання Міжнародної стоматологічної асоціації «Співдружність» (International Dental Association «Commonwealth»), яка є афілійованим членом Всесвітньої федерації стоматологів з 2018 року і вирішує спільні питання лікарів-стоматологів із країн Східної Європи. Президентом Міжнародної стоматологічної асоціації «Співдружність» на новий термін було обрано професора І.П. Мазур.

Виступ українського вченого, професора О.В. Деньги у студії конгресу

Сертифікат Міжнародної асоціації стоматологів «Співдружність»

СПІВПРАЦЯ ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ СТОМАТОЛОГІВ

Всесвітня федерація стоматологів (FDI) була створена у 1900 році. Це потужна міжнародна професійна організація, яка представляє інтереси понад 1 млн стоматологів світу. У 2020 році FDI відсвяткувала 120-річний ювілей. Вона об'єднує 193 національні стоматологічні асоціації та групи спеціалістів із 136 країн світу. Представником України у FDI була професор І.П. Мазур.

У 2020 році проведення Світового стоматологічного конгресу в Шанхаї (Китай) довелося скасувати через пандемію гострої респіраторної хвороби COVID-19.

ГО «Асоціація стоматологів України» у 2020 році була членом FDI і входила в підрозділ Європейського регіонального відділення (ERO FDI).

CERTIFICATE OF MEMBERSHIP

AWARDED TO

UKRAINE DENTAL ASSOCIATION

AS A REGULAR MEMBER IN GOOD STANDING
OF THE EUROPEAN REGIONAL ORGANISATION OF FDI

FRANKFURT, GERMANY, 21st DECEMBER 2020

Dr. MICHAEL FRANK
President ERO

Dr. OLIVER JÄGER
President ERO

Сертифікат членства ГО «Асоціація стоматологів України» в ERO FDI

FDI NATIONAL LIAISON OFFICER CERTIFICATE

This is to certify that

Iryna Mazur

is serving as the FDI World Dental Federation National Liaison Officer (NLO) for

Ukrainian Dental Association

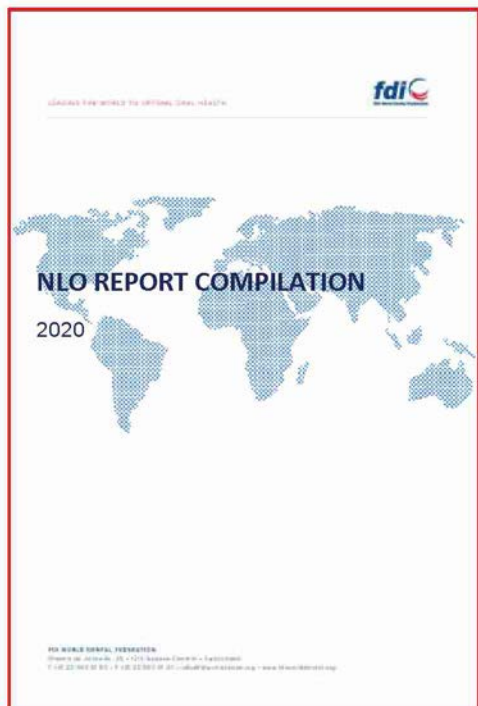

Dr. Gerhard Konrad Seeberger
President, FDI

Geneva, Switzerland
29 MAY 2020

Mr. Enzo Bondioni
Executive Director, FDI

LEADING THE WORLD TO OPTIMAL ORAL HEALTH

Сертифікат представника України у Всесвітній федерації стоматологів

NDA affiliation to Regional Organizations
(the list only includes the NDAs which submitted the NLO Reports)

European Regional Organization (ERO):

- Albanian Dental Association
- Armenian Dental Association
- Associazione Nazionale Dentisti Italiani - ANDI
- Associazione Italiana Odontoiatri
- Austrian Dental Chamber (Österreichische Zahnärztekammer)
- Azerbaijan Stomatological Association
- Belarusian Dental Association
- British Dental Association
- Bulgarian Dental Association (BgDA)
- Col·legi d'Odontòlegs i Estomatòlegs d'Andorra
- Croatian Dental Chamber
- Croatian Dental Society
- Cyprus Dental Association
- Czech Dental Chamber
- Danish Dental Association
- Dental Chamber of Kosovo
- Dental Union Chambers, Belgium (Chambres Syndicales Dentaires)
- Estonian Dental Association
- Flemish Dental Association (Verbond der Vlaamse Tandartsen - VVT)
- French Dental Association (Association dentaire française - ADF)
- General Council of the Spanish College of Odontologists and Stomatologists (Consejo General de Colegios Odontólogos y Estomatólogos de España)
- German Dental Association (Bundeszahnärztekammer e.V.)
- Hellenic Dental Association
- Hungarian Dental Association (HDA)
- Israel Dental Association
- IAHMT (Dutch Dental Association)
- Macedonian Dental Chamber
- Montenegro Dental Chamber
- Polish Chamber of Physicians and Dentists
- Romanian Dental Association of Private Practitioners (RDAPP)
- Romanian Society of Stomatologists
- Slovak Chamber of Dentists
- Slovenian Dental Association
- Stomatological Society of Greece
- Swiss Dental Association SSO
- Turkish Dental Association
- Ukraine Dental Association

Number of dentists per country

(the list only includes the countries which submitted the NLO Reports)

India	~ 278000
USA	201117
China	~ 200000
Japan	104908
Russia	62500
Egypt	~ 60000
Colombia	58000
Germany	48853
Italy	~ 48000 - 61700
Argentina	~ 45000
UK	43007
France	42564
Spain	37189
Turkey	37108
Korea, Republic of	32591
Ukraine	24622
Poland	22300
Romania	~ 21000
Iraq	~ 20000
Canada	19073
Australia	18598
Thailand	18592
Saudi Arabia	16887
Indonesia	16086
Malaysia	11058
Greece	~ 10200
Netherlands	9502
Israel	~ 9000
Czech Republic	8713
Bulgaria	8540
Sweden	~ 8300
Hungary	7788
Serbia	~ 6400
South Africa	6059
Costa Rica	5846
Morocco	5700
Lebanon	~ 5500
Austria	5202
Norway	~ 5050
Belgium	4852 - 18860
Tunisia	4700
Finland	~ 4600
Croatia	4448
Denmark	~ 4400

Continuous Education obligation in different countries

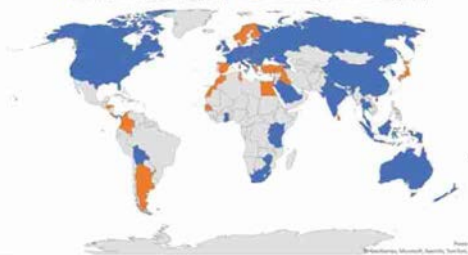
(the data only includes the NDAs / countries which submitted the NLO Reports)

Development through continuing education is an essential part of the dental profession. It is an important aspect of modern evidence-based dental practice. Furthermore, it is essential that dentists maintain an up-to-date clinical and theoretical knowledge of the art and science of dentistry.

Thus, National Dental Associations were asked to provide information on Continuous Education in their countries. As per the replies from 81 country, Continuous Education is obligatory in 55 countries (68%) and it is not obligatory in 26 (32%).

Continuous Education obligation in different countries

■ Countries where CE is obligatory ■ Countries where CE is not obligatory

Continuous Education is not obligatory in Andorra, Argentina, Bahamas, Colombia, Costa Rica, Cyprus*, Denmark**, Egypt***, Finland****, Greece, Honduras, Hong Kong SAR, China, Iraq, Israel, Japan, Lebanon, Morocco, Norway, Palestine, State of, Senegal, Seychelles, Spain, Sri Lanka, Sweden, Tunisia, Turkey

* A pilot project for Continuous Education has been going on during the last 4 years in Cyprus, which requires 45 CPD in 3 years (with a minimum of 10 CPD/year).

** Continuing education (CE) is not mandatory by the Danish Health Authority. The Danish Dental Association recommends that all active dentists complete a minimum of 25 hours of CE annually.

*** Up till now is no but in the coming year it will become obligatory in Egypt.

**** In Finland continuous education is not obligatory but it is considered as an ethical responsibility. It is highly recommended to have 8-9 days of professional education every year. This can be done by participating in different kinds of courses, seminars or trainings or as independent study.

Видавнича діяльність ГО «Асоціація стоматологів України»

Протягом 2020 року ГО «АСУ» проводила координацію та видання науково-практичних фахових журналів «Oral and General Health», «Вісник стоматології», «Дентаклуб» та міжнародного журналу «Стоматология. Эстетика. Инновации».

**ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ ГО «Асоціація стоматологів України»
ЗА 2020 РІК**

1. Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси / за ред. І.П. Мазур, О.В. Павленко, І.Л. Скрипник. — Кропивницький: Поліум, 2020. — 224 с. ISBN 978-966-8559-72-3.

<https://library.gov.ua/ukrayinska-naukova-stomatologichna-shkola/>

2. Вороненко Ю.В. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2019 рік : довідник / Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум, 2020. — 92 с. ISBN 978-966-8559-76-1.

<https://library.gov.ua/stomatologichna-dopomoga-v-ukrayini/>

3. Українська наукова стоматологічна школа // Науковці України — еліта держави. — Том VI. — К.: Логос Україна, 2020. — 386 с.; с. 182—183. ISBN 978-966-2457-27-8.

4. Мазур І.П. Медичні кадри України: аналіз за 2018 рік / І.П. Мазур, К.О. Надутий // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2020. — № 2 (471). — С. 22—23.

<https://health-ua.com/article/45965-medichn-kadri-ukrani-analz-za2018rk>

5. Мазур І.П. Медичні кадри України: аналіз за 2018 рік (продовження) / І.П. Мазур, К.О. Надутий // Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя». — 2020. — № 3 (472). — С. 22—24.

<https://health-ua.com/article/46295-medichn-kadri-ukrani-analz-za2018rk-prodovzhennya>

6. Стоматологія: шлях до професійного самоврядування // Практика управління медичним закладом. — 2020. — № 1. — С. 41—47.

<http://medlib.dp.gov.ua/jirbis2/ua/medical-periodes/fond-publications-list/269-praktika-upravlinnya-medichnim-zakladom.html>

7. Безперервний професійний розвиток: куди підуть «гроші за лікарем»? // Медична газета «Ваше здоров'я». — 24 січня 2020 року.

<https://www.vz.kiev.ua/bezperervnyj-profesijnyj-rozvytok-kudy-pidut-groshi-za-likarem/>

8. Мазур І. Кадровий потенціал медичної галузі забезпечить ефективні реформи / І. Мазур // Медична газета «Ваше здоров'я». — 21 лютого 2020 року. <https://www.vz.kiev.ua/iryna-mazur-kadrovyy-potentsial-medychnoyi-galuzi-zabezpechyt-efektyvni-reformy/>

9. Необхідно повернути стоматологічну службу в українські села // Медична газета «Ваше здоров'я». — 13 січня 2020 року. <https://www.vz.kiev.ua/neobhidno-povernuty-stomatologichnu-sluzhbu-na-pervynnu-lanku-meddopomogy/>

10. Мазур І.П. Моніторинг основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2019 рік / І.П. Мазур, О.М. Вахненко // Oral and General Health. — 2020. — № 1 (Том 1). — С. 11—16.

<http://www.mif-ua.com/archive/article/49717>

11. Мазур І.П. Моніторинг призначень фармацевтичних препаратів лікарями-стоматологами протягом 2019—2020 років / І.П. Мазур, І.М. Супрунович, М.Б. Стадник // Oral and General Health. — 2020. — № 1 (Том 1). — С. 18—26.

<http://www.mif-ua.com/archive/article/49719>

12. Мазур І.П. Сторіччя української стоматології: здобутки та сучасні виклики / І.П. Мазур, О.М. Вахненко // Українські медичні вісті. — 2020. — Т. 13, № 1 (84). — С. 70—76.

<https://umv.com.ua/storichchya-ukrainskoi-stomatologii-zdobutki-ta-suchasni-vikliki/>

13. Мазур І.П. Національна Лікарська Рада у створенні лікарського самоврядування в Україні / І.П. Мазур, О.С. Мусій, К.О. Надутий // Українські медичні вісті. — 2020. — Т. 12, № 2 (85). — С. 83—88. <https://umv.com.ua/nacionalna-likarska-rada-u-stvorenni-likarskogo-samovryaduvannya-v-ukraini/>

14. Мазур И.П. История медицины Украины в древние времена: социально-религиозные истоки медицины верхнего палеолита / И.П. Мазур // Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. — 2020. — № 2 (Б); спецвипуск. — С. 97—103. <http://www.internalmed-journal.in.ua/archives/2191>

15. Мазур І.П. Де лікарю-стоматологу отримати професійну підтримку: інтерв'ю з президентом Асоціації стоматологів України / І.П. Мазур. — 28 вересня 2020 року.

<https://www.medsprava.com.ua/article/2108-de-lkaryu-stomatologu-otrimati-profesynu-pdtrimku-ntervyu-z-prezidentom-asotsats-stomatologv>

16. Мазур І.П. Чи можна обійти «підводні камені» дистанційного навчання? / І.П. Мазур // Медична газета «Ваше здоров'я». — 22 грудня 2020 року.

<https://www.vz.kiev.ua/chy-mozhna-obijty-pidvodni-kameni-dystantsijnogo-navchannya/>

17. Мазур І.П. Міжпрофесійна освіта лікарів-стоматологів у рамках проведення II Українського конгресу з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія» / І.П. Мазур, І.М. Супрунович // Дентаклуб. — 2020. — № 10. — С. 5—7.

ОСНОВНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ, ОБ'ЄДНОАНОЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», ПРОТЯГОМ 2021 РОКУ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАУКОВО-ДОВІДНИКОВИХ ВИДАНЬ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» В НАЦІОНАЛЬНІЙ НАУКОВІЙ МЕДИЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ, 9 ЛЮТОГО 2021 РОКУ, М. КИЇВ

З нагоди Міжнародного дня стоматолога ГО «Асоціація стоматологів України» презентувала в дарунок Національній науковій медичній бібліотеці України 7 науково-популярних видань і довідників зі стоматології, що вийшли друком протягом 2017—2020 років.

Понад 100 років розвиток стоматології в Україні ґрунтується на безперервності традицій, повазі до історії та пам'яті про видатних особистостей. На сторінках подарованих видань віддзеркалена столітня історія становлення й розвитку стоматології як галузі медицини, формування наукових стоматологічних шкіл та практичної охорони здоров'я, а також проаналізовані показники стоматологічної допомоги.

З повагою до читачів і майбутніх дослідників історії стоматології до бібліотеки передано друковані видання та їх електронні версії.

*Подарунок для Національної наукової медичної бібліотеки України від
стоматологічної спільноти*

СТОМАТОЛОГІЧНЕ ТОК-ШОУ
«БІЛЬ У СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ»,
16 лютого 2021 року, м. Київ

З метою поліпшення стоматологічної практики з питань управління одонтогенним болем було організовано і проведено ток-шоу з провідними стоматологами. У студії відбулися майстер-класи з надання стоматологічної допомоги при больовому синдромі. До консультації долучилися і психологи. Проведено професійний відеозапис ток-шоу з наступною його демонстрацією для лікарів-стоматологів у соціальних мережах.

У студії ток-шоу «Біль у стоматологічній практиці»

ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА
«СТОМАТОЛОГІЧНА ПРАКТИКА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ»,
24 лютого 2021 року, м. Київ — Дніпро — Кривий Ріг

Фахову школу організовано за участю групи компаній «МедЕксперт», Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика і ГО «Асоціація стоматологів України». З огляду на пандемію COVID-19 цей захід проведено в онлайн-форматі. У ньому взяли участь понад 3500 лікарів-стоматологів. Для якісного засвоєння інформації було підготовлено не тільки презентації провідних фахівців, які учасники фахової школи мали нагоду передивитися повторно протягом тижня, а й відповідні публікації з обговорюваних питань, зазначених у презентаціях.

необхідність прискорення роботи над новими стандартами і протоколами, оскільки 1 вересня 2021 року всі чинні документи цього напрямку втрачають силу, а саме Наказ МОЗ України № 566 від 23 листопада 2004 року.

Обидві сторони дійшли згоди щодо корисності й необхідності таких зустрічей, обміну інформацією та діалогу зі стоматологічною спільнотою. Висловлено надію, що спілкування відбуватиметься регулярно в рамках стоматологічних конгресів, конференцій, фахових шкіл тощо. ГО «АСУ» готова до співпраці з метою удосконалення пакету стоматологічних послуг Програми медичних гарантій, вирішення нагальних питань взаємодії КНП стоматологічного профілю і НСЗУ. Заплановано зустріч керівників комунальних стоматологічних закладів з керівництвом НСЗУ під час конгресу в квітні 2021 року.

**ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ
У СТУДІЇ ТРК «УКРАЇНА», 28 ЛЮТОГО 2021 РОКУ, М. КИЇВ**

В українському суспільстві обговорювалися гострі питання надання стоматологічних послуг. Медичні, правові та психологічні аспекти стоматологічної допомоги були розглянуті в програмі Олексія Суханова «Говорить Україна» командою експертів, у тому числі стоматологів.

Обговорення питань надання стоматологічної допомоги у студії ТРК «Україна»

**ЗАСІДАННЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ» В АГЕНТСТВІ «УКРІНФОРМ»
ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТНОЇ СПІЛЬНОТИ,
11 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ**

11 березня в агентстві «Укрінформ» відбулося засідання «круглого столу» з нагоди 3-ї річниці створення платформи «Українська медична експертна спільнота» (УМЕС). Державні діячі України й експерти галузі охорони здоров'я, а також запрошені пацієнти і представники профільних підприємств поділилися своїми міркуваннями щодо перспектив УМЕС — інструменту безперервної актуалізації експертної думки щодо державницького людиноцентричного підходу, спрямованого

Учасники «круглого столу» після засідання в агентстві «Укрінформ»

на подолання демографічної кризи, формування сучасної національної системи охорони здоров'я та відновлення довіри до владних інституцій.

ГО «Асоціація стоматологів України» представила доповідь «Чи можливе здоров'я без зубів, а охорона здоров'я — без доступу до стоматології?», підготовлену професором І.П. Мазур, членом координаційної ради УМЕС, і віце-президентом ГО «АСУ» О.М. Вахненком.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ДИСКУСІЙНА ОНЛАЙН-ПАНЕЛЬ «БІЛЬ ТА СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНІ РОЗЛАДИ», 12 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ, м. КИЇВ

На сьогодні міждисциплінарна професійна освіта та взаємодія спеціалістів перебувають у фокусі уваги у програмі підготовки медичних працівників.

Міждисциплінарна дискусійна онлайн-панель:

БІЛЬ та скронево-нижньощелепні розлади

12.03.2021 о 16:00

		
Мазур І.П. д.мед.н., професор НМАПО імені П.Л.Шутики, Президент ГО «Асоціація стоматологів України»	Головач І. Ю. д.мед.н., професор, Заслужений лікар України, керівник центру ортогнатології, асистентуру та лабораторної терапії Клинічної лікарні "Феофанія" Державного управління справами, м. Київ	Дрогомирецька М.С. д.мед.н., професор, завідувач кафедри ортодонції НМАПО імені П.Л.Шутики

Фотокопія програми міждисциплінарної дискусійної онлайн-панелі

Перегляд за посианням:
<https://youtu.be/Tc4QMQUW-PU>

**BERLIN-CHEMIE
MENARINI**

Шановні колеги!

Міждисциплінарна професійна освіта та взаємодія спеціалістів сьогодні у фокусі уваги підготовки медичних працівників. Напрацювання високоефективних підходів до ведення пацієнтів необхідно для створення клінічних протоколів, кращих медичних практик.

Запрошуємо Вас на міждисциплінарну дискусійну онлайн-панель з питань больових синдромів в стоматології.

12 березня 2021 року
Міждисциплінарна дискусійна онлайн-панель:
"Біль та скронево-нижньощелепні розлади"

Програма

16.00 – 16.20. Біль у стоматологічній практиці
Мазур І.П., д.мед.н., професор НМАПО
 імені П.Л.Шутики, Президент ГО «Асоціація стоматологів України».

16.20 – 16.40. Диференційний діагноз та алгоритм лікування патології суглобів: у фокусі - скронево-нижньощелепні суглоби. Погляд ревматолога
Головач І.Ю., д.мед.н., професор, Заслужений лікар України, керівник центру ревматології, остеопорозу та інмунологічної терапії клінічної лікарні "Феофанія" Державного управління справами, м. Київ.

16.40 – 17.00. Скронево-нижньощелепні розлади в стоматологічній практиці та комплексний підхід до їх лікування
Дрозомирецька М.С., д.мед.н., професор,
 завідувач кафедри ортодонції НМАПО імені П.Л.Шутики.

17.00 – 17.30. Панельна дискусія: Диференціальна діагностика больового синдрому у стоматологічній практиці та сучасні методи лікування.
Дрозомирецька М.С., Головач І.Ю., Мазур І.П.

17.30 – 18.00 Питання – відповіді.
 Вікторина для лікарів – стоматологів – учасників семінару.

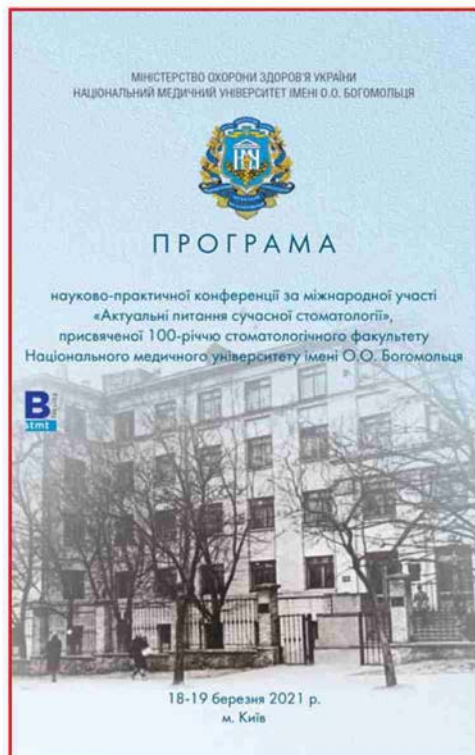
Фотокопія програми міждисциплінарної дискусійної онлайн-панелі

Напрацювання високоефективних методів ведення пацієнтів необхідне для створення клінічних протоколів кращих медичних практик. У рамках міждисциплінарної дискусійної онлайн-панелі з питань больових синдромів стоматологі разом з ревматологами обговорили основні аспекти діагностики і лікування болю та скронево-нижньощелепних розладів у пацієнтів стоматологічного профілю.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА МІЖНАРОДНОЇ УЧАСТІ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ», ПРИСВЯЧЕНА
100-РІЧЧЮ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ,
18—19 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ

18—19 березня 2021 року стоматологічна спільнота розглянула питання розвитку стоматології в Україні, а також наукові, освітні й практичні досягнення в галузі на науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні питання сучасної стоматології», присвяченій 100-річчю стоматологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Стоматологічний факультет є першою зіркою, що запалила сузір'я стоматологічних закладів освіти і науки Української наукової стоматологічної школи, і в цьому році він святкував свій сторічний ювілей.

Науковий захід проведено під егідою Національного медичного університету імені О.О. Богомольця за підтримки й участі ГО «Асоціація стоматологів України», яка привітала науково-педагогічних працівників і випускників стоматологічного факультету з цією визначною подією. Від стоматологічної спільноти колегам вручили почесні грамоти та подяки за значний внесок у розвиток вітчизняної стоматології.

18 березня 2021 р.	
8.30	Регістрація учасників конференції
9.00	Урочисте відкриття конференції Вступне слово Ректора, Адміністрації Університету, ГО «Асоціація стоматологів України»
Пленарне засідання 1	
ІСТОРІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ ТА ЙОГО НАУКОВИХ ШКІЛ	
Модератори:	
■ проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор Канюра О.А. ■ декан стоматологічного факультету, професор Біденко Н.В.	
9.30	Сторічка української стоматології: здобутки та сучасні виклики Мазур І.П. – д.мед.н., професор, Президент ГО «Асоціація стоматологів України» Вахненко О.М. – к.мед.н., віцепрезидент ГО «Асоціація стоматологів України»
9.50	100 років стоматологічному факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Біденко Н.В. – д.мед.н., професор, декан стоматологічного факультету, НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
10.10	Наукова школа кафедри терапевтичної стоматології. Обґрунтування комплексного лікування генералізованого пародонтиту Борисенко А.В. – д.мед.н., професор, НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
10.30	Історія кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії (основні наукові школи) Малавчук В.О. – член-кореспондент НАМН України, д.мед.н., професор, Президент ГО «Українська асоціація черепно-щелепно-лицевих хірургів», НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) Володар О.С. – д.мед.н., професор, НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) Кутшак Я.А. – д.мед.н., професор, Президент ГО «Українська асоціація стоматологічної освіти», НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) Литовченко Н.М. – к.мед.н., доцент, НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)

Фотокопія програми науково-практичної конференції

Вітання ювілярів від ГО «Асоціація стоматологів України». Стоматологічний факультет Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Презентація доповіді «Сторіччя української стоматології: здобутки та сучасні виклики» президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора І.П. Мазур

Вітання ювілярів від ГО «Асоціація стоматологів України». Стоматологічний факультет Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

**ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА «СТАНДАРТИ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА»,
18 БЕРЕЗНЯ 2021, м. КИЇВ — ЛЬВІВ — ІВАНО-ФРАНКІВСЬК**

18 березня відбулася фахова школа «Стандарти надання медичної стоматологічної допомоги в клінічній практиці лікаря-стоматолога». До участі запрошено організаторів охорони здоров'я, голів осередків Асоціації стоматологів України Івано-Франківщини — професора З.Р. Ожогана і Львівщини — лікаря-стоматолога О.М. Бурія. Палка дискусія на початку заходу дала хороший старт для реалізації запланованої програми школи і продемонструвала невичерпні, цікаві й креативні ідеї та можливості для подальшого спілкування стоматологів. Основною темою було створення медико-технологічної документації, а саме клінічних настанов і протоколів стоматологічної допомоги. Також достатньо часу було відведено на дискусії й відповіді на запитання. Спілкування і дискусії дали поштовх до нових цікавих задумів для організації наступних фахових шкіл.

Робота викладачів фахової школи у студії

18 березня | о 09:00 | Київ-Львів-Івано-Франківськ

Фахова школа з безперервного професійного розвитку лікаря-стоматолога

Стандарти надання медичної стоматологічної допомоги в клінічній практиці лікаря-стоматолога

*робочі мови заходу – українська, англійська, російська

Група компаній Медексперт

[@gc.medexpert](https://www.gc.medexpert.com)

[gc.medexpert](https://www.gc.medexpert.com)

[@gc.medexpert](https://www.gc.medexpert.com)

[med-expert.com](https://www.gc.medexpert.com)

Модерація заходу: Мазур Ірина Петрівна

09:00-09:15 Підключення, вітання, організаційні питання

09:15-09:40 Стоматологія України: до сторіччя Української наукової стоматологічної школи (відеофільм)

Стоматологічний прийом в умовах COVID-19: особливості організації закладу, забезпечення безпеки для медичного персоналу та пацієнтів. На зразок Дніпропетровської області

09:40-10:00 Безперервний професійний розвиток лікаря – стоматолога: як сьогодні атестуються лікарі – стоматологи

Олександр Зіновій Романович, д. мед. н., професор Голова сектору Асоціації стоматологів Івано-Франківщини

Соціальна складова стоматологічної медичної допомоги: як не втратити в процесі реформування

Бурій Олександр Михайлович, майор медичної служби, учасник АТО, заступник військового комісара міської територіальної стоматологічної поліклініки міста Львова

Впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я в умовах пандемії

10:00 Вірус-асоційоване ураження порожнини рота: клініко-діагностичні критерії та концепція лікування

САВІРУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

10:50-11:00 питання-відповіді

11:00 Дискусія. Вірусні ураження порожнини рота. Як впливає на стан ротової порожнини коронавірусна інфекція COVID-19?

САВІРУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ, DMD, MSc, DScO, професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, віце-президент Асоціації стоматологів ортопедів та зубних техніків України

11:10-12:30 Сучасні концепції мінімальної втрати кістки на етапах видалення зубів побудовані на принципах доказової медицини

ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ, DMD, MSc, DScO, професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, віце-президент Асоціації стоматологів ортопедів та зубних техніків України

12:30-12:40 питання-відповіді

12:40 Лекція-демонстрація Підвищення ефективності клінічного прийому впровадженням інноваційних матеріалів та методик та хондроліпторекторів

ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач НУОЗ України імені П. Л. Шупика, член Ученої Ради ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

13:00-13:30 питання-відповіді

13:30 До Всесвітнього дня здоров'я порожнини рота

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

13:40 Впровадження сучасних протоколів діагностики та лікування хвороб пародонта на засадах доказової медицини

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

14:10-14:25 питання-відповіді

14:30 Галітоз ротової порожнини - причини, наслідки, профілактика та лікування

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

14:55-15:00 питання-відповіді

15:10 Естетика та здоров'я ротової порожнини: здоров'я чи краса?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

15:20 Рациональна антибіотикотерапія в лікуванні інфекційних захворювань порожнини рота

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

15:35-15:45 питання-відповіді

15:45 Клінічні протоколи призначення антибіотиків в ендодонтії

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

16:05-16:10 питання-відповіді

16:10 Дискусія. Антибіотики в стоматології: користь чи шкода – що? Чи більше?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, член Ученої Ради ІС НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

16:25 Засоби для знеболення в арсеналі лікаря – стоматолога

ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, член Ученої Ради ІС НУОЗ України імені П. Л. Шупика

16:45-16:55 питання-відповіді

16:55 Дискусія. Біль в стоматології: усунути не можна терпіти – де поставити кому?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, член Ученої Ради ІС НУОЗ України імені П. Л. Шупика

Міждисциплінарна інформаційна панель

17:10 Як розібратися лікарю – стоматологу в різноманітні клінічні прояви гострої респіраторної інфекції та унебезпечити себе, пацієнтів і колег?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П. Л. Шупика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, член Ученої Ради ІС НУОЗ України імені П. Л. Шупика

17:30-17:40 питання-відповіді

17:45 – підведення підсумків, завершення фахової школи

Фотокопія програми фахової школи

Всесвітній день здоров'я ротової порожнини, 20 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ

Всесвітня федерація стоматологів (FDI) щорічно 20 березня проводить Всесвітній день здоров'я ротової порожнини. ГО «Асоціація стоматологів України» підтримує профілактичний напрям у роботі стоматологів; вона приділяє велику увагу ролі гігієни ротової порожнини та її впливу на фізичне здоров'я і благополуччя людини, а також формуванню основних навичок догляду за ротовою порожниною у дітей. Під час заходу фахівці роз'яснюють роль регулярного проведення професійної гігієни ротової порожнини для підтримання її здорового стану. Лікарі-стоматологи України залучаються до проведення цього дня на базі тих стоматологічних закладів охорони здоров'я, де вони працюють.

Здоровий стан ротової порожнини — багатогранне поняття, яке включає мож-

Залучення українських лікарів-стоматологів до Всесвітнього дня здоров'я ротової порожнини

LEADING THE WORLD TO OPTIMAL ORAL HEALTH

World Oral Health Day virtual celebrations in Ukraine

Address by FDI President Dr Gerhard K. Seeberger

20 March 2021

Dobrydeny and Greetings, everyone! Thank you for your kind invitation to speak to you today. While I regret that we are unable to meet in person, I trust that this message finds you well and in good health.

As President of FDI World Dental Federation, I wish you a happy World Oral Health Day! Many thanks to our FDI member, the Ukrainian Dental Association, for bringing us together today. Thanks to your enthusiastic support, many people are taking charge of their oral health.

In FDI we are convinced that one cannot start early enough to understand that oral and general health are inseparable. In order to achieve this objective we encourage to teach children how to brush twice a day with a fluoride toothpaste, make them understand the benefits of a healthy mouth for the whole body, and to empower children to become advocates for good oral health habits among family and friends and for their society.

Over the years, we have been delighted to see the positive impact on the lives of the children, families and communities where our 21-day toothbrushing programmes and World Oral Health Day activities have been implemented. Since 2005, we have reached close to 140 million people, namely through our work to promote and celebrate World Oral Health Day together with our members, the National Dental Associations and our longstanding partners.

As you know, this special day represents the largest global awareness campaign on oral health. Today, I challenge you to be Proud of Your Mouth.

Remember: A healthy mouth and a healthy body go hand in hand. How you care for your mouth today will be important for your overall health tomorrow, the day after, and many years from now. Your actions have the power to change local attitudes about oral health and raise awareness on the prevention and control of oral diseases.

The change starts with you! Be proud of your mouth and make it the business card for your whole body!

Duzhe dyakuyu, Thank you, one and all, and Happy World Oral Health Day!

FDI WORLD DENTAL FEDERATION

General Secretariat: 11, rue de la Dent, 1201 Geneva, Switzerland

Tel: +41 22 544 81 00 • Fax: +41 22 544 81 01 • Email: info@fdi-world-dental-federation.org • www.fdi-world-dental-federation.org

*Лист президента Всесвітньої
федерації стоматологів, доктора
Герхарда К. Зеебергера українським
лікарям-стоматологам*

ливість говорити, посміхатися, відчувати запахи та смаки, жувати, ковтати, передавати різні емоції за допомогою виразу обличчя з упевненістю і без відчуття болю, дискомфорту або болючості у щелепно-лицевій ділянці. Таке визначення було прийнято FDI в 2016 році у м. Познані (Польща) на щорічному Світовому стоматологічному конгресі.

З нагоди Всесвітнього дня здоров'я ротової порожнини українським лікарям надійшло вітання від президента FDI, доктора Герхарда К. Зеебергера (Gerhard K. Seeberger). У своєму листі він зазначив нерозривний зв'язок стану ротової порожнини і загального здоров'я людини. Для досягнення оптимального рівня стоматологічного здоров'я FDI

заохочує навчати дітей чистити зуби 2 рази на день зубною пастою із фтором, інформувати їх про важливість здорового стану ротової порожнини для всього організму й давати можливість дітям стати захисниками хороших звичок індивідуальної гігієни у родині, колі друзів і в суспільстві.

**1-й НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ КОНГРЕС З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ПРОТИМІКРОБНА РЕЗИСТЕНТНІСТЬ: СВІТОВІ ВИКЛИКИ»,
26 БЕРЕЗНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ**

Завдяки організаційним заходам Всеукраїнського лікарського товариства, компанії «Моріон» та за підтримки Постійного комітету лікарів Європи і ГО «Асоціація стоматологів України» 26 березня 2021 року відбувся 1-й Національний медичний конгрес з міжнародною участю «Протимікробна резис-

тентність: світові виклики». Поширення резистентності до протимікробних лікарських засобів є глобальним викликом для медицини і стоматології, який потребує життя

Обговорення ролі мікробіому ротової порожнини у формуванні антибіотикорезистентності

LEADING THE WORLD TO OPTIMAL ORAL HEALTH

WHITE PAPER

The essential role of the dental team in reducing antibiotic resistance

Wendy Thompson, David Williams, Celine Pulcini, Susie Sanderson, Philippe Calfon, Mahesh Verma

www.fdiworlddental.org

FDI World Dental Federation is the global voice of the dental profession, dedicated to safeguarding the health and wellbeing of people worldwide through the improved prevention, treatment, and control of oral diseases.

Antibiotic resistance needs tackling immediately across dentistry

Antibiotics are the cornerstone of modern medicine. Effective antibiotic drugs are vital to protect people from potentially fatal diseases and reduce risk during complex procedures such as chemotherapy, organ transplantation and other surgeries. For patients with a spreading dental infection, effective antibiotics are crucial. Severe and the spread of infection towards vital structures may occur rapidly for patients with dental infections, and these conditions can be life-threatening.

Overuse and misuse of antibiotics is driving the spread of drug-resistant infections. Antibiotic resistance is a significant threat to health and wealth. When you need antibiotic, you need them to work.

Antibiotic resistance is a problem that affects everyone, including you, your family, and friends. Action is needed immediately.

We are living in an era in which sustainable development must be at the forefront, and in which the needs of the present should be met without compromising the ability of future generations to meet their own needs and safety. The World Health Organization (WHO) has adopted a global action plan on antimicrobial resistance. Based on a One Health approach, it recognizes the close connection of human, animal and environmental health.

Dentists are responsible for about 10% of antibiotic prescribing for humans globally. All members of the dental team have a clear responsibility to engage, commit and contribute to global, national and local efforts to tackle antibiotic resistance. National Dental Associations (NDAs) and the wider dental community have the opportunity to contribute to international efforts to tackle antibiotic resistance and enhance patient safety.

Our pledge

FDI members pledge to tackle antibiotic resistance through raising awareness, preventing dental infections and optimizing antibiotic prescribing (antibiotic stewardship) through the following actions:

Awareness raising	Make a clear and public commitment to tackling antibiotic resistance Communicate to the general public about antibiotic resistance and appropriate antibiotic use in dentistry Identify learning opportunities for dental professionals and other health professionals on antibiotic resistance, appropriate dental antibiotic use and oral health promotion for infection prevention
Infection prevention and control	Advocate timely access for all to oral healthcare to prevent dental infections Promote evidence-based guidelines on the prevention and control of infections in dentistry Support education and interventions on oral hygiene and low-sugar diet advice to prevent dental infections
Antibiotic stewardship	Advocate for dentistry to be included within national action plans on antibiotic resistance Engage in delivering national action plans through dental antibiotic stewardship programmes, including national and local approaches that involve audits of dental antibiotic use Participate in the development of evidence-based guidelines on dental antibiotic use Encourage the inclusion of antibiotic resistance and stewardship in dental curricula and continuing education programmes

*Suggestion: Follow our online course on Tackling antibiotic resistance: what can dental teams do?

This pledge is based on the White Paper, The essential role of the dental team in reducing antibiotic resistance. It will be reviewed and updated every two years following the latest developments on antibiotic resistance.

«Біла книга: роль стоматологічної команди у зниженні антибіотикорезистентності» та лист Всесвітньої федерації стоматологів

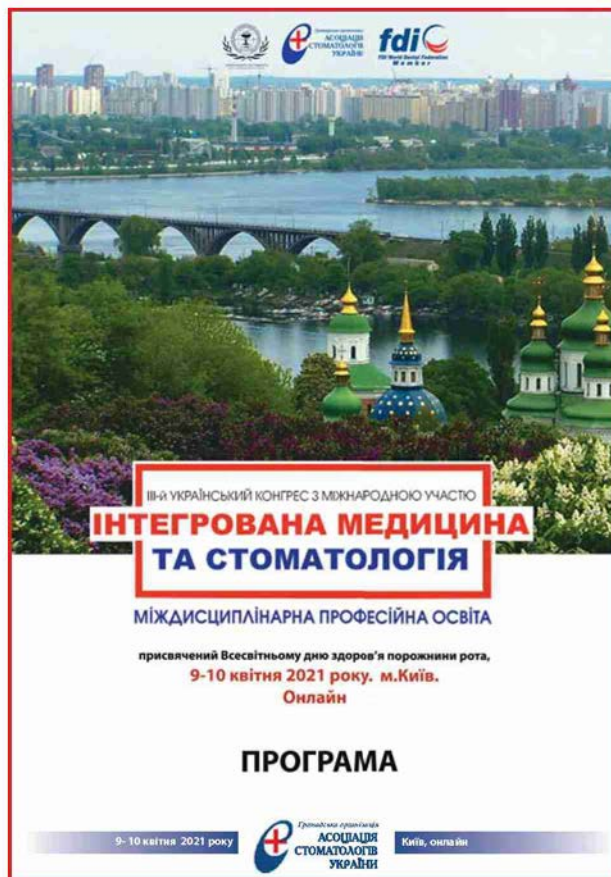
невідкладних заходів. Зниження ефективності лікування небезпечних для життя інфекцій за допомогою сучасних протимікробних препаратів загрожує здоров'ю людини і підвищує ризик зростання смертності серед населення. Вивчення протимікробної резистентності в Україні та внесення даних до ResistanceMap є стратегічним завданням медицини й Уряду України.

У рамках конгресу проведено експертне засідання для розгляду показників протимікробної резистентності в Україні з наступним формуванням резолюції та звернення до Кабінету Міністрів України і РНБО України «Про затвердження Національного плану дій боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів».

Питання антибіотикорезистентності й ролі стоматолога широко обговорювалися світовою медичною спільнотою. Всесвітня федерація стоматологів у 2020 році опублікувала «Білу книгу: роль стоматологічної команди у зниженні антибіотикорезистентності».

III УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ «ІНТЕГРОВАНА МЕДИЦИНА ТА СТОМАТОЛОГІЯ», ПРИСВЯЧЕНИЙ ВСЕСВІТНЬОМУ ДНЮ ЗДОРОВ'Я РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ, 9—10 КВІТНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ

9—10 квітня 2021 року в м. Києві в онлайн-форматі відбувся III Український конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», проведення якого присвячене Всесвітньому дню здоров'я ротової порожнини. Основною метою

Перша сторінка програми конгресу

конгресу відбулася Міжнародна експертна нарада фахівців у галузі профілактичної стоматології країн Східної Європи під егідою Міжнародної стоматологічної асоціації «Співдружність».

цього заходу була консолідація професійної спільноти лікарів-стоматологів з лікарями загальної практики і юристами для обміну думками, підвищення кваліфікації з питань профілактики, особливостей ведення пацієнтів та поліпшення якості надання медичної допомоги. Медичний форум організовано ГО «Асоціація стоматологів України», Національним університетом охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика і за підтримки Всесвітньої федерації стоматологів. Українських лікарів привітав президент Всесвітньої федерації стоматологів, доктор Герхард К. Зеебергер; у своїй доповіді він наголосив, що Всесвітній день здоров'я ротової порожнини є найбільшою глобальною інформаційною кампанією, яка спрямована на роз'яснення ролі стоматологічного здоров'я у підтриманні фізичного здоров'я та благополуччя людини і формування основних навичок догляду за ротовою порожниною у дітей. У рамках

Учасники III Українського конгресу у студії та холі Президент-готелю

МІЖПРОФЕСІЙНА ДИСКУСІЙНА ПАНЕЛЬ «МИСТЕЦТВО УПРАВЛЯТИ БОЛЕМ», ШКОЛА ІННОВАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ, 12—13 КВІТНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ

Питання знеболювання в медичній і стоматологічній практиці обговорювали фахівці різного профілю під час проведення міжпрофесійної дискусійної панелі «Мистецтво управляти болем», організованої Школою інноваційної медицини. Захід відбувся 12—13 квітня 2021 року в м. Києві в онлайн-форматі. Біль у стоматологічній практиці — поширене явище; розвиток цього симптому може бути наслідком як інфекційно-запального процесу в ротовій порожнині, так і виконання стоматологічних процедур через підвищення рівня прозапальних цитокінів. Міждисциплінарний розгляд питань управління болем у стоматологічній і медичній практиці був основною темою заходу.

Міжпрофесійна взаємодія в обговоренні питань управління болем

ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА «МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД В ДІАГНОСТИЦІ ТА ЛІКУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ», 13 ТРАВНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ — ЗАПОРІЖЖЯ — ЧЕРКАСИ

13 травня 2021 року разом зі стоматологічною спільнотою проведено фахову школу «Мультидисциплінарний підхід в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань», організовану групою компаній «МедЕксперт» за підтримки Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика і ГО «Асоціація стоматологів України». Понад 8 год фахівці обговорювали такі

Перша сторінка програми фахової школи

13 травня | о 09:00 | Київ – Запоріжжя – Черкаси
Фахова школа з безперервного професійного розвитку лікаря-стоматолога
Мультидисциплінарний підхід в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань
 *робочі мови заходу - українська, англійська, російська

Група компаній **Медексперт**
 @gc.medexpert
 @gc.medexpert
 gc_medexpert
 med-expert.com.ua

Модерація заходу: Мазур Ірина Петрівна

09.00-09.10 Підключення, вітання, організаційні питання

Впровадження принципів доказової медицини в практику охорони здоров'я в умовах пандемії

09.10 Хвороби пародонта та кісткової системи

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

09.50-10.00 питання-відповіді

10.00 Стратегія і тактика лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота, міждисциплінарний підхід

САВИЧУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

10.50-11.00 питання-відповіді

11.00 Дискусія. Вірусні ураження порожнини рота. Як впливає на стан ротової порожнини коронавірусна інфекція COVID-19?

САВИЧУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ, DMD, MDS, DScD, професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика, віцепрезидент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України

11.20 Мінімальна втрата кістки на етапах видалення зубів і безпосередньої дентальної імплантації: міф чи реальність?

ЛЕОНЕНКО ПАВЛО ВІКТОРОВИЧ, DMD, MDS, DScD, професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика, віцепрезидент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України

12.40-12.50 питання-відповіді

12.50 Дієти засоби для знеб. практиці лікарів – стоматологів

ХЛЕБАС СВІТЛАНА, стоматолог вищої кат. П.Л. Шуплика, член УЧ Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

13.00-13.20 питання-відповіді

13.20 Дискусія. Біль в стомат. не можна терпіти – де пошукати допомоги?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ХЛЕБАС СВІТЛАНА, стоматолог вищої кат. П.Л. Шуплика, член УЧ Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

13.40 Мікробіом та стомат. стратегії дослідження та б. патогенною мікрофлорою

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

13.55-14.05 питання-відповіді

14.10 Основні причини розротової порожнини. Алгоритм профілактики

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ, кандидат мед. наук, стоматолог ІС Нац. університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

14.35-14.45 питання-відповіді

14.45 Дискусія. Естетика ротової порожнини: здоров'я чи краса?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ЮНАКОВА НАТАЛІЯ, кандидат мед. наук, стоматолог ІС Нац. університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

15.00 Як розібратися лікарю – стоматологу в різноманітні клінічні прояви гострої респіраторної інфекції та унебезпечити себе, пацієнта і колегу?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

ХЛЕБАС СВІТЛАНА, стоматолог вищої кат. П.Л. Шуплика, член УЧ Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика

15.20-15.30 питання-відповіді

Міждисциплінарна інформаційна панель – Інфекційний ендокардит: погляд стоматолога та кардіолога

15.30 Вплив пародонто- і патогенної інфекції на пацієнтів з серцево-судинною патологією

СЛОБОДЯННИК МАР'ЯНА ВОЛОДИМИРІВНА, викладач центру удосконалення молодих спеціалістів з медичною освітою за фахом «Стоматологія» НУОЗ України імені П.Л. Шуплика

15.45-15.50 питання-відповіді

15.50 Особливості клінічних проявів та діагностики інфекційного ендокардиту

КРИКУНОВ ОЛЕКСІЙ АНТОНОВИЧ, д-р мед.н., керівник відділу хірургічного лікування інфекційного ендокардиту НДССХ імені М.М. Амосова Київ, Україна

16.10-16.20 питання-відповіді

16.20 Вплив пародонто- і патогенної інфекції на пацієнтів з серцево-судинною патологією

СЛОБОДЯННИК МАР'ЯНА ВОЛОДИМИРІВНА, викладач центру удосконалення молодих спеціалістів з медичною освітою за фахом «Стоматологія» НУОЗ України імені П.Л. Шуплика

16.40-16.50 питання-відповіді

16.50 Дискусія. Чи має коригувати призначення кардіолога?

МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л. Шуплика, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України

КРИКУНОВ ОЛЕКСІЙ АНТОНОВИЧ, д-р мед.н., керівник відділу хірургічного лікування інфекційного ендокардиту НДССХ імені М.М. Амосова Київ, Україна

17.30 – підведення підсумків фахової школи

за підтримки компаній:

Фотокопія програми фахової школи

актуальні питання стоматології: вплив порушень метаболізму кісткової тканини на перебіг захворювань пародонта, новий напрям розвитку мікробіологічних досліджень — мікробіомія, диференційна діагностика різних вірусних захворювань та їх лабораторна діагностика.

У фокусі уваги була міждисциплінарна інформаційна панель за участю кардіологів і стоматологів, адже пацієнт стоматологічного профілю може мати супутні захворювання серцево-судинної системи, і тому від взаємодії лікарів залежить успіх лікування коморбідних станів.

Обговорення питань з професором О.А. Крикуновим щодо надання стоматологічної допомоги пацієнтам із серцево-судинними захворюваннями

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СУЧАСНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ
СТОМАТОЛОГІЇ: ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЧНУ
СТОМАТОЛОГІЮ» З НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ З ОВОЛОДІННЯ ПРАКТИЧНИМИ
НАВИЧКАМИ, 28—29 ТРАВНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ — РІВНЕ**

28—29 травня 2021 року під егідою ГО «Асоціація стоматологів України», Асоціації стоматологів Рівненської області й за технічної підтримки Видавничого дому «Заславський» проведено науково-практичну конференцію «Сучасні аспекти клінічної стоматології: впровадження інноваційних технологій в практичну стоматологію». Через складну епідеміологічну ситуацію освітній захід проведено в очно-заочному форматі. Стоматологи з інших регіонів України могли долучитися у форматі телеучасті, а лікарі-стоматологи Рівненської області після онлайн-формату взяли участь у навчальних тренінгах та підвищили свою професійну майстерність. 29 травня в м. Рівному відбулася конференція в аудиторному форматі, до участі в якій залучили лекторів з Рівного і Києва. Обговорювали наукові, практичні та організаційні питання стоматології. Зацікавленість аудиторії викликали такі теми: фармакотерапія у стоматології, діагностика і лікування атрофії кісткової тканини щелеп та онкологічних захворювань щелепно-лицевої ділянки. Разом із представниками НСЗУ розглянуто важливі аспекти фінансування стоматологічної допомоги за Програмою медичних гарантій на 2021 рік, а також основні нормативно-правові документи, що регламентують роботу лікаря-стоматолога.

90 –

ГО «Асоціація стоматологів України»
ГО «Асоціація стоматологів Рівненської області»
ГО «Українська асоціація медичної естетики»

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ
З ОВОЛОДІННЯ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ
«СУЧАСНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ:
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ».**

**28—29 ТРАВНЯ 2021 РОКУ
М. КИЇВ — М. РІВНЕ**

ВЕЛИМШАНОВНИЙ КОЛЕГО!

Висловлюємо вам свою повагу та маємо честь запросити на науково-практичну конференцію «Сучасні аспекти клінічної стоматології: впровадження інноваційних технологій в практичну стоматологію», яка відбудеться 28–29 травня 2021 року в м. Києві (телеучасті) і м. Рівному, в конференц-залі готелю «Мир», вул. Мищенська, 32.

**28 травня 2021 р. 9.30–15.00 —
формат телеучасті в режимі реального часу.**

**28 травня 2021 р. 15.00–19.00 —
навчальні тренінги з оволодіння практичними навичками (для лікарів Рівненської області).**

**29 травня 2021 р. 10.00–18.00 —
формат офлайн-участі лікарів Рівненської області.**

**ПРОГРАМА
28 ТРАВНЯ. ФОРМАТ ТЕЛЕУЧАСТІ В РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ (5 ОСВІТНІХ БАЛІВ)**

9.30–10.00. Стоматологія України: до сторіччя української наукової стоматологічної школи (відеофільм).

Програма науково-практичної конференції

10.00–10.10. Вітання учасників науково-практичної конференції.

10.10–10.50. Сучасна антибіотикотерапія в практиці лікаря-стоматолога.
Мазур Ірина Петрівна, д.мед.н., професор НУОЗ України (ім. П.Л. Шупика, президент ГО «Асоціація стоматологів України».

10.50–11.00. Відповіді на питання

11.00–11.40. Вибір за собою для знеболювання в стоматології: клінічні кейси.
Хлебас Світлана Василівна, к.мед.н., викладач НУОЗ України (ім. П.Л. Шупика).

11.40–11.50. Відповіді на питання

11.50–12.20. Автоклітинна трансплантація при лікуванні атрофії кісткової тканини щелеп: клінічні результати.
Ошурко Анатолій Павлович, доктор філософії зі спеціальності «Медичина», голова ГО «Асоціація стоматологів Рівненської області», експерт-стоматолог ОУОЗ РОДА, акредитований лектор Інституту біотехнології (Іспанія).

12.20–12.30. Відповіді на питання

12.30–13.00. Діагностика пухлинноподібних змін та пухлинних формувань зубощелепної ділянки.
Студент Володимир Омелянович, лікар-рентгенолог мережі «Центр медичної 3D діагностики», член Асоціації радіологів України, лікар-консультант обласного бюро судово-медичної експертизи Львівської області з питань патології щелепно-лицевої ділянки, European Society of Radiology.

13.00–13.10. Відповіді на питання

13.10–13.40. Стан нормативно-правової бази, що регулює роботу лікаря-стоматолога.
Вазненко Олександр Миколайович, к.мед.н., координатор групи експертів зі стоматології Міністерства охорони здоров'я України.

13.40–14.00. Стан стоматології в Україні: сучасні тенденції та шляхи розвитку. Дискусійні питання.
Київ: Мазур Ірина Петрівна, Вазненко Олександр Миколайович.
Рівне: Сухоляк Валентина Василівна, Ошурко Анатолій Павлович.

14.00–15.00. Дискусійна панель з представниками Національної служби здоров'я України. Надання стоматологічної допомоги в комунальних некомерційних закладах стоматологічного профілю на сучасному етапі.
Вазненко Олександр Миколайович, к.мед.н., координатор групи експертів зі стоматології Міністерства охорони здоров'я України.

Онкологічні огляди українців в превенції заподіяних злоякісних новоутворень ротової порожнини.
Мазур Ірина Петрівна, д.мед.н., професор НУОЗ України (ім. П.Л. Шупика, президент ГО «Асоціація стоматологів України»,
Рибачук Анна Володимирівна, к.мед.н., доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національного медичного університету імені О.О. Богomoлицького.

Фотокопія програми науково-практичної конференції

Учасники науково-практичної конференції

ДЕНЬ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА, 17 ЧЕРВНЯ 2021 РОКУ, м. Київ

ГО «Асоціація стоматологів України» за запрошенням Національної медичної академії України взяла активну участь у святкуванні Дня медичного працівника. Урочисті події відбулися на схилах Дніпра в Маріїнському парку. Медичну спільноту привітали президент НАМН України, академік В.І. Цимбалюк, народні депутати Верховної Ради України, представники профспілкових організацій.

*Вітання стоматологічної спільноти під час святкування
Дня медичного працівника*

**ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ
УКРАЇНИ», 1 ЛИПНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ**

Складна епідеміологічна ситуація у зв'язку з пандемією COVID-19 не дала змоги зібратися членам координаційної ради ГО «АСУ». Початок вакцинації українців проти недуги і літній період сприяли зниженню захворюваності. Для забезпечення протиепідемічних заходів було прийнято рішення провести засідання координаційної ради на відкритих палубах теплоходу «Срібна хвиля», що курсував вздовж схилів Дніпра. Захід відбувся в очно-заочному форматі, що дало можливість й обговорити нагальні питання, і побачити чудові краєвиди Києва. На засіданні було розглянуто важливі аспекти діяльності стоматологічної спільноти і затверджено перспективний план роботи на 2022 рік.

Порядок денний включав такі питання:

- **1. Про роботу ГО «Асоціація стоматологів України» у період карантину COVID-19.**
Доповідачі: президент АСУ, професор І.П. Мазур, віце-президент АСУ, кандидат медичних наук О.М. Вахненко.
- **2. Про план роботи АСУ в 2021—2022 роках та організацію координаційних рад ГО «АСУ» в онлайн-форматі із застосуванням інтернету в режимі реального часу на період пандемії та запровадження карантинних обмежувальних заходів.**
Доповідач: президент АСУ, професор І.П. Мазур.
- **3. Про підготовку та скликання чергового Х (XVII) з'їзду громадської організації «Асоціація стоматологів України».**
Доповідач: президент АСУ, професор І.П. Мазур.
- **4. Про ідею проведення II з'їзду стоматологів України.**
Доповідач: віце-президент АСУ, професор О.В. Павленко.
- **5. Про роботу групи експертів МОЗ України за напрямками «Терапевтична стоматологія. Хірургічна стоматологія. Ортопедична стоматологія. Ортодонтія. Дитяча терапевтична стоматологія. Дитяча хірургічна стоматологія».**

Доповідач: віце-президент АСУ, кандидат медичних наук О.М. Вахненко.

6. Різне.

*Учасники засідання координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України»
на теплоході «Срібна хвиля»*

**СВІТОВА ПРЕМ'ЄРА МІЖНАРОДНОГО
ПРОЄКТУ «МУЗИЧНА ПОДЯКА
ЛІКАРЯМ» ПІД ПАТРОНАТОМ
ЮНЕСКО І
ЗА ПІДТРИМКИ ВООЗ,
16 ВЕРЕСНЯ 2021 РОКУ, м. КИЇВ**

Майже 2 роки лікарі України і світу борються з гострою респіраторною вірусною інфекцією COVID-19, рятуючи життя та здоров'я людей. Із вдячністю лікарям України медичні товариства організували благодійний концерт у Національному академічному театрі опери і балету України імені Т.Г. Шевченка. До урочистого заходу долучилася ГО «Асоціація стоматологів України».

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ
ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»,
17—18 ВЕРЕСНЯ 2021 РОКУ, М. ОДЕСА

Розвиток стоматології забезпечують фундаментальні дослідження, а також наукове клініко-лабораторне й експериментальне обґрунтування нових технологій та інноваційних рішень, що необхідно для впровадження нових протоколів лікування, сучасних схем терапії стоматологічних захворювань. Завдяки організаційним заходам ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України», Національної академії медичних наук України, Одеського національного медичного університету і за підтримки ГО «Асоціація стоматологів України» 17—18 вересня 2021 року проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю та навчальним тренінгом «Сучасні методи діагностики, профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань» в очно-заочному форматі (м. Київ — Одеса).

Мета проведення конференції — інформування стоматологічної спільноти України та інших країн, науковців, викладачів стоматологічних кафедр медичних закладів вищої освіти і лікарів-практиків про важливі наукові досягнення в галузі стоматології; впровадження у клінічну практику сучасних новітніх технологій профілактики, діагностики та комплексного лікування основних стоматологічних захворювань; зміни в нормативно-правовій базі, що регулює практичну діяльність лікаря-стоматолога.

На підставі багаторічних епідеміологічних спостережень населення України за показниками стоматологічного здоров'я проаналізовано тенденції захворюваності,

Національна академія медичних наук України
 Міністерство охорони здоров'я України
 Державна установа Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України
 Одеський національний медичний університет
 ГО «Асоціація стоматологів України»

17-18 вересня 2021 року
у м. Одесі

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
 ТА НАВЧАЛЬНИМ ТРЕНІНГОМ ІЗ ОВОЛОДІННЯ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ

«СУЧАСНІ МЕТОДИ
ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ
ТА ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ
СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ»

17 вересня 2021 р. 09:00-16:00 - формат телеучасті в режимі реального часу

17 вересня 2021 р. 15:00-18:00 - формат офлайн участі м. Одеса, вул. Пилипівська, 56 ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» (3-й поверх актовий зал)

18 вересня 2021 р. 10:00-15:00 - формат офлайн м. Одеса, вул. Пилипівська, 56 «Балетний Нотел» конференція зала №23, 3 поверх тренінг з оволодінням практичними навичками (доповільнений вхід: 1 000 гривень)

18 вересня 2021 р. 10:00-17:00 - формат офлайн м. Одеса, вул. Пилипівська, 56 «Балетний Нотел» конференція зала №23, 3 поверх тренінг з оволодінням практичними навичками (доповільнений вхід: 1 000 гривень)

Робота у науково-практичній конференції з навчальним тренінгом з оволодінням практичними навичками, новітніми технологіями лікування (15 балів)

Телефон для запитань: +380 661 792 42 00 Оксана Бабітько, організаторка заходу, +380 661 521 08 44 Віктор Мислюк

www.institut-stomatologii.gov.ua

науково-практична конференція з міжнародною участю та навчальним тренінгом із оволодінням практичними навичками «СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ОСНОВНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»			
17 вересня 2021 року 09:00 – 16:00 формат телеучасті в режимі реального часу			
Вітання учасників науково-практичної конференції Цимбалюк В.І. д.мед.н., проф., академік НАМН та НАН України, президент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки.			
09.00-09.15	Шнайдер С.А. д.мед.н., проф., директор ДУ «ІСШЛХ НАМН», завідувач кафедри загальної стоматології ОНМедУ, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.		
09.15-10.00	Деніс О.В. д.мед.н., професор Вербицька Т.Г. к.біол.н.	Інноваційна діагностика у сучасній стоматології	ДУ «ІСШЛХ НАМН»
10.00-10.40	Мазур І.П. д.мед.н., професор	Стоматологічне здоров'я: коли починаємо профілактичні заходи?	Президент ГО «Асоціація стоматологів України», НУОЗ України імені П.Л. Шупика
10.40-11.20	Юдіна Н.О. д.мед.н., професор Мельникова Т.Ю.	Профілактика захворювань пародонта у жінок – міждисциплінарний підхід	БІЛМАПО, кафедра загальної стоматології (Беларусь)
11.20-12.00	Есембаєва Саулес Серіковна д.мед.н., професор	Щодо стану профілактичної стоматології в Республіці Казахстан	Директор Національного центру додаткової медичної професійної освіти «Білім» (Казахстан)
12.00-12.40	Пазарев Ага Чингіз оглы д.мед.н., професор	Захворювання пародонта та фактори впливу	Азербайджанського медичного інституту, кафедра терапевтичної стоматології (Азербайджан)
12.40-13.20	Вахненко О.М. к.мед.н., доцент	Зміни в нормативно-правовій базі, що регулює практичну діяльність лікаря стоматолога	НУОЗ України імені П.Л. Шупика
13.20-14.20	Dr. Felix Wöhrle	Виведення профілактики на нову сходинку парадигми стоматології	Lehrer Wissenschaftskommunikation, Head of Scientific Communication (Німеччина)
14.20-15.00	Деніс О.В. д.мед.н., професор	Сучасні схеми профілактики карієсу зубів і захворювань тканин пародонту у дітей з	ДУ «ІСШЛХ НАМН»
14.20-15.00		Дискусійні питання	

* У програмі можливі зміни

Фотокопія програми науково-практичної конференції

визначено обсяги стоматологічної допомоги, що необхідно для формування профілактичних стоматологічних програм.

У роботі конференції взяли участь науковці, лікарі, викладачі, організатори охорони здоров'я, студенти стоматологічних факультетів медичних вузів і коледжів з України, Казахстану, Азербайджану, Республіки Білорусь, Німеччини та інших країн.

ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ- СТОМАТОЛОГА «ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПАЦІЄНТІВ З ПОЛІМОРБІДНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ», 23 ВЕРЕСНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ — ОДЕСА — ХЕРСОН

Щоденно у своїй практичній діяльності стоматологи проводять стоматологічні маніпуляції пацієнтам із супутніми захворюваннями. Актуальна тема школи зібрала велику кількість фахівців. Обговорення особливостей поліморбідної патології у стоматологічних хворих було цікавим і активним. До дискусії долучалися лікарі, які мали змогу як задати запитання, так й отримати вичерпну відповідь. Також значну увагу приді-

23 вересня | о 09:00 | Київ, Одеса, Херсон

Фахова школа з безперервного професійного розвитку лікарів-стоматологів

Лікування стоматологічних захворювань у пацієнтів з поліморбідною патологією

ФОРМАТ ОНЛАЙН
У ВАШОМУ СМАРТФОНІ

Група компаній
МедЕксперт

[@mc.medexpert](#)
[@mc.medexpert](#)
[@mc.medexpert](#)
[med-expert.com.ua](#)

Модератор - професор Мазур Ірина Петрівна 09:00-09:10 Підключення, вітання, організаційні питання 09:10-09:25 Новітні матеріали, техніка. Методи у сфері стоматології: відеофільм з виставки IDS 2021. М. Каолін Сучасні тренди в практиці стоматолога 09:30 Сучасні алгоритми лікування в хірургії стоматології ЛЕОНЧЕНКО ПАВЛО ВИКТОРОВИЧ (СМД, МСД, ОСС), професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна, віце-президент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України 10:00-11:00 питання-відповіді 11:00 Механізми впливу функціонального навантаження на кісткову тканину. Як відповідь на дискусію між пародонтологом та імплантологом щодо збереження/відновлення зубів МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України 11:30-11:35 питання-відповіді 11:40 Дискусія Вакцинація пародонтолога та імплантолога – світовий досвід ЛЕОНЧЕНКО ПАВЛО ВИКТОРОВИЧ (СМД, МСД, ОСС), професор кафедри ортопедичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна, віце-президент Асоціації стоматологів-ортопедів та зубних техніків України МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України Світові тренди лікування слизової оболонки порожнини рота 12:00 Сучасні тактики лікування пацієнтів з ураженнями слизової оболонки порожнини рота САВІЧУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проєктор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна 12:50-12:55 питання-відповіді		12:00 Як впливає коронавірусна інфекція на стан здоров'я порожнини рота? САВІЧУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проєктор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна 13:10-13:15 питання-відповіді 13:20 Здоров'я порожнини рота та мікробіом - сучасні тенденції в медицині та біології МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України 13:40-13:45 питання-відповіді 13:45 Дискусія Чи відповідає практика лікарів-стоматологів в Україні сучасним вимогам? МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України 14:00-14:05 питання-відповіді ХЛЕБАС СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, лікар-стоматолог вищої кваліфікаційної категорії, викладач Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна, член Універсальної ІС НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна САВІЧУК НАТАЛІЯ ОЛЕГІВНА, доктор мед. наук, професор, проєктор з наукової роботи Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна На замітку – світовий експерт 14:00 Імпланти з досконалим скріпленням: сучасний матеріал для імплантації, який успішно використовується за зведеними протоколами Герхард К. Зейбергер, приватний лікар, лікар, психосоматично поведінковий терапевт, викладач стоматологічної факультету Г.Б. Беллосеріоно колійний президент Німецького альянсу стоматологів. Рекомендації для членів комітету з імплантації та пародонтологічного лікування порожнини рота. Член наукової товариства стоматологів, пародонтологів, стоматологів ІСО майстерів по всьому світу. Автор, співавтор та редактор в публікації та міжнародних журналісах. Почесний доктор Європейського стоматологічного університету, Бремен, Почесний член кількох національних стоматологічних асоціацій та наукових товариств 14:20-14:30 питання-відповіді	Антибіотики в стоматології - "за" та "проти" 14:15 Смір антибіототерапевтичних препаратів у стоматології з урахуванням мікробіому ротової порожнини МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України 14:30 - 14:35 питання-відповіді 14:15 Профілактика антибіотикорезистентності в стоматології ІОНКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна 15:00 - 15:10 питання-відповіді 15:10 Стоматологія без антибіотиків – локальна дезінфекція патогенної мікрофлори порожнини рота СЛОБОДНИК МИРІАНА ВОЛОДИМИРІВНА, викладач центру удосконалення молодих спеціалістів з медичної освіти за фахом «Стоматологія» НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна 15:20 - 15:25 питання-відповіді 15:25 Проблеми антибіотикорезистентності в сучасній медицині: причини та наслідки Хайтович Мікола Валентинович, доктор мед. наук, професор, завідувач кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НМУ імені О.О. Богомолца 15:45 - 15:55 питання-відповіді 15:55 Дискусія Сучасний погляд на доцільність антибіотикотерапії в стоматології МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України ІОНКОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАІВНА, кандидат мед. наук, доцент кафедри стоматології ІС Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шульгіна 16:00 - 16:05 питання-відповіді 16:05 Заключне слово МАЗУР ІРИНА ПЕТРІВНА, доктор мед. наук, професор, НУОЗ України імені П.Л.Шульгіна, Президент ГО «Асоціація стоматологів України», Голова правління Національної лікарської ради України 17:00 - підведення підсумків, завершення фахової школи
---	--	---	---

Фотокопія програми фахової школи

лили ролі стоматолога у превенції основних неінфекційних хвороб і методам управління болем. На тлі нового піку пандемії COVID-19 були актуальними питання вакцинації медичного персоналу, які викликали велику хвилю дискусій серед лікарів.

**ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ
України у програмі «МЕДЕКСПЕРТ» НА ТЕЛЕКАНАЛІ «ПРЯМИЙ»,
4 жовтня 2021 року, м. Київ**

Перспективи подальшого розвитку державної стоматології та гарантований пакет стоматологічних послуг фахівці обговорювали з ведучою програми «Медексперт» Катериною Трушик. Піднімали питання надання стоматологічної допомоги пільговим категоріям населення, пацієнтам з особливими потребами, особам похилого віку. Минулого року внаслідок тривалих перемовин ГО «Асоціація стоматологів України» з Національною службою здоров'я України було досягнуто згоди про підвищення тарифів на стоматологічні маніпуляції. Але, на жаль, у 2021 році фінансування гарантованого пакету стоматологічних послуг скоротили, про що йшлося у програмі.

*У студії програми «Медексперт»
з Катериною Трушик*

**ВСЕУКРАЇНСЬКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю «Українська медична стоматологічна
академія — століття інноваційних напрямків та наукових
досягнень (до 100-річчя від заснування УМСА)»,
8 жовтня 2021 року, м. Полтава**

7—8 жовтня 2021 року в рамках ювілейної Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції з міжнародною участю «Українська медична стоматологічна академія — століття інноваційних напрямків та наукових досягнень (до 100-річчя від заснування УМСА)» учасники поздоровляли науково-педагогічних працівників і лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету (заклад вищої освіти було перейменовано в 2021 році).

За успіхи в організації й наданні висококваліфікованої медичної та стоматологічної допомоги, значні досягнення в розвитку освіти, успіхи у професійній підготовці висококваліфікованих медичних і стоматологічних кадрів, вагомий внесок у розвиток вітчизняної та світової науки стоматологічна спільнота, об'єднана ГО «Асоціація стоматологів України», привітала науково-педагогічних працівників цього закладу

Програма науково-практичної конференції

Вручення Почесної відзнаки «Орден Святої Аполлонії» колективу стоматологічного факультету

вищої освіти із знаменним сторічним ювілеєм. Почесною відзнакою за досягнення в розвитку стоматології України, професіоналізм та милосердя — «Орден Святої Аполлонії» — нагороджено науково-педагогічний колектив стоматологічного факультету Полтавського державного медичного університету.

Також ГО «Асоціація стоматологів України» вручила колегам подяки за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок і значні досягнення у розвитку стоматології, високий професіоналізм, значні успіхи в організації та наданні висококваліфікованої стоматологічної допомоги, активну участь у проведенні профілактичних заходів, реформуванні системи безперервного професійного розвитку українських лікарів.

У рамках науково-практичної конференції згадували історію стоматології України, основні віхи становлення і розвитку стоматологічного факультету, видатних особистостей, які формували наукову школу в нашій державі, основні наукові здобутки та практичні досягнення Полтавської наукової стоматологічної школи. Організатори заходу створили академічну атмосферу, залучили до участі в конференції велику аудиторію викладачів, випускників стоматологічного факультету і студентів.

Колектив стоматологічного факультету Полтавського державного медичного університету на ганку головного корпусу

Науково-популярні видання ГО «Асоціація стоматологів України» — подарунок для бібліотеки Полтавського державного медичного університету

Вітання колег від ГО «Асоціація стоматологів України» з нагоди сторічного ювілею

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС «ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІЇ, ВИКЛИКИ І РІШЕННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19», 13—14 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ, М. АЛМАТИ (КАЗАХСТАН)

Багаторічні традиції, плідна співпраця українських і казахських стоматологів стали фундаментом для проведення численних спільних заходів. За запрошенням Казахського національного медичного університету імені С.Д. Асфендіярова, Казахської стоматологічної асоціації до участі в міжнародному конгресі з питань стоматології долучилися провідні українські вчені. Українська наукова стоматологічна школа представила три доповіді. З метою більш активної співпраці було заплановано запрошення українських вчених на квітень 2022 року як візитних професорів для читання лекцій викладачам і студентам Казахського національного медичного університету імені С.Д. Асфендіярова.

Перша сторінка програми конгресу

Фотокопія програми конгресу в Алмати (Казахстан)

**МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС СТОМАТОЛОГІВ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
СТОМАТОЛОГІЇ І ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ», ПРИСВЯЧЕНИЙ
60-РІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЄРЕВАНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МХІТАРА ГЕРАЦИ,
14—16 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ, М. ЄРЕВАН (ВІРМЕНІЯ)**

Міжнародний конгрес стоматологів, присвячений 60-річному ювілею стоматологічного факультету Єреванського державного медичного університету імені Мхітара Гераці, зібрав широке коло фахівців з 11 країн світу. Українська наукова стоматологічна школа була представлена чотирма доповідями, а до складу делегації увійшло понад 12 науковців з України. На конгресі науково-педагогічний колектив стоматологічного факультету і його очільника — професора Єсаяна Лазара Карленовича, привітала президент ГО «Асоціація стоматологів України», професор І.П. Мазур і побажала творчих та педагогічних успіхів.

13 жовтня 2021 року відбулося засідання Міжнародної стоматологічної академії, яка об'єднує видатних стоматологів світу і проводить безперервний професійний розвиток у різних країнах. За значний внесок у розвиток сучасної світової стоматології до її лав було прийнято й нагороджено Почесною грамотою професора Мазур Ірину Петрівну.

Проведено перемовини з регентом країн Східної Європи, професором Бедросом Явру-Сакуком (Bedros Yavru-Sakuk) і паст-президентом Всесвітньої федерації стоматологів, професором Герхардом К. Зеебергером (Gerhard Konrad Seeberger) щодо подальшої співпраці ГО «Асоціація стоматологів України» з Міжнародною стоматологічною академією.

ПОЧЕСНА ВІДЗНАКА ЗА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ЗНАЧНИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК ОСВІТИ, НАУКИ І ПРАКТИКИ «ЗА ІННОВАЦІЇ В СТОМАТОЛОГІЇ», 22 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ, м. КИЇВ

Відповідно до п. 2.2 Статуту ГО «Асоціація стоматологів України» і з метою відзначення видатних вчених, лікарів, організаторів охорони здоров'я, громадських діячів, колективів співробітників за інноваційну діяльність, значний внесок у розвиток освіти, науки і практики, багаторічну плідну працю, активну участь у реформуванні практичної охорони здоров'я та системи освіти і з нагоди святкування 65-ї річниці об'єднання стоматологів України, дотримуючись основоположних засад заснування професійних нагород, із 22 жовтня 2021 року започатковано нагородження Почесною відзнакою за інноваційну діяльність, значний внесок у розвиток освіти, науки і практики «За інновації в стоматології». Також затверджено Положення про цю Почесну відзнаку.

Опис Почесної відзнаки

У центрі Почесної відзнаки — схематичне зображення зуба, де верхня частина нагадує піраміду з чотирма гранями, що символізує досягнення вершин професійної майстерності шляхом освіти, науки, практики, інноваційної діяльності. Нижня частина символізує фундаментальність інновацій, яку формують постійний професійний розвиток, досвід, отриманий унаслідок щоденної копіткої праці, історія стоматології і досягнення Української наукової стоматологічної школи.

Зверху посередині розташоване схематичне зображення трипроменевої сварги, або трискеліону, що означає безкінечний рух Сонця по небосхилу; витоки його походження сягають Трипільської доби (3—5 тис. років до н.е.). Цей знак на ордені трактують як постійний рух від історії стоматологічної діяльності через освіту, науку і практику до інновацій та поєднання зазначених компонентів в єдине ціле. Навколо Почесної відзнаки зображений лавровий вінок, що символізує перемогу. У Стародавній Греції такими вінками нагороджували переможців Олімпійських ігор, видатних філософів, лікарів, вчених.

Напис зверху по колу: «ОСВІТА НАУКА ПРАКТИКА», напис знизу: «ЗА ІННОВАЦІЇ В СТОМАТОЛОГІЇ».

На зворотній частині: ГО «Асоціація стоматологів України», тризуб, напис англійською мовою «Ukrainian Dental Association» і порядковий номер нагороди.

Автор ескізу відзнаки: художник Кравченко Олег Вадимович, доцент кафедри графічного дизайну Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука, член спілки дизайнерів України.

Розробка відзнаки: Бузько Юрій Іванович, член Українського геральдичного товариства; вироблено «YB-art».

Почесна відзнака за інноваційну діяльність, значний внесок у розвиток освіти, науки і практики «За інновації в стоматології»

6-й НАЦІОНАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ КОНГРЕС
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СТОМАТОЛОГІЇ»,
22—23 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ, м. КИЇВ

22—23 жовтня 2021 року в м. Києві відбувся 6-й Національний український стоматологічний конгрес «Інноваційні технології в стоматології», присвячений 65-річчю об'єднання лікарів-стоматологів у Республіканське наукове товариство стоматологів України, а згодом — в Асоціацію стоматологів України. Дводенна програма конгресу включала проведення 8 симпозиумів, юридичної академії стоматолога, двох майстер-рингів для молодих спеціалістів у галузі стоматології та майстер-класу для лікарів.

Конгрес розпочався показом документального фільму «Стоматологія України: історичні нариси», в якому було висвітлено шлях становлення стоматології як науки в Україні. За видатні досягнення в розвитку стоматології, професіоналізм та милосердя почесними відзнаками нагороджено видатних лікарів-стоматологів нашої країни. У програмі конгресу були як наукові симпозиуми, так і доповіді з питань організації охорони здоров'я й правових питань. Для лікарів-інтернів в аудиторному форматі проведено майстер-класи, де молоді спеціалісти мали змогу вдосконалити свої практичні навички під час роботи на моделях, отримати рекомендації та корисні поради. У рамках заходу відбулося Міжнародне експертне засідання країн Східної Європи з питань профілактики у стоматології.

Під час науково-практичного симпозиуму молодих

Логотип 6-го Національного українського стоматологічного конгресу

Учасники конгресу в студії Президент-готелю

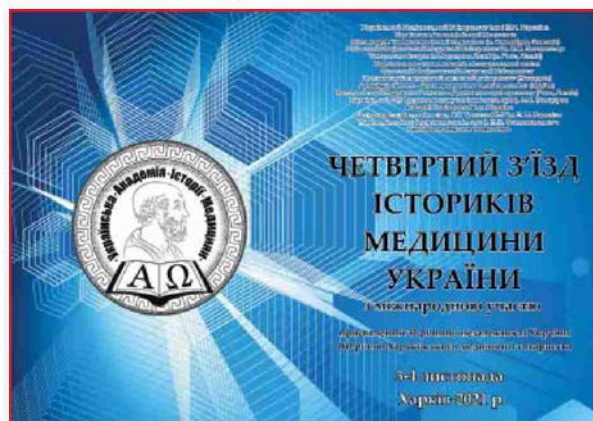
вчених і лікарів учасники мали можливість розповісти про свої наукові досягнення у вигляді електронних презентацій. Усього було представлено 17 стендових доповідей на актуальні та цікаві теми стоматології. Матеріали конгресу висвітлено у фаховому журналі «Oral and General Health».

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МЕДИЧНОЇ ПРОФЕСІЇ, 30 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

На 71-й Генеральній асамблеї Всесвітньої медичної асоціації у жовтні 2020 року було прийнято рішення про відзначення 30 жовтня Міжнародного дня медичної професії як прояву поваги до лікарів, їх служіння людству, здоров'ю та благополуччю своїх пацієнтів, а також поваги до етичних цінностей медичної професії. Всесвітня медична асоціація закликала відзначати цей день усіма медичними спільнотами світу. До святкування приєдналися Всеукраїнське медичне товариство, ГО «Асоціація стоматологів України» та багато інших фахових організацій.

ЧЕТВЕРТИЙ З'ЇЗД ІСТОРИКІВ МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ, 3—4 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ, М. ХАРКІВ

Під патронатом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Українська академія історії медицини 3—4 листопада 2021 року організувала Четвертий з'їзд істориків медицини України. Захід присвячений 30-й річниці з дня проголошення незалежності України. У рамках з'їзду представлено сучасні дослідження історії медицини як окремої науки, підведено підсумки розвитку вітчизняної та світової медицини у новітній період історії. Також відбулося обговорення досліджень еволюції актуальних напрямів розвитку технологій та інструментів діагностики, лікування, профілактики й управління охороною здоров'я. ГО «Асоціація стоматологів України» представила доповідь про здоров'я жінки на основі антропоморфної теракотової пластинки Трипільської культури. Вивчення історії медицини в дописемний період є складним і має ґрунтуватися на багатофакторному аналізі й зіставленні історичних подій. Збережені до наших часів артефакти Трипільської культури дають багато інформації для подальшого вивчення.

Фотокопія програми з'їзду

Пленарне засідання:

- Модератори: проф. О.А. Оларін, проф. І.В. Белозоров, проф. І.Ю. Робах, проф. О.М. Корж, доц. Б.А. Рогожин.
Доповідачі:
1. Проф. І.В. Белозоров, доц. Б.А. Рогожин. Харківський університет та брати Шуплики. (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харківська медична академія післядипломної освіти, Українська академія історії медицини).
2. Проф. А.А. Оларін. Підвищення медико-історичний аспект (Харківська медична академія післядипломної освіти).
3. Проф. С.Б. Сорочан. Візантізм в «долині смертної тіні» (Псалом 32: 4). (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна).
4. Проф. І.П. Мазур, д.мед.н. Здоров'я жінки в антропоморфній пластинці Трипільської культури. (Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шуплика).
5. Проф. О.М. Корж. Наукова спадщина Леонардо да Вінчі і сучасна кардіологія. (Харківська медична академія післядипломної освіти).
6. Член-кор. С.Б. Молчанов. Біблійна концепція здоров'я та її роль у приватній системі охорони здоров'я зарубіжних країн. (Український гуманітарний інститут (Київ, Україна)).
7. Проф. І. Стамблер. Розвиток біомедицини геронтології в Україні – історичний пріоритет. (Президент асоціації «Вітек – Рух до довголіття та якості життя», Ізраїль, Хайфа).
8. Проф. А.І. Курченко. Чернівецька медицина: погляд через століття. Київський Національний Медичний Університет ім. О.О. Богомольця.
9. Проф. Н.Е. Хильмонич, О.В. Мосин, А.В. Жигимонт, А.И. Верховодю. Маларія як біологічна зброя нацистської Німеччини під час Другої світової війни. (Гродненський державний медичний університет, м. Гродно, Білорусь).
10. Проф. К.І. Карпенко. Гендерний вибір медичної освіти: минуле, сьогодення, перспективи. Харківський національний медичний університет.
11. Доц. Г.Л. Демченко, проф. І.Ю. Робах. Меморіал професора П.І. Шатілова (до сотих роковин смерті) (Харківський національний медичний університет, Кафедра суспільних наук).
12. Б.В. Тіхан. Лікар-просвітник Кость Солуха (Управління охорони здоров'я Хмельницької міської ради ГО «Лікарський клуб імені Степана

ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА «СТОМАТОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я: МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД В БЕЗПЕРЕРВНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ», 4 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ, М. КИЇВ — ВІННИЦЯ — ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

4 листопада 2021 року в режимі реального часу проведено фахову школу для лікарів-стоматологів «Стоматологічне здоров'я: мультидисциплінарний підхід в безперервному професійному розвитку лікарів». Обговорювали актуальні питання стоматології — від стоматології дитячого віку до таких складних патологій, як хвороби Шегрена, Вегенера. Лікарів дуже зацікавили особливості метаболізму кісткової тканини, механізми прогресивної втрати кісткової тканини в пародонтології та сучасні методи діагностики і лікування генералізованого пародонтиту.

LIVE
STREAMING

 Міністерство
Здоров'я України

 Національна
академія
постдипломної
медичної освіти

 Національна
асоціація
лікарів-стоматологів
України

Г.С. БЕЗПЕРВОНУМОВ
8(098) 440-4347

4 листопада | о 09:00 | Київ, Вінниця,
Хмельницький

Формат онлайн-конференції та професійного
розвитку лікарів-стоматологів

**Стоматологічне здоров'я:
мультидисциплінарний підхід в
безпервонному професійному
розвитку лікарів**

Формат онлайн-конференції та професійного розвитку лікарів-стоматологів

**ФОРМАТ ОНЛАЙН
У ВАШОМУ СМАРТФОНІ**

Група компаній
МедЕксперт

 @gpc_medexpert

 gpc_medexpert

 gpc_MedExpert

 med-expert.com.ua

Обговорення дискусійних питань у режимі реального часу
з лікарями-стоматологами

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«НЕІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ»,
5 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ, М. КИЇВ**

Питання превенції неінфекційних хвороб українські лікарі й науковці обговорювали разом із колегами з Європи та інших країн світу 5 листопада 2021 року в рамках науково-практичної конференції «Неінфекційні хвороби: національний план дій». Підвищена увага до лікування цих захворювань в Україні нині є стратегічним завданням медичної спільноти та Уряду нашої держави.

Неінфекційні захворювання слугують основними причинами інвалідності, погіршення загального стану людини, виходу на пенсію за станом здоров'я та передчасної смерті в Європі й Україні. Також вони призводять до значних соціальних та економічних витрат, у тому числі чималих витрат на медичне обслуговування.

Захід організовано Всеукраїнським лікарським товариством і компанією «Моріон» за підтримки президента Всесвітньої медичної асоціації Хайді Стенсмірен і президента Постійного комітету лікарів Європи, професора Франка Ульріха Монтгомері.

Фотокопія програми
науково-практичної конференції

Навчально-практична конференція з міжнародною участю

Неінфекційні хвороби: національний план дій

5 листопада 2021
Київ, Україна

Програма

(Модератор конференції: Г. Олександрівна, президент Національного інституту інфекційних хвороб)

9:00-10:00 10	Відкриття з'їзду ВУЛТ Самоврядування українських лікарів Національний план заходів по неінфекційним захворюванням
10:00-10:20 20	<i>Галина Олександрівна, Президент Ассоциаци Медичної Академії України, президент, президент НАМН України</i> <i>Кирило Володимир, заступник голови управління охорони здоров'я України, Головного інспектора управління охорони здоров'я Прикарпатської області</i> <i>Ірина Іванівна, Головна лікарка Інституту Материнської охорони здоров'я України, Мілена Тетяна, спеціаліст-волонтер, керівниця Центру МДЦентр Семіна Парасюк, Анастасія Віталіївна, директор київської Експрес</i>
10:20-10:35 15	Як подолати тютюнову епідемію: найкращий світовий досвід, та що пропонує курцям України
10:35-10:50 15	Превенція основних неінфекційних хвороб: співпраця українських лікарів з міжнародною спільнотою
10:50-11:05 15	Система управління медичним підприємством: модель підвищення ефективності на 30%

ГО «Асоціація стоматологів України» представила доповіді про співпрацю українських лікарів з міжнародною спільнотою у превенції основних неінфекційних хвороб та роль мікробіому ротової порожнини у формуванні антибіотикорезистентності.

Доповідачі науково-практичної конференції у студії

МІЖПРОФЕСІЙНИЙ СЕМІНАР «ДОСЯГАЄМО КОНСЕНСУС: ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТІВ З БОЛЬОВИМ СИНДРОМОМ», ШКОЛА ІННОВАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ, 9—10 Листопада 2021 року, м. Київ

Міждисциплінарна взаємодія фахівців різного профілю дає обґрунтування для раціонального вибору методу та засобів лікування людини, а не хвороби. У рамках

Дискусія стоматологів і хірургів у студії Школи інноваційної медицини

заходу піднято низку цікавих тем для обговорення клінічних випадків. Стоматологи разом з лікарями загальної практики мали можливість розглянути питання про вибір знеболювальних засобів для управління одонтогенним болем, їх ефективність і безпечність. Дискусію з абдомінальним хірургом, доктором медичних наук Перехрестенком Олександром Васильовичем у студії Школи інноваційної медицини складно було зупинити, бо спільних тем для обговорення виявилось дуже багато.

ФАХОВА ШКОЛА З БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА «СУЧАСНІ СВІТОВІ ТРЕНДИ В СУЧАСНІЙ СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ», 9 ГРУДНЯ 2021 року, м. Київ — Харків — Полтава

Передноворічна фахова школа з безперервного професійного розвитку лікаря-стоматолога «Сучасні світові тренди в сучасній стоматологічній практиці» відбулася 9 грудня 2021 року. Захід проведено за активної участі Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, ГО «Асоціація стоматологів України» і групи компаній «МедЕксперт».

У роботі фахової школи взяв участь паст-президент Всесвітньої федерації стоматологів Герхард К. Зеебергер, який висвітлив питання естетичної стоматології з використанням цирконієвих імплантів.

Позитивні передноворічні емоції вирували як у студії, так і серед учасників школи, які отримали багато новорічних привітань і побажань. Новорічне казкове вбрання лекторів, подарунки від партнерів — звукові зубні щітки та багато інших сюрпризів — створили відчуття свята!

Абонемент на всі фахові школи у 2022 році отримали 11 учасників, новорічні привітання яких колеги визнали найкращими.

Про підготовку особистого портфолію з безперервного професійного розвитку до щорічної атестації доповіла професор І.П. Мазур. Приклади заповнення портфолію представлено на офіційному сайті ГО «Асоціація стоматологів України».

Новорічні привітання для лікарів-стоматологів від викладачів фахової школи

IV МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС СТОМАТОЛОГІВ ТА VIII З'ЇЗД СТОМАТОЛОГІВ УЗБЕКИСТАНУ, 10—11 ГРУДНЯ 2021 РОКУ, М. ТАШКЕНТ

За запрошенням Асоціації стоматологів Узбекистану, Ташкентського державного стоматологічного інституту українські стоматологи взяли участь у IV Міжнародному

Запрошення і перша сторінка програми конгресу

*Виступи українських вчених в онлайн-форматі
на IV Міжнародному конгресі стоматологів*

конгресі стоматологів, що відбувся в м. Ташкенті. Українська наукова стоматологічна школа представила чотири усні доповіді в онлайн-форматі. Міжнародна спільнота із зацікавленістю сприйняла результати наукових досліджень українських вчених.

***МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ УНІВЕРСАЛЬНОГО ОХОПЛЕННЯ ПОСЛУГАМИ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я (INTERNATIONAL UNIVERSAL HEALTH COVERAGE DAY),
ВЕБІНАР МІЖНАРОДНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ,
12 ГРУДНЯ 2021 РОКУ, ОНЛАЙН-ФОРМАТ***

Організація Об'єднаних Націй і Всесвітня організація охорони здоров'я визначають універсальне охоплення послугами охорони здоров'я як можливість для усіх людей отримувати якісну медичну допомогу, орієнтовану на найважливіші причини захворюваності та смертності, без фінансових труднощів. З нагоди Міжнародного дня універсального охоплення послугами охорони здоров'я Міжнародна стоматологічна академія провела вебінар в онлайн-форматі. До заходу були запрошені представники ГО «Асоціація стоматологів України» й українські лікарі. У ньому взяли участь 20 спікерів з різних країн світу, які представили доповіді в галузі стоматології, медицини та організації охорони здоров'я.

***УКРАЇНСЬКО-АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ СЕМІНАР «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СТОМАТОЛОГІЇ», 18 ГРУДНЯ 2021 РОКУ, м. Київ***

Завдяки тісній співпраці українських й азербайджанських колег 18 грудня 2021 року відбувся семінар лікарів з актуальних питань стоматології. Проведення заходу ініційовано Товариством імплантологів Азербайджану, головою Товариства, доктором Джаббаром Гасановим і підтримано ГО «Асоціація стоматологів України». Дві стоматологічні школи мали нагоду обмінятися набутим досвідом, науковими розробками у галузі стоматології, обговорити деякі історичні аспекти.

Фотокопія програми семінару

Організатори українсько-азербайджанського семінару
 «Актуальні питання стоматології»

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТНОЇ СПІЛЬНОТИ З МІНІСТРОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В.К. ЛЯШКОМ, 28 ГРУДНЯ 2021 РОКУ, М. КИЇВ

28 грудня 2021 року відбулася робоча зустріч Української медичної експертної спільноти (УМЕС) з Міністром охорони здоров'я України В.К. Ляшком і його заступником І.В. Микичак. Зустріч проходила у форматі конструктивного діалогу з питань реформування системи охорони здоров'я.

ГО «Асоціація стоматологів України» представляла професор І.П. Мазур, президент Асоціації і член координаційної ради УМЕС. Від стоматологічної спільноти висловлено подяку за затвердження мультидисциплінарних груп з підготовки

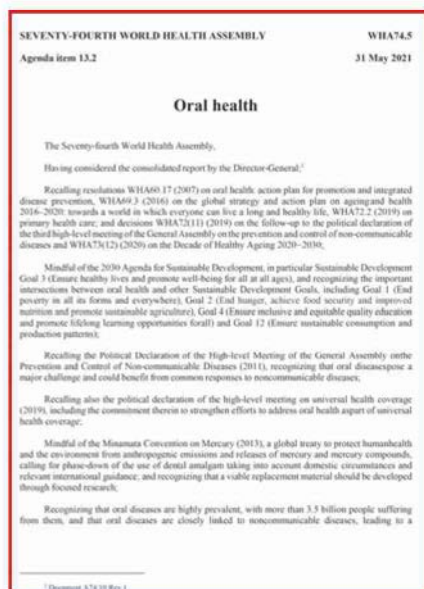
уніфікованих стоматологічних протоколів і надано пропозиції, які попередньо були обговорені з членами координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України», а саме:

- 1. Прийняти на державному рівні Програму профілактики та лікування стоматологічних захворювань, проєкт якої розроблено стоматологічною спільнотою і представлено ГО «Асоціація стоматологів України».
- 2. Внести доповнення до п. 4 «Порядок здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти», що затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 31 «Організація проведення обов'язкових стоматологічних профілактичних оглядів та проведення профілактики основних стоматологічних захворювань» від 20 січня 2021 року.
- 3. Запровадити систему гігієнічного навчання і виховання в організованих дитячих колективах та закладах, підпорядкованих МОЗ України і МОН України, шляхом створення спільного наказу МОН та МОЗ України.

Додатково обговорювалися питання стосовно збереження стоматологічної допомоги в сільській місцевості.

У ході діалогу Міністр охорони здоров'я України В.К. Ляшко запевнив учасників зустрічі у своїй підтримці щодо створення медико-технологічної документації зі стандартизації стоматологічної допомоги. Під час обговорення питань запровадження Програми профілактики та лікування стоматологічних захворювань він акцентував увагу на загальнонаціональній програмі Президента «Здорова Україна» і запросив до співпраці. На завершення учасники дійшли згоди щодо необхідності проведення таких зустрічей на регулярній основі.

СПІВПРАЦЯ ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ СТОМАТОЛОГІВ

Про тісну співпрацю ГО «Асоціація стоматологів України» із Всесвітньою федерацією стоматологів (FDI) свідчить той факт, що в 2021 році президент FDI вперше взяв участь у III Українському конгресі з доповіддю. Подальша співпраця з доктором Герхардом К. Зеебергером відбулася в рамках Всесвітнього дня здоров'я ротової порожнини і передноворічної фахової школи.

26–29 вересня 2021 року в онлайн-форматі було проведено Світовий стоматологічний конгрес у Сідней (Австралія), оскільки світом продовжувала ширитися пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19. У рамках конгресу FDI затвердила

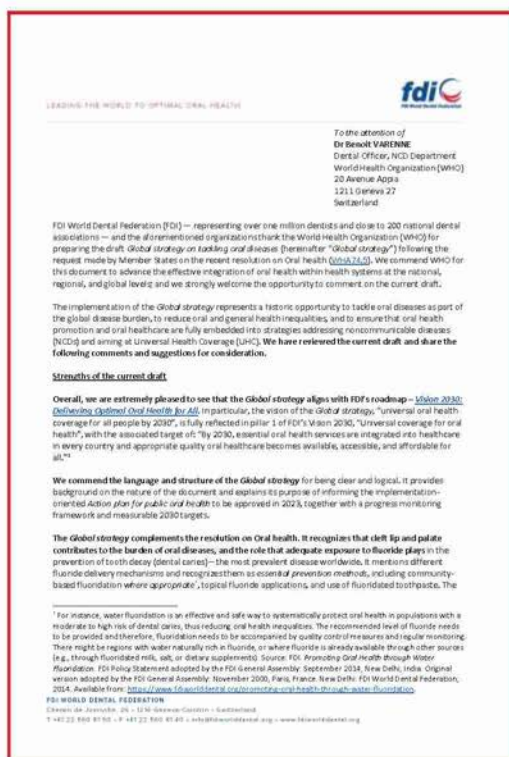
Резолюція Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо здоров'я ротової порожнини — WHA «Oral health» (WHA74.5)

програму розвитку стоматології «Vision 2030: Забезпечення оптимальним здоров'ям ротової порожнини всіх», в якій визначено основні цілі й завдання стоматологічної спільноти світу.

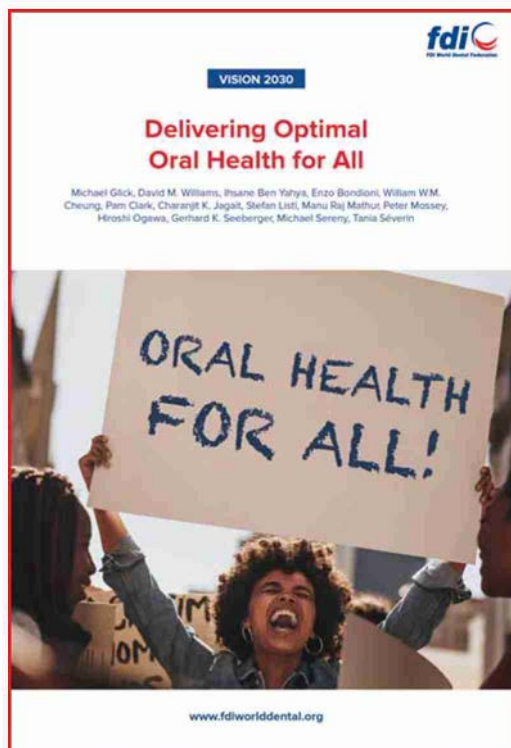
ГО «АСУ» у 2021 році була членом FDI і входила у підрозділ Європейського регіонального відділення (ERO FDI).

31 травня 2021 року на 74-й сесії Генеральної асамблеї Всесвітньої організації охорони здоров'я затверджено резолюцію WHA «Oral health» (WHA74.5). У резолюції зазначалося, що мільйони людей страждають на карієс та захворювання пародонта. Щорічно у світі від злукісних новоутворень ротової порожнини помирає 180 тис. осіб. Відсутність своєчасного лікування молочних зубів спричинює інфекційно-запальні захворювання у дітей. Погана гігієна ротової порожнини і стоматологічні захворювання негативно впливають на загальний стан здоров'я людини.

ГО «АСУ» підписала спільний із FDI та провідними стоматологічними організаціями світу проєкт Глобальної стратегії ВООЗ стосовно гігієни ротової порожнини. Цей крок є важливим інструментом впливу на виконавчі органи влади щодо значної ролі здоров'я ротової порожнини у загальносоматичному стані людини.

Спільний лист до Всесвітньої організації охорони здоров'я

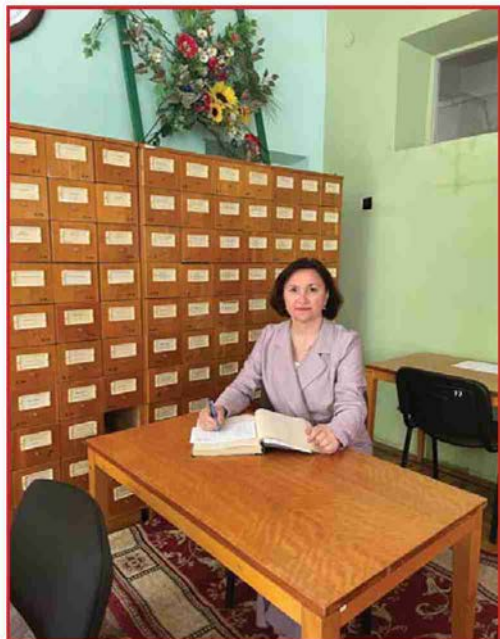
Програма розвитку стоматології «Vision 2030: Забезпечення оптимальним здоров'ям ротової порожнини всіх», прийнята Всесвітньою федерацією стоматологів

СПІВПРАЦЯ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» З ІНСТИТУТОМ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ

Інститут енциклопедичних досліджень Національної академії наук України проводить системне дослідження і підготовку видання «Енциклопедія сучасної України». Відбулася робоча зустріч президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора І.П. Мазур з директором Інституту М.Г. Железняком з метою подальшої співпраці в підготовці статей з історії стоматології для цього видання. Асоціація представила низку інформаційних статей з питань стоматології, а також про внесок визначних особистостей у стоматологічну науку.

СПІВПРАЦЯ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» З ЦЕНТРАЛЬНИМ ДЕРЖАВНИМ АРХІВОМ ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Протягом 2018—2021 років ГО «Асоціація стоматологів України» активно співпрацювала з архівними матеріалами Центрального державного архіву вищих органів влади та управління (ЦДАВО) України. Відтворення історичних подій стоматології стало можливим лише за умови вивчення низки документів й архівних матеріалів. За результатами тривалих досліджень підготовлено наукові статті, документальний фільм «100 років стоматології України», науково-популярне видання

Робота з архівними матеріалами у ЦДАВО України

«Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси», готується до друку науково-історичне видання «Визначні події стоматологічної спільноти України (в документах, статтях, світлинах)». До вивчення історії стоматології залучено молодих дослідників, організовано розділ «Сторінки історії» у фаховому журналі «Oral and General Health», де опубліковано значну кількість історичних наукових статей.

Видавнича діяльність ГО «Асоціація стоматологів України»

Протягом 2021 року ГО «Асоціація стоматологів України» проводила координацію та видання науково-практичних фахових журналів «Oral and General Health», «Вісник стоматології», «Дентаклуб» і міжнародного журналу «Стоматология. Эстетика. Инновации».

Титульна сторінка довідника

***ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ ГО «Асоціація стоматологів України»
ЗА 2021 РІК***

1. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2020 рік : довідник / Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум, 2021. — 101 с. ISBN 978-966-8559-91-4.
2. Мазур І.П. Кадровий потенціал системи охорони здоров'я: галузева структура медичних працівників у 2019 році / І.П. Мазур, В.М. Заболотько, І.Є. Стешенко // Українські медичні вісті. — 2021. — Т. 13, № 1 (86). — С. 16—22.
3. Співпраця українських і європейських лікарів в Постійному комітеті лікарів Європи / І.П. Мазур, О.С. Мусій, А. Seebohm, P. Kolczyński // Українські медичні вісті. — 2021. — Т. 13, № 1 (86). — С. 3—7.
4. Мазур І.П. Сотрудничество стоматологов стран Восточной Европы / И.П. Мазур, С.С. Есембаева, О.В. Шевченко // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 1. — С. 8—17.
5. Мазур И.П. История медицины Украины периода мезолита: климатические и социально-религиозные истоки развития эмпирической медицины / И.П. Мазур // Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. — 2021. — № 1. — С. 31—35.

6. Мазур І.П. Фармакотерапія у стоматології: аналіз застосування лікарських засобів у стоматології в 2021 році / І.П. Мазур, А.-О.Ю. Левченко, М.Б. Стадник // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 34—41.
7. Маланчук В.О. Високоспеціалізована стоматологічна допомога в Україні в умовах трансформації системи охорони здоров'я / В.О. Маланчук, І.П. Мазур, А.В. Рибачук // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 84—89.
8. Супрунович І.М. Міжпрофесійна взаємодія для досягнення оптимального здоров'я порожнини рота / І.М. Супрунович, І.П. Мазур // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 72—75.
9. Юдін О. Документи стоматолога як об'єкт інвестування / О. Юдін // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 90—91.
10. Нижник А.В. П'ять кроків отримання ліцензії на медичну практику для приватно практикуючого лікаря-стоматолога або стоматологічного закладу / А.В. Нижник // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 92—96.
11. Ошурко А.П. Чи ми змінюємось у часі, чи то час змінює нас? / А.П. Ошурко // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 2. — С. 76—83.
12. Хлебас С.В. Запорука успіху при лікуванні захворювань ротової порожнини в міждисциплінарному кваліфікованому підході / С.В. Хлебас, М.В. Слободяник // *Дентаклуб*. — 2021. — № 4. — С. 22—25.
13. Мазур І.П. Організація державної стоматологічної служби в Україні: історіографічний аналіз / І.П. Мазур, А.-О.Ю. Левченко // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 34—39.
14. Мазур І.П. Аналіз основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2020 рік / І.П. Мазур, О.М. Вахненко, А.В. Рибачук, П.В. Мазур // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 44—50.
15. Мазур І.П. До питання класифікації та пов'язаної з нею термінології хвороб пародонта: історіографічний аналіз / І.П. Мазур, П.В. Мазур // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 87—91.
16. Супрунович І.М. 6-й Національний український стоматологічний конгрес «Інноваційні технології в стоматології» / І.М. Супрунович, С.В. Хлебас // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 61—67.
17. Тези 6-го Національного українського стоматологічного конгресу «Інноваційні технології в стоматології» (22—23 жовтня 2021 р., м. Київ, Україна) // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 68—84.
18. Білоклицька Г.Ф. Невирішені питання класифікації захворювань пародонта (дискусія) / Г.Ф. Білоклицька, Т.О. Петрушанко, Ю.Г. Чумакова, О.В. Копчак // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 85—86.
19. Юдін О. Досудове врегулювання конфлікту з пацієнтами / О. Юдін // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 54—58.
20. Форкош Сільванна. Мінімізація ризиків для медичного бізнесу при виникненні конфліктів з пацієнтами. Онлайн-конфлікти / Сільванна Форкош // *Oral and General Health*. — 2021. — Т. 2, № 3. — С. 59—50.
21. Chopchuk V.D. Medicinal provision and availability of dental care in state establishments of Ukraine / V.D. Chopchuk, N.M. Orlova, I.P. Mazur, N.S. Badiuk // *PhOL — Pharmacology OnLine. Archives*. — 2021. — Vol. 3. — P. 1250—1255. <http://pharmacologyonline.silae.it>

22. Мазур І.П. Що необхідно знати стоматологу в умовах пандемії COVID-19? / І.П. Мазур, Н.В. Гасюк, І.Ю. Попович, В.Б. Радчук // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 8—15.

23. Методичні рекомендації для лікарів-стоматологів щодо проведення професійних онкологічних оглядів губ і ротової порожнини. Частина 1. Злоякісні новоутворення губ та ротової порожнини: епідеміологія та фактори ризику // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 30—36.

24. Вахненко О.М. Світові моделі надання медичної стоматологічної допомоги / О.М. Вахненко // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 37—41.

25. Пожевілова А. Безперервний професійний розвиток лікаря-стоматолога у 2022 році / А. Пожевілова, К. Пожевілова // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 42—45.

26. Шиміліна В.В. Зуболікарська освіта в Україні: історичні нариси / В.В. Шиміліна, С.В. Хлебас, М.В. Слободяник // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 46—53.

27. Левченко А.-О.Ю. Історична хронологія організації державної системи стоматологічної служби в Україні / А.-О.Ю. Левченко, П.В. Мазур // Oral and General Health. — 2021. — Т. 2, № 4. — С. 54—61.

28. Мазур І.П. Професійне об'єднання стоматологів України: до 65-ї річниці заснування / І.П. Мазур // Українські медичні вісті. — 2021. — Т. 13, № 3—4 (88—89). — С. 218—224.

**ОСНОВНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ,
ОБ'ЄДНАНОЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»,
ПРОТЯГОМ 2022 РОКУ**

СПІВПРАЦЯ ІЗ ВСЕСВІТНЬОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ СТОМАТОЛОГІВ

ГО «Асоціація стоматологів України» (АСУ) є членом Всесвітньої федерації стоматологів (FDI) і входить у підрозділ Європейського регіонального відділення (ERO FDI). У січні 2022 року ГО «АСУ» звітувала до FDI та її регіонального відділення про стан стоматологічної допомоги в Україні, результати проведеної роботи та співпрацю з міжнародною медичною і стоматологічною спільнотою; відповідно до вимог Асоціація сплатила членські внески й отримала відповідні сертифікати.

Основні напрями співпраці ГО «АСУ» і FDI — підготовка документів з наступною їх імплементацією у Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ), а саме Глобального плану універсального охоплення стоматологічною допомогою населення

CERTIFICATE OF MEMBERSHIP

AWARDED TO

UKRAINE DENTAL ASSOCIATION

AS A REGULAR MEMBER IN GOOD STANDING
OF THE EUROPEAN REGIONAL ORGANISATION OF FDI

FRANKFURT, GERMANY, 24th JANUARY 2022

Dr MICHAEL FRANK
President ERO

Dr OLIVER JÄGER
President ERO

Сертифікат членства ГО «Асоціація стоматологів України» в ERO FDI

World Health Organization
EXECUTIVE BOARD
160th session
Provisional agenda item 7

EB160/7
11 January 2022

Political declaration of the third high-level meeting of the General Assembly on the prevention and control of noncommunicable diseases

Report by the Director-General

1. The governing bodies of WHO requested the Director-General to submit information about the following requested actions to the Executive Board at its 150th session. See Table 1.

Table 1. Actions requested of the Director-General in decisions or resolutions of the World Health Assembly and the United Nations General Assembly

Decision or resolution	Action	Location in this document
WHA74(10) (2021)	Present an implementation road map 2023–2030 for the global action plan for the prevention and control of noncommunicable diseases 2013–2030	Annex 1
WHA74.4	Develop recommendations to strengthen and sustain diabetes responses within national noncommunicable disease programmes, including considering the potential development of targets in this regard	Annex 2
WHA74.5	Develop a draft global strategy on oral health	Annex 3
United Nations General Assembly resolution 73/2 (2018) ¹	Develop recommendations on how to strengthen the design and implementation of policies, including those for resilient health systems and health services and infrastructure, to treat people living with noncommunicable diseases and to prevent and control their risk factors in humanitarian emergencies	Annex 4
WHA73.10 (2020)	Develop an international global action plan on epilepsy and other neurological disorders in support of universal health coverage	Annex 7
EB146(14) (2020)	Develop an action plan (2022–2030) to effectively implement the global strategy to reduce the harmful use of alcohol as a public health priority	Annex 8 ²
WHA74.4	Develop recommendations for the prevention and management of obesity over the life course, including considering the potential development of targets in this regard	Annex 9
WHA74(11)	Develop a workshop for the global coordination mechanism for the prevention and control of noncommunicable diseases	Annex 10

¹ In response to para. 40 of General Assembly resolution 73/2 and as a follow-up to Annex 9 to document EB 140/7.
² The draft action plan is contained in the Appendix to Annex 8, contained in document EB 150/7 Add.1.

EB150/7

ANNEX 3

DRAFT GLOBAL STRATEGY ON ORAL HEALTH

BACKGROUND

1. Recognizing the global public health importance of major oral diseases and conditions, in May 2021 the World Health Assembly adopted resolution WHA74.5 on oral health and requested the Director-General to develop, in consultation with Member States, a draft global strategy on tackling oral diseases. The strategy will inform the development of a global action plan on oral health, including a framework for tracking progress with clear measurable targets to be achieved by 2030.

2. The resolution on oral health and the resulting draft global strategy are grounded in the 2030 Agenda, in particular SDG Goal 3 (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages) and SDG target 3.8 on achieving UHC. They are aligned with the WHO's Thirteenth General Programme of Work, 2019–2023, the political declaration of high-level meeting on universal health coverage adopted by the United Nations General Assembly in 2019, the Operational Framework for Primary Health Care of 2020, the Global Strategy on Human Resources for Health: Workforce 2030 of 2016, the NCD-GAP, the WHO Framework Convention on Tobacco Control adopted in 2003, resolution WHA74.16 on social determinants of health, decision WHA73(12) on the Decade of Healthy Ageing 2020–2030, and resolution WHA 67.11 (2014) on public health impacts of exposure to mercury and mercury compounds: the role of WHO and ministers of public health in the implementation of the Minamata Convention.

GLOBAL OVERVIEW OF ORAL HEALTH

3. Oral health is the state of the mouth and teeth. It enables individuals to perform essential functions, such as eating, breathing and speaking, and encompasses psychosocial dimensions, such as self-confidence, well-being and the ability to socialize and work without pain, discomfort and embarrassment. Oral health varies over the life course from early life to old age, is integral to general health and supports individuals in participating in society and achieving their potential.

Oral disease burden

4. Globally, there are estimated to be more than 3.5 billion cases of oral diseases and other oral conditions, most of which are preventable.¹ For the last three decades, the combined global prevalence of dental caries (tooth decay), periodontal (gum) disease and tooth loss has remained unchanged at 45%, which is higher than the prevalence of any other NCD.

5. Cancers of the lip and oral cavity together represent the sixteenth most common cancer worldwide, with over 375 000 new cases and nearly 180 000 deaths in 2020.² Noma is a noncommunicable necrotizing disease that typically occurs in young children living in extreme poverty.

¹ Bernabe OE, Marciniuk W, Mensaoui CR, Bailey J, Ahmed LO, Alsop V, et al. Global, Regional, and National Levels and Trends in Burden of Oral Conditions from 1990 to 2017: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease 2017 Study J Dent Res. 2020;99(4):362–373. doi: 10.1177/0022049320958533.
² Lip, oral cavity. International Agency for Research on Cancer fact sheet. Geneva: World Health Organization (https://gco.iarc.fr/hq/data/burden-of-disease-and-injuries/Lip-oral-cavity-fact-sheet.pdf, accessed 1 December 2021).

Основні документи, представлені на розгляд Всесвітньої організації охорони здоров'я 11 січня 2022 року

fdi CERTIFICATE OF MEMBERSHIP

AWARDED TO

Ukraine Dental Association

AS A REGULAR MEMBER
OF THE FDI WORLD DENTAL FEDERATION

28th JANUARY 2022

PROF. IHSANE BEN YAHYA
President
FDI World Dental Federation

ENZO BONGIONI
Executive Director
FDI World Dental Federation

Сертифікат членства ГО «Асоціація стоматологів України»
у Всесвітній федерації стоматологів

усіх країн до 2030 року. 31 травня 2021 року було прийнято резолюцію ВООЗ щодо здоров'я ротової порожнини — WHA «Oral health» (WHA74.5). На Світовому стоматологічному конгресі, який відбувся у вересні 2021 року в Сіднеї, затверджено дорожню карту (FDI's roadmap) подальшого розвитку стоматології до 2030 року (Vision 2030: Delivering Optimal Oral Health for All). ГО «АСУ» долучилася і підписала спільний документ до ВООЗ (лист від 16 вересня 2021 року) щодо врахування ролі стоматологічного здоров'я у превенції неінфекційних хвороб. 11 січня 2022 року на 150-й сесії Генеральної асамблеї ВООЗ було представлено всі документи від FDI стосовно подальшого розвитку стоматології до 2030 року: основні цілі, визначення терміна «Універсальне охоплення стоматологічною допомогою», соціальні та економічні аспекти незадовільного стану ротової порожнини, негативні наслідки вилучення стоматологічної допомоги із системи охорони здоров'я.

**ГО «Асоціація стоматологів України» — ПРОВАЙДЕР
БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ**

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 725 від 14 липня 2021 року набирала оборотів трансформація системи безперервного професійного розвитку (БПР). Посилювалися вимоги до організації освітніх заходів для лікарів, більш конкретними стали вимоги до провайдерів БПР. ГО «Асоціація стоматологів України» подала пакет документів до Міністерства охорони здоров'я щодо наміру бути провайдером БПР; відповідно до прийнятих документів вона зобов'язувалася неухильно дотримуватися вимог Закону України «Про запобігання корупції» і Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 725 від 14 липня 2021 року. У січні 2022 року Акредитаційна рада МОЗ України зареєструвала ГО «АСУ» як провайдера, який відповідає всім вимогам цієї Постанови з набуттям офіційного статусу під номером 1070.

ГО «АСУ» запланувала низку освітніх заходів і внесла їх у реєстр з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій, які проводитимуться у 2022 році й затверджені в МОЗ України:

- 📅 **7—8 квітня 2022 року — IV Український конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», м. Київ**
- 📅 **20—21 жовтня 2022 року — науково-практична конференція «Сучасні аспекти стоматології: стандарти та клінічні протоколи надання стоматологічної допомоги», м. Київ**
- 📅 **20—21 жовтня 2022 року — X (XVII) з'їзд громадської організації «Асоціація стоматологів України» «Стандарти медичної допомоги: впровадження в стоматологічну практику», м. Київ**

Також були заплановані фахові школи у співпраці з Національним університетом охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика та групою компаній «МедЕксперт».

Військова агресія проти України змінила плани українських лікарів щодо безперервного професійного розвитку.

24 лютого 2022 року. ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ

РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.

СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Згідно з Указом Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації на території України, у нашій державі було запроваджено воєнний стан. Наказами керівників закладів охорони здоров'я надання медичної допомоги переведено в режим, що відповідає воєнному періоду, обмежено виконання планових оперативних втручань. У комунальних стоматологічних закладах надавали тільки невідкладну стоматологічну допомогу цивільному населенню України. Багато приватних стоматологічних кабінетів призупинили свою діяльність на цей період.

Підтримка українських лікарів медичною спільнотою світу

24 лютого — це трагічний день в історії нашої держави, який змінив мирне життя українців. Жаклива звістка про перші бомбардування міст України балістичними ракетами РФ облетіла всі засоби масової інформації світу. На адресу ГО «Асоціація стоматологів України» почали надходити листи проти військової агресії. Уже на другий день війни, 25 лютого, офіційного листа на підтримку українських лікарів надіслали колеги із Світової медичної асоціації та Постійного комітету лікарів Європи.

Першою стоматологічною спільнотою України підтримала Асоціація стоматологів Домініканської Республіки. Протягом першого тижня ГО «АСУ» отримала спільного листа від стоматологічних асоціацій Швеції, Норвегії, Данії, Фінляндії, Ісландії. Свою солідарність з українськими стоматологами й українцями висловили Європейська рада стоматологів і Європейське регіональне відділення Всесвітньої федерації стоматологів у спільному листі на адресу ГО «АСУ».

Листи на підтримку, дзвінки від колег надходили з Казахстану, Молдови, Литви. Значну підтримку українцям надала Ізба Лекарська — самоврядна організація лікарів і стоматологів Польщі; з перших днів війни вони допомагали біженцям, організовували збір гуманітарної допомоги з Польщі та створили коридор для міжнародних гуманітарних конвоїв. Листи зі словами підтримки надіслали Всесвітня федерація стоматологів, Американська стоматологічна асоціація, Міжнародна стоматологічна академія. Також надходили листи від стоматологів Італії, Німеччини, Франції та інших країн.

Медичною спільнотою світу було розпочато збір гуманітарної допомоги. У складні часи українських лікарів підтримали представники багатьох стоматологічних організацій, зокрема:

- ✍ Польська самоврядна палата лікарів і стоматологів — Ізба Лекарська, *Радолав Максимович*
- ✍ Асоціація стоматологів Казахстану, *Азамат Байгулаков*
- ✍ Єдина казахстанська асоціація стоматологів, *професор Сауле Есембаєва*
- ✍ Асоціація стоматологів Молдови, *Олег Соломон*
- ✍ Стоматологічна спільнота Литви (Lithuanian Dental Chamber), *Vilma Brukiene*
- ✍ Європейська рада стоматологів (CED)
- ✍ Всесвітня федерація стоматологів (FDI)
- ✍ Європейське регіональне відділення FDI (ERO FDI)
- ✍ Американська стоматологічна асоціація (ADA), *Dr Cesar R. Sabates*

- Фундація Американської стоматологічної асоціації (American Dental Association Foundation), *Dr Craig S. Armstrong*
- Німецьке стоматологічне спонсорство (German Dentists Sponsorship for Leprosy and Distressed Areas), *Dr Klaus-Achim Sürmann*
- Асоціація стоматологів Домініканської Республіки (Fundación Dental Dominicana), *Dr Adolfo Rodríguez*
- Міжнародна стоматологічна академія (Academy of Dentistry International – ADI), *Jai Kakaner*

Dear colleagues in Ukraine Dental Association

Please accept our most sincere sympathy for the terrible situation your country and the people of Ukraine are affected by.

The Nordic Dental Associations express deep concern about the conflict in Ukraine, initiated by the Russian Federation. The acts of war in Ukraine are a violation of international law and Ukraine's sovereignty and must end immediately.

We strongly stress that the international principle of medical neutrality and human rights must be respected. We condemn any act of aggression that prevents healthcare workers from carrying out their duty of care to protect lives. We stand in solidarity with our Ukrainian colleague dentists who are now working in the centre of the conflict, and we urge the swift end to all military aggression.

With our best regards
and hopes for the future

Norwegian Dental Association
+47 22 54 74 00
osst@tanlaegeforeningen.no
www.tanlaegeforeningen.no

Swedish Dental Association
+46 8 666 1500
kansli@tandlakarforbundet.se
www.tandlakarforbundet.se

Danish Dental Association
+45 70 25 77 11
info@tdi.dk
www.tandlaegeforeningen.dk

Icelandic Dental Association
+354 575 0500
tannsi@tannsi.is
www.tannsi.is

Finnish Dental Association
+358 96 22 02 50
toimisto@hammaslaakariliitto.fi
www.hammaslaakariliitto.fi

LEADING THE WORLD TO OPTIMAL ORAL HEALTH

Ukraine Dental Association
Pionerskaya Str., 20A, Suite 410
4050 Kiev
03000
Ukraine
Geneva, 04 March 2022

Subject: FDI Calls for Medical Neutrality to Be Observed in Ukraine

FDI World Dental Federation (FDI) stands in solidarity with the healthcare community and the Ukraine Dental Association to express deep concerns about the conflict taking place in Ukraine. We call for the international principle of medical neutrality and human rights to be upheld and respected.

The escalating health crisis in Ukraine has deeply alarmed FDI. We want to stress that medical facilities and health workers must not become military targets. Protection of healthcare workers, including dentists and dental teams must be ensured. The security of health personnel must be guaranteed, and health professionals should not be prevented from performing their professional duties.

FDI President, Professor Isaac Ben Yahya says, "In times of armed conflicts and civil unrest, medical services must be permitted to continue without any interference. FDI calls for healthcare providers, such as dentists and dental teams to be able to continue their duty of care safely. All required measures must be taken to ensure patients and casualties have secure access to healthcare. My deepest thoughts and prayers are with my Ukrainian colleagues with whom I stand in solidarity."

"Thanks to the professional unity of dentists under the auspices of FDI, a hotline to support refugee dentists from Ukraine has been created. Dentists in Poland and Moldova provide the necessary assistance to the refugee dentists, who are mostly women with children. You can contact Ukraine Dental Association using the support hotline," adds Dr Mazur, President of Ukraine Dental Association.

FDI condemns the use of force on medical facilities and employees; that preventing dentists and other healthcare providers from performing their duties clearly violates international law, in particular the Geneva Convention and its additional Protocols. It also puts countless civilian lives at risk. FDI calls for the work of healthcare providers and the neutrality of healthcare institutions to be respected.

Yours sincerely,

Professor Isaac Ben Yahya
President of FDI World Dental Federation

Mr Enzo Bonaldi
Executive Director

FDI WORLD DENTAL FEDERATION
Chemin de Jonathin, 25 • 1206 Geneva • Switzerland
T +41 22 585 91 50 • F +41 22 585 91 40 • info@fdiworlddental.org • www.fdiworlddental.org

Solidarity with dental colleagues and all people in Ukraine

It is with great dismay and concern that dentists in Europe, represented by the Council of European Dentists (CED) and the European Regional Organization of the World Dental Federation (ERO), look at the events in Ukraine. After more than seven decades of peace and security, no one would have believed just a few days ago that they would have to witness a war of aggression in Europe. The images of the people tightly packed in the metro stations of the capital Kiev, seeking shelter from the bombings, painfully remind us all of how fragile and in need of protection even our long taken-for-granted state of peace really is. Russia's attack has turned the wheel of history far back. The fear of a third world war, perhaps even waged with nuclear weapons, has returned.

All over the world - on the streets as well as on social media - there is an impressive show of solidarity these days with Ukraine and its people, who are fighting with great bravery to be able to continue as a free country governed by democracy, and the courage and determination demand the greatest respect from all of us.

The leading organizations of European dentists, on behalf of their member organizations in the countries of the European Union and - in the case of the ERO - other countries outside the Union, declare their full solidarity with the dentists in Ukraine, their practice teams and all the inhabitants of this embattled country. In many member states of the CED and the ERO, fundraising and relief actions have already been launched, also by the dentists, and we ask you to support these actions in the interest of all those who are affected by the consequences of the fighting.

Dr. Freddie Sloth-Lisbjerg
President CED

Dr. Michael Frank
President ERO

Листи на підтримку українських стоматологів від міжнародної спільноти

Створення пунктів прийому гуманітарної допомоги

Для налагодження шляхів доставки гуманітарної допомоги в Україну необхідні були хаби — пункти прийому гуманітарної допомоги в західних областях України, куди можна безпечно відправляти вантажі з різних країн світу. На волонтерських засадах такі хаби створено в Ужгороді, Луцьку й Івано-Франківську: гуманітарна допомога доставлялася через транспортний коридор у Польщі й Словаччині. Саме медичні організації відіграли важливу роль у комунікації, тобто в інформуванні міжнародних медичних товариств про хаби в Україні, їх контактні телефони й адреси. Завдяки Світовій медичній асоціації та Постійному комітету лікарів Європи кожна професійна організація світу отримала чітку інформацію щодо пунктів прийому гуманітарної допомоги в Україні, обсяг якої на сьогодні становить мільйони доларів.

Роль Червоного Хреста у створенні коридорів для гуманітарних конвоїв з медикаментами

Залишалося відкритим питання доставки гуманітарних вантажів територією України: постійні бомбардування, робота диверсійно-розвідувальних російських груп у Центральній частині України створювали небезпеку для перевезення гуманітарної допомоги до багатопрофільних лікарень, тому транспортування медикаментів в умовах війни мало відбуватися організовано. З українським відділенням Червоного Хреста було досягнуто домовленості щодо приймання вантажів на основних хабах у містах Західної України з подальшим транспортуванням на Північ, Південь і Схід України, де тривали бойові дії і внаслідок обстрілу балістичними ракетами було багато постраждалих серед цивільного населення.

Завдяки громадським медичним і стоматологічним організаціям вдалося забезпечити гуманітарну допомогу медичного призначення, налагодити чітку логістику доставки вантажів від кордонів України на хаби, а потім — до лікарень.

Специфіка стоматологічної допомоги і забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення

Комунальні стоматологічні заклади охорони здоров'я продовжували надавати стоматологічну допомогу в умовах воєнного стану, переважно цивільному населенню України з невідкладними станами. Система забезпечення стоматологічних поліклінік і відділень лікарськими засобами та спеціалізованими виробами була порушена. Постачальники стоматологічних матеріалів практично призупинили свою діяльність. Склади з виробами медичного призначення для стоматологічної галузі були розбиті або зачинені. Не проводилася дистрибуція спеціалізованих товарів.

Першим необхідним лікарським засобом для стоматолога є препарати для місцевого знеболювання, адже кожна стоматологічна маніпуляція, особливо під час надання невідкладної допомоги, потребує провідникової анестезії та введення знеболювального розчину. Завдяки компанії «Укрмедмаркет» у березні 2022 року надійшла гуманітарна допомога для обласних комунальних стоматологічних клінік у вигляді 10 тис. карпул анестетика. Компанія 3М забезпечила стоматологів пломбувальними матеріалами.

Створення гуманітарного штабу для допомоги стоматологам України

Враховуючи специфіку надання стоматологічних послуг, ГО «Асоціація стоматологів України» створила гуманітарний штаб для допомоги українським лікарям і звернулася з відповідними листами до своїх колег з інших країн. Всесвітня

Хаб для приймання стоматологічної гуманітарної допомоги в Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського

федерація стоматологів відгукнулася на цей заклик і створила окрему сторінку на своєму сайті. У м. Тернополі, а саме в Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського, ГО «АСУ» організувала хаб для стоматологічної допомоги. Відповідальною за організацію гуманітарного штабу було призначено професора Гасюк Наталію Володимирівну. За домовленістю з ректором цього закладу вищої освіти всю гуманітарну допомогу доставляли на склади університету, а далі — за запитами стоматологічних поліклінік — відвантажували і поштою направляли до адресатів. Перша гуманітарна допомога надійшла від стоматологів Литви, і протягом тижня її доставили в обласні комунальні стоматологічні заклади.

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ І СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У довоєнний період в Україні вже відбувалися процеси трансформації медичної галузі й з початком військової агресії потужна система державних та комунальних закладів охорони здоров'я продемонструвала велику організованість і скоординованість у наданні медичної допомоги. Достатній кадровий потенціал медичної галузі дав змогу швидко налагодити госпіталізацію та лікування поранених бійців з лав Збройних сил України і територіальної оборони. У перші місяці війни порушилася система закупівлі медикаментів для лікувальних закладів, а також система поставок необхідних ліків з-за кордону для пацієнтів із хронічними захворюваннями. Разом із тим, налагоджена система виробництва вітчизняних лікарських засобів і виробів медичного призначення забезпечувала зростаючі потреби закладів охорони здоров'я.

Основні переваги і недоліки системи охорони здоров'я у воєнний період

Характеристика	Переваги (+)	Недоліки (-)
Інфраструктура медичних закладів	◇ Достатня кількість державних закладів охорони здоров'я для надання медичної допомоги	◇ Розпорошеність приватних закладів охорони здоров'я
	◇ Чітка організація системи управління і координації медичної допомоги	◇ Складнощі в налагодженні системи надання медичної допомоги
	◇ Довіра населення до державних закладів охорони здоров'я	◇ Закриття багатьох приватних закладів, унаслідок чого лікарі втратили роботу
Кадровий потенціал медичної галузі	◇ Достатній кадровий потенціал для надання медичної допомоги в госпіталях	◇ Низький рівень залучення лікарів-терапевтів: лікарів у поліклініках було більше, ніж пацієнтів
	◇ Достатня кількість хірургів та їх високий професіоналізм	◇ Нерівномірне навантаження на спеціалістів у центральних і західних областях України
		◇ Часткова втрата кадрового потенціалу: частина лікарів виїхала за кордон, частина залишилась на тимчасово окупованих територіях
Система медичного забезпечення	◇ Налагоджена система виробництва вітчизняних ліків та виробів медичного призначення, яка забезпечувала зростаючі потреби закладів охорони здоров'я	◇ Організація закупівлі медичних препаратів без урахування воєнного стану
		◇ Обмежений доступ пацієнтів із хронічними захворюваннями до лікарських засобів (імунобіологічна терапія, гемодіаліз тощо)
Особливості надання медичної допомоги	◇ Переорієнтація роботи закладів охорони здоров'я на надання невідкладної медичної допомоги	◇ Відтермінування планових оперативних втручань
	◇ Лікування поранених бійців ЗСУ в клінічних лікарнях	◇ Обмеження щодо проведення складних лікувально-реабілітаційних заходів

Роль громадських медичних організацій в умовах воєнного стану

У довоєнний період громадські медичні організації мали налагоджену систему взаємозв'язку й інформування про особливості функціонування вітчизняної медичної галузі. Саме персональні зв'язки амбасадорів і представників медичних та стоматологічних асоціацій у міжнародних організаціях стали основними каналами оперативної передачі інформації щодо потреб системи охорони здоров'я в умовах повномасштабної війни. У перші дні військової агресії до Всесвітньої медичної асоціації, Постійного комітету лікарів Європи надходила інформація про необхідні ліки та вироби медичного призначення. Під егідою громадських медичних організацій і волонтерів налагоджено шляхи доставки гуманітарної допомоги до східних регіонів. Також громадські медичні асоціації координували розподіл специфічних лікарських засобів до більш постраждалих регіонів України.

Особливості роботи громадських медичних і стоматологічних організацій у воєнний період

Характеристика	Переваги (+)	Недоліки (-)
Взаємозв'язки медичних асоціацій	Тісний взаємозв'язок громадських медичних організацій, наявність відповідальних осіб — фахівців з комунікації й амбасадорів, що сприяло швидкому налагодженню контактів зі світовою медичною спільнотою	Відсутність визначених шляхів оперативного вирішення питань в умовах воєнного стану
Організація доставки гуманітарної допомоги	Швидке реагування світової медичної спільноти на події в Україні та організація доставки гуманітарної допомоги	Нечітке визначення потреб медичної галузі у воєнний період
	Налагодження зв'язків з фірмами-виробниками для забезпечення специфічними лікарськими засобами: імунобіологічними препаратами, анестетиками для проведення стоматологічних маніпуляцій	Неможливість передбачити потреби у специфічних для кожної спеціальності лікарських засобах, особливо для стоматології
Шляхи доставки гуманітарної допомоги до постраждалих регіонів	Формування хабів для отримання гуманітарної допомоги у західних областях України	Використання волонтерських ресурсів для створення хабів
	Залучення Червоного Хреста, волонтерів для перевезення гуманітарної допомоги з хабів до постраждалих регіонів	Доставка специфічних лікарських засобів за персональною домовленістю

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СТОМАТОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З 1 січня 2022 року набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів України № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 року. Ця Постанова разом із Наказом МОЗ України № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (зі змінами) від 22 лютого 2019 року визначала основні засади здійснення безперервного професійного розвитку (БПР) працівників сфери охорони здоров'я та регламентувала роботу провайдерів БПР. Згідно з вимогами зазначеної Постанови, працівники сфери охорони здоров'я здобувають неформальну освіту під час участі в заходах БПР.

Відповідно до Указу Президента України № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року, затвердженого Законом України № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні"» від 24 лютого 2022 року, у державі запроваджено обмежувальні заходи щодо правового режиму громадян. На цей період припинено атестацію лікарів згідно з Наказом МОЗ України № 426 «Про особливості атестації працівників сфери охорони здоров'я та продовження терміну дії сертифікатів спеціаліста, посвідчень про кваліфікаційну категорію в період дії воєнного стану» від 7 березня 2022 року і дозволено не набирати щорічні освітні бали у 2022 році.

Фахові школи стоматологів, організовані у воєнний період

**ФАХОВА ШКОЛА «СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНИ:
СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»,
25 ТРАВНЯ 2022 РОКУ, М. КИЇВ**

Воєнний стан в Україні зумовив загострення ситуації в різних сферах життя, у тому числі у стоматології. У рамках фахової школи ГО «Асоціація стоматологів України» ініціювала обговорення питань організації комунальної стоматології в умовах воєнного стану та перспективи розвитку стоматології в післявоєнний період.

В Україні запроваджено нову систему безперервного професійного розвитку. ГО «АСУ» зареєстровано в МОЗ України як провайдера освітніх послуг № 1070. Військові події суттєво загальмували процеси трансформації цієї системи навчання, і нові нормативні акти опублікували лише в червні 2022 року. Разом із тим, актуальність заходів Асоціації зумовлювалася необхідністю спілкування лікарів у професійному

*Відновлення професійного спілкування в рамках фахової школи
25 травня 2022 року*

середовищі. Тож проведення науково-практичних заходів в онлайн-форматі з можливістю дистанційного підключення було життєвою потребою і підвищувало резилієнс (стресостійкість) лікарів-стоматологів.

7—8 квітня 2022 року ГО «АСУ» запланувала провести IV Український конгрес з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», присвячений Всесвітньому дню здоров'я ротової порожнини, однак цю визначну подію довелося відкласти до закінчення воєнного стану. У складні часи стоматологічна спільнота гуртувалась навколо Асоціації стоматологів України і було прийнято рішення щодо проведення освітніх семінарів для тісного спілкування з колегами. 25 травня 2022 року разом з організаторами охорони здоров'я обговорювались питання організації стоматологічної допомоги у воєнний час, надання безкоштовної допомоги бійцям ЗСУ, внутрішньо переміщеним особам. Також говорили про фінансування стоматологічної галузі, подальшу співпрацю з Національною службою здоров'я України, розвиток регіональних програм із забезпечення стоматологічною допомогою соціально незахищених верств населення (дітей, пенсіонерів). Наукова програма включала обговорення тактики ведення пацієнтів з цукровим діабетом та метаболічними остеопатіями, методів ранньої діагностики і профілактики злоякісних новоутворень ротової порожнини та інші питання.

**ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ В ДОСЯГНЕННІ
ВИСОКОЕФЕКТИВНОГО ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»,
15 ЧЕРВНЯ 2022 РОКУ, М. КИЇВ — РІВНЕ**

З метою професійного спілкування у воєнний час ГО «Асоціація стоматологів України» разом з Асоціацією стоматологів Рівненської області організувала і провела освітній семінар для лікарів-стоматологів.

Наукова програма заходу включала висвітлення сучасних методів діагностики хвороб, використання інноваційних технологій у реабілітації стоматологічних пацієнтів. У програмі також були практичні доповіді з питань професійної майстерності лікарів-стоматологів. Адже незважаючи на складні часи лікарі мають вчитися, щоб у різних клінічних випадках прийняти єдине правильне рішення для збереження стоматологічного здоров'я людини.

Під час телемосту Київ—Рівне професійна спільнота обговорила науково-практичні питання, організаційно-правові виклики в умовах війни і трансформації системи охорони здоров'я, що постали перед лікарями-стоматологами, а також шляхи їх стрімкої переорієнтації, рішучих професійних дій у разі виникнення складних ситуацій, поновлення або цілеспрямованого набуття нових знань.

*Освітній семінар за організації ГО «Асоціація стоматологів України»
у форматі телемосту Київ—Рівне*

Освітній семінар за організації ГО «Асоціація стоматологів України» у форматі телемосту Київ—Рівне

ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРІЇ СТОМАТОЛОГІЇ УКРАЇНИ, 6 ЛИПНЯ 2022 РОКУ

Воєнний стан, майже щоденні повітряні тривоги і бомбардування Києва та інших міст, запеклі бої на Сході — усе це спонукало до необхідності збереження інформації про стоматологічну діяльність в Україні. До Національної наукової медичної бібліотеки передано як примірники, так й електронний варіант науково-популярного видання «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси». Оскільки імовірність ракетних ударів по місту залишалася досить високою, протягом весни

активно готувався матеріал для верстки книги «Визначні події стоматологічної спільноти України (в документах, статтях, світлинах)».

Події в Україні та світі переконливо свідчили про кардинальні зміни парадигми збереження і передачі інформації. Людство завжди намагалося зберегти Знання шляхом створення петрогліфів (як приклад в Україні — Кам'яна Могила), запам'ятовування і передачі важливої інформації у казках, міфах, піснях, етнографічних пам'ятках культури (останніх дуже багато в нашій державі). З появою книги стало і простіше, і складніше. Понад тисячу років тому Україна створювала книжки й мала бібліотеки (пам'ятаємо бібліотеку Ярослава Мудрого, Євангеліє Анни Ярославни, на якому присягалися під час одруження королівської родини Франції). Протягом тисячоліття книга залишалась важливим джерелом інформації! Водночас із приходом чужинців книги знищувалися, а з ними — й історія цілих поколінь!

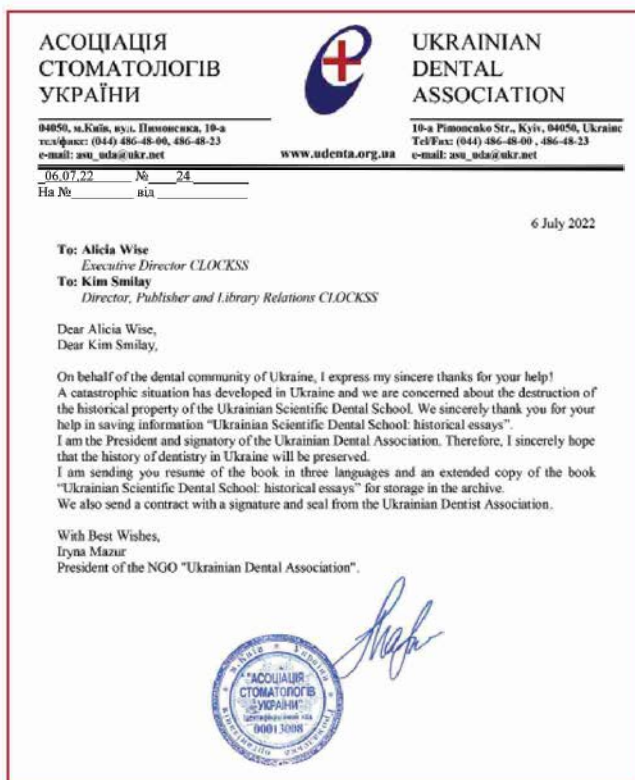
З появою нових технологічних процесів змінюються методи збереження і передачі інформації. Сучасній людині достатньо мати доступ до мережі Інтернет й гаджет, і практично будь-яку інформацію можна знайти. Кілька поколінь сучасного населення світу виросли на книжках, а молодь звикла до електронних носіїв даних і пошукової системи «Гугл». Поступово лікарі оцінили метод отримання професійної інформації з електронних фахових видань. Опитування, проведене Асоціацією стоматологів України у квітні 2022 року, продемонструвало, що майже 74 % лікарів отримують необхідні відомості для своєї фахової діяльності через інтернет-ресурси, а 65 % лікарів надають перевагу електронному варіанту наукової статті. Тож процеси цифровізації торкнулися і методів збереження й отримання інформації.

ГО «Асоціація стоматологів України» невпинно вела переписку з різними видавництвами і бібліотеками щодо передачі книги, виданої Асоціацією, у закордонні бібліотеки для зберігання. Чи були зацікавлені закордонні електронні бібліотеки в цій книзі? Ні... По-перше, її надруковано українською мовою, і це обмежує коло читачів; нині міжнародною медичною мовою є англійська. По-друге, інтерес до історії нашої країни незначний, на жаль! По-третє, кількість електронних ресурсів обмежена і вартість обслуговування електронних бібліотек доволі висока. Передбачити форму збереження і передачі інформації в майбутньому дуже складно, але є усвідомлення, що перевага буде за електронними ресурсами. Зберігання даних на електронних носіях також має певні загрози, пов'язані з можливістю хакерських атак. ГО «АСУ» ретельно вивчала досвід збереження інформації славетними університетами та їх бібліотеками, а також питання, куди глобальна наукова спільнота передає інформацію для зберігання на випадок непередбачуваних обставин. Це питання стало ще більш актуальним в епоху змін і військових подій в Україні.

Майже рік переписки із закордонними бібліотеками дав змогу визначити шляхи збереження інформації глобальною науковою спільнотою, як це прийнято у цивілізованому світі! Мотиваційні листи від ГО «АСУ» на тлі трагічних подій сприяли тому, що 6 липня 2022 року було підписано офіційний договір з «темним» сховищем — світовим електронним науковим архівом, що збирає інформацію від визнаних університетів світу, електронних видавництв і бібліотек. Цифровий контент наукової спільноти зберігається в архіві без відкритого доступу до користування, якщо не відбудеться «тригерна» подія. І лише тоді буде можливість відновлення інформації з архівних джерел.

Основною метою електронного архіву є захист і збереження наукового надбання вчених від непередбачуваних подій та його доступність для майбутніх поколінь. Тісна співпраця й партнерство академічних бібліотек і наукових видавництв спрямована на забезпечення захисту цифрового контенту від економічних, екологічних, політичних та технологічних ризиків протягом тривалого часу.

Науково-популярне видання «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси» стало першою українською медичною книгою, яка потрапила до сховища світового електронного наукового архіву!

Лист до ексклюзивного директора електронної бібліотеки CLOCKSS про зберігання науково-популярного видання «Українська наукова стоматологічна школа: історичні нариси»

ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР ДЛЯ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ «ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ», 7 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ, М. КИЇВ

У жовтні 2022 року стоматологічною спільнотою було заплановано проведення Х з'їзду ГО «Асоціація стоматологів України». Згідно зі Статутом громадської організації, не пізніше ніж за 1 міс. до заходу має відбутися засідання координаційної ради. З огляду на запровадження воєнного стану відповідно до Указу Президента України № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року, затвердженого Законом України № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року, і враховуючи обмежувальні заходи щодо правового режиму громадян у цей період засідання координаційної ради було проведено в режимі реального часу як ZOOM-конференцію. Порядок денний включав такі питання:

- ▶ Про роботу ГО «Асоціація стоматологів України» у період дії воєнного стану в Україні.

Доповідач: президент АСУ, професор І.П. Мазур.

- ▶ Підготовка до Х з'їзду ГО «Асоціація стоматологів України».

Доповідачі: президент АСУ, професор І.П. Мазур; медичний юрист, кандидат юридичних наук Р.Ю. Гревцова.

- ▶ Про роботу групи експертів МОЗ України за напрямками «Терапевтична стоматологія. Хірургічна стоматологія. Ортопедична стоматологія. Ортодонтія. Дитяча терапевтична стоматологія. Дитяча хірургічна стоматологія».

Доповідач: віце-президент АСУ, кандидат медичних наук О.М. Вахненко.

- ▶ Різне.

Координаційна рада ГО «Асоціація стоматологів України» ухвалила таку резолюцію:

- 1. Після закінчення воєнного стану в Україні у 3-місячний термін провести звітно-виборчі збори в регіональних осередках й обрати делегатів на черговий з'їзд ГО «Асоціація стоматологів України».

- 2. Провести черговий з'їзд ГО «Асоціація стоматологів України» у 3-місячний термін після закінчення звітно-виборчих зборів у регіональних осередках.

- 3. Рішення щодо дати проведення з'їзду, порядку денного і квоти делегатів прийняти на окремому спеціальному засіданні координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України».

- 4. Дозволити проведення (у разі потреби) засідання координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України» у режимі офлайн чи змішаному (офлайн та онлайн).

- 5. Обрати комісію з розподілу гуманітарної допомоги, що надходить в Україну для надання медичної стоматологічної допомоги, у такому складі:

- **Люля І.І.** — голова Вінницького обласного осередку АСУ;
- **Близнюк В.Г.** — завідувач організаційно-методичного відділу КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка»;
- **Деньга О.В.** — завідувач відділу епідеміології та профілактики основних стоматологічних захворювань, стоматології дитячого віку та ортодонтії ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України», президент Асоціації гігієністів зубних України, професор;
- **Скульська С.В.** — голова Київського обласного осередку АСУ;
- **Солдатов В.К.** — голова Житомирського обласного осередку АСУ;
- **Савченко В.В.** — голова Сумського обласного осередку АСУ;
- **Любий В.В.** — директор КНП «Міська стоматологічна поліклініка № 4 Харківської міської ради», експерт Національної служби здоров'я України;
- **Кобилянський А.М.** — голова Миколаївського обласного осередку АСУ.

*Засідання координаційної ради
ГО «Асоціація стоматологів України»*

Резолюцію прийнято
одностайно.

Згідно з програмою науково-практичного семінару для лікарів-стоматологів «Трансформація медичної стоматологічної практики» обговорили зміни в системі охорони здоров'я України, особливості трудових відносин під час воєнного стану. Стрімкі зміни в законодавчій базі зумовлювали низку викликів для практичної роботи лікарів, тож Асоціація стоматологів України залучила провідних організаторів охорони здоров'я і юристів для інформування стоматологів.

Науково-практичний семінар для лікарів-стоматологів

**ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ФЕДЕРАЦІЇ СТОМАТОЛОГІВ,
19—24 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ, М. ЖЕНЕВА (ШВЕЙЦАРІЯ)**

Протягом двох років поспіль стоматологічна спільнота світу не збиралась на щорічні конгреси в аудиторному форматі внаслідок пандемії COVID-19. Проведення Світового щорічного конгресу стоматологів в Індії, запланованого на 2022 рік, через складну епідеміологічну ситуацію також було скасовано. За цей період виникла низка питань, у тому числі кадрових, що потребують вирішення в аудиторному форматі, тому було запропоновано провести Світовий стоматологічний парламент без організації конгресу. Оскільки штаб-квартира Всесвітньої федерації стоматологів (FDI) розміщується у Женеві, там і запланували проведення заходу.

Генеральна асамблея є вищим законодавчим і керівним органом FDI. Світовий стоматологічний парламент збирається раз на рік для затвердження політики FDI, стратегічного плану, місії, цілей та контролю реалізації своїх досягнень. Цього разу учасниками Світового стоматологічного парламенту стали понад 400 делегатів із 74 країн світу. Протягом 5 днів роботи стоматологи обговорили основні аспекти стратегічної мети своєї діяльності й намітили план розвитку галузі до 2030 року.

Незважаючи на воєнний стан, ГО «Асоціація стоматологів України» вчасно сплатила членські внески до FDI та ERO FDI, надала звіти до міжнародних організацій щодо стану стоматології в нашій країні. У цій важливій події взяла участь українська делегація у складі провідних фахівців галузі — президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора Ірини Мазур і генерального секретаря Асоціації, доцента Ірини Скрипник.

У рамках заходу українська делегація провела робочі зустрічі й обговорила перспективи співпраці з іншими стоматологічними організаціями — ERO FDI, а також із фаховими об'єднаннями Польщі, США, Латвії та інших країн.

Українська делегація у складі професора І.П. Мазур і доцента І.Л. Скрипник на Генеральній асамблеї Всесвітньої федерації стоматологів

*Зустрічі з колегами та вручення Почесної відзнаки «Орден Святої Аполлонії»
у рамках Світового стоматологічного парламенту*

*Зустрічі з колегами та участь у засіданнях
Світового стоматологічного парламенту*

Всесвітня федерація стоматологів з перших днів військової агресії закликала усі стоматологічні асоціації світу до надання гуманітарної допомоги українським лікарям. На сайті FDI було розміщено інформацію про збір гуманітарної допомоги, а також про гуманітарний стоматологічний штаб у Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського. За значний внесок і допомогу українським стоматологам в умовах воєнного стану президенту Всесвітньої федерації стоматологів (FDI World Dental Federation), професору Ihsane Ben Yahya було вручено Почесну відзнаку ГО «АСУ» — «Орден Святої Аполлонії».

Під егідою Американської стоматологічної асоціації (American Dental Association) та Фундації Американської стоматологічної асоціації (American Dental Association Foundation) було зібрано й передано кошти для українських стоматологів. На знак подяки президента Американської стоматологічної асоціації, Dr Cesar R. Sabates і голову Фундації Американської стоматологічної асоціації, Dr Craig S. Armstrong нагороджено Почесною відзнакою ГО «АСУ» — «Орден Святої Аполлонії».

У рамках Світового стоматологічного парламенту за організації FDI було затверджено «Глобальний звіт про стан здоров'я ротової порожнини», який згодом обговорили експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ). Основна мета цього документа — загальне охоплення населення світу стоматологічною допомогою. Надання первинної стоматологічної допомоги на державному рівні й охоплення всього населення стоматологічними послугами має бути запроваджено до 2030 року. У глобальному звіті ВООЗ про стан здоров'я ротової порожнини розглядаються найновіші дані про основні стоматологічні захворювання, чинники ризику, проблеми системи охорони здоров'я та можливості її реформування. Матеріали звіту ВООЗ є орієнтиром для розроблення політики та програм профілактики стоматологічних захворювань у глобальному, регіональному й національному контекстах.

**ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ СВІТОВОЇ МЕДИЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ.
СПІВПРАЦЯ МЕДИЧНОЇ СПІЛЬНОТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ,
3—5 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ, М. БЕРЛІН (НІМЕЧЧИНА)**

З перших днів війни не переривався взаємозв'язок українських лікарів з медичною спільнотою інших країн світу. Тісна співпраця зі Світовою медичною асоціацією (WMA) та Постійним комітетом лікарів Європи (CPME), розпочата в мирний час, активізувалась в умовах воєнного стану. Професор Ірина Мазур була амбасадором України у Світовій медичній асоціації. Уже 25 лютого від WMA і CPME надійшли листи підтримки і зав'язалась тісна переписка щодо потреб медичної галузі у воєнний період. Із самого початку війни міжнародна спільнота підтримувала українських лікарів, забезпечуючи умови для виконання професійних обов'язків — надання медичної допомоги військовому й цивільному населенню, постраждалому внаслідок збройної агресії проти нашої держави. 10 березня 2022 року на сайті WMA було створено Фонд медичної допомоги Україні (Ukraine Medical Help Fund), а вже 29 березня надійшов перший транш гуманітарної допомоги з необхідними кровоспинними і знеболювальними засобами, турнікетами й іншим медичним обладнанням від WMA, CPME та Європейського форуму медичних асоціацій (EFMA).

5 жовтня 2022 року в м. Берліні (Німеччина) світова медична спільнота зібралась на Генеральній асамблеї WMA. Українську делегацію представляли професор Ірина Мазур і професор Андрій Базилович.

Про стан медичної галузі України в умовах повномасштабної війни, про виклики в роботі українських лікарів йшлося в доповіді професора Ірини Мазур. Від української

медичної спільноти Ірина Мазур і Андрій Базилевич висловили подяку колегам з різних країн світу, які долучилися до збору і передачі гуманітарної допомоги. З кінця лютого 2022 року світова медична спільнота успішно доставила матеріальну допомогу в Україну на суму 3 млн євро, у тому числі:

- дві великі партії ліків та медичного обладнання, переважно для надання допомоги при травмах, а також партію джгутів;
- пологові ліжка для неонатального центру в м. Миколаєві;
- реанімаційні засоби для лікарень Черкаської області;
- медичне обладнання для нейрохірургічного відділення Національної армії, що знаходиться в Медичному клінічному центрі м. Києва.

В осінньо-зимовий період, коли внаслідок ракетних атак було пошкоджено електромережу у багатьох містах і селищах України, світова медична спільнота додатково надала допомогу українцям, які перебували в активній зоні військового

Українська делегація у складі професора А.Я. Базилевича і професора І.П. Мазур на Генеральній асамблеї Світової медичної асоціації

конфлікту, а саме партію обігрівальних наметів, генераторів і тепловентиляторів. Фонд медичної допомоги Україні, координований WMA, CPME та EFMA, пожертвував 150 тис. євро. Це відбувалося завдяки спільній кампанії зі збору коштів «Тепло для України», організованій Дрезденською та Саксонською медичними асоціаціями, і за підтримки Баварської медичної асоціації.

Тож, завдячуючи професійній дипломатії, в Україну постійно надходила гуманітарна допомога від медичної спільноти усього світу!

На Генеральній асамблеї WMA було вручено почесні грамоти від української медичної спільноти Dr Heidi Stensmyren, президенту WMA, Dr Otmar Kloiber, генеральному секретарю WMA, професору Leonid Eidelman, голові організаційного комітету Фонду медичної допомоги Україні, і президенту Японської медичної асоціації.

Також медична спільнота України з нагоди 75-ї річниці створення професійного об'єднання німецьких колег вручила привітання Dr Klaus Reinhardt, президенту Німецької медичної асоціації (German Medical Association).

*Вручення почесних грамот від українських лікарів
очільникам Світової медичної асоціації на Генеральній асамблеї*

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТОМАТОЛОГІЇ:
СТАНДАРТИ ТА КЛІНІЧНІ ПРОТОКОЛИ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ
ДОПОМОГИ» ЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»,
20—21 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ, М. КИЇВ**

Щороку українська стоматологічна спільнота у другій половині жовтня збирається на науково-освітніх форумах під егідою ГО «Асоціація стоматологів України». Уже стали традиційними зустрічі стоматологів на національних українських стоматологічних конгресах (4-й конгрес відбувся у 2017 році, а 5-й — у 2019 році), з'їздах Асоціації стоматологів України. Цього року науковців і лікарів-стоматологів об'єднала науково-практична конференція «Сучасні аспекти стоматології: стандарти та клінічні протоколи надання стоматологічної допомоги», яка проходила в готелі Mercure Kyiv Congress.

Буремні події останніх місяців, повітряні тривоги, бомбардування центральних районів м. Києва, періодичні обмеження електропостачання не змінили планів стоматологічної спільноти. Вітальне слово президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора Ірини Мазур під час відкриття заходу супроводжувалося сиреною повітряної тривоги! А наприкінці першого дня конференції відбулося відключення електропостачання, коли просто вимкнули світло й інтернет, що змусило організаторів передчасно завершити захід; на другий день студію було перенесено в інше приміщення готелю, де стабільно працював генератор.

Для зустрічі зі стоматологами лектори обрали національне українське вбрання з метою вшанування традицій та історії України! Банером для конференції (уже вдруге) стало графічне зображення, що віддзеркалює історію Києва: від Кия, Щека, Хорива й Либеді до Володимира Хрестителя і Софійського собору; далі розташовуються постать Тараса Шевченка й будівля Університету імені Т. Шевченка, у стінах якого був організований перший медичний факультет, а також символи сучасності — монумент Матері-Батьківщини, «Український Дім» і Монумент Незалежності зі скульптурою «Берегиня».

Наукова програма включала таке важливе питання, як високий рівень захворюваності на злоякісні новоутворення ротової порожнини, оскільки кожен другий українець, який звертається по онкологічну допомогу, має III або IV стадію раку, тому і прогноз після лікування незадовільний. У фокусі уваги фахівців було й обговорення разом зі стоматологами (професор Н.В. Гасюк), патологоанатомами (професор В.Г. Хоперія), інфекціоністами (Ю.О. Бочаров) сучасних методів клінічної

Доповідачі науково-практичної конференції у віртуальній студії

та лабораторної диференційної діагностики передракових і ракових захворювань.

Питанням одонтогенного болю та шляхам його превенції також приділили значну увагу, адже на тлі військової агресії, високого психоемоційного напруження навіть незначні дози нестероїдних протизапальних препаратів можуть спричинити ускладнення. Методи безпечного й ефективного призначення лікарських засобів обговорювали стоматологи (під головуванням професора І.П. Мазур), ревматолог (професор Є.Д. Єгундіна) і гастроентеролог (професор Г.В. Осьодло) у рамках симпозиуму «Фармакотерапія основних стоматологічних симптомів: про що має пам'ятати стоматолог при призначенні лікарських засобів».

Важливими для лікарів залишаються питання профілактики ускладнень під час проведення стоматологічних маніпуляцій та необхідності призначення відповідного індивідуального догляду за ротовою порожниною. Про сучасні методи контролю мікробної біоплівки йшлося в доповіді кандидата медичних наук М.В. Слободяник.

Для лікаря-стоматолога поєднання функції та естетики є важливим аспектом у лікуванні хворих. Протягом останнього десятиліття стоматологічна галузь активно розвивається, впроваджуються цифрові технології, тож у рамках конференції обговорювали клінічні й цифрові протоколи лікування пацієнтів у практиці лікаря-стоматолога. Під головуванням професора К.М. Лихоти основні аспекти впровадження сучасних методів діагностики, планування та лікування зубо-щелепних аномалій розглянули лікарі-ортодonti Р.В. Довбенко, М.П. Ноженко і Н.Ю. Малащенко.

Насичена й різноманітна програма, цікаві дискусії, затишна атмосфера заходу відволікли лікарів від буремних подій і дали змогу зануритися в професійний світ стоматології.

Другий день науково-практичної конференції був насичений новою інформацією, результатами роботи провідних стоматологів областей, зустрічами з колегами, а також непередбачуваними подіями, які складно забути... Повітряні тривоги, зупинка міського транспорту, відключення електропостачання і необхідність забезпечення альтернативними джерелами електроенергії, зміна локації (студію конференції перенесено в музей Казимира Малевича, тож і панно у студії було з картин майстра) — усе це не змінило планів організаторів і захід відбувся на високому рівні.

Наукова програма заходу включала різноманітні симпозиуми, доповіді провідних науковців і лікарів-практиків, дискусії. Обговорювали питання взаємовпливу та взаємозумовленості ендокринних і стоматологічних захворювань, адже маємо лікувати людину, а не хворобу! І тому слід враховувати не тільки коморбідні стани, а й вплив лікарських засобів на стан здоров'я ротової порожнини. Плідна дискусія стоматологів (професор І.П. Мазур, кандидат медичних наук М.В. Слободяник, О.М. Беліков), ендокринологів (кандидат медичних наук О.В. Добровинська) й анестезіологів (М.А. Левченко) була спрямована на досягнення консенсусу між фахівцями для прийняття оптимального рішення щодо діагностики і лікування стоматологічних захворювань. Основну увагу приділено пацієнтам із цукровим діабетом та гіперпаратиреозом, розглянуто аспекти, про які має пам'ятати лікар, щоб уникнути ускладнень під час проведення стоматологічних маніпуляцій!

Також розглянули сучасні підходи до лікування інфекційно-запальних захворювань, а саме верхівкового періодонтиту (доцент Н.М. Юнакова) і пародонтиту.

Сучасна медицина неможлива без фармакотерапії, і питання взаємодії лікарських препаратів (професор М.В. Хайтович) залишаються у фокусі уваги лікарів. Адже в

Доповідачі науково-практичної конференції в музеї Казимира Малевича

умовах військової агресії багато людей вживають антидепресанти, які негативно впливають на здоров'я ротової порожнини. Стоматологи також призначають велику кількість лікарських засобів і мають пам'ятати про поліпрагмазію. Протоколи проведення дентальної імплантації, призначення фармакологічного супроводу пацієнтам з порушеннями метаболізму кісткової тканини розглянуто в доповіді професора П.В. Леоненка.

Розвиток приватного сектору стоматології і медична реформа в Україні зумовлюють необхідність поглибленого ознайомлення лікарів-стоматологів з основними засадами організації та управління охороною здоров'я, тому традиційною рубрикою освітніх заходів Асоціації є «Юридична академія стоматолога». На цій конференції детально обговорили питання ліцензування, акредитації та сертифікації закладів охорони здоров'я (професор В.В. Горачук); переважна більшість приватних закладів обмежується лише отриманням ліцензії від МОЗ України, тоді як їх рівень надання стоматологічної допомоги може конкурувати з провідними стоматологічними клініками світу. Також розглянули аспекти лікарського самоврядування в Україні та зміни в організації роботи, на які слід очікувати стоматологам (кандидат медичних наук О.М. Вахненко). Складним питанням для комунальної стоматології залишається фінансування стоматологічної допомоги населенню України в період дії воєнного стану (доктор медичних наук С.В. Скульська, В.Ю. Канєвська). Низькі тарифи за стоматологічні втручання, затверджені Національною службою здоров'я України (НСЗУ), зумовлюють значні борги у стоматологічних медичних закладах.

21 жовтня 2022 року відбулося засідання координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України», під час якого провідні стоматологи обговорили нагальні питання і прийняли низку важливих рішень. Засідання проходило в режимі реального часу як ZOOM-конференція. Порядок денний засідання координаційної ради передбачав розгляд таких питань:

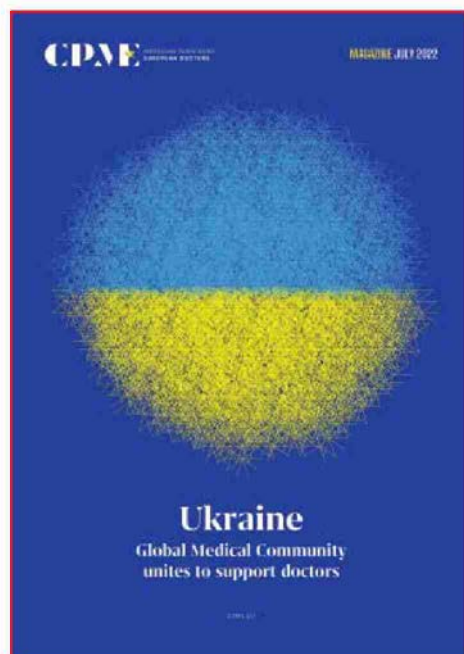
- ▶ Лікарське самоврядування в Україні: аналіз існуючих на сьогодні законопроектів та які зміни в організації роботи стоматолога очікуються.
Доповідач: віце-президент ГО «Асоціація стоматологів України», кандидат медичних наук О.М. Вахненко.
- ▶ Про програму медичних гарантій НСЗУ на 2023 рік.
Доповідач: голова Житомирського обласного осередку ГО «Асоціація стоматологів України», експерт НСЗУ В.К. Солдатов.
- ▶ Про розподіл гуманітарної допомоги, яка надійшла в Україну стоматологам.
Доповідач: голова Вінницького обласного осередку ГО «Асоціація стоматологів України» І.І. Люля.
- ▶ Різне.

***ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ПОСТІЙНОГО КОМІТЕТУ ЛІКАРІВ ЄВРОПИ,
28—29 ЖОВТНЯ 2022 РОКУ, м. ПРАГА (ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)***

29 жовтня 2022 року європейська медична спільнота зібралась для обговорення актуальних питань охорони здоров'я на Генеральній асамблеї Постійного комітету лікарів Європи (СРМЕ) у Празі. Українські лікарі у тісній співпраці з європейськими колегами та світовою медичною спільнотою організовували збір та доставку гуманітарної допомоги в «гарячі точки» фронту. На порядку денному було обговорення аспектів подальшої гуманітарної допомоги Україні. Про стан медичної

галузі та її потреби, про виклики, зумовлені війною, йшлося в доповіді професора Ірини Мазур, представника України в Постійному комітеті лікарів Європи. У липні 2022 року в бюлетені CPME вийшла друком стаття про ситуацію в Україні та допомогу світової медичної спільноти.

Від українських лікарів було передано слова вдячності європейським колегам, а саме Dr Christiaan Keijzer, президенту CPME; Sarada Das, генеральному секретарю CPME; Calum Mackichan, співробітнику з комунікації, та всьому колективу CPME.

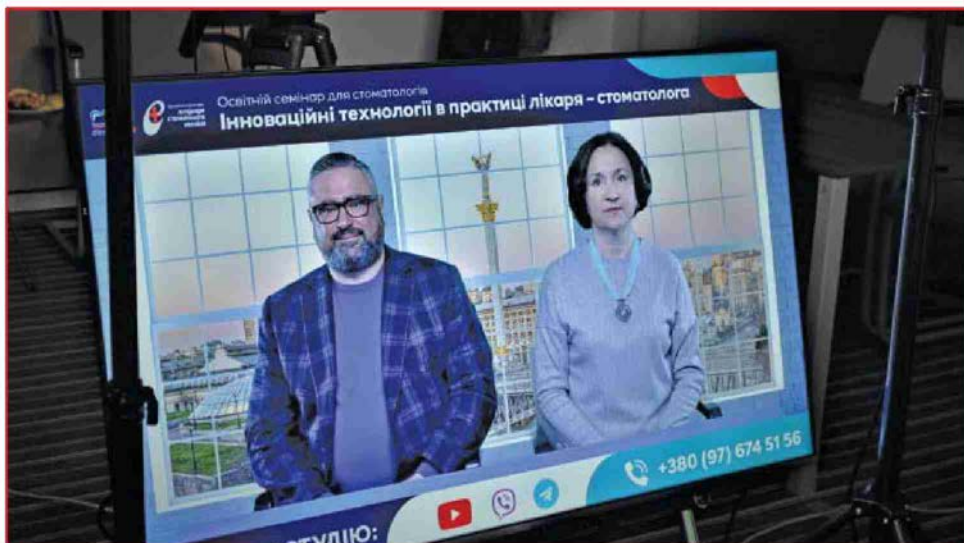

Сторінки журналу Постійного комітету лікарів Європи зі статтею професора І.П. Мазур про співпрацю українських лікарів з міжнародною спільнотою для забезпечення гуманітарною медичною допомогою

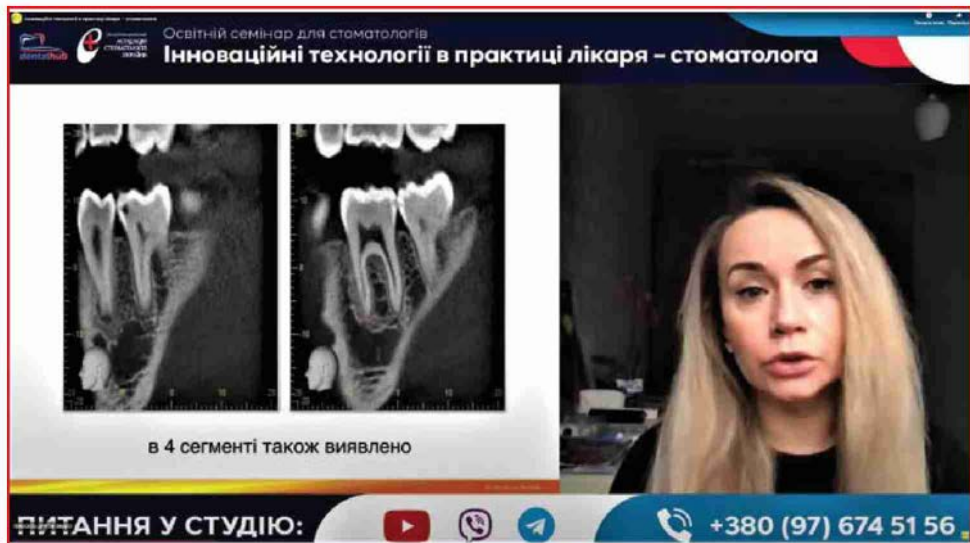
ОСВІТНІЙ СЕМІНАР ДЛЯ СТОМАТОЛОГІВ «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА» ЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», 18 ЛИСТОПАДА 2022 РОКУ, М. КИЇВ

У рамках заходу палка дискусія точилася навколо основних диференційних ознак передракових захворювань та їх своєчасної клінічної і лабораторної діагностики. У дискусії взяли участь професор Н.В. Гасюк, стоматолог за фахом, і лікар-патолог, професор В.Г. Хоперія. Вони обговорили методи впровадження якісної лабораторної діагностики у стоматологічні клініки всіх регіонів України.

Скільки б ми не вивчали карієс, але завжди є нові аспекти для обговорення цього патологічного процесу. У розділі «Стоматологічне здоров'я: у фокусі уваги

Доповідачі освітнього семінару для стоматологів у віртуальній студії

Доповідачі освітнього семінару для стоматологів у віртуальній студії

карієс» учасникам заходу було представлено клінічні випадки прогресування карієсу (доцент Н.М. Юнакова), відповіді фармакологів про можливі ускладнення під час уживання лікарських засобів (професор М.В. Хайтович) і практичні поради щодо раціональної індивідуальної гігієни як надійного методу профілактики карієсу в дорослих осіб (кандидат медичних наук М.В. Слободяник).

У розділі «Неврологічні захворювання в практиці лікаря-стоматолога» учасникам було запропоновано дискусію професора з неврології С.Г. Сиви про нестоматологічні аспекти орофасіального болю і професора І.П. Мазур про роль стоматологічного здоров'я у розвитку когнітивних порушень та деменції. Згідно з результатами останніх досліджень, патогенна мікрофлора ротової порожнини може проникати

Доповідачі професор К.М. Лихота і професор І.П. Мазур у віртуальній студії освітнього семінару для стоматологів

через гематоенцефалічний бар'єр і колонізуватися в головному мозку, а також спричиняти нейрозапальні процеси.

Викликав зацікавленість серед лікарів розділ «Функціональні й естетичні аспекти профілактики та лікування зубо-щелепних деформацій у різних вікових групах», представлений професором К.М. Лихотою і лікарем-ортодонтом Р.В. Довбенком.

Унаслідок реформування системи охорони здоров'я та пов'язаних з нею змін законодавчих актів у лікарів виникає багато питань. Про зміни в медичному законодавстві, що впливають на діяльність лікарів-стоматологів, йшлося в доповіді кандидата медичних наук О.М. Вахненка.

До участі в освітньому заході долучився майор медичної служби Віктор Мазур з повідомленням про стан стоматологічної галузі в місті Херсоні та закликом до збору стоматологічної гуманітарної допомоги.

Наприкінці семінару партнери ГО «Асоціація стоматологів України» подарували лікарям звукові зубні щітки. Модератор заходу, кандидат медичних наук С.В. Хлебас задала емоційно піднесений настрій, а організатори доклали чимало зусиль, щоб ефір відбувся без технічних перерв, пов'язаних з обмеженням електропостачання.

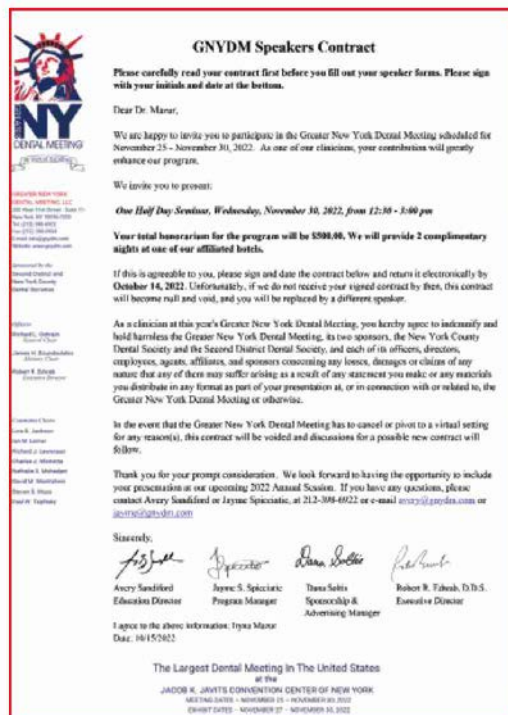
**GREATER NEW YORK DENTAL MEETING,
28—30 Листопада 2022 року, м. Нью-Йорк (США)**

Українська наукова стоматологічна школа представила свої наукові здобутки світовій спільноті в рамках зустрічі стоматологів у Нью-Йорку. За персональним запрошенням організаторів цього заходу українська делегація у складі президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора І.П. Мазур і генерального секретаря Асоціації, доцента І.Л. Скрипник доповіла про вітчизняні наукові напрацювання. Протягом тривалого часу співробітники Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, ДУ «Інститут геронтології НАМН України» вивчають вплив метаболізму кісткової тканини на перебіг стоматологічних хвороб. Опубліковано багато

статей і монографій, результати наукових досліджень неодноразово доповідались на науково-практичних форумах в Україні та конгресах Всесвітньої федерації стоматологів, у країнах Європи. Частина цих розробок увійшла у спільну наукову працю колективу авторів, якій присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки. Регламент доповіді становив 30 хв, але зацікавленість аудиторії була такою високою, що промайнула година доповіді і ще протягом тривалого часу відбувалась активна дискусія. Учасникам заходу були представлені наукові напрацювання у вигляді монографії «Аспекти остеології в стоматології» та інших видань Асоціації.

Українська делегація у складі професора І.П. Мазур і доцента І.Л. Скрипник на Greater New York Dental Meeting

Участь української делегації у вечірці зі збору гуманітарної допомоги для України

Українську делегацію було запрошено на відкриття Greater New York Dental Meeting. Це перший публічний стоматологічний форум, що відбувся після обмежувальних заходів, пов'язаних з пандемією COVID-19. На церемонії відкриття слово надали професору Ірині Мазур, президенту ГО «Асоціація стоматологів України». Складно за дві хвилини привітання донести і радість зустрічі, і смуток від трагічних подій в Україні, і подяку за підтримку нашої держави, а ще й англійською мовою. Але це вдалося, а саме — достукатися до сердець колег із США: після відкриття та протягом усього візиту підходили лікарі зі словами підтримки, і не просто словами. Вони також говорили про гуманітарну допомогу стоматологам і жителям України, про необхідні препарати для надання стоматологічної допомоги, яких так бракує лікарям сьогодні.

**Засідання Вищої ради Ізби Лекарської,
15—16 грудня 2022, м. Варшава (Польща)**

15—16 грудня 2022 року відбулася зустріч української делегації із представниками Ізби Лекарської (Polish Chamber of Physicians and Dentists) — польської самоврядної організації (палати) лікарів і стоматологів. Основною метою візиту було висловлення подяки польським лікарям за підтримку й допомогу.

За запрошенням президента Ізби Лікарської Лукаша Яновського українська делегація у складі президента ГО «Асоціація стоматологів України», професора І.П. Мазур і генерального секретаря Асоціації, доцента І.Л. Скрипник взяла участь у засіданні Вищої ради Ізби Лікарської. Співпраця української медичної спільноти з цією організацією лікарського самоврядування Польщі, створеною в 1999 році, триває багато років.

Українська делегація у складі професора І.П. Мазур і доцента І.Л. Скрипник на засіданні Вищої ради Ізби Лекарської – палати лікарів і стоматологів Польщі

З перших днів війни поляки надають прихисток жінкам і дітям з України, а лікарі — медичну допомогу. Польський уряд докладає усіх зусиль для допомоги нашим співробітникам, а польські дипломати пліч-о-пліч з українськими намагаються зупинити агресію проти нашої держави.

Від української медичної (Всеукраїнського лікарського товариства) та стоматологічної спільноти (ГО «Асоціація стоматологів України») українська делегація мала велику честь подякувати лікарям Польщі за підтримку й допомогу українцям під час війни. Подяку від Всеукраїнського лікарського товариства було вручено президенту Ізби Лекарської Лукашу Яновському. Лікарів цієї організації нагороджено Почесною відзнакою ГО «АСУ» — «Орденем Святої Аполлонії» і вручено Подяку.

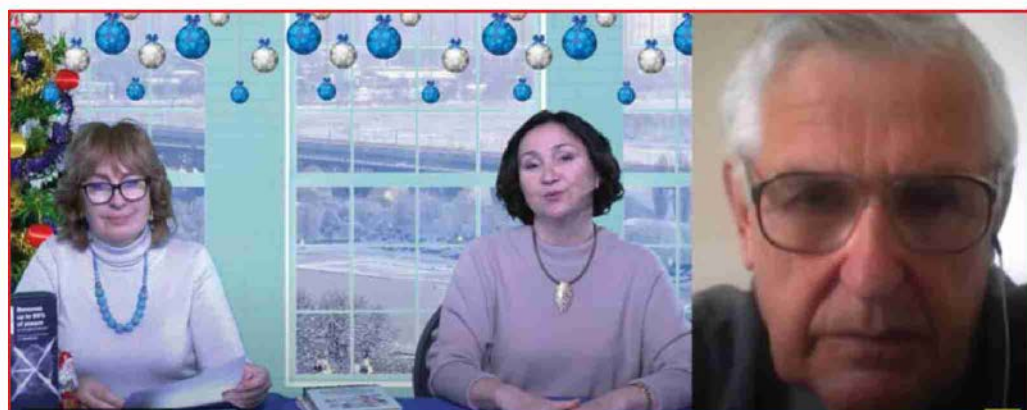
Напередодні прийняття законопроекту України про лікарське самоврядування українські лікарі вивчали досвід польських колег. Переваги і досвід роботи самоврядної організації лікарів Польщі домовилися висвітлити у фахових українських виданнях.

Після урочистого засідання для української делегації організували ознайомчу екскурсію будівлею, що є приватною власністю Ізби Лекарської. У холі учасників засідання і гостей частували «різдвяним» чаєм біля святкової ялинки. Кімнати будівлі були просторими, з панорамними вікнами, за якими стояли припорошені першим снігом ялинки. Українська делегація ознайомила з діяльністю Ізби Лекарської, чіткою роботою секретаріату, який забезпечує зв'язок з лікарями Польщі. Побували і в залі засідань Вищого медичного суду, розпитали про його функції. Домовились про більш детальне інформування роботи етичної і наглядової комісії у спеціальних публікаціях.

***РІЗДВЯНІ ЗУСТРІЧІ СТОМАТОЛОГІВ. ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «РЕКОНСТРУКТИВНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ В ЛІКУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ХВОРОБ»
ЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»,
21 грудня 2022 року, м. Київ***

21 грудня в рамках Різдвяних зустрічей, що відбулися в готелі Mercure Kyiv Congress у режимі реального часу, ГО «Асоціація стоматологів України» разом з лікарями підсумувала результати освітнього 2022 року й окреслила плани на майбутнє! 2022 рік був доленосним для України і складним для українців. Виникало багато перешкод, але протягом усього року ГО «АСУ» залишалася разом з лікарями: організовувала зустрічі на освітніх семінарах, інформувала фахівців про сучасні технології лікування, збирала наради з питань організації охорони здоров'я, проводила опитування про умови праці у воєнний період, підтримувала музичні таланти стоматологів. Мине час і колись лікарі-стоматологи згадають миттєвості воєнного життя: відкриття конференції під звуки повітряної тривоги; вимкнення світла й переривання трансляції заходу; зупинку громадського транспорту, що не давала можливості вчасно приїхати лекторам; обігрів студії газовим конвектором, а коли закінчувався газ, ставало холодно і не застигав пломбувальний матеріал на майстер-класі... Але головне, що попри всі виклики стоматологи були разом! І під час освітніх заходів мали щастя спілкуватися на різні професійні теми, хоча б на мить переключали увагу на фахові питання, визначалися з оформленням освітнього портфоліо.

Зимовий засніжений Київ і скутий кригою Дніпро, зелена новорічна ялинка у студії освітнього заходу створювали затишну атмосферу. А під новорічною ялинкою, як завжди, очікували подарунки... і стоматологи мали можливість отримати звукові

Доповідачі освітнього семінару у віртуальній студії

зубні щітки та іригатори від фірм-спонсорів, а цікаві стоматологічні книги — від лекторів. Насичену наукову програму доповнювали музичні привітання від лікарів-стоматологів: «Щедрик» у виконанні Наталії Крівець та музичний супровід і виконання пісні «Віхола» від Валентини Слуквіної.

*Музичні привітання
стоматологів у рамках
Різдвяних зустрічей*

**СПІВПРАЦЯ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»
З ГРУПОЮ КОМПАНІЙ «МЕДЕКСПЕРТ» ЩОДО БЕЗПЕРЕРВНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІВ**

Протягом 9 років ГО «Асоціація стоматологів України» співпрацює з групою компаній «МедЕксперт» щодо організації і проведення освітніх заходів для лікарів-стоматологів.

Кожна зустріч з лікарями на освітніх семінарах — це часточка любові до професії та можливість обговорити нагальні питання діагностики, лікування і профілактики стоматологічних захворювань у колі колег-однодумців. Протягом 2022 року було організовано 14 освітніх заходів. У квітні багато лекторів долучалися до роботи дистанційно: одні читали лекції із сільради, де працював інтернет, або зі шкіл, де надавали допомогу переселенцям, інші — із західних регіонів України. Улітку під студію використовували офісне приміщення групи компаній «МедЕксперт». А з вересня для проведення фахових шкіл повернулися у студію «Пандора», яка розміщується у Національному центрі «Експоцентр України» (раніше — ВДНГ). І хоча лікарі не були зобов'язані набирати освітні бали, проте кожного разу брали участь у заході з метою професійного спілкування, обговорення нових напрямів розвитку стоматології в Україні та світі. Адже під час темряви люди гуртуються, щоб відчутти підтримку професійної спільноти, за обговоренням стоматологічних питань на мить забути про негаразди і війну. До всіх освітніх заходів лікарі мали змогу долучитися безкоштовно. Зручна система онлайн-спілкування в режимі реального часу була налагоджена ще в період пандемії COVID-19 і стала невід'ємною частиною професійного спілкування та безперервного професійного розвитку під час воєнного стану. Проте мала і свої відмінності: мережеві відключення електроенергії вимагали від організаторів забезпечення додаткової роботи генератора для освітлення студії, роботи інтернету і передачі відеозапису на ютуб-канал. За відсутності опалення працював котел на дровах, а простіше «буржуйка». Для обігріву студії зазвичай застосовували електрокаміни, але нові тренди є не тільки у стоматології, а й у системі обігрівачів. Під час лекції, коли технік відкривав газ та підпалював газовий обігрівач — і так кілька разів (мабуть, тому що в балоні закінчувався газ), увага лектора автоматично переключалась на обігрівач і рухи техника. А мозок аналізував ймовірність виникнення пожежі, а тут ще треба читати лекцію... і щоб тривога не була помітна слухачам. Можливо, колись згадаємо ці пригоди з посмішкою, але то була частина нашого життя... Щасливого життя, оскільки ми мали можливість робити свою справу, спілкуватися, бо були згуртовані в єдину стоматологічну спільноту!

Не обходились і без подарунків: лікарі отримували стоматологічні книги, звукові зубні щітки, іригатори, іграшки, термоси, парфумерію та багато інших.

Протягом року ГО «АСУ» разом із соціологами групи компаній «МедЕксперт» проводила опитування стоматологів про їх бачення нововведень у системі безперервного професійного розвитку та переваги під час вибору освітніх заходів, вивчала питання самоосвіти лікарів. Результати аналізу і репрезентація даних моніторингу стосовно способів отримання нової професійної інформації для вдосконалення медичної практики лікарями-стоматологами в Україні було опубліковано в журналі «Oral and General Health».

Освітні семінари, організовані групою компаній «МедЕксперт» і ГО «Асоціація стоматологів України» у 2022 році:

- **07.04.2022** — «Стоматологічна практика в умовах пандемії»
- **28.04.2022** — «Надання стоматологічної та первинної допомоги лікарем-стоматологом під час воєнних дій»
- **13.05.2022** — «Мультидисциплінарний підхід в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань»
- **31.05.2022** — «Поліморбідність у стоматологічній практиці. Взаємодія з лікарями інших спеціальностей»
- **10.06.2022** — «Больовий синдром в стоматології: діагностика та лікування»
- **30.06.2022** — «Захворювання твердих тканин зубів: діагностика, профілактика та лікування»
- **15.07.2022** — «Міждисциплінарна взаємодія у веденні хворих з орофаціальним болем»
- **29.07.2022** — «Міждисциплінарний підхід до реабілітації пародонтологічних хворих»
- **11.08.2022** — «Ендодонтичне лікування. Секрети успіху»
- **30.08.2022** — «Інфекційно-запальні захворювання в стоматології: профілактика та лікування»
- **08.09.2022** — «Естетична стоматологія: здоров'я та/чи краса»
- **23.09.2022** — «Лікування стоматологічних захворювань у пацієнтів з поліморбідною патологією»
- **04.11.2022** — «Стоматологічне здоров'я: мультидисциплінарний підхід в безперервному професійному розвитку лікарів»
- **08.12.2022** — «Сучасні світові тренди в сучасній стоматологічній практиці»

Віртуальні студії освітніх заходів, організованих групою компаній «МедЕксперт» і ГО «Асоціація стоматологів України»

Видавнича діяльність ГО «Асоціація стоматологів України»

Протягом 2022 року ГО «Асоціація стоматологів України» проводила координацію та видання науково-практичних фахових журналів «Oral and General Health», «Вісник стоматології». Призупинено видання фахового журналу «Дентаклуб» унаслідок складної ситуації в м. Харкові. Співпрацю Асоціації з міжнародним журналом «Стоматология. Эстетика. Инновации» було припинено.

Титульна сторінка довідника

***ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ ГО «Асоціація стоматологів України»
ЗА 2022 РІК***

1. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2021 рік : довідник / Ю.В. Вороненко, І.П. Мазур, О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум, 2022. — 101 с. ISBN 978-966-8559-91-4.

2. Мазур І.П. Трансформації стоматологічної галузі за період незалежності України та їх вплив на доступність стоматологічної допомоги / І.П. Мазур, В.М. Лехан, А.В. Рибачук // Медичні перспективи. — 2022. — № 1. — С. 184—192.

<https://medpers.dmu.edu.ua/issues/2022/N1/184-192.pdf>

3. Аналіз захворюваності та смертності хворих на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини в Україні / А.В. Рибачук, О.К. Толстанов, В.О. Маланчук, І.П. Мазур, З.П. Федоренко, О.В. Сумкіна // Світ медицини та біології. — 2022. — № 2 (80). — С. 134—140. doi: 10.26724/2079-8334-2022-2-80-134-140.

<https://womab.com.ua/ua/smb-2022-02/9388>

4. Issues of self-education in the continuous professional development of dentists of Ukraine in the conditions of the COVID-19 pandemic / I. Mazur, N. Hasiuk, I. Suprunovych, V. Radchuk, P. Mazur // Acta Stomatologica Naissi. — 2022. — Vol. 38, N 85. — P. 2370—2380. doi: 10.5937/asn2285370M.

https://publisher.medfak.ni.ac.rs/ASN_1/2022/Jun%202022/ASN%202022-Vol.38-No.85.pdf

5. Vakhnenko O. Зміни в нормативно-правовій базі надання медичної стоматологічної допомоги й роботи лікарів стоматологічного профілю / O. Vakhnenko // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (3). — P. 12—15.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.3.2022.126>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/126>
6. Об'єднані заради миру на стоматологічному фронті / A. Oshurko, V. Sukhliak, D. Lysytsia, S. Dunduk-Berezina // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (3). — P. 21—30.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.3.2022.128>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/128>
7. Shymilina V. Зуболікарська допомога в Україні: історичні нариси (частина 2) / V. Shymilina // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (3). — P. 34—39.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.3.2022.130>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/130>
8. Pozhevilova A. Історичні нариси становлення стоматології України у XX столітті / A. Pozhevilova, K. Pozhevilova // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (3). — P. 40—46.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.3.2022.131/>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/131>
9. Vakhnenko O. Робота групи експертів МОЗ України за стоматологічними напрямками та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги / O. Vakhnenko // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (4). — P. 48—51. <https://doi.org/10.22141/ogh.3.4.2022.138>.
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/138>
10. Skrypnyk I. Світовий стоматологічний парламент у Женеві / I. Skrypnyk // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (4). — P. 52—55.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.4.2022.139>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/139>
11. Skrypnyk I. Великий стоматологічний конгрес у Нью-Йорку — початок нової сторінки співпраці стоматологів України та США / I. Skrypnyk // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (4). — P. 56—60.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.4.2022.140>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/140>
12. Аспекти безперервного професійного розвитку лікарів-стоматологів в умовах військового часу через призму самоосвіти та самовдосконалення / I. Mazur, N. Hasiuk, V. Radchuk, M. Stadnyk // *Oral and General Health*. — 2022. — Vol. 3 (4). — P. 61—68.
<https://doi.org/10.22141/ogh.3.4.2022.141>
<https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/141>

ОСНОВНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ, ОБ'ЄДНАНОЇ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ», ПРОТЯГОМ 2023 РОКУ

В Україні продовжується війна і виклики воєнного періоду слугують причиною значного навантаження на систему охорони здоров'я; це пов'язано з руйнуванням інфраструктури, міграційними процесами, втратами та переміщенням медичних працівників. Для відбудови постраждалої інфраструктури лікувально-профілактичних закладів і трансформації закладів охорони здоров'я розроблено План відновлення системи охорони здоров'я України, який передбачає розвиток госпітальних округів із формуванням спроможної лікарняної мережі європейського зразка та створенням загальних лікарень (50—80 тис. населення), кластерних лікарень (150—250 тис. населення), надкластерних (багатопрофільних обласних) лікарень, міжрегіональних реабілітаційних центрів, університетських лікарень тощо. Пріоритетними завданнями є забезпечення фінансової стабільності системи охорони здоров'я, збільшення обсягу медичних послуг для задоволення особливих потреб людей (у тому числі постраждалих унаслідок війни, внутрішньо переміщених осіб), зміцнення і посилення кадрового потенціалу. Активна цифровізація системи охорони здоров'я та формування єдиного медичного інформаційного простору забезпечують інфраструктурні й технічні умови надання якісних медичних послуг з використанням інформаційно-комунікаційних систем. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 7 червня 2022 року, до 31 грудня 2022 року всі суб'єкти господарювання, що отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, були зобов'язані підключитися до ДП «Електронне здоров'я», адміністратора центральної бази даних Електронної системи охорони здоров'я; мета цієї Постанови, дію якої було продовжено до 31 березня 2023 року, – внесення електронних записів про стан здоров'я людини і можливість виписування електронних рецептів на лікарські засоби.

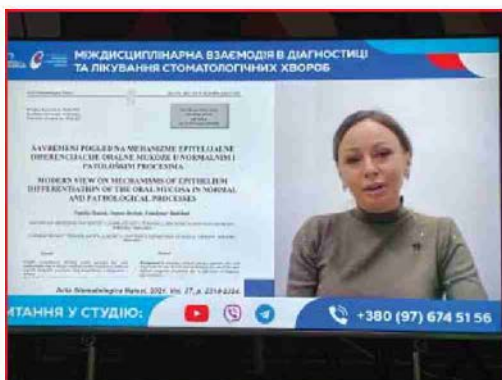
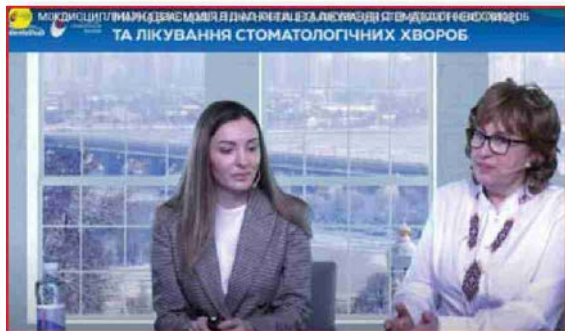
Стрімкі трансформаційні процеси в системі охорони здоров'я, зміни законодавчої бази зумовлюють необхідність роз'яснення нововведень та законодавчих документів для лікарів. Завдяки освітнім заходам безперервного професійного розвитку ГО «Асоціація стоматологів України» створила майданчик для обговорення актуальних питань стоматології в умовах реформування медичної галузі. До участі в рубриці «Юридична академія стоматолога» запрошуються досвідчені організатори охорони здоров'я і юристи для роз'яснення нових постанов Кабінету Міністрів України та наказів МОЗ України. Оскільки переважна більшість стоматологів працює в приватному секторі охорони здоров'я, що охоплює значну кількість стоматологічних кабінетів і клінік, актуальними завданнями є не тільки оновлення теоретичних знань, а й інформування лікарів про нові законодавчі зміни, що відбуваються в Україні.

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР «МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ
В ДІАГНОСТИЦІ ТА ЛІКУВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ХВОРОБ»,
ПРИСВЯЧЕНИЙ ВСЕСВІТНЬОМУ ДНЮ СТОМАТОЛОГА,
3 ЛЮТОГО 2023 РОКУ, М. КИЇВ**

3 лютого 2023 року ГО «Асоціація стоматологів України» розпочала освітній сезон 2023 року для лікарів-стоматологів з науково-практичного семінару «Міждисциплінарна взаємодія в діагностиці та лікуванні стоматологічних хвороб», який відбувся у готелі Mercure Kyiv Congress. Командою викладачів підготовлено нові лекції, цікаві дискусії, важливу інформацію з питань організації стоматологічної допомоги. Для глибшого опанування отриманих знань до уваги лікарів представлено наукові та практичні статті, що доповнюють лекційний матеріал.

Цікаві доповіді, гострі питання, палкі дискусії та багато сюрпризів для стоматологів було підготовлено напередодні професійного свята — дня Святої Аполлонії! Наукова спрямованість доповідей і позитивний настрій лекторів є важливою запорукою успіху освітнього заходу. Презентація професора Павла Леоненка зацікавила аудиторію лікарів, а сучасні цифрові технології є загальноприйнятими в реабілітації стоматологічних пацієнтів. Нові аспекти патогенезу й лікування червоного плескатоного лишаю висвітлювала у своїй доповіді професор Наталія Гасюк. Про стоматологічне здоров'я осіб похилого віку в Україні розповіла доцент Елла Павленко. Питання вторинної ендодонції завжди викликають дискусію серед лікарів-практиків, тож лекція доцента Наталії Юнакової була актуальною і містила значну кількість клінічних випадків.

У рубриці «Юридична академія стоматолога» у фокусі уваги лікарів була лекція медичного юриста Олега Юдина про захист персональних даних пацієнта. Про необхідність усім стоматологічним клінікам підключитися до Електронної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) до 31 березня 2023 року йшлося в доповіді від «першої особи» —

Доповідачі науково-практичного семінару у віртуальній студії

Доповідачі науково-практичного семінару у віртуальній студії»

співробітника ЕСОЗ Юлії Задеряки. У рамках заходу привітали колег — експертів МОЗ України з питань стоматології, які представили на громадське обговорення два проєкта уніфікованих протоколів надання стоматологічної допомоги. Лекція віце-президента ГО «Асоціація стоматологів України», кандидата медичних наук Олександра Вахненка була цікавою і корисною, оскільки дала відповіді на багато організаційних питань, що виникають у повсякденній діяльності лікарів-стоматологів.

Під час науково-практичного семінару відбулася презентація підручника доцента Валерія Бургонського з питань фізіотерапії. Попри дві повітряні тривоги, вимкнення електроенергії у студії панував позитивний настрій і майже 8 год освітнього заходу пройшли на єдиному диханні.

**ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ
ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»,
31 БЕРЕЗНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ**

Події в Україні не залишаються поза увагою стоматологічної спільноти, у зв'язку з чим порядок денний координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України», проведеної в онлайн-режимі, включав два основні питання:

- Обговорення проєкту Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні».

Доповідач: віце-президент АСУ, кандидат медичних наук О.М. Вахненко.

- прийняти Державну програму первинної профілактики карієсу зубів і хвороб пародонта у населення України (проект такої Програми розроблено ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України», схвалено стоматологічною спільнотою в рамках 5-го Українського національного стоматологічного конгресу (2019 рік) і направлено до МОЗ України, але Програма не була прийнята. Подібна Програма діяла в Україні до 2004 року);
- підготувати й направити відповідного листа на адресу Кабінету Міністрів України;
- організувати в агентстві «Укрінформ» прес-конференцію щодо здоров'я ротової порожнини дітей і державного фінансування Програми медичних гарантій.

✍ 3. У відповідь на лист Міжнародного благодійного фонду «Незламна українська нація» виділити 100 000 грн благодійної допомоги з фонду ГО «Асоціація стоматологів України», контроль за витраченими коштами покласти на голову гуманітарної комісії І.І. Люлю.

✍ 4. У відповідь на лист Головного військово-медичного клінічного центру Державної прикордонної служби України виділити 100 000 грн благодійної допомоги з фонду ГО «Асоціація стоматологів України» (закупівля виробів стоматологічного призначення), контроль за витраченими коштами покласти на голову гуманітарної комісії І.І. Люлю.

✍ 5. Продовжити формування постійної стоматологічної експозиції в Національному музеї медицини України.

✍ 6. Підготувати до публікації звіт про діяльність ГО «Асоціація стоматологів України» за 2018—2023 роки до X (XII) з'їзду. Сприяти широкому висвітленню діяльності стоматологічної спільноти шляхом публікації наукових статей, монографій, доповідей з видань, що вийшли друком у серії «Бібліотека Асоціації стоматологів України», на сторінках соціальних мереж.

Благодійна допомога для Головного військово-медичного клінічного центру Державної прикордонної служби України від ГО «Асоціація стоматологів України»

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СТОМАТОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»,
7—8 КВІТНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ**

Щорічно навесні медична стоматологічна спільнота організовує освітні заходи, присвячені комплексному підходу до розгляду стоматологічних захворювань та їх взаємозв'язку із системними хворобами. Мультидисциплінарний підхід є важливим напрямом розвитку стоматології і медицини у світі, тож протягом двох днів фахівці обговорювали засади комплексного лікування пацієнтів.

7—8 квітня 2023 року під егідою ГО «Асоціація стоматологів України» за активної участі викладачів Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика організовано й проведено освітній захід для стоматологів «Стоматологічне здоров'я як складова загального здоров'я людини» у готелі Mercure Kyiv Congress.

Перший день освітнього заходу випав на велике християнське свято – Благовіщення і медичне свято – Всесвітній день здоров'я!

Основними питаннями були онкологічний огляд пацієнта, обговорення покрокового алгоритму діагностики та диференційної діагностики передракових захворювань слизової оболонки ротової порожнини, які висвітлено в доповідях професорів Н.В. Гасюк, Гвен Кахен-Браун (Gwen Cohen-Brown, США) і В.Г. Хоперія, завідувача кафедри фундаментальної медицини.

У рамках рубрики «Фармакотерапія в стоматології: призначення лікарських засобів, їх безпечність та ефективність» розглянули хірургічні методи лікування

Доповідачі науково-практичної конференції у віртуальній студії»

Доповідачі науково-практичної конференції у віртуальній студії

одонтогенних синуситів (кандидат медичних наук М.І. Базега), неврологічні аспекти синдрому Костена (професор М.А. Тріщинська). Також обговорили нові вимоги законодавства до призначення лікарських засобів у стоматології (професор І.П. Мазур) та їх застосування у стоматологічних хворих (доцент Н.М. Юнакова).

Палку дискусію викликали питання взаємодії лікарських засобів, медичні та юридичні наслідки їх застосування. В обговоренні взяли участь стоматологи (доцент І.Л. Скрипник), фармакологи (професор М.В. Хайтович) і юристи (медичний адвокат О.І. Бабич). Випадки з практичної стоматології і медицини випереджають законодавчі юридичні документи, тож фахівці мають спільними зусиллями запобігти виникненню небажаних реакцій і захистити як пацієнта, так і лікаря від негативних наслідків взаємодії лікарських засобів.

Протягом другого дня стоматологічного форуму розглядали питання надання стоматологічної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом 2-го типу. Враховуючи ендокринні аспекти метаболізму кісткової тканини та особливості перебігу захворювань пародонта у таких пацієнтів, до дискусії були залучені ендокринолог — професор В.Л. Орленко, хірург-імплантолог — професор П.В. Леоненко, ортодонт — професор М.С. Дрогомирецька і пародонтолог — кандидат медичних наук М.В. Слободяник.

Активні трансформаційні процеси в системі охорони здоров'я потребують додаткового висвітлення нових законодавчих актів МОЗ України. Про сучасні вимоги до клінічних баз стажування інтернів йшлося в доповіді професора В.В. Горачук (організація та управління охороною здоров'я). Асоціація стоматологів України співпрацює з ДП «Електронне здоров'я»; про перші результати впровадження Електронної системи охорони здоров'я у приватний сектор стоматологічної допомоги

розповіла Юлія Задеряка. Аналіз нових нормативно-правових актів МОЗ України і Кабінету Міністрів України був темою доповіді віце-президента ГО «Асоціація стоматологів України», кандидата медичних наук О.М. Вахненка.

У рамках заходу організовано й проведено сателітні симпозиуми щодо нових трендів у засобах індивідуальної гігієни ротової порожнини (кандидат медичних наук С.В. Хлебас).

Метою сателітного симпозиуму «Сучасні протоколи діагностики та лікування інфекційно-запальних захворювань у стоматології» стало обговорення питань систематизації захворювань пародонта й особливостей ведення пацієнта залежно від типу кісткової тканини (професор І.П. Мазур). Секретами успіху ендодонтичного лікування поділилася доцент Н.М. Юнакова. Про нові методи діагностики в молекулярній біології, а саме омікс-технології йшлося в доповіді лікаря Ю.О. Венцурик. Також обговорили принципи індивідуального підходу в разі застосування медикаментозної терапії на стоматологічному прийомі (кандидат медичних наук С.В. Хлебас).

УКРАЇНЬСЬКА МЕДИЦИНА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЗДОРОВ'Я РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ БІЖЕНЦІВ

Рівень української медицини і стоматології, стан здоров'я ротової порожнини українців сьогодні можуть оцінювати в Європі. Унаслідок повномасштабної агресії проти України у 2022 та 2023 роках значна хвиля біженців, а саме жінок з дітьми, посилили навантаження на систему охорони здоров'я європейських держав. Медичне страхування для біженців з України відкрило доступ до медичної стоматологічної допомоги в країнах ЄС. Для оцінювання стану здоров'я ротової порожнини наших співвітчизників європейські колеги звернулися до аналітичних оглядів стоматологічної допомоги в Україні, статей українських вчених, опублікованих українською мовою в журналі «Oral and General Health». В аналітичній довідці фахівців з Нідерландів дано оцінку стану здоров'я ротової порожнини в українців і стану стоматологічної галузі.

Титульна сторінка видання про стан ротової порожнини біженців
<https://www.pharos.nl/wp-content/uploads/2022/09/IN-GOEDE-HANDEN-Zorg-voor-Oekraïense-vluchtelingen.pdf>

НАУКОВО-ІСТОРИЧНЕ ВИДАННЯ «ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНИ (В ДОКУМЕНТАХ, СТАТТЯХ, СВІТЛИНАХ)»

У серії «Бібліотека Асоціації стоматологів України» вийшло друком науково-історичне видання, присвячене історії розвитку стоматології в Україні, в якому висвітлено основні події стоматологічної спільноти. Тривалий час автором, професором Іриною Мазур, проводилася копітка робота з вивчення та систематизації першоджерел: архівних історичних і нормативних документів, наукових статей та публікацій. Основні етапи формування стоматологічної школи — з'їзди, конгреси, конференції тощо — наведено у хронологічній послідовності. Представлено статті про історичні події, фотокопії документів і резолюцій, що віддзеркалюють важливі рішення стоматологічної спільноти; у наукових програмах заходів задокументовано прізвища основних учасників та їх особистий внесок, розміщено світлини видатних вчених. Також у цьому виданні відображено роль громадського об'єднання фахівців у розвитку стоматології в Україні.

ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ», 1 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ

1 червня 2023 року в готелі Mercure Kyiv Congress стоматологічною спільнотою обговорювались актуальні питання й сучасні виклики в медицині та стоматології в рамках освітнього заходу, організованого ГО «Асоціація стоматологів України». Новітні технології, що використовуються для лікування стоматологічних пацієнтів, ґрунтуються на засадах доказової медицини і широко застосовуються на практиці. У першій частині заходу було представлено можливості ортодонції (професор М.С. Дрогомирецька), ортогнатичної і пластичної хірургії (А.В. Подорожній), щелепно-лицевої хірургії (доцент І.І. Білозецький) для досягнення естетики та гармонії обличчя. Воєнний стан в Україні загострив питання проведення складних методів реабілітації бійців ЗСУ з ураженнями щелепно-лицевої ділянки, адже обличчя не закрито ані шоломом, ані бронежилетом. У доповіді доцента С.В. Кабанчука проаналізовано виклики, які поставила війна перед стоматологічною спільнотою України. Сергій Вікторович представив статистичні дані воєнного досвіду інших

Доповідачі освітнього семінару у віртуальній студії

країн, які свідчать про значні санітарні втрати (до 20 %) від поранень щелепно-лицевої ділянки серед військових і цивільного населення. Гостро стоїть питання реабілітації таких пацієнтів, яким необхідна не просто естетика, а відновлення функції жування, дихання і мовлення. Складні й тривалі методи реабілітації мінно-вибухових уражень щелепно-лицевої ділянки потребують застосування сучасних технологій і високовартісних матеріалів.

Трансформація системи охорони здоров'я в Україні першими змусила «йти у вільну медичну практику» лікарів-стоматологів. На сьогодні фінансування стоматологічної галузі майже відсутнє, за винятком невідкладної і госпітальної допомоги. Відбувається значне скорочення комунального сектору стоматологічної допомоги. Лікарю-стоматологу необхідно опановувати не тільки новітні технології, а й питання організації охорони здоров'я. Асоціація стоматологів України регулярно організовує

«Юридичну академію стоматолога», до участі в якій запрошує провідних фахівців галузі. Тож і сьогодні розглядали зміни нормативно-правових документів та шляхи трансформації медичної стоматологічної допомоги в післявоєнний період (доцент О.М. Вахненко), юридичні нюанси інформаційної згоди на лікування (медичний адвокат О.Ю. Юдин). У щоденній практиці лікарю-стоматологу доводиться формувати електронне направлення та виписувати електронний рецепт за допомогою Електронної системи охорони здоров'я, що було висвітлено в доповіді В.Ю. Канєвської. Активна дискусія в студії і в чаті серед лікарів розгорілася навколо особливостей надання стоматологічної допомоги в умовах трансформації системи охорони здоров'я України; відповіді на запитання давала доктор медичних наук С.В. Скульська.

Дві повітряні тривоги, відключення електропостачання і застосування генератора не завадили стоматологам спілкуватися на професійні теми! А на завершення активні учасники заходу отримали наукові призи від ГО «Асоціація стоматологів України»!

**МЕДИЧНА ДИПЛОМАТІЯ: ЗАСІДАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
МЕДИЧНИХ АСОЦІАЦІЙ ПІД ГАСЛОМ «SOLIDARITY WITH UKRAINE»,
22—23 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ, М. ВАРШАВА (ПОЛЬЩА)**

22—23 червня 2023 року у столиці Польщі м. Варшаві організовано зустріч європейських й українських лікарів для допомоги в лікуванні постраждалих унаслідок війни. Під гаслом «Solidarity with Ukraine» відбулося засідання Європейської федерації медичних асоціацій (EFMA) за підтримки Світової медичної асоціації (WMA), Постійного комітету лікарів Європи (CPME), Ізби Лекарської — польської самоврядної організації лікарів і стоматологів. На засідання запрошено представників українських медичних організацій, очільників реабілітаційних центрів, наукову спільноту України. У ході засідання українські лікарі детально проаналізували проблеми, що виникали за період повномасштабної війни, та необхідність застосування методів реабілітації під час лікування військовослужбовців і цивільного населення.

*Подяка колегам з Європейської федерації медичних асоціацій
від українських лікарів*

Учасники засідання Європейської федерації медичних асоціацій

Стоматологічна спільнота на своїх заходах обговорювала проблему реабілітації після поранень щелепно-лицевої ділянки, вирішення якої потребує не тільки відповідної фахової підготовки спеціалістів, а й високовартісних матеріалів. Тож у своїй доповіді професор Ірина Мазур загострила увагу на цьому напрямі реабілітації постраждалих унаслідок військової агресії.

З перших днів війни відбувалося листування з міжнародними медичними організаціями, що дало змогу за короткий період створити Міжнародний медичний фонд України. І вже 29 березня 2022 року в Україну прийшов перший гуманітарний вантаж з медичною допомогою. Важливим складником медичної дипломатії є своєчасне інформування світової медичної спільноти щодо викликів війни і потреб у реабілітації постраждалих з мінно-вибуховими травмами обличчя та щелепно-лицевої ділянки.

Видатні постаті в історії стоматології першої половини XX століття

У період пандемії COVID-19 професор стоматології Георгій Микитович Варава завершував своє дослідження про науковців, які розбудовували стоматологічну галузь України в першій половині XX століття (1890—1945). І коли роботу було майже закінчено, Георгій Микитович захворів... В останні дні свого життя він повідомив про завершення дослідження, яке його тримало; через кілька днів його телефон не відповідав і прийшла трагічна звістка. Монографія Г.М. Варава та співавторів В.В. Баликова і Р.В. Баликова «Фундатори стоматології України. 1890—1945» вийшла друком у 2023 році: спочатку мовою оригіналу — російською мовою, а згодом українською. По цеглинці збирали автори інформацію, яка б могла бути втраченою! ГО «Асоціація стоматологів України» передала цю монографію в ДУ «Інститут енциклопедичних досліджень НАН України» для популяризації вітчизняних вчених, тож історія розвитку стоматології в нашій державі збагатилася ще одним науковим виданням. Імена багатьох видатних дослідників збережено і вписано в історію української наукової стоматологічної школи.

Титульні сторінки книг

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ

У резолюції IX (XVI) з'їзду ГО «Асоціація стоматологів України», що відбувся 18—19 жовтня 2018 року, зазначалося про створення постійної експозиції з історії стоматології в Національному музеї медицини України. Для вирішення цього питання 22 травня 2019 року засідання координаційної ради провели в конференц-залі цього музею. Членам координаційної ради ГО «Асоціація стоматологів України» була запропонована цікава й інформативна екскурсія для ознайомлення з експонатами, що демонструють етапи розвитку медицини в нашій державі. Згідно з рішенням координаційної ради, усі осередки залучалися до збирання матеріалів для експозиції, що віддзеркалює історію стоматології. Тривалий час ця робота гальмувалася внаслідок протиепідемічних обмежень, пов'язаних

*Постійна експозиція стоматологічного кабінету
в Національному музеї медицини України*

з пандемією COVID-19, згодом — через воєнний стан в Україні. У лютому 2023 року старовинну стоматологічну установку, приватний архів професора А.І. Бетельмана, аптечку, датовану початком ХХ ст., та інші матеріали нарешті передали працівникам музею; також обговорено питання про створення ескізів для постійної експозиції. Завдяки фінансуванню ГО «Асоціація стоматологів України» було створено стенд з історії стоматології в Національному музеї медицини України, що розташований в м. Києві на вулиці Богдана Хмельницького, 37. Відтепер відвідувачі музею матимуть можливість ознайомитися з розвитком стоматології в нашій країні.

◀ Підпис документів про організацію постійної експозиції стоматологічного кабінету з директором музею, професором Вадимом Шипуліним

ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙ ТА ІНФЕКЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ В СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я», 6 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ, м. КИЇВ

ГО «Асоціація стоматологів України» розпочала II півріччя освітнього сезону 2023 року із семінару «Організація профілактики інфекцій та інфекційного контролю в стоматологічних закладах охорони здоров'я», що пройшов у готелі Mercure Kyiv Congress. Трансформація системи охорони здоров'я в Україні відбувається незважаючи на карантинні обмеження і війну. Пандемія стала каталізатором суттєвих змін нормативно-законодавчої бази, що регулює інфекційний контроль у медичних закладах. У 2019 році, у рамках візиту української делегації як учасника Світового стоматологічного конгресу (м. Сан-Франциско, США), на засіданні Світового стоматологічного парламенту було розглянуто і затверджено нормативні документи щодо інфекційного контролю. За останні роки відбулися зміни нормативно-законодавчої

Доповідачі освітнього семінару у віртуальній студії

Доповідачі освітнього семінару у віртуальній студії

бази в Україні: прийнято Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб», затверджено Наказ МОЗ України № 1614 «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення» від 3 серпня 2021 року, Наказ МОЗ України № 1602 «Про затвердження Змін до Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами» від 6 вересня 2022 року. Особливості організації інфекційного контролю у стоматологічних закладах стали темою доповіді Романа Колесника — співробітника Центру громадського здоров'я і безпосереднього розробника усіх законодавчих змін з цього питання. Практичні поради та роз'яснення методів інфекційного контролю у стоматологічних закладах висвітлено в доповіді В.Ю. Канєвської. Клінічний фармаколог професор М.В. Хайтович розглянув аспекти адміністрування лікарських засобів у закладах охорони здоров'я. Способи очищення та дезінфекції медичних виробів відповідно до останніх змін законодавства представила лікар-епідеміолог В.Д. Малуґа. У своїх доповідях С.В. Хлебас і М.В. Слободяник обговорювали методи захисту лікаря під час виконання професійних обов'язків, зменшення мікробного навантаження при утворенні аерозолів, контамінованих мікроорганізмами. Питання якості стоматологічної допомоги тісно пов'язані з інфекційною безпекою, про що йшлося в доповіді кандидата медичних наук, експерта МОЗ України О.М. Вахненка. Стоматологічна практика супроводжується утворенням медичних відходів, і тому питання їх утилізації є дуже важливим; у доповіді Ю.О. Венцурик був представлений алгоритм утилізації медичних відходів.

За результатами обговорення питань інфекційного контролю з експертами було запропоновано, щоб подальше опрацювання і підготовка відповідних рекомендацій проводилися з урахуванням специфіки стоматологічної допомоги та організації стоматологічних клінік.

**СВІТОВИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ КОНГРЕС,
24—27 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ, м. СІДНЕЙ (АВСТРАЛІЯ)**

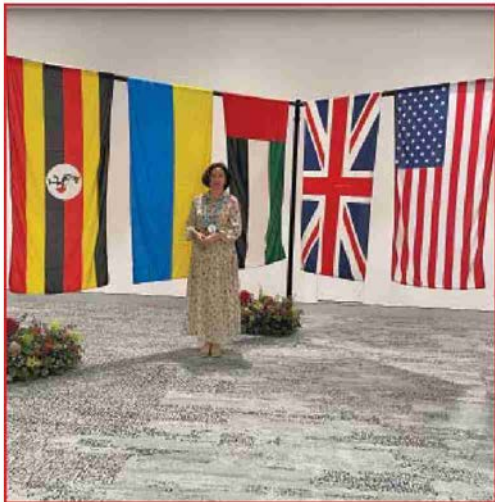
Всесвітня федерація стоматологів (FDI) з 24 по 27 вересня 2023 року в м. Сідней (Австралія) організувала і провела Світовий стоматологічний конгрес під гаслом «Освіта для професійної майстерності стоматологів», що зібрав понад 8000 представників стоматологічної галузі з 200 країн світу. Українську делегацію на цьому форумі представляли президент ГО «Асоціація стоматологів України» Ірина Мазур і генеральний секретар Асоціації Ірина Скрипник.

Українська делегація взяла участь у роботі Світового стоматологічного парламенту, на якому було затверджено низку документів, важливих для практичної діяльності стоматологічної галузі.

До Всесвітньої федерації стоматологів ГО «Асоціація стоматологів України» надає щорічні звіти про стоматологічну діяльність у нашій країні, аспекти безперервного

*Участь української делегації у засіданнях
Світового стоматологічного парламенту*

*Участь української делегації у засіданнях
Світового стоматологічного парламенту*

професійного розвитку, кількість стоматологів та особливості їх професійної підготовки. З метою більш тісного обговорення основних тем, що так турбують національні стоматологічні асоціації, у рамках Світового стоматологічного конгресу представники усіх країн збираються на NLO форум. Цьогоріч на форумі звітували про основну роботу секретаріату FDI з національними стоматологічними асоціаціями й обговорили перспективи подальшої співпраці, допомоги в організації та проведенні заходів безперервного професійного розвитку для стоматологів за участю провідних науковців світу.

**ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «СТОМАТОЛОГІЯ УКРАЇНИ:
ОСВІТА, НАУКА, ПРАКТИКА, ПРОФЕСІЙНЕ ОБ'ЄДНАННЯ»,
4—5 ЖОВТНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ**

Щорічно у жовтні стоматологічна спільнота збирається на конгреси, з'їзди, конференції за організації ГО «Асоціація стоматологів України». Це пов'язано з важливою подією, що сталася 67 років тому, а саме заснуванням професійного

У віртуальній студії освітнього семінару

об'єднання — Республіканського наукового товариства стоматологів! Створення професійної організації було важливим рішенням II Республіканської конференції стоматологів України, що відбулася 1—3 жовтня 1956 року в Києві. В історії стоматології України це було перше професійне об'єднання, яке стало координаційним центром з організації науково-практичних заходів, обговорення адміністративних питань практичної охорони здоров'я і сприяло подальшому розвитку стоматологічної галузі. У 1994 році зі зміною законодавчо-регулювальної бази в державі відбулися зміни в назві професійного об'єднання.

Протягом 4—5 жовтня у готелі Mercure Kyiv Congress під егідою ГО «Асоціація стоматологів України» проходив освітній семінар «Стоматологія України: освіта, наука, практика, професійне об'єднання». Через загрозу бомбардувань захід проведено в онлайн-режимі, із записом події на ютуб-каналі Асоціації. Учасники обговорювали такі наукові питання: міждисциплінарний підхід до діагностики та лікування пацієнта з коморбідною патологією в клінічній практиці стоматолога (професор І.П. Мазур, кандидат медичних наук С.І. Регада); взаємозв'язок менопаузи й остеопорозу (професор Н.В. Григор'єва), особливості захворювань слизової оболонки ротової порожнини, пов'язаних зі стресом (професор Н.В. Гасюк) та цукровим

Доповідачі освітнього семінару

діабетом (професор В.Я. Скиба, професор О.В. Скиба). Секретами успіху ендодонтичного лікування поділилися відомі вчені-практики — професор О.В. Деньга і доцент Н.М. Юнакова. Також розглянуто медичні та юридичні аспекти лікування пацієнта з коморбідною патологією (доцент І.Л. Скрипник, медичний адвокат О.І. Бабич).

Другий день освітнього заходу був насичений науково-практичною інформацією. У роботі симпозіуму «Серцево-судинні захворювання в практиці лікаря-стоматолога» взяли участь стоматологи (кандидати медичних наук М.В. Слободяник і С.В. Хлебас), кардіологи (кандидат медичних наук Р.В. Буряк) й анестезіологи (М.А. Левченко). В умовах постійного збільшення кількості постраждалих унаслідок війни актуальною темою є військова стоматологія. Під час симпозіуму «Військова медицина: реабілітація стоматологічного здоров'я у військовослужбовців», модератором якого був доцент С.В. Кабанчук, розглянуто важливі аспекти роботи лікаря-стоматолога з військовослужбовцями (Р.В. Щіпановська), ефективність використання фізіотерапії для лікування поранених (О.В. Свириденко) й особливості взаємодії з пацієнтом з ментальними розладами внаслідок поранення або акубаротравми (Л.М. Хробот).

У рубриці «Юридична академія стоматолога» розглянуто питання якості надання стоматологічної допомоги та медико-правові аспекти стоматологічної практики. Під головуванням доктора медичних наук С.В. Скульської обговорено нові законодавчі зміни, що регулюють роботу лікаря-стоматолога, питання військового обліку жінок у закладах охорони здоров'я (В.Ю. Канєвська), охорони праці у стоматологічному закладі (Т.В. Дубрава), контролю якості надання стоматологічної допомоги в закладах охорони здоров'я (кандидат медичних наук О.М. Вахненко).

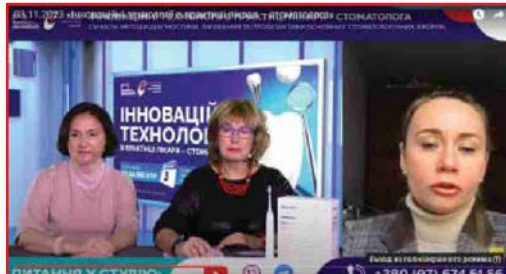
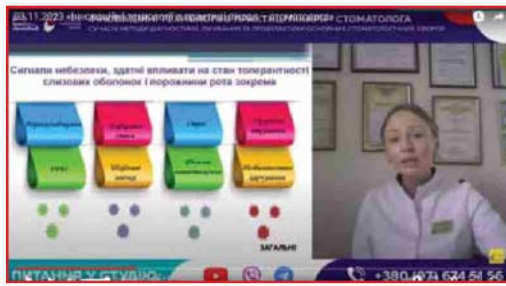
Протягом освітнього заходу позитивний настрій для учасників створювали лікарі-стоматологи Валентина Слуквіна і Наталія Кривець. Піснею «Перемога» привітала стоматологів Марія Бурмака.

ОСВІТНІЙ СЕМІНАР «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА», 3 ЛИСТОПАДА 2023 РОКУ, М. КИЇВ

ГО «Асоціація стоматологів України» 3 листопада 2023 року у готелі Mercure Kyiv Congress організувала освітній семінар для лікарів-стоматологів, у рамках якого обговорювали практичні та організаційні аспекти надання стоматологічної допомоги. У зв'язку із широким застосуванням дентальної імплантації методи діагностики і лікування пацієнтів з ураженням періімплантних тканин (професор І.П. Мазур, кандидат медичних наук М.В. Слободяник-Коломoeць) є дуже актуальними. В обговоренні звернули увагу на правопис термінів і використання сучасних класифікацій, що затверджені в Україні. Також розглядалися теми впливу стресу на стан слизової оболонки ротової порожнини (професор Н.В. Гасюк), лікування складних клінічних випадків в ендодонтії (доцент Н.М. Юнакова), застосування інноваційних засобів для профілактики стоматологічних хвороб (кандидат медичних наук С.В. Хлебас).

Законодавчі зміни щодо призначення та виписування рецептів на лікарські засоби залишаються у фокусі уваги медичної спільноти. Професор М.В. Хайтович розповів про створення стандартних операційних процедур (СОПів) з адміністрування лікарських засобів і представив зразки оформлення документів.

У рамках рубрики «Юридична академія стоматолога» традиційно обговорювали законодавчі зміни, що впливають на діяльність лікаря-стоматолога (кандидат медичних наук О.М. Вахненко), питання безперервного професійного розвитку. Практичні

Доповідачі освітнього семінару у віртуальній студії

Учасники освітнього семінару разом із викладачем, професором Наталією Гасюк

рекомендації щодо впровадження СОПів у стоматологічну практику на прикладі КНП «Київська стоматологія» надала В.Ю. Каневська. Палка дискусія протягом усього заходу точилася навколо застосування у щоденній практиці «Класифікатора хвороб та споріднених проблем в охороні здоров'я» та «Класифікатора медичних інтервенцій», які є обов'язковими для використання в Україні, але не використовуються лікарями-стоматологами. Нововведенням в організації освітніх заходів було обговорення питань, що піднімалися на семінарі, у малих групах.

**МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ В РАМКАХ
GREATER NEW YORK DENTAL MEETING,
27—30 Листопада 2023 року, м. Нью-Йорк (США)**

Стоматологи України активно співпрацюють з міжнародною спільнотою на професійній ниві й діляться науковими здобутками. 30 листопада 2023 року в рамках стоматологічного конгресу Greater New York Dental Meeting у м. Нью-Йорку (США) було представлено дві доповіді.

Про стоматологічне здоров'я у дітей з цукровим діабетом 1-го типу доповіли науковці Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика — професор Наталія Савичук, професор Ірина Мазур й аспірант Петро Мазур. Структурно-функціональні зміни скронево-нижньощелепного суглоба проаналізували науковці Національного медичного університету імені О.О. Богомольця — кандидат медичних наук, доцент Ірина Скрипник і Тамара Неспрядько-Монборн.

*Українська делегація на стоматологічному конгресі
Greater New York Dental Meeting*

Після завершення доповідей було акцентовано увагу на викликах, що стоять перед стоматологами України, основними з яких є лікування та складні методи реабілітації цивільного населення і військовослужбовців ЗСУ з травмами щелепно-лицевої ділянки. Професіоналізм вітчизняних фахівців, які в нелегких умовах надають допомогу постраждалим, ґрунтується на фундаментальній освіті, отриманій у навчальних закладах Української наукової стоматологічної школи й у Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика зокрема.

Українська делегація взяла участь у відкритті заходу. У своїй промові професор Ірина Мазур передала вітання від українських стоматологів і побажання подальшої наукової співпраці!

У ході двосторонніх перемовин з організаторами Greater New York Dental Meeting досягнуто спільного рішення щодо продовження тісної співпраці та більш широкого представлення результатів досліджень науково-педагогічних працівників НУОЗ України імені П.Л. Шупика на ювілейному зібранні (на честь 100-річчя закладу) стоматологів у 2025 році!

***НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ШЛЯХ ОМОЛОГАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО
ДИПЛОМУ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА У ЄВРОПІ. МІФИ ТА РЕАЛЬНІСТЬ»,
17 ГРУДНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ — М. ПАРИЖ (ФРАНЦІЯ),
ОНЛАЙН-ФОРМАТ***

Події останніх років суттєво вплинули на життя українців; багато лікарів виїжджають за межі України, працевлаштовуються у країнах Європи та світу. ГО «Асоціація стоматологів України» допомагала лікарям, які були змушені виїхати за кордон. За запитами з різних країн Асоціація надавала відповідні довідки про медичну практику українських стоматологів для нострифікації диплому, адже ми залишаємося єдиною професійною сім'єю і маємо підтримувати один одного у скрутні часи.

Завдяки організації ГО «Європейська асоціація українських лікарів-стоматологів» / «Association Européenne des Médecin-Dentistes Ukrainiens» (AEMDU) та за підтримки ГО «Асоціація стоматологів України» і ГО «Українська асоціація стоматологічної освіти» (УАСО) 17 грудня 2023 року в онлайн-режимі було проведено першу науково-практичну конференцію «Шлях омологації українського диплому лікаря-стоматолога у Європі. Міфи та реальність» з можливістю трансляції на ютуб-каналі Асоціації.

У рамках заходу висвітлено основні питання, що виникають під час працевлаштування в країнах ЄС, відмінності у професійній підготовці стоматологів і шляхи уніфікації навчальних програм магістрів.

***РІЗДВЯНІ ЗУСТРІЧІ СТОМАТОЛОГІВ. ОСВІТНІЙ СЕМІНАР
«СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТОМАТОЛОГІЇ: СТАНДАРТИ ТА
КЛІНІЧНІ ПРОТОКОЛИ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ»,
21 ГРУДНЯ 2023 РОКУ, М. КИЇВ***

Традиційно ГО «Асоціація стоматологів України» провела Різдвяні зустрічі стоматологів у рамках освітнього семінару «Сучасні аспекти стоматології: стандарти та клінічні протоколи надання стоматологічної допомоги», який відбувся у готелі Mercure Kyiv Congress.

У фокусі уваги були питання взаємодії стоматологів і дерматологів та міждисциплінарного підходу до ведення пацієнтів. Червоний плескатий лишай (ЧПЛ), що так часто діагностують стоматологи, є системним захворюванням і потребує комплексного підходу до діагностики та лікування. У своїй доповіді професор Олександр Літус представив аналітичний огляд проблеми ЧПЛ та покроковий алгоритм діагностики й лікування на клінічному прикладі (пацієнтку відправили на консультацію стоматологи Київської області). Про сучасні клінічні настанови та практичні рекомендації щодо ведення пацієнтів з ЧПЛ розповіла професор Наталія Гасюк.

У професійній діяльності лікарів найбільше турбує можливість виникнення алергійної реакції. Як запобігти розвитку невідкладних станів у стоматології, провести діагностику й надати відповідну допомогу згідно із сучасним уніфікованим протоколом (виконання якого має бути обов'язковим у стоматологічній практиці!), висвітлила у своїй доповіді професор Олена Шарікадзе. Частіше алергійні реакції виникають у разі застосування місцевих лікарських засобів, зрідка — після введення анестетиків (необхідно провести диференційну діагностику з токсичними реакціями).

Також учасники освітнього заходу активно обговорювали клінічні настанови, що ґрунтуються на засадах доказової медицини, і стандарти медичної допомоги у стоматологічній практиці. Протягом 2023 року українські вчені адаптували й представили на затвердження МОЗ України низку медико-технологічних документів, що регулюють практичну діяльність лікаря-стоматолога в нашій державі. Ці документи дають змогу стандартизувати стоматологічну допомогу незалежно від медичної практики, захищають як лікаря, так і пацієнта. Фактично стоматологи взяли участь у навчальному тренінгу від розробників медико-технологічних документів щодо використання сучасних протоколів у повсякденній діяльності. Про особливості кар'єсу в дітей доповіла професор Наталія Біденко, у дорослих — професор Юлія Коленко (цей документ готується до затвердження).

Доповідачі освітнього семінару

Аспекти ортопедичного лікування дефектів зубів та зубних рядів згідно з клінічною настановою і стандартом медичної допомоги проаналізував професор Зіновій Ожоган. Про лікування зубо-щелепних аномалій відповідно до настанов та уніфікованих клінічних протоколів йшлося в доповіді професора Мирослави Дрогомирецької.

Часто до стоматологів звертаються пацієнти з травмами зубів. Від групи розробників клінічного протоколу з дентальної травми основні етапи надання невідкладної допомоги представив професор Андрій Копчак.

Від стоматологічної спільноти України висловлюємо щире подяку розробникам медико-технологічної документації за приділений час, науковий потенціал і практичне впровадження відповідних документів у клінічну практику. Це неоціненна праця!!! Пишаємося нашими науковцями й Українською науковою стоматологічною школою!

Зацікавленість та дискусію викликав сателітний симпозіум, на якому виступили з доповідями професор Ірина Мазур, доцент Наталія Юнакова і кандидат медичних наук Світлана Хлебас. Також розглядали особливості використання антибіотиків згідно із затвердженням протоколом і нові клінічні протоколи застосування лікарських засобів у стоматології. Аспекти індивідуальної гігієни, що так давно не обговорювали стоматологи, викликали чимало запитань у чаті й палку дискусію! Немає такого стоматолога, та й українця, які б не знали про індивідуальну гігієну ротової порожнини! А виявилось, що питань дуже багато, і навіть лікарі зазначили необхідність проведення майстер-класу з індивідуальної гігієни ротової порожнини.

Організаційні питання щодо впровадження медико-технологічних документів у стоматології підсумував віце-президент ГО «Асоціація стоматологів України», доцент Олександр Вахненко.

Стоматологи мають і творчий талент! У Різдвяних зустрічах виступили автор та виконавець Валентина Слуквіна з піснею «Все попереду» і Наталія Кривець з піснею «Різдвяний вечір» (слова та музика Надії Семени). Авторською поезією «Осіннє (воєнне)» привітала стоматологів Ірина Мартинишин. А на завершення побажала миру й перемоги українцям співачка Жанна Лтавська з піснею «З нами віра»!

Не обійшлося і без сюрпризів, адже вітати активних учасників подарунками від партнерів ГО «Асоціація стоматологів України» вже стало доброю традицією!

Вивчення потреб та прагнень лікарів-стоматологів за допомогою щорічного моніторингу результатів опитування

Пріоритетним завданням ГО «Асоціація стоматологів України» є вивчення потреб та прагнень лікарів-стоматологів. За допомогою системи щорічних опитувань із залученням соціологів Асоціація покроково проаналізувала ситуацію стосовно безперервного професійного розвитку серед стоматологів, особливості надання стоматологічної допомоги, робила запити щодо потреб в інформуванні з тих чи інших напрямів стоматології.

Пандемія COVID-19 стала каталізатором змін у системі безперервного професійного розвитку, а війна тільки закріпила переваги науково-практичних семінарів у режимі реального часу: переважна більшість лікарів адаптувалась й отримує необхідну інформацію під час освітніх заходів безперервного професійного розвитку (майже 74 % респондентів). Серед 2216 опитаних 54,24 % стоматологів читають фахові журнали в електронному вигляді, перевагу віддають україномовним

виданням, з клінічними прикладами і добре ілюстрованим (63,85 %); проте 5 % лікарів зазначили, що не читають журналів. У мережі Інтернет можна знайти дуже великий обсяг інформації, але формування клінічного мислення можливе за умови регулярної практичної діяльності та читання аналітичних, клінічних й оглядових статей у професійних виданнях. За результатами опитування стоматологічної спільноти опубліковано серію статей, переформатовано науковий контент освітніх заходів.

**ФАХОВИЙ ЖУРНАЛ «ORAL AND GENERAL HEALTH» ЯК ЗАСІБ
ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ЖИТТЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ**

Головний редактор журналу «ORAL AND GENERAL HEALTH» професор Ірина Мазур у Видавничому домі «Заславський»

Події стоматологічного життя, історичні нариси, юридичні питання — усі новини щоквартально висвітлюються на шпальтах журналу «Oral and General Health». У цьому виданні публікуються аналітичні статті з різних аспектів життя стоматологів: їх ставлення до змін в організації безперервного професійного розвитку і самоосвіти, вибір тих чи інших стоматологічних журналів на підставі опитування, проведеного ГО «Асоціація стоматологів України».

До річниці трагічних подій в Україні в першому номері журналу підготовлено статтю «Стоматологи

України — разом до Перемоги» про те, як війна назавжди змінила наше життя і світогляд, про надійне плече друзів й особливу відповідальність за пацієнтів під час військової агресії. Стоматологи України у вигляді інтерв'ю розповідають про своє життя в трагічні дні, трудовий подвиг, щоденну працю з колективами співробітників задля збереження здоров'я людей.

На шпальтах журналу публікуються статті про організацію та проведення освітніх заходів, які в умовах пандемії і воєнного стану стали єдиною можливістю спілкування з лікарями-стоматологами. Також висвітлюються події та міжнародна співпраця стоматологів України із Всесвітньою федерацією стоматологів.

**СПІВПРАЦЯ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ» З ГРУПОЮ
КОМПАНІЙ «МЕДЕКСПЕРТ» ЩОДО БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІВ**

Протягом 10 років група компаній «МедЕксперт» разом з ГО «Асоціація стоматологів України» організовує освітні заходи для лікарів-стоматологів. У 2023 році разом із соціологами проведено опитування щодо особливостей практичної діяльності, питань безперервного професійного розвитку, призначення лікарських препаратів та засобів догляду за ротовою порожниною тощо.

Освітні семінари, організовані групою компаній «МедЕксперт» і ГО «Асоціація стоматологів України» у 2023 році:

- **23.02.2023** — «Стоматологічна практика в умовах трансформації системи охорони здоров'я України»
- **03.03.2023** — «Стандарти надання медичної стоматологічної допомоги в клінічній практиці лікаря-стоматолога»
- **17.05.2023** — «Мультидисциплінарний підхід в діагностиці та лікуванні стоматологічних захворювань»
- **30.06.2023** — «Інфекційно-запальні захворювання в стоматології: профілактика та лікування»
- **04.09.2023** — «Лікування стоматологічних захворювань у пацієнтів з поліморбідною патологією»
- **03.11.2023** — «Стоматологічне здоров'я: мультидисциплінарний підхід в профілактиці та лікуванні»
- **07.12.2023** — «Світові тренди в сучасній стоматологічній практиці»

Доповідачі освітніх семінарів за організації групи компаній «МедЕксперт»

◀ *Доповідачі освітніх семінарів за організації групи компаній «МедЕксперт»*

Видавнича діяльність ГО «Асоціація стоматологів України».

Титульна сторінка довідника

Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2022 рік: довідник

Щорічно ГО «Асоціація стоматологів України» проводить моніторинг основних показників стоматологічної допомоги в Україні за даними державних та галузевих статистичних звітів медичних закладів МОЗ України, які були подані до Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» протягом 2022 року. Працівниками ДУ «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України», Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» і фахівцями ГО «Асоціація стоматологів України» надано основні показники діяльності стоматологічних закладів охорони здоров'я різних форм власності. У 2022 році стоматологічну допомогу населенню України надавали 16 004 лікарі стоматологічного профілю, 562 зубних лікарів у 4418 клініках різних форм власності. Спостерігається зменшення кількості стоматологічних закладів охорони здоров'я за період з 1 січня 2021 року по 31 грудня

2022 року: на 14 % — комунального сектору (1359 закладів у 2020 році, 1172 — у 2022 році) і на 36 % — приватного сектору (5084 заклади у 2020 році, 3246 — у 2022 році). Кадровий потенціал стоматологічної галузі скоротився на 28 % порівняно з 2020 роком (22 180 стоматологів). У комунальному секторі стоматологічну допомогу надає 10 081 спеціаліст (у 2020 році — 12 601 стоматолог), у приватному секторі — 5551 спеціаліст (у 2020 році — 8940 стоматологів). Зменшився показник забезпеченості стоматологічними кадрами в Україні, який у 2022 році становив 3,9 лікаря на 10 тис. населення, враховуючи лікарів стоматологічних закладів усіх форм власності та підпорядкування, порівняно з 2020 роком (5,4).

**ПЕРЕЛІК ПУБЛІКАЦІЙ ГО «АСОЦІАЦІЯ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»
ЗА 2023 РІК**

1. Мазур І.П. Визначні події стоматологічної спільноти України (в документах, статтях, світлинах) : монографія. — Кропивницький: Поліум, 2023. — 576 с. ISBN 978-966-8559-98-3
2. Стоматологічна допомога в Україні: аналіз основних показників діяльності за 2022 рік : довідник / І.П. Мазур, Л.М. Черненко, О.В. Павленко. — Кропивницький: Поліум, 2023. — 104 с. ISBN 978-617-8112-14-1
3. Mazur I. Discussion on individual educational trajectory as an integral component of continuous professional development / I. Mazur et al. // Advanced Education. — 2023. — Vol. 23. DOI: 10.20535/2410-8286.295529. <https://ae.fl.kpi.ua/article/view/295529>
4. Стоматологи України — разом до Перемоги / І. Мазур, Н. Твердохліб, О. Бурій та ін. // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 1 (4). — С. 45—58.
5. Мазур І. Трансформація системи безперервної медичної освіти лікарів-стоматологів в Україні / І. Мазур, І. Трубка, П. Мазур // Українські медичні вісті. — 2023. — Vol. 1. — С. 24—29. <https://doi.org/10.32782/umv-2023.1.5>
6. Vakhnenko O. Внутрішній контроль якості при наданні медичної допомоги в медичному закладі / O. Vakhnenko // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 26—29. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.159>
7. Аналіз основних показників стоматологічної допомоги в Україні за 2022 рік / І.П. Мазур, Л.М. Черненко, Л.О. Полянська та ін. // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 19—25. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.158>. <https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/158>
8. Vakhnenko O. Контроль якості при наданні медичної стоматологічної допомоги в Україні / O. Vakhnenko // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 30—33. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.160>
9. Khlyebas S. Через освіту і безперервний професійний розвиток — до нових професійних звершень і здобутків / S. Khlyebas, M. Slobodyanik-Kolomoiets // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 41—48. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.162>.
10. Skrypnyk I. Solidarity with Ukraine — медична спільнота вільного світу підтримує Україну і допомагає їй / I. Skrypnyk // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 49—53. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.163>.
11. Kulbashna Y. Професійна підготовка і безперервний професійний розвиток магістрів стоматології в екстремальних умовах пандемії COVID-19 та військового стану в Україні / Y. Kulbashna, I. Skrypnyk // Oral and General Health. — 2023. — Vol. 4 (2). — С. 34—40. <https://doi.org/10.22141/ogh.4.2.2023.161>.

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА СМЕРТНОСТІ ХВОРИХ НА ЗЛОЯКІСНІ НОВОУТВОРЕННЯ ГУБИ І РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ В УКРАЇНІ ЗА 2010—2020 РОКИ

Рибачук Анна Володимирівна

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Злоякісні новоутворення ротової порожнини є актуальною проблемою клінічної онкології, яка залишається в центрі уваги медиків усього світу через постійне зростання захворюваності та смертності від них унаслідок несвоєчасної діагностики та недостатньої поінформованості лікарів про види, клінічну картину й лікувальну тактику цих захворювань. Усі вищеперераховані чинники зумовлюють глобальне соціальне і медичне значення проблеми злоякісних новоутворень, у тому числі щелепно-лицевої ділянки.

За статистикою онкологічні захворювання нині посідають друге місце серед основних причин смертності в усьому світі. Міжнародна агенція з дослідження раку (МАДР) у межах проєкту Global Cancer Observatory — Cancer Today (GCO) оприлюднила результати світових статистичних показників для ракових захворювань на 2020 рік, розрахованих у співпраці з канцер-реєстрами на основі інформації за минулі роки, отриманої зі 180 країн [7, 10]. Так, у 2020 році у світі зареєстровано 19,3 млн випадків захворювання на рак та 9,96 млн смертей від нього, з них в Європі — 4,4 млн випадків та 1,9 млн смертей [7, 10], а до 2040 року щорічна кількість нових випадків у світі може зрости до 30,2 млн і 16,3 млн відповідно [10].

Як показують епідеміологічні дослідження, частота виникнення злоякісних новоутворень (ЗН) губи і ротової порожнини має певні закономірності: зростання чисельності населення та його старіння; наявність низки чинників, що підвищують ризик виникнення раку, таких як тютюнопаління, зловживання алкогольними напоями і наркотичними речовинами, вплив сонячного випромінювання, порушення раціону й режиму харчування, зменшення фізичної активності, хронічний стрес тощо. Зареєстровано також певне збільшення показників захворюваності доброякісними новоутвореннями щелепно-лицевої ділянки [4, 10].

У проєкті GCO ЗН губи і ротової порожнини представлені двома групами захворювань з кодами МКХ C00—C06 та C07—C08. За прогнозами МАДР, загальна кількість цих захворювань у 2020 році мала б сягати 293 905 випадків у чоловічій популяції світу, з них 50 300 у Європі, та 137 391 випадок у жіночій популяції, з них у Європі — 24 896 [10]. Зазначені захворювання становлять 2,9 % усієї прогнозованої на 2020 рік частоти виявлення злоякісних новоутворень у світі у чоловіків і 1,5 % у жінок; такі значення відповідають 9-му рейтинговому місцю у світовій нозологічній структурі захворюваності на рак серед чоловічого населення і 18-му — серед жіночого. Аналогічні прогнозовані показники частоти смертей від ЗН губи і ротової порожнини — 2,5 % у чоловіків та 1,4 % у жінок — відповідають 11-му рейтинговому місцю у світовій структурі смертності від злоякісних новоутворень серед чоловічого населення і 16-му місцю — серед жіночого.

Прогнозований рівень захворюваності на ЗН губи і ротової порожнини (C00—C08) для 2020 року становив 6,6 на 100 тис. (або 6,6 0/0000) усієї чоловічої популяції світу та 2,8 — для жіночої. Дані МАДР [11] свідчать, що ЗН цих анатомічних ділянок входять у перелік провідних причин онкологічної захворюваності та смертності в країнах Океанії і Центральної та Південної Азії; порівняно високий рівень захворюваності на зазначені патології властивий також країнам Західної та Східної Європи. Зокрема Україна займає 7-е рейтингове місце серед європейських країн і 14-е — серед 180 країн світу з прогнозованим показником чоловічої захворюваності 9,9 на 100 тис. населення при середньоєвропейському рівні 7,9 0/0000; водночас рівень жіночої захворюваності на ЗН губи і ротової порожнини в Україні один з найнижчих у Європі — 1,8 0/0000 при середньоєвропейському рівні 2,9 0/0000 [6, 10]. За прогнозованим рівнем чоловічої смертності від ЗН губи і ротової порожнини, у 2020 році (5,5 0/0000) Україна займала 6-е місце у Європі після Білорусі, Молдови, Угорщини, Литви та Латвії (5,6—6,7 0/0000) і 12-е місце — серед 180 країн світу.

Наведені показники свідчать про актуальність визначення місця ЗН губи і ротової порожнини у загальному онкоепідеміологічному процесі в Україні. Разом з тим, у фахівців викликає занепокоєння той факт, що в процесі трансформації стоматологічної галузі спостерігається стрімке зменшення доступності стоматологічної допомоги, а отже, і кількості відвідувань стоматолога на одного жителя України за рік [5]. Відтермінування стоматологічних онкологічних оглядів та медичної допомоги з певних причин може негативно вплинути на показники захворюваності й смертності від ЗН губи і ротової порожнини в Україні.

Аналіз останніх досліджень

За даними Національного канцер-реєстру України (НКР), за останнє десятиліття загальна частота ЗН губи і ротової порожнини (коди за МКХ C00—C08, C46.2) залишається високою. Щорічно реєструють близько 3 тис. нових випадків раку зазначених ділянок, що уражує переважно чоловіче населення. Певна тенденція до зниження зумовлена тим, що з 2014 року статистика не охоплює даних Донецької та Луганської областей, АР Крим і м. Севастополя, де були розташовані великі центри надання допомоги онкохворим (див. рис. 1).

З початком в Україні пандемії COVID-19 загальна кількість зареєстрованих хворих та смертність від онкопатології зазначених вище анатомічних ділянок статистично знизилася. Можна зробити припущення, що ці дані не є актуальними внаслідок практично унеможливлення адекватної діагностики, вчасного звернення пацієнтів по медичну допомогу у зв'язку з порушенням роботи транспорту в періоди «локдауну» в Україні та перепрофілювання великої кількості клінічних відділень на інфекційні.

Разом з тим, відповідні показники на 100 тис. населення чітко показують зниження частоти злоякісних новоутворень губи, яка у 2010 році становила 2,1 (стандартизований показник; український стандарт), у 2014 році — 1,7, а у 2019 році — 1,2; це пояснюється низкою причин, у тому числі застосуванням сучасної апаратури для діагностики, доступною локалізацією для огляду лікарем і можливістю виявлення патології у більш ранній стадії тощо. Проте цей показник майже вдвічі вищий за світовий стандарт, що потребує певного удосконалення системи своєчасної діагностики та надання висококваліфікованої медичної допомоги.

Порівняльний аналіз захворюваності на злоякісні новоутворення ротової порожнини на 100 тис. населення показав, що у 2010 році їх частота становила 5,3, а

у 2019 році — 5,7, що свідчить про значне зростання захворюваності. Таку саме тенденцію виявлено і для показників смертності.

За оперативними даними НКУ [6], у 2020 році порівняно з 2019 роком ступінь тяжкості вперше виявлених випадків ЗН губи і ротової порожнини, навпаки, мав тенденцію до зростання (табл. 1).

Таблиця 1. Стадії захворювання вперше виявлених випадків злоякісних новоутворень у 2019 і 2020 роках (у %)

Локалізація	I—II стадія		III—IV стадія	
	2019 рік	2020 рік	2019 рік	2020 рік
Губа	90,3	83,9	8,5	14,6
Ротова порожнина	37,8	31,0	53,5	58,7

Як видно з таблиці, ЗН губи у 83,9 % виявляють у I—II стадії, що є свідченням більш ранньої їх діагностики, тоді як серед ЗН ротової порожнини — навпаки, переважають запізнені випадки, які дуже складні в лікуванні й характеризуються високою смертністю протягом першого року після встановлення діагнозу, що являє собою соціальну проблему. Також певний відсоток становлять пацієнти з невизначеною стадією.

Мета дослідження — вивчити захворюваність та смертність хворих на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини для обґрунтування рішень щодо необхідних профілактичних та діагностичних заходів для зниження тягаря цих захворювань серед населення України.

Матеріали та методи дослідження

Проведено аналіз статистичних показників захворюваності та смертності від ЗН губи і ротової порожнини за період з 2010 до 2020 року згідно з даними щорічних бюлетенів №№ 13—23 Національного канцер-реєстру України (НКУ) [6, 12]. Достовірність цих даних є достатньо високою як для порівняльних досліджень, так і для вивчення часових змін, що підтверджено за допомогою сучасних міжнародних критеріїв [13]. Під час порівняння захворюваності або смертності в різні роки та/або в різних країнах світу слід враховувати відмінності демографічної структури популяцій, тому порівняльний аналіз виконують за стандартизованим за віком показником, що усуває такі відмінності. У цьому дослідженні були застосовані коефіцієнти світового стандарту на 100 тис. населення [9]. Також використано уточнені відомості про кількість випадків ЗН губи (код МКХ-10 C00) і ротової порожнини (C01—C08, C46.2) та смертей від цих захворювань в Україні, опубліковані НКУ, і відповідні стандартизовані за віком показники, розраховані для світового стандарту. За інформацією НКУ, при розрахунку зазначених показників були вилучені дані про випадки захворювання та смерті жителів АР Крим протягом 2014—2019 років, Донецької (2014—2019 роки) та Луганської (2013—2019 роки) областей і м. Севастополя (2013—2019 роки); обчислення всіх показників виконано згідно із загальноприйнятими в медичній статистиці методиками за допомогою програмного забезпечення НКУ. Онкоепідеміологічні показники інших країн світу в 2020 році

отримано з веб-платформи проекту GCO [8], у 2008—2012 роках — з веб-видання Cancer Incidence in Five Continents, vol. XI (CIS) [8].

Результати та їх обговорення

Національний канцер-реєстр України (НКРУ) понад 20 років накопичує відомості про всіх хворих на рак, підтримуючи при цьому високий рівень якості й повноти своїх даних. Результати у вигляді статистичних даних і аналітичних статей НКРУ представляє, зокрема, у своєму щорічному бюлетені «Рак в Україні. Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби», де публікує найуживаніші показники, уточнені протягом одного наступного за звітним року та згруповані за найбільш репрезентативними нозологічними групами. Разом з іншими нозологічними формами раку НКРУ щорічно оприлюднює уточнені показники захворюваності та смертності для 3Н губи (C00) і 3Н ротової порожнини (C01—C08, C46.2). За період з 2010 до 2020 року в НКРУ зареєстровано 34 006 нових випадків цих захворювань, унаслідок яких померло 18 563 особи.

3Н губи (C00) не є частою онкологічною патологією в Україні (рис. 1). У структурі онкологічної захворюваності у чоловіків 3Н губи становлять 0,5 %, а у жінок — 0,2 %, посідаючи 27-е рейтингове місце серед усіх онкологічних хвороб. Чоловіки хворіють у 4,3—4,6 раза частіше, ніж жінки, причому останніми роками це співвідношення зменшується. Рак губи майже не зустрічається у пацієнтів віком до 35 років; зазвичай (у понад 80 % випадків) таку патологію виявляють в осіб, старших 60 років, незалежно від статі, причому в 5-річних вікових групах похилого та старечого віку спостерігається стрімке зростання показників.

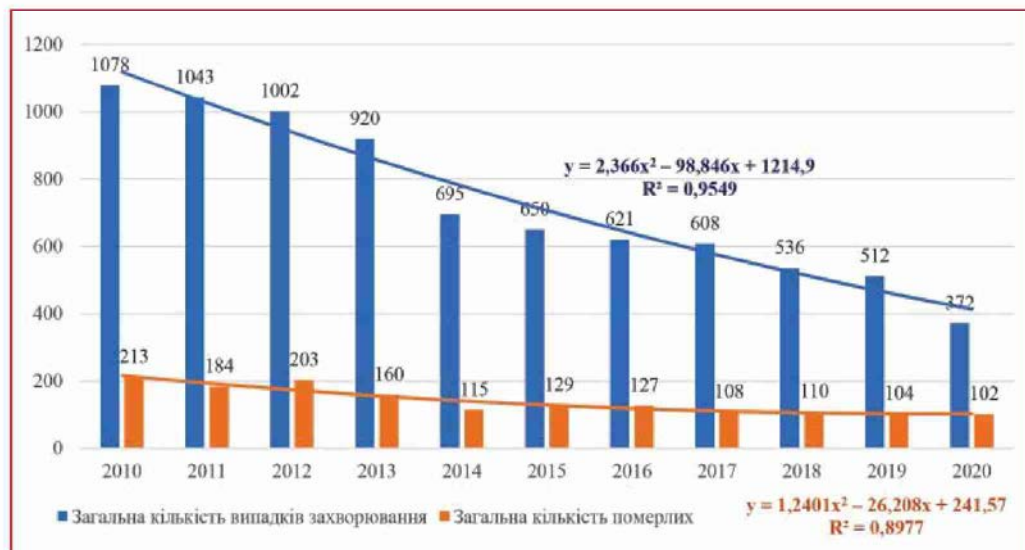

Рис. 1. Частота злоякісних новоутворень губи і смертність від цієї патології в Україні протягом 2010—2020 років. У 2013 році немає даних Луганської області та м. Севастополя, з 2014 року — даних Донецької та Луганської областей, АР Крим і м. Севастополя.

Примітки: R^2 — показник апроксимації; y — рівняння лінії тренду, який є формулою, що описує лінію тренду та її відповідність точкам даних

Аналіз захворюваності на ЗН губи в Україні за останні 10 років показав її поступове зниження як за кількістю виявлених випадків (див. рис. 1), так і за показником на 100 тис. населення (рис. 2). За період дослідження рівень захворюваності на рак губи достовірно ($p < 0,01$) знизився з 2,3 до 1,3 0/0000 (тобто на 43,5 %) у чоловіків і з 0,5 до 0,3 0/0000 (на 40 %) — у жінок.

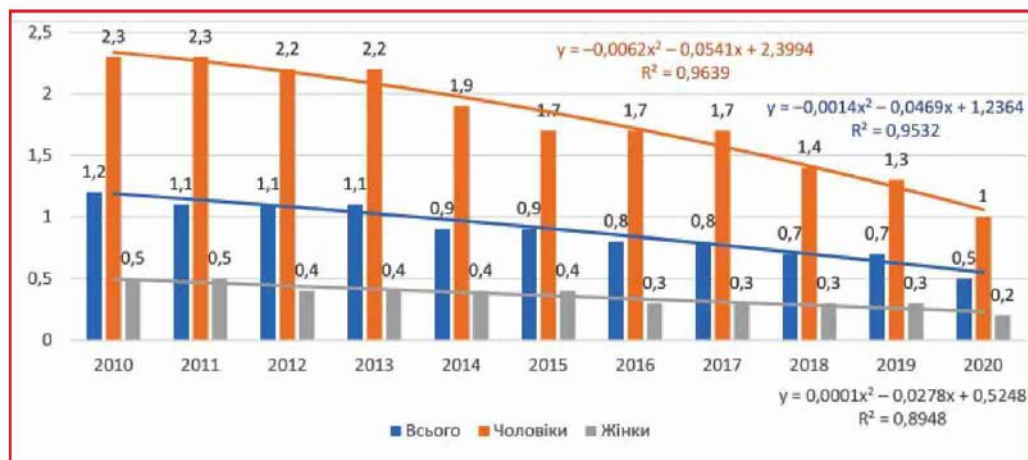

Рис. 2. Динаміка захворюваності на злоякісні новоутворення губи в Україні протягом 2010—2020 років, стандартизований показник на 100 тис. населення (світовий стандарт).

Примітки: R^2 — показник апроксимації; y — рівняння лінії тренду, який є формулою, що описує лінію тренду та її відповідність точкам даних

За результатами порівняльного аналізу зареєстровано зниження смертності населення України від ЗН губи: за період дослідження цей показник зменшився з 0,5 у чоловіків та 0,1 у жінок до 0,3 і 0,04 на 100 тис. населення, відповідно ($p < 0,01$).

Рівень захворюваності на ЗН губи в різних регіонах України дуже варіабельний (табл. 2). Згідно з результатами порівняльного аналізу за 2019 рік, найвищі показники на 100 тис. населення виявлено в Кіровоградській (1,7) і Миколаївській, Херсонській, Хмельницькій та Черкаській областях (1,3). Зіставлення цих значень з показниками 2010 року свідчить про незмінно вищий рівень захворюваності на ЗН губи у зазначених регіонах України, причому в Кіровоградській та Черкаській областях зниження показників у чоловічого населення супроводжувалося зростанням захворюваності серед жінок. Найбільш значне зниження цих показників (на 67—78 %) зареєстроване у Волинській, Житомирській, Одеській, Тернопільській та Чернівецькій областях. Найнижча захворюваність протягом усього періоду дослідження відзначалася в м. Києві (0,1).

Зменшення кількості хворих на ЗН губи може бути зумовлене низкою причин, у тому числі легкою доступністю для огляду, вдосконаленням діагностичної апаратури, більш частим зверненням за косметологічними процедурами на обличчі. Впровадження сучасних методів діагностики і лікування передракових захворювань червоної облямівки губ також запобігає розвитку ЗН губи.

Порівняльний аналіз розподілу хворих на ЗН губи залежно від стадії, в якій було виявлено захворювання, визначив таку закономірність: у 2019 році I—II стадію

ЗЛОЯКІСНІ НОВОУТВОРЕННЯ ГУБИ І РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ: АНАЛІЗ

діагновано у 90,3 % хворих, а у 2020 році — у 83,9 %; відповідно для III—IV стадії у 2019 році цей показник становив 8,5 %, а у 2020 році — 14,6 %, що свідчить про зростання тяжкості захворювання незважаючи на зменшення абсолютної кількості хворих на ЗН губи.

Таблиця 2. Захворюваність на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини в Україні у 2010 та 2019 роках, стандартизований показник на 100 тис. населення (світовий стандарт)

Адміністративна територія	ЗН губи (C00)						ЗН ротової порожнини (C01—C08)					
	2010 рік			2019 рік			2010 рік			2019 рік		
	Усього	Чоло-віки	Жінки	Усього	Чоло-віки	Жінки	Усього	Чоло-віки	Жінки	Усього	Чоло-віки	Жінки
Україна	1,2	2,3	0,5	0,7	1,3	0,3	3,6	6,9	1,2	3,9	7,1	1,4
АР Крим	1,8	3,5	0,8				4,3	8,3	1,5			
Вінницька	1,2	2,6	0,4	0,8	1,9	0,1	3,7	7,5	0,9	4,4	9,0	0,8
Волинська	1,5	3,5	0,4	0,5	1,0	0,2	3,6	7,3	0,8	3,2	5,9	1,1
Дніпропетровська	1,1	2,4	0,3	0,5	0,9	0,3	2,7	5,3	1,0	3,7	6,4	1,7
Донецька	0,6	1,1	0,4				3,0	5,8	1,1			
Житомирська	1,6	2,8	0,8	0,5	0,9	0,3	3,6	6,7	1,4	4,9	9,6	1,3
Закарпатська	1,1	2,4	0,2	0,5	1,2	0,1	4,1	8,2	0,9	4,2	8,5	0,8
Запорізька	1,4	2,6	0,7	0,6	1,2	0,2	4,1	7,5	1,6	3,3	6,0	1,4
Івано-Франківська	0,8	1,4	0,5	0,6	1,2	0,2	2,9	6,3	0,4	2,5	4,7	0,7
Київська	1,1	2,1	0,5	0,5	1,0	0,2	4,6	9,2	1,2	4,1	7,2	1,8
Кіровоградська	1,7	3,8	0,4	1,7	3,0	1,0	4,1	8,9	0,8	3,5	6,5	1,4
Луганська	0,9	2,2	0,3				3,0	5,7	0,9			
Львівська	0,9	1,8	0,3	0,5	0,8	0,3	3,2	6,1	0,9	3,8	7,4	0,9
Миколаївська	1,5	2,6	0,9	1,3	2,0	0,9	3,8	7,1	1,5	3,7	6,2	1,9
Одеська	1,6	2,7	0,8	0,5	1,0	0,2	4,6	8,8	1,4	4,3	7,9	1,7
Полтавська	1,2	2,3	0,4	0,7	1,4	0,2	4,1	7,9	1,3	3,6	6,6	1,5
Рівненська	0,9	1,9	0,2	0,6	1,4	0,2	3,9	6,8	1,5	3,6	7,5	0,6
Сумська	1,5	3,2	0,6	0,7	1,1	0,5	4,0	7,0	1,7	4,0	7,0	1,8
Тернопільська	2,1	4,0	0,9	0,6	1,6	0,1	2,9	6,2	0,4	5,0	10,0	0,9
Харківська	1,0	2,0	0,3	0,5	0,9	0,3	4,1	7,2	2,0	4,1	7,0	2,0
Херсонська	1,5	3,1	0,6	1,3	2,5	0,5	3,7	7,6	1,1	4,3	7,7	1,9
Хмельницька	1,7	3,4	0,7	1,3	2,7	0,5	4,1	8,1	1,1	3,7	7,5	0,7
Черкаська	1,5	3,3	0,4	1,3	2,0	0,8	4,2	8,3	1,1	4,5	8,1	1,6
Чернівецька	1,9	3,1	1,1	0,4	0,6	0,3	2,3	4,2	0,9	2,7	4,4	1,4
Чернігівська	1,2	2,6	0,5	0,8	1,5	0,3	3,6	6,9	1,2	4,5	8,8	1,2
м. Київ	0,2	0,3	0,1	0,1	0,3	0,0	3,4	6,2	1,4	3,6	6,1	1,7
м. Севастополь	0,8	1,8	0,2				3,3	5,4	1,8			

Проведено аналіз захворюваності на **ЗН ротової порожнини (C01—C08)** в Україні: щороку виявляють понад 2200 нових випадків, з них близько 1700 — у чоловіків і 500 — у жінок (рис. 3). Ця патологія становить 2,6 % у нозологічній структурі онкологічної захворюваності серед чоловіків і за частотою входить до 12 найчастіших злоякісних новоутворень, виявлених у чоловічого населення України. У жінок ЗН ротової порожнини становлять 0,6—0,7 % усіх захворювань на рак, що відповідає 21-му рейтинговому місцю у структурі онкологічної захворюваності. Частота ЗН ротової порожнини сягає пікових значень у чоловічого населення України віком 55—74 роки; у жінок найвищі показники зареєстровано у віці понад 55 років.

Рис. 3. Частота злоякісних новоутворень ротової порожнини і смертність від цієї патології в Україні протягом 2010—2020 років.

У 2013 році немає даних Луганської області та м. Севастополя, з 2014 року — даних Донецької та Луганської областей, АР Крим і м. Севастополя.

Примітки: R^2 — показник апроксимації; $y =$ — рівняння лінії тренду, який є формулою, що описує лінію тренду та її відповідність точкам даних

Рівень захворюваності чоловіків на ЗН ротової порожнини в Україні у 5,0—5,8 раза вищий, ніж у жінок. За період дослідження відбувалися значущі коливання цього показника серед чоловічого населення: зростання ($p < 0,05$) на 11,5 % за період з 2010 до 2015 року з наступним зниженням на 9,0 % (рис. 4). У жінок зареєстровано повільну тенденцію до зростання захворюваності на ЗН ротової порожнини ($p > 0,05$).

Аналіз розподілу хворих залежно від стадії захворювання показав, що у 2019 році I—II стадію ЗН ротової порожнини було виявлено у 37,8 % хворих, а у 2020 році — у 31,0 %; відповідно для III—IV стадії у 2019 році цей показник становив 53,5 %, а у 2020 році — 58,7 %, що свідчить про певне зменшення тяжкості захворювання.

Рівень смертності від ЗН ротової порожнини в Україні за період з 2010 до 2019 року не зазнав змін: 4,9—5,0 на 100 тис. населення у чоловіків і 0,6 — у жінок.

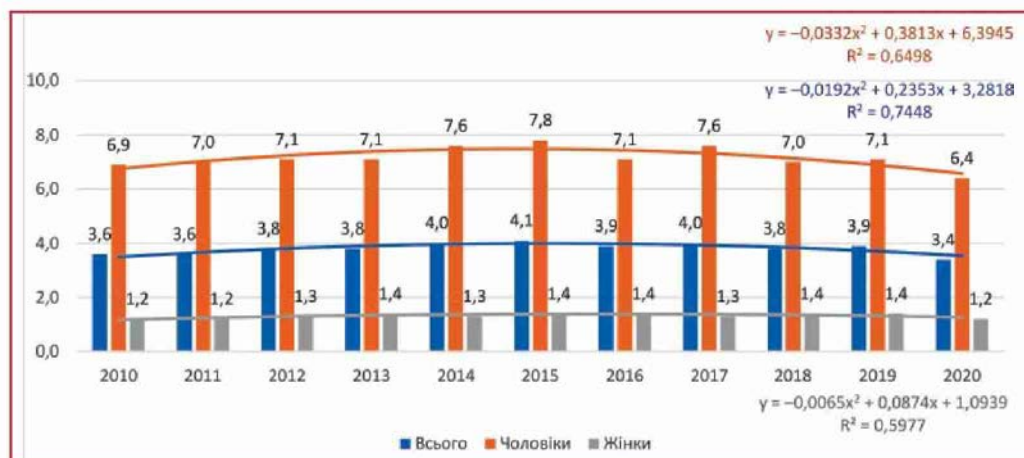

Рис. 4. Динаміка захворюваності на злоякісні новоутворення ротової порожнини в Україні протягом 2010—2020 років, стандартизований показник на 100 тис. населення (світовий стандарт).

Примітки: R^2 — показник апроксимації; $y=$ — рівняння лінії тренду, який є формулою, що описує лінію тренду та її відповідність точкам даних

Проведено аналіз захворюваності та смертності на ЗН губи і ротової порожнини у населення різних регіонів України. У 2019 році частота ЗН ротової порожнини на 100 тис. населення була варіабельною: низькі показники зареєстровано в Івано-Франківській (2,5) і Чернівецькій областях (2,7), високі — у Житомирській (4,9) і Тернопільській (5,0) переважно за рахунок осіб чоловічої статі (див. табл. 3).

Аналіз захворюваності на ЗН ротової порожнини серед жінок і чоловіків у різних регіонах України також виявив відмінності. Найвищі показники серед чоловічого населення зареєстровано у Вінницькій (9,0), Житомирській (9,6), Тернопільській (10,0), Черкаській (8,1) і Чернігівській (8,8) областях, найвищі рівні жіночої захворюваності — у Київській, Миколаївській, Сумській, Харківській, Херсонській областях і м. Києві (1,7—2,0 на 100 тис. населення).

Порівняльний аналіз захворюваності на ЗН ротової порожнини за останні 10 років не виявив суттєвих змін: стандартизований показник варіював від 3,6 (2010) до 4,1 (2015). Зростання показників зумовлене високою захворюваністю серед чоловічого населення.

Рівень захворюваності чоловіків і жінок у таких областях, як Вінницька, Закарпатська, Рівненська, Тернопільська та Хмельницька, відрізнявся у 10,6—12,5 раза переважно через порівняно низьку захворюваність жіночого населення цих регіонів — 0,6—0,9 на 100 тис. населення при середньоукраїнському показнику 1,4.

Хоча з 2014 року статистичні дані НКРУ представлені без урахування даних Донецької та Луганської областей, АР Крим і м. Севастополя, зниження рівня захворюваності на ЗН губи не можна пов'язувати в першу чергу зі зменшенням кількості населення України внаслідок окупації зазначених регіонів: про це свідчать показники, розраховані відносно чисельності спостережуваної популяції, зменшення яких відбувалось і в наступні роки (див. рис. 2). Певний вплив на зниження показника

можливий лише через втрату даних з АР Крим, де, як і в інших південних регіонах, частота ЗН губи була найвищою в Україні, зокрема у чоловіків. Показники захворюваності на ЗН ротової порожнини, навпаки, зростали у 2014—2017 роках, незважаючи на зменшення кількості виявлених у цей період випадків захворювання.

Отже, динаміка онкоепідеміологічного процесу при ЗН губи і ЗН ротової порожнини в Україні за останні 10 років характеризується різними тенденціями.

Слід взяти до уваги, що в огляді МАДР 2020 року стосовно світових трендів захворюваності на ЗН губи і ротової порожнини констатовано: триває зниження світового рівня захворюваності на рак губи (C00) у популяціях обох статей; показники захворюваності на рак ротової порожнини (C00—C06) у чоловіків також знижуються, проте в деяких популяціях спостерігалось їх зростання у жінок [11]. Такі висновки були зроблені на основі даних моніторингу світового онкоепідеміологічного процесу, виконаного МАДР у рамках проєкту CIS протягом 1998—2012 років [8].

Для можливості порівняння уточнених показників НКРУ за 2019 рік із прогнозованими значеннями на 2020 рік, отриманими МАДР на основі даних НКРУ за 2003—2012 роки [7], виконано обчислення узагальненого для обох розглянутих патологій (C00—C08) стандартизованого показника захворюваності та смертності (табл. 3).

Таблиця 3. Прогнозовані та зареєстровані показники захворюваності на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини (C00—C08) та смертності від них в Україні

Показник	Кількість	Стандартизований показник*	Похибка	Кількість**	Стандартизований показник	Похибка
МАДР	2008—2012 роки (зареєстровані)			2020 рік (прогнозовані)		
Захворюваність чоловіки	14 134	9,4	0,1	3077	9,9	—
жінки	3971	1,5	0,0	907	1,8	—
Смертність чоловіки	—	—	—	1720	5,5	—
жінки	—	—	—	337	0,6	—
НКРУ	2010 рік (зареєстровані)			2019 рік (зареєстровані)		
Захворюваність чоловіки	2791	9,3	0,2	2092	8,4	0,2
жінки	876	1,7	0,1	686	1,7	0,1
Смертність чоловіки	1649	5,5	0,1	1284	5,2	0,1
жінки	313	0,6	0,0	274	0,7	0,0

* Стандартизований показник на 100 тис. населення (світовий стандарт).

* Наведена в таблиці кількість прогнозованих на 2020 рік нових випадків захворювання і смертності від них обчислена МАДР для всієї розрахункової кількості населення України разом з окупованими регіонами, тому її неможливо порівняти з відповідною кількістю випадків, зареєстрованих у НКРУ.

Аналіз отриманих даних свідчить, що за розрахунками МАДР загальна захворюваність на ЗН губи і ротової порожнини в Україні мала б зростати до 2020 року як у чоловіків, так й у жінок. Під час порівняння зареєстрованих і прогнозованих показників виявлено, що зареєстровані в Україні значення є дуже близькими до прогнозованих для жіночого населення і значно різняться для чоловічого, причому спостерігається протилежна тенденція зниження рівня чоловічої захворюваності на зазначені форми раку. Порівняння отриманих НКРУ показників у динаміці свідчить про достовірне ($p < 0,05$) зниження як захворюваності (на 9,7 %), так і смертності (на 5,5 %) від обох досліджуваних патологій у чоловічого населення України, що можна розцінити як результат переважного зниження частоти ЗН губи, і незмінний рівень захворюваності серед жінок — за рахунок незначного збільшення кількості випадків ЗН ротової порожнини.

Порівняння структури онкологічної захворюваності й смертності населення України в 2019 році та прогнозованої МАДР, зокрема для країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) на 2020 рік, показало, що зареєстрована НКРУ загальна частота ЗН губи і ротової порожнини (C00—C08) як у чоловіків (3,2 %), так й у жінок (0,9 %) є близькою до такої у країнах ЦСЄ (3,3 % і 1,2 % відповідно). Проте внесок цих захворювань у структуру онкологічної смертності чоловіків в Україні (3,7 %) значно вищий, ніж прогнозується для країн ЦСЄ (2,8 %), тоді як частота зазначених патологій у структурі смертності жінок не відрізняється: 1,0 % в Україні проти 1,1 % у країнах ЦСЄ.

Аналіз захворюваності на ЗН губи і ротової порожнини необхідний для визначення динаміки цих нозологій, а надалі — для вжиття відповідних заходів з метою профілактики та зниження рівня захворюваності. Статистичні дані свідчать про необхідність удосконалення системи надання допомоги онкологічним хворим, перегляду існуючої та створення нової нормативної бази, забезпечення медичних закладів достатньою кількістю фахівців, збільшення кількості наукових досліджень у сфері онкології, необхідність проведення щорічних профілактичних оглядів [6] тощо. Також доведено важливість ролі стоматолога в ранньому виявленні ЗН ротової порожнини [1—4].

Висновки

1. ЗН губи і ротової порожнини є актуальною проблемою стоматології і медицини. У структурі онкологічної захворюваності ЗН губи становить 0,5 %, а ЗН ротової порожнини — 0,6—0,7 %, що відповідає 27-му і 21-му рейтинговому місцю серед усіх онкологічних хвороб.
2. За останнє десятиліття спостерігається вірогідне зниження захворюваності на ЗН губи: у 2019 році стандартизований показник становив 0,7 на 100 тис. населення проти 1,2 у 2010 році. Разом з тим зареєстровано вірогідне збільшення кількості випадків ЗН ротової порожнини, переважно в осіб чоловічої статі.
3. Диспансеризація населення, формування груп підвищеного онкологічного ризику та їх ретельне обстеження дадуть змогу виявляти передракові захворювання та злоякісні новоутворення у ранній стадії, особливо тих локалізацій, що доступні для огляду.

4. Результати статистичного аналізу свідчать про необхідність удосконалення системи надання медичної допомоги хворим онкологічного профілю на всіх етапах, що потребує певних управлінських рішень, перегляду існуючої та створення нової нормативної бази, забезпечення медичних закладів достатньою кількістю фахівців, збільшення кількості наукових досліджень у сфері онкології тощо.

Список літератури

1. Detsyk O.Z. Analiz zakhvoriuvanosti ta smertnosti vid zloiakisnykh novoutvoren huby i rotovoi porozhnyny v Ukraini ta Ivano-Frankivskii oblasti za 2007—2016 rr. / O.Z. Detsyk, I.V. Rudko // *Ukraina. Zdorovia natsii*. — 2017. — Vol. 3. — P. 95—100. [in Ukrainian]
2. Keretsman A.O. Profilaktyka onkolohichnykh zakhvoriuvan slyzovoi obolonky porozhnyny rota: suchasni realii ta perspektyvy / A.O. Keretsman, A.-M.M. Pishkovtsi // *Zdorovia natsii*. — 2019. — Vol. 2 (55). — P. 64—68. [in Ukrainian]
3. Kolenko Yu.H. Rol pervynnoi lanky u profilaktytsi onkolohichnykh zakhvoriuvan slyzovoi obolonky porozhnyny rota / Yu.H. Kolenko // *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. — 2016. — Vol. 1(1). — P. 352—356. [in Ukrainian]
4. Kolomiets S.V. Rekomendatsii shchodo taktyky pry vyivlenni potentsiino zloiakisnykh urazhen u porozhnyni rota / S.V. Kolomiets, K.O. Udaltsova, V.I. Shynkevych // *Ukrainskyi stomatolohichnyi almanakh*. — 2018. — Vol. 1. — P. 75—78. [in Ukrainian]
5. Mazur I.P. Transformations of the dental industry during the period of independence of Ukraine and their impact on the availability of dental care / I.P. Mazur, V.N. Lekhan, A.V. Rybachuk // *Medicni perspektivi*. — 2022. — Vol. 27 (1). — P. 184—192. <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2022.1.254470> [in Ukrainian]
6. Pidbirka shchorichnykh biuleteniv ta inshykh publikatsii Natsionalnoho kantser-reiestru Ukrainy [Elektronnyi resurs]. Dostup do resursu: <http://www.ncru.inf.ua/publications/> Data zvernennia 07.2021.
7. Pokaznyky zdorovia naselennia ta vykorystannia resursiv okhorony zdorovia v Ukraini za 2019—2020 roky / Ukladachi: N.H. Kravchuk, I.Ye. Steshenko, N.H. Rudenko, I.D. Sazonova, V.I. Velikdan. — 2021. — 230 s. [in Ukrainian]
8. Cancer Incidence in Five Continents / F. Bray, M. Colombet, L. Mery et al. — Lyon: International Agency for Research on Cancer, 2017. — Vol. XI (electronic version). Available from: <https://ci5.iarc.fr> Accessed 17 August 2021.
9. Cancer Incidence in Five Continents. V. I: A Technical Report / R. Doll, P. Payne, J. Waterhouse eds. — Berlin: Springer-Verlag (for UICC), 1966. — 244 p.
10. Global Cancer Observatory: Cancer Today / J. Ferlay, M. Ervik, F. Lam et al. — Lyon, France: International Agency for Research on Cancer, 2020. Available from: <https://gco.iarc.fr/today> Accessed 17 August 2021.
11. Miranda-Filho A. Global patterns and trends in cancers of the lip, tongue and mouth [published online ahead of print] / A. Miranda-Filho, F. Bray // *Oral Oncol*. — 2020. — Vol. 102. — P. 104—551. doi: 10.1016/j.oraloncology.2019.104551
12. Recent cancer incidence trends in Ukraine and short-term predictions to 2022 / A. Ryzhov, F. Bray, J. Ferlay et al. // *Cancer Epidemiol*. — 2020. — Vol. 65. — P. 101—663. <https://doi.org/10.1016/j.canep.2019.101663>

13. Global cancer statistics 2020: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries / H. Sung, J. Ferlay, R.L. Siegel et al. // *CA Cancer J Clin.* — 2021. — Feb 4. doi: 10.3322/caac.21660. Epub ahead of print. PMID: 33538338.

14. Results of complex treatment of maxillofacial hemangiomas in children / P.I. Tkachenko, S.O. Bilokon, N.M. Lokhmatova et al. // *World of Medicine and Biology.* — 2022. — Vol. 1 (79). — P. 140—146. DOI 10.26724/2079-8334-2022-1-79-140-146.

15. Frequency and structure of benign soft tissue formations in the maxillofacial area / P.I. Tkachenko, K.Yu. Rezvina, A.I. Shvets, Yu.V. Popelo // *World of Medicine and Biology.* — 2020. — Vol. 2 (72). — P. 133—137. DOI 10.26724/2079-8334-2020-2-72-133-137.

СТАН ЗДОРОВ'Я РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ, ОРГАНІЗАЦІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ ТА МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Горачук Вікторія Валентинівна

Круть Анатолій Григорович

Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

1.1. Аналіз стану стоматологічного здоров'я у світі та в Україні

Здоров'я ротової порожнини є одним зі складників загального здоров'я, благополуччя та якості життя людини. За визначенням ВООЗ, це «стан, що характеризується відсутністю хронічного болю в ротовій порожнині й у ділянці обличчя, раку ротової порожнини і горла, інфекцій та виразок ротової порожнини, захворювань пародонта, карієсу та випадіння зубів, інших захворювань і порушень здоров'я, що обмежують можливості людини кусати, жувати, посміхатися й говорити та її психосоціальне благополуччя» [1]. Найчастіше патологічні ураження ротової порожнини включають карієс зубів, захворювання пародонта (ясен), онкологічні захворювання, внутрішньоротові прояви ВІЛ-інфекції, травми ротової порожнини і зубів, розколини губи й піднебіння та ному. Серед них карієс зубів, періодонтит, рак губи і ротової порожнини є найбільш актуальною проблемою охорони здоров'я як у промислово розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються [2].

За даними глобального дослідження тягаря хвороб 2016 року, на захворювання ротової порожнини страждає половина населення світу. Зокрема, невиліковним карієсом постійних зубів уражено від 2 до 3 млрд осіб, а карієсом первинних зубів — понад 560 млн дітей. Тяжкі захворювання пародонта серед найпоширеніших хвороб у світі посідають 11-е місце [3].

За 2010—2019 роки рівень поширеності всіх хвороб цієї локалізації зріс із 43 667,26 до 45 035,06 на 100 тис. населення світу, зокрема захворювань пародонта — із 12 036,80 до 14 053,28, раку губи і ротової порожнини — із 1542 до 1812 на 100 тис. Високим залишився рівень ураженості карієсом — 26 338,48 на 100 тис. населення у 2010 році, 26 245,85 — у 2019 році. У країнах Східної Європи за зазначений період на тлі збільшення кількості діагностованих стоматологічних захворювань з 51 654,99 до 51 876,10 на 100 тис. жителів цього регіону поширеність захворювань пародонта підвищилася з 12 036,80 до 14 053,28, а раку губи і ротової порожнини — з 1493 до 1675 на 100 тис. населення. Поширеність карієсу незначно зменшилася — із 32 703,78 до 31 275,23 на 100 тис., але перевищувала світові показники [4, 5].

Результати дослідження, опубліковані S. Listl та співавторами (2015), показали, що в 2010 році прямі економічні витрати, пов'язані з лікуванням стоматологічних захворювань, було оцінено сумою 298 млрд дол. США; у середньому це відповідає 4,6 % світових витрат на охорону здоров'я. Непрямі витрати, зумовлені захворюваннями зубів у всьому світі, становили 144 млрд дол. США за рік. Таким чином, загальні економічні наслідки стоматологічних захворювань у 2010 році сягали 442 млрд дол. США [6].

За даними R. Patel (2012), стан здоров'я ротової порожнини залежить від віку, статі, соціально-економічного та освітнього рівнів, країни проживання, тобто спостерігається нерівність між соціальними класами та між окремими групами етнічних меншин [7].

Поширеність усіх стоматологічних захворювань серед українців, згідно з даними глобального дослідження тягаря хвороб 2016 року, зросла з 50 700,65 на 100 тис. населення у 2010 році до 51 351,75 у 2019 році, у тому числі захворювань пародонта — з 15 216,46 до 15 931,00, раку губи і ротової порожнини — із 2456 до 3192 на 100 тис.; частота виявлення карієсу незначно зменшилася з 31 501,68 до 30 833,52 на 100 тис., але залишається високою.

Під час аналізу доступних вітчизняних наукових і статистичних джерел встановлено, що стан здоров'я ротової порожнини українців визначається за потребами у стоматологічній допомозі [8]. Так, протягом 2008—2017 років серед планово оглянутих пацієнтів потребували санації 52,7 % (55,6 % дорослих і 48,7 % дітей віком до 17 років). Найвища потреба в лікуванні відзначалась у 2017 році у жителів Закарпатської (74,7 %) і Львівської (72,3 %) областей, висока потреба — у населення Чернігівської (66,9 %), Тернопільської (61,6 %) й Івано-Франківської (64,0 %) областей.

Серед дитячого населення найвищу потребу в лікуванні зареєстровано у Закарпатській (73,6 %), Львівській (68,6 %) областях і м. Києві (59,1 %).

Поширеність карієсу зубів серед дорослого населення сягала 95—98 % залежно від регіону України при значній його інтенсивності: кількість каріозних, пломбованих або вирваних зубів становила 4—6. Найвища поширеність карієсу та його ускладнень спостерігалася в регіонах з екологічно несприятливими умовами [9].

Проведені дослідження поширеності й інтенсивності раннього карієсу зубів у дітей України виявили значні розходження показників при загальній їх тенденції до високого рівня. Так, за даними аналізу І.І. Якубової і В.А. Кузьміної, у дітей віком 3 роки зареєстровано такі показники: у Києві — відповідно 31,7 % та 2,6 (Н.О. Савичук, 2011), Дніпропетровську (нині — м. Дніпро) — $43,47 \pm 2,18$ % та $3,03 \pm 0,16$ (І. Ковач, 2010), Львові — 42,7 % та 1,61 (Смоляр, Безвужко і Чухрай, 2009), Луганську — 21,0 % та 1,3 (Онопрієнко, Устименко і Яремчук, 2012), Запоріжжі — $48,72$ % та $3,28 \pm 0,27$ (Гавриленко, 2007) [10].

Аналіз стоматологічного здоров'я дітей у м. Чорноморську Одеської області показав, що поширеність карієсу постійних зубів у дітей віком 15 років становила 70,5 % [11]. За даними Т.В. Поліщук (2014), у Полтаві цей показник був вищим — $81,0 \pm 3,8$ % [12]. Серед усіх підлітків, які проживають у Харкові, він сягав 91 % [13]. Широкомасштабні дослідження показників здоров'я ротової порожнини дітей, проведені в 2003—2017 роках, засвідчили високу поширеність карієсу зубів у дітей віком 15 років у різних регіонах України: у Волинській області — 96,67 %; Луганській — 75,0 %; Дніпропетровській — 78,33 %; Київській — 95,0 %; Полтавській — 63,33 %; Одеській області — 76,0 %; у м. Львові — 80,0 %. Запалення тканин пародонта в середньому по регіонах зареєстровано у 53,2 %, а симптом кровоточивості ясен — у 37,9 % підлітків [14, 15].

На захворювання пародонта в Україні, за даними І.В. Смірної (2016), страждає 81,5—86,0 % дорослого населення, а за даними Т.С. Безценної (2016) — 85—95 % усього населення, зокрема 60—80 % дітей [16, 17].

У різних регіонах України захворювання пародонта мають свої відмінності, зберігаючи майже однаковий рівень за поширеністю та інтенсивністю протягом

2008—2015 років: близько $0,27 \pm 0,02$ на 100 тис. населення — у Чернігівській області, $0,23 \pm 0,01$ — у Сумській, $0,37 \pm 0,04$ — у Харківській області [18].

Окремі дослідження осіб молодого віку засвідчили, що в понад 70 % обстежених спостерігалися ті чи інші ознаки ураження пародонта, а найбільш значущими серед них були симптоми запалення та кровоточивість [19]. За даними Д.Ю. Малого й М.Ю. Антоненка (2013), поширеність захворювань пародонта становила: у Кіровограді (тепер — м. Кропивницький) в осіб віком 15—17 та 20—24 роки — 66,0 %; у Києві в осіб віком 16—18 років — 33,6 %, 19—20 років — 57,2 %, 21—25 років — 61,2 %, 26—30 років — 73,3 %; в Одесі в осіб віком 17—25 років — 45,7 %; у Полтаві в осіб віком 17—26 років — 62,7 % [20].

Серед захворювань пародонта в дітей найчастіше діагностують хронічний катаральний гінгівіт, поширеність якого, за даними різних авторів, сягає 90 %. Загалом частота цих захворювань у населення України має тенденцію до зростання, особливо в дітей і осіб молодого віку [21].

Частка злоякісних новоутворень губи і ротової порожнини варіює від 2 до 10 % серед усіх злоякісних новоутворень, виявлених у населення України. У 2016—2017 роках питома вага раку губи у чоловіків становила 2,7 %, ротової порожнини — 1,7 %, а серед жінок — по 0,5 % відповідно. Загальна кількість випадків раку губи дорівнювала 32,7 на 100 тис. населення, у тому числі серед чоловіків — 52,9, серед жінок — 15,2 на 100 тис. відповідного населення, а раку ротової порожнини — відповідно 25,1, 34,4 та 17,1 на 100 тис. населення. Однак, незважаючи на відносно невисокий рівень поширеності, при злоякісних новоутвореннях губи не прожили й року 9,4 % хворих, а в деяких областях — від 12,1 до 33,3 % осіб; при злоякісних новоутвореннях ротової порожнини — 38,8 %, а в окремих областях — понад 45,0 %, що свідчить про соціальне значення цих форм раку [22, 23].

За даними дослідників, в Україні щороку збільшується кількість осіб, постраждалих під час дорожньо-транспортних аварій, побутових травм та криміногенних ситуацій. Особливістю травм є значне зростання поєднаних, множинних і комбінованих пошкоджень. Аналіз історій хвороб пацієнтів із травматичними пошкодженнями щелепно-лицевої ділянки, які проходили лікування у клініці кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії дитячого віку Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, показав, що переважну більшість пошкоджень становлять травми м'яких тканин — 73,6 %, зубів — 18,8 %, кісток — 20,5 %; серед останніх переважають переломи нижньої щелепи — 16,2 %, зокрема 65 % припадає на переломи альвеолярного відростка щелепи. Травми м'яких тканин траплялись у 12,3 % випадків унаслідок укусів тварин [24].

Травми постійних зубів найчастіше реєстрували у віковій групі 7—15 років; переважно порушувалась цілість фронтальних зубів верхньої щелепи, як у тимчасовому, так і в змінному прикусі. Хлопчики травмувались у 2 рази частіше, ніж дівчатка. Також траплялись пошкодження зв'язкового апарату постійних зубів, частіше у віці 6—12 років, а твердих тканин — у віці понад 12 років. Травми зубів тимчасового прикусу спостерігались у 30—45 % усіх пацієнтів відповідної вікової категорії: вивихи переважали в дітей віком до 2 років, а переломи, зазвичай коронкової частини зуба, — у дітей віком від 2,5 до 5 років [25].

Розколини верхньої губи і піднебіння є однією з найпоширеніших вад розвитку обличчя. У світі діагностують один випадок на 500—1000 новонароджених; 70 % становлять вроджені розколини верхньої губи й піднебіння, а 30 % — різні форми

краніосиностозу та черепно-лицевого дизостозу [26, 27]. У різних областях України, за даними аналітичних досліджень, частота народження дітей з розколинами верхньої губи й піднебіння наближається до середньоєвропейських показників і становить 1:650 усіх новонароджених і 0,99 на 1000 дітей у різних регіонах країни [28].

За даними МОЗ України, частота ураження слизової оболонки ротової порожнини серед усього населення України, зареєстрована за зверненнями до закладів охорони здоров'я, зросла протягом 2008—2012 років зі 101,5 до 110,2 на 10 тис. населення. У 2017 році вона знизилася до 93,7; на цей показник вплинули зміни військово-політичної ситуації в Україні, унаслідок якої немає даних щодо населення АР Крим і частини територій Донецької та Луганської областей. Аналогічна динаміка, але з вищими показниками, простежувалася у дітей — відповідно 153,7, 179,0 та 144,9 на 10 тис. дитячого населення; серед осіб віком 18 років і старше ці показники становили 89,2, 95,6 та 82,4 відповідно.

Ураження слизової оболонки ротової порожнини (грибкові, бактеріальні або вірусні інфекції) трапляються у 30—80 % ВІЛ-інфікованих осіб. Найпоширенішим є кандидоз ротової порожнини, який часто стає першим симптомом хвороби в ранній стадії та постійним вогнищем опортуністичних інфекцій [29]. Україна залишається регіоном з високим рівнем поширення ВІЛ-інфекції у світі й лідером за масштабами її поширення у Європі. Кількість нових випадків ВІЛ-інфекції постійно зростає. За даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, станом на січень 2019 року в Україні офіційно зареєстровано 335 111 випадків ВІЛ-інфекції, з яких у 111 706 пацієнтів діагностовано синдром набутого імунodefіциту. Така епідемічна ситуація збільшує ризики ураження слизової оболонки ротової порожнини.

На підставі наведених вище даних стан стоматологічного здоров'я населення України можна охарактеризувати загалом як несприятливий унаслідок високої поширеності карієсу і захворювань пародонта, зокрема серед дітей, підлітків й осіб молодого віку; значної кількості випадків злоякісних новоутворень губи і ротової порожнини, що підвищує рівень смертності населення; великого впливу травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (м'яких тканин, постійних і тимчасових зубів, переломів щелеп) та вроджених вад розвитку (розколина верхньої губи і піднебіння) на формування органів ротової порожнини в дітей; постійної загрози зростання частоти інфекційних уражень слизової оболонки ротової порожнини внаслідок несприятливої епідемічної ситуації з ВІЛ-інфекції.

Стан здоров'я населення, зокрема ротової порожнини, формується під впливом багатьох чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, розуміння особливостей яких дає змогу формувати й удосконалювати методи профілактики захворювань та організації стоматологічної допомоги.

1.2. Провідні чинники ризику порушення стоматологічного здоров'я населення

Експерти ВООЗ розподіляють чинники ризику для здоров'я, зокрема ротової порожнини, на екологічні, економічні, соціальні, поведінкові, фізіологічні й метаболічні [30, 31].

Серед екологічних чинників ризику провідне значення для стану загального здоров'я та ротової порожнини належить якості води як незамінного складника

середовища, необхідного для життєдіяльності людини, і доступу населення до послуг водопостачання.

У 2014—2018 роках в Україні спостерігалось погіршення якості питної води як за бактеріологічними, так і за санітарно-хімічними показниками, особливо в сільських водопроводах й об'єктах децентралізованого водопостачання. За оперативними даними Держспоживслужби України, на 68 % перевірених об'єктів централізованого водопостачання виявлено порушення санітарного законодавства. Зокрема, 5 % проб питної води не відповідали нормам за мікробіологічними показниками, 1 % — за санітарно-хімічними показниками. На об'єктах децентралізованого водопостачання відповідні показники становили 18 % та 14 %. Воду з цих джерел, переважно колодязів й індивідуальних свердловин, які зазвичай перебувають у незадовільному технічному стані, споживає три чверті сільського населення України [32, 33].

Основними причинами забруднення об'єктів децентралізованого водопостачання дослідники вважають використання органо-мінеральних та фосфатно-калійних добрив, що містять іони важких металів, застосування хімічних засобів захисту рослин, а також антропогенний вплив стічних вод, органічних відходів, звалищ і локальне забруднення повітря [34].

Окрім гігієнічних характеристик на стан здоров'я ротової порожнини значно впливає хімічний склад води, зокрема її насиченість фтором. Оптимальна для людини концентрація фтору у воді становить 1,2 мг/л; низькі концентрації (0,45 мг/л) спричиняють карієс зубів, дуже низькі (0,25 мг/л) — призводять до ендемічного ураження карієсом. Водночас уживання води з понаднормовим рівнем фтору є причиною ендемічного флюорозу, а незбалансованість концентрації фтору в питній воді крім стоматологічних захворювань зумовлює розвиток остеосклерозу, нервових хвороб, порушень обміну речовин, патології нирок, а також прискорене старіння організму людини. За даними ВООЗ, у світі 2,1 млрд осіб не забезпечені організованими послугами водопостачання; зберігається чітко виражена географічна, соціальна й економічна нерівність доступу до централізованих джерел питної води. Це зумовлює низький рівень дотримання санітарії, що негативно впливає на загальну гігієну і, зокрема, на гігієну ротової порожнини [35—37].

За даними Е.Я. Жовинського і Н.О. Крюченко (2007), співробітників Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка Національної академії наук України, які проводять наукові дослідження геохімії фтору, в Україні виділено чотири основні геохімічні регіони з різною концентрацією фтору та його сполук у природних водах. Нульовий і низький рівні фтору в питній воді (0,0—0,3 мг/л) спостерігаються у Закарпатській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Львівській, Волинській і Рівненській областях. Знижені показники (0,3—0,6 мг/л) зареєстровано у Житомирській, Хмельницькій, Вінницькій, Одеській, Миколаївській, Херсонській, Київській, Запорізькій областях та АР Крим. До областей з нормальною концентрацією фтору (0,6—1,5 мг/л) належать Чернігівська, Черкаська, Луганська, Сумська й Харківська області. Підвищений рівень фтору в питній воді (1,5—3,0 мг/л) виявлено в Полтавській, Кіровоградській, Дніпропетровській і Донецькій областях. Однак державна програма «Питна вода України» на 2001—2020 роки не містила заходів контролю мікроелементного складу води, зокрема рівня фтору [34, 38].

До поведінкових чинників ризику для здоров'я дорослого населення експерти відносять поширеність тютюнопаління (кількість сигарет за день), споживання фруктів й овочів близько 400 г на добу (менше ніж п'ять порцій), зловживання

спиртними напоями, споживання солі понад 5 г за добу, поширеність гіподинамії (30-хвилинна фізична активність помірного ступеня рідше ніж 5 разів на тиждень або 20-хвилинна фізична активність високого ступеня інтенсивності менше трьох разів на тиждень) [39, 40]. Зазначені чинники є спільними для багатьох захворювань, у тому числі ротової порожнини [41, 42].

Так, підвищення рівня фізичної активності відіграє важливу роль у зменшенні на 25 % ризику передчасної смерті від основних хронічних неінфекційних захворювань, поширеності артеріальної гіпертензії та значному зниженні захворюваності на цукровий діабет й ожиріння, які слугують фізіологічними та метаболічними чинниками ризику порушення стоматологічного здоров'я [43].

Фізіологічні й метаболічні чинники ризику, разом із поведінковими, є спільними для більшості уражень ротової порожнини і для хронічних неінфекційних захворювань (серцево-судинної патології, раку, хронічних респіраторних захворювань і діабету), які домінують у структурі захворюваності та смертності населення світу: цукрового діабету серед дорослого населення (рівень глюкози в сироватці крові натще $\geq 7,0$ ммоль/л (126 мг/дл) або вживання препаратів для зниження глікемії), артеріальної гіпертензії серед дорослого населення (рівень систолічного тиску ≥ 140 мм рт. ст. та/або рівень діастолічного тиску ≥ 90 мм рт. ст. або вживання антигіпертензивних препаратів), надлишкової маси тіла й ожиріння серед дорослого населення і підлітків (надлишкова маса тіла — $IMT > 25$ кг/м², ожиріння — $IMT > 30$ кг/м²; для підлітків — згідно з довідковими показниками росту ВООЗ), малої маси тіла при народженні ($< 2,5$ кг), гіперхолестеринемії серед дорослого населення (загальний рівень холестерину в сироватці крові $\geq 5,0$ ммоль/л або 190 мг/дл) [44].

Установлено також тісний взаємозв'язок цукрового діабету і розвитку та прогресування захворювань пародонта, надмірного споживання цукру, ожиріння й ураження зубів карієсом [45—48].

Як зазначають дослідники, за станом ротової порожнини можна розпізнати ознаки діабету, ВІЛ-інфекції/СНІДу, гепатиту, артрити, серцево-судинних хвороб, імунних розладів, патології травного тракту. І навпаки, ураження ротової порожнини підвищують ризик порушення загального здоров'я людини. Отже, усунення цих чинників може поліпшити як загальне здоров'я, так і здоров'я ротової порожнини [49—51].

Разом з тим, поведінкові чинники ризику залишаються актуальною проблемою для населення багатьох країн світу, зокрема України. Так, за даними видання Health at a Glance 2017: OECD Indicators, OECD Publishing [52], у країнах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) понад 18 % дорослих щодня курять тютюн (14 % жінок і 23 % чоловіків); найвищі показники зареєстровано в Греції, Угорщині й Туреччині, а також Індонезії (понад 25 %), а найнижчі — у Мексиці та Бразилії (до 10 %). Незважаючи на зменшення рівня реалізації спиртних напоїв протягом 17 років (з 2000 року) з 9,5 до 9,0 л чистого спирту на душу населення за рік, у 13 країнах ОЕСР їх уживання фактично збільшилося — з 0,1 до 1 л. У середньому тільки 60 % жителів ОЕСР споживають овочі щодня (65 % жінок і 55 % чоловіків). Також лише 66,5 % осіб виконують фізичні вправи помірної активності протягом 150 хв на тиждень, а 54 % населення мають надлишкову масу тіла; 19 % страждають ожирінням.

За даними ВООЗ, виокремленими для Європейського регіону, поширеність вживання тютюну серед дорослих найвища у світі в усіх шести регіонах — серед 29 %

громадян віком 15 років і старше. Уживання спиртних напоїв в Європейському регіоні загалом, як і в країнах ОЕСР, останніми роками зменшується, але порівняно з іншими регіонами залишається найвищим у світі зі значною варіабельністю рівня споживання в різних країнах; у 2014 році він становив від 1,1 до 15,2 л на душу населення за рік. Показник надлишкової маси тіла збільшився з 55,9 % жителів у 2010 році до 58,7 % у 2016 році, а частота ожиріння — з 20,8 до 23,3 % [53].

Серед населення України значно поширені поведінкові чинники ризику хронічних неінфекційних захворювань, які одночасно впливають на здоров'я ротової порожнини. Протягом 2010—2019 років споживання молока й молочних продуктів українцями знизилася з 19,2 до 19,0 кг, риби та рибних продуктів — з 1,8 до 1,5 кг, рослинних жирів — з 1,8 до 1,4 кг, овочів — з 9,5 до 8,8 кг за місяць на одного жителя (при рекомендованій нормі 12 кг). Споживання цукру також знизилася з 3,0 до 2,6 кг на місяць на одну особу, але залишилося майже в 2 рази вищим за норми, рекомендовані ВООЗ [54].

За даними опитування населення у 2018 році, у віці 12 років і старше курили тютюн 5959,1 тис. осіб. Висока інтенсивність куріння — від 11 до 15 сигарет на добу — спостерігалась у 12,9 % жителів, від 16 до 20 сигарет на добу — у 33,1 %, усього у 46 % курців [55]. Водночас в Україні не розроблені заходи контролю за виконанням законодавства щодо попередження та зменшення поширеності вживання тютюнових виробів.

Розлади психіки і поведінки внаслідок зловживання спиртними напоями на кінець 2018 року зареєстровано у 456 158 осіб, що становило 1080,51 на 100 тис. населення, а гострі психотичні алкогольні розлади — у 2544 осіб (6,03 на 100 тис. населення). Однак проєкт цільового законодавства щодо боротьби з алкоголізмом в Україні не розроблений. Основним регуляторним актом боротьби з алкоголізмом слугує «Кодекс про адміністративні порушення», яким передбачаються низькі штрафи за розпивання спиртних напоїв у невстановлених місцях, порушення правил їх реалізації або вживання неповнолітніми [56].

Згідно з результатами цільових досліджень окремих контингентів населення України, основними чинниками ризику стоматологічних захворювань, зокрема карієсу, серед молоді є: нераціональне харчування ($74,81 \pm 0,56$ %), низький рівень гігієни ротової порожнини ($59,27 \pm 0,73$ %), наявність соматичної патології ($40 \pm 0,30$ %), зневага до занять спортом ($48,88 \pm 0,36$ %), хронічне психоемоційне напруження ($38,51 \pm 0,29$ %) [57].

Провідними причинами розвитку карієсу в дітей вважають споживання солодких продуктів та напоїв: встановлено чітку залежність між споживанням цукрів й ураженням зубів. Вагому роль також відіграють недостатнє використання фторованої зубної пасти, низький рівень фтору в питній воді й молоці. Підтримання здоров'я ротової порожнини в дітей молодшого віку й інших членів сім'ї полягає у чищенні зубів двічі на день, використанні ефективної фторованої зубної пасти, зменшенні кількості цукристих продуктів і напоїв у раціоні, достатньому споживанні фруктів та овочів [58, 59]. Водночас споживання цукровмісних напоїв в Україні не регулюється на законодавчому рівні.

В антенатальний період найвагомішими некерованими чинниками ризику виникнення карієсу вважають: особливості перебігу вагітності, наявність супутніх хронічних захворювань у матері, порядковий номер вагітності, вік жінки під час вагітності. До керованих чинників ризику належать харчування вагітних та їх

стоматологічний статус. У постнатальний період некерованими чинниками є стан дитини при народженні та через 5 хв за шкалою Апгар, маса тіла, наявність супутніх хронічних захворювань, а керованими — особливості вигодовування (його вид і тривалість), стан гігієни ротової порожнини, наявність дисбіозу, споживання дитиною надмірної кількості вуглеводів [60, 61].

Хронічне запалення слизової оболонки пародонта зумовлене неналежною гігієною ротової порожнини та вживанням тютюну, а також різними видами незнімних зубних конструкцій; патогенними мікроорганізмами (вірусами, бактеріями, грибами), що потрапляють у ротову порожнину або циркулюють в організмі; зневодненням організму, у тому числі станами, що призводять до пересушування слизової оболонки; хімічними і термічними опіками; гормональними змінами під час вагітності й менопаузи. Уживання тютюну, спиртних напоїв та горіха катеху (бетеля) входить до переліку основних причин раку ротової порожнини [62—64].

Причинами травм ротової порожнини і зубів можуть бути: анатомічні особливості ротової порожнини (неправильний прикус, при якому верхня щелепа значно перекриває нижню); чинники, пов'язані з навколишнім середовищем (наприклад, небезпечні ігрові майданчики і школи); поведінка високого ризику; насильство [65]. Генетична схильність є важливою причиною вроджених патологій, до інших змінних чинників ризику належать нераціональне харчування матері, уживання тютюну і спиртних напоїв, а також ожиріння під час вагітності.

Рівень гігієни ротової порожнини слугує одним з основних чинників ризику виникнення стоматологічних захворювань. Проведені дослідження підтвердили важливість якісного догляду і дотримання індивідуальної гігієни. Обстеження населення працездатного віку у великому промисловому місті України показало, що провідними причинами недостатньо ефективної гігієни ротової порожнини є санітарна неграмотність досліджуваного контингенту: зневага до загальновідомих правил догляду за ротовою порожниною, зокрема заміна зубної щітки кожні 3 міс., чищення зубів не менше ніж двічі на добу, планове відвідування стоматолога не рідше ніж один раз на півроку, відмова від шкідливих звичок (тютюнопаління, уживання спиртних напоїв 1—2 рази на тиждень і частіше) [66, 67].

За даними дослідження санітарної грамотності населення європейських країн, майже в половини обстежених вона є недостатньою або проблематичною, що корелює з більш ризикованою поведінкою та, як наслідок, більш слабким здоров'ям, у тому числі стоматологічним [68].

Тісний зв'язок між соціально-економічним статусом населення (доходом, родом занять і рівнем освіти) й поширеністю та ступенем тяжкості захворювань ротової порожнини давно відомий. Низький рівень життя зареєстровано майже у чверті населення нашої країни, оскільки з 2004 по 2019 рік кількість населення із середнім доходом на одну особу за місяць нижче від фактичного прожиткового мінімуму зросла із 6,3 до 8,9 млн осіб, або з 16,7 до 23,1 % усього населення [69—71].

За даними аналізу самооцінки доступності медичної допомоги членам домогосподарств, кількість осіб, які зверталися за останні 12 міс. до стоматолога в державний заклад охорони здоров'я, у 2016 році становила 13,9 % від усієї чисельності населення, у 2017 році — 14,2 %, а в заклади приватної форми власності — відповідно 8,1 % та 7,8 %, тобто пацієнти віддавали перевагу більш дешевим послугам у державних закладах. Перешкоди на шляху до стоматологічної допомоги відчували члени 1215,3 тис. домогосподарств у 2016 році,

1483,3 тис. домогосподарств — у 2017 році, з них унаслідок високої вартості послуг у 2016 році — 95,7 % осіб, у 2017 році — 98,0 % осіб [72].

Дослідження чинників ризику порушення стоматологічного здоров'я дало змогу експертам ВООЗ і науковцям зробити висновки, що тягар найпоширеніших хронічних неінфекційних захворювань, зокрема уражень ротової порожнини, можна зменшити за допомогою заходів громадської охорони здоров'я, спрямованих проти загальних чинників ризику, та переходу від традиційної лікувальної тактики до профілактичної [73].

До цих заходів належать:

- ▶ пропаганда добре збалансованого раціону (з низьким вмістом вільних цукрів, належним споживанням фруктів й овочів);
- ▶ зниження поширеності тютюнопаління та використання бездимного тютюну, включаючи жування горіха катеху;
- ▶ зменшення кількості спожитих спиртних напоїв;
- ▶ використання захисних засобів під час занять спортом і поїздок на моторизованих транспортних засобах;
- ▶ ужиття заходів щодо підтримання оптимального рівня фтористих сполук у питній воді; використання таких джерел фтору, як фторована питна вода, фторовані продукти харчування (сіль, молоко) і зубна паста із фтором;
- ▶ регулювання маркетингу солодких продуктів харчування для дітей і введення податків на цукровмісні напої;
- ▶ санітарне виховання населення щодо гігієни ротової порожнини;
- ▶ створення навколишнього середовища, сприятливого для зміцнення здоров'я ротової порожнини («здорові міста», «здорові робочі місця», «здорові школи»);
- ▶ достатній доступ до первинних стоматологічних послуг;
- ▶ фінансовий захист населення і розширення бюджетних можливостей для підтримання здоров'я ротової порожнини.

Отже, заходи щодо ослаблення впливу чинників ризику на здоров'я населення набувають великого значення як комплексний складник програми поліпшення здоров'я нації, зокрема здоров'я ротової порожнини. Свій внесок у вирішення цієї проблеми повинні робити медичні заклади — найважливіші елементи системи охорони здоров'я України. Це можливо в разі використання ними сучасних профілактичних і лікувально-діагностичних технологій, кадрових, матеріально-технічних, інфраструктурних й інформаційних ресурсів та якісних систем управління.

1.3. Якість стоматологічної допомоги як умова забезпечення здоров'я ротової порожнини

Експерти ВООЗ допускають інтерпретацію поняття якості медичної допомоги, з огляду на історичну його трансформацію, шляхом адаптації основних компонентів під місцевий контекст відповідно до національних цілей і пріоритетів [74]. Якість стоматологічної допомоги — це характеристика якості медичної допомоги в цілому.

Зокрема, клінічна ефективність як актуальний складник якості зумовлена наданням стоматологічної допомоги відповідно до потреб населення, досліджених з використанням доказової бази знань.

Безпека як пріоритет якісної стоматологічної допомоги визначається після отримання відповіді на таке запитання: чи надаються максимально безпечні стоматологічні послуги і чи максимально зменшений ризик ненавмисної шкоди пацієнту?

Орієнтованість на людину оцінюється за відповідями пацієнтів та їх родичів стосовно досвіду отримання стоматологічної допомоги як позитивного, довіри до надавачів стоматологічних послуг, можливості впливати на вдосконалення системи обслуговування в закладах стоматологічного профілю чи багатопрофільних закладах, де є структурні стоматологічні підрозділи, на партнерських засадах.

Пацієнти також мають зазначити, чи вважають вони час очікування стоматологічних послуг прийнятним, чи не допускається небезпечна затримка в лікуванні. Цим визначається своєчасність надання стоматологічної допомоги для певної громади як характеристика якості.

Щоб дізнатися, наскільки стоматологічна допомога є справедливою, знову ж таки потрібно звертатися до представників громади з метою отримати відповідь на конкретні запитання: чи є перешкоди або нерівність в отриманні медичної допомоги залежно від таких чинників, як вік, стать, гендерна ідентичність, раса, національність, географічне положення, релігійні вподобання, соціально-економічний статус, лінгвістична або політична належність.

Комплексність стоматологічної допомоги як проблемна характеристика якості визначається на підставі таких даних: наявність недопустимих перерв в отриманні окремих видів стоматологічної допомоги безпосередньо в закладі охорони здоров'я, відсутність налагодженої комунікації у разі необхідності переведення пацієнта з одного закладу охорони здоров'я до іншого.

Забезпечення економічної ефективності як складника якості різних видів медичної допомоги, зокрема стоматологічної, визнається пріоритетним напрямом під час аналізу відповідей на запитання стосовно найбільш оптимальних способів розподілу й використання ресурсів. Аналіз показників економічної доступності стоматологічних медичних послуг засвідчив, що ця проблема існує в багатьох країнах світу і зумовлена, зокрема, особливостями структури системи охорони здоров'я.

Так, у Великій Британії, де функціонує комплексна Національна служба здоров'я, 95 % усіх коштів забезпечується за рахунок загального оподаткування, а решта — із власних коштів громадян, зокрема витрат на стоматологічну допомогу. В Англії та Уельсі пацієнти сплачують один з чотирьох фіксованих зборів за стоматологічну допомогу, а не частину вартості лікування. У 2013 році ці витрати варіювали від 21,6 євро за стандартні процедури до 257 євро за комплексне лікування. У Північній Ірландії пацієнти, які отримують стоматологічні послуги в рамках Національної служби здоров'я, у 2013 році здійснювали доплату в розмірі 80 % вартості; максимальна плата за курс лікування становила 445 євро. Лише окремим групам пацієнтів стоматологічна допомога надається без будь-якого збору: це діти віком до 18 років, вагітні, матері-годувальниці, пільгові контингенти осіб, які отримують допомогу від держави, особи віком до 19 років, які навчаються повний робочий день. Якість стоматологічної допомоги забезпечується дотриманням лікарями медико-технологічних стандартів. Добре розвиненою є система подання і розгляду скарг як на державному рівні, так і на рівні стоматологічних асоціацій [75].

У системі охорони здоров'я США домінує модель приватного медичного страхування, що забезпечує 35 % необхідних витрат; 4 % з кожного долара — це витрати на стоматологічні послуги. Якість стоматологічної допомоги забезпечується підготовкою фахівців у стоматологічних школах, акредитованих Американською стоматологічною асоціацією; після закінчення навчання студенти повинні пройти сертифікацію й отримати ліцензію на медичну практику. У своїй роботі лікарі використовують медико-технологічні стандарти, рекомендовані Американською стоматологічною асоціацією. Про стан фінансової доступності стоматологічної допомоги свідчить обмеженість доступу для багатьох осіб з низьким рівнем доходу, представників етнічних меншин і пацієнтів похилого віку, які не отримують необхідну стоматологічну допомогу через її високу вартість [76, 77].

У Німеччині, Австрії, Нідерландах функціонує модель обов'язкового державного (соціального) медичного страхування, але також розвинена система приватного (добровільного) медичного страхування [78—82]. Можливості вибору моделі створюють конкурентний ринок медичних послуг, що підвищує їх якість. У Німеччині реформування охорони здоров'я протягом 2000—2003 років передбачало зобов'язання лікарень мати внутрішні програми управління й укладати з лікарняними касами як осередками страхування контракти щодо заходів контролю якості; 99 % лікарень як інструмент контролю якості обрали стандарти ISO 9001. На державному рівні організацію і контроль якості здійснює Інститут якості й економічної ефективності охорони здоров'я. Результати досліджень підтверджують, що система соціального медичного страхування зменшує фінансове навантаження на стоматологічні послуги, гарантує надання пацієнтам стоматологічних послуг у разі потреби і стабільне фінансове забезпечення лікарів як офіційних надавачів стоматологічних послуг. З 1989 року система обов'язкового медичного страхування розширила обсяг профілактичної стоматології такими заходами, як місцеве застосування фтору та профілактичне пломбування для дітей і підлітків. Фторована сіль легально продається в Німеччині з 1991 року. За підсумками 2004 року, поширеність фторумісного герметика серед 12-річних дітей у федеральних землях Німеччини зросла з 58,2 до 77,5 %, а частка ринку фторованої солі — на 63,1 %. Перехід системи охорони стоматологічного здоров'я з лікування на профілактику дав змогу значно скоротити витрати на стоматологічну допомогу. Якість стоматологічних послуг у Німеччині висока, що привертає увагу жителів сусідніх європейських країн, для яких економічна ефективність лікування є вирішальною.

Проблема доступності медичної допомоги, зокрема стоматологічної, за часовим критерієм нині актуальна для Швеції, Норвегії, США й Канади, де складно отримати медичну допомогу в перший та наступний день від виникнення потреби [83].

В Україні, за даними результатів аудиту ефективності використання коштів медичної субвенції на фінансування загальних та спеціалізованих стоматологічних поліклінік у Львівській і Рівненській областях у 2018 році, спостерігалася тенденція до збільшення кількості домогосподарств, у яких члени родини за потреби не змогли відвідати стоматолога через занадто високу вартість послуг. Унаслідок обмеженості фінансових ресурсів стоматологічні поліклініки Львову й Рівного поширили практику залучення благодійних внесків від фізичних та юридичних осіб, що стало прихованою формою надання платних стоматологічних послуг населенню і засвідчило неефективність Програми надання гарантованої медичної допомоги населенню в частині безоплатних стоматологічних послуг [84].

За результатами державного фінансового аудиту виконання Відділом охорони здоров'я Сумської міської ради бюджетних програм зі стоматологічної допомоги населенню за період з 01.01.2016 до 30.09.2018 виявлено, що фінансування цих програм забезпечувалось у 2016 році на 58,5 %, а в 2017 році — на 59,1 % від потреби. Видатки на закупівлю медикаментів і перев'язувальних матеріалів у загальній структурі проведених видатків на надання стоматологічної допомоги населенню в 2016 році становили 5,2 %, у 2017 році — 9,1 %. Матеріально-технічна база стоматологічної поліклініки потребує оновлення: ступінь зношування основних засобів станом на 01.01.2016 становив 58,4 %; станом на 01.01.2017 — 46 %; станом на 01.01.2018 — 45 %. Стоматологічна поліклініка не повністю забезпечена окремим медичним обладнанням, наявність якого передбачено примірними табелями оснащення закладів, що надають стоматологічну допомогу [85].

У м. Києві, за даними Київської міської державної адміністрації від 21.11.2017 [86], близько 70 % обладнання, що використовувалося стоматологічними клініками, підлягало заміні, а коштів, які виділялися з бюджету міста на стоматологічну службу, вистачало лише на заробітну плату персоналу й оплату комунальних послуг. Недостатнє фінансування стоматологічної допомоги населенню негативно впливає на ефективність та доступність лікувального процесу і слугує причиною обмеження прав громадян на безоплатне отримання цієї допомоги.

1.4. Державне регулювання якості стоматологічної допомоги в Україні та напрями підвищення його ефективності

Підтримання й відновлення здоров'я громадян статтею 3 Конституції України визначені загальнодержавним пріоритетом [87]. Разом з тим, міжнародні стратегії та вітчизняні спрямування вже понад 20 років націлені не лише на збереження здоров'я і надання медичної допомоги населенню, а й на відповідність запитам суспільства щодо якості медичного обслуговування [88—90].

Незважаючи на певні зусилля державних, галузевих та суспільних інституцій, якість медичної допомоги залишається актуальною проблемою як для системи охорони здоров'я — надавача медичних послуг, так і для споживачів — громадян України. Вирішення проблеми насамперед лежить у площині законодавчого та нормативно-правового регулювання забезпечення якості медичної допомоги, зокрема стоматологічної, як високо затребуваної населенням.

Стоматологічна допомога в Україні належить до спеціалізованої медичної допомоги і надається в закладах охорони здоров'я різних форм власності — державних, комунальних, приватних або зі змішаною формою власності, як у самостійних поліклініках, так і в структурних підрозділах багатопрофільних лікарень. Згідно зі ст. 16 Закону України [91], за організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я державної форми власності можуть утворюватися та функціонувати як казенні підприємства або державні установи, комунальної форми власності — як комунальні некомерційні підприємства або комунальні установи, а приватні медичні заклади не обмежені у виборі організаційно-правової форми.

Згідно з Наказом МОЗ України [92], заклади стоматологічного профілю належать до амбулаторно-поліклінічних закладів. Це, зокрема, стоматологічна поліклініка (обласна, міська, районна), дитяча стоматологічна поліклініка (обласна, міська, районна), басейнова стоматологічна поліклініка, стоматологічна поліклініка МОЗ України при Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця,

стоматологічна поліклініка при Львівському медичному університеті імені Данила Галицького.

З розвитком первинної медичної допомоги стоматологічна допомога поступово знайшла своє місце в практичній діяльності сімейних лікарів (з покладанням на них функцій проведення профілактичних заходів та санітарної просвіти, раннього виявлення стоматологічних захворювань і скерування пацієнтів до лікаря-спеціаліста). Основна ж діяльність лікарів-стоматологів полягає в наданні спеціалізованої стоматологічної допомоги у профільних закладах охорони здоров'я та/або багатопрофільних закладах спеціалізованої медичної допомоги, до складу яких входять стоматологічні кабінети/відділення.

Законодавство України визначає механізми державного регулювання і забезпечення якості медичної допомоги населенню у закладах охорони здоров'я, зокрема стоматологічної допомоги, а саме:

- ▶ здійснення господарської діяльності лише за наявності ліцензії;
- ▶ добровільне проходження акредитації в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- ▶ обов'язкове застосування у своїй діяльності галузевих стандартів медичної допомоги, до яких належать: стандарт медичної допомоги (медичний стандарт), клінічний протокол, таблиць матеріально-технічного оснащення, лікарський формуляр, а також інші норми, правила та нормативи, передбачені законами, які регулюють діяльність у сфері охорони здоров'я.

Основними регуляторними актами ліцензування медичної практики є низка законодавчих та нормативно-правових документів [93—95].

Ліцензування розглядається законодавством як засіб захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства й окремих споживачів. Ліцензія є дозвільним документом органу ліцензування (у сфері охорони здоров'я в Україні це МОЗ України) на провадження визначеного суб'єктом господарювання виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

Ліцензійні умови встановлюють організаційні, кадрові й технологічні вимоги до закладів охорони здоров'я. Організаційні та технологічні вимоги регулюють діяльність за всіма напрямками, зокрема прописують правила взаємодії з пацієнтами та інформаційного забезпечення, вимоги до санітарно-епідемічної безпеки і контролю за станом медичного обладнання й лікарських засобів, використання стандартів медичної допомоги, ведення медичної документації тощо.

Кадрові вимоги передбачають відповідність працівників єдиним кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ України [96]: керівників закладів охорони здоров'я; фахівців, у тому числі лікаря загальної практики — сімейного лікаря; фахівців стоматологічної галузі — лікаря-стоматолога, лікаря-стоматолога дитячого, лікаря стоматолога-ортодонта, лікаря стоматолога-ортопеда, лікаря стоматолога-терапевта, лікаря стоматолога-хірурга; інших фахівців, зокрема лікаря зубного, помічника лікаря-стоматолога, сестри медичної зі стоматології, техника зубного.

Контроль дотримання ліцензійних умов здійснює орган ліцензування — МОЗ України — під час планових і позапланових перевірок відповідно до Закону України [97].

Порядок акредитації закладів охорони здоров'я в Україні регулюється законодавчими актами та наказами МОЗ України [98—101], в яких зазначено, що такий порядок затверджено з метою підвищення якості надання медичної допомоги населенню. Виконання стандартів акредитації дає змогу закладу отримати акредитаційну категорію — вищу, першу або другу, залежно від максимально можливої суми балів при оцінюванні показників за критеріями стандартів акредитації.

Для закладів, що надають спеціалізовану медичну допомогу, зокрема стоматологічну, умови отримання вищої категорії передбачають наявність сертифіката відповідності системи управління якістю, впровадженої в окремому закладі, вимогам національного стандарту — ДСТУ ISO 9001:2015 на системи управління якістю, і досягнення показника за критеріями стандартів акредитації від 90 до 100 %.

За даними звіту Головної акредитаційної комісії при МОЗ України за 2019 рік, вищу акредитаційну категорію отримали всього 108 закладів охорони здоров'я, з них 23 — державної форми власності, 38 — комунальної форми власності, 47 — приватної форми власності; у 2018 році — усього 129 закладів охорони здоров'я, з них 35 — державної форми власності, 48 — комунальної форми власності, 46 — приватної форми власності; у 2017 році — відповідно 95, 26, 30 та 39 [102—104].

Це означає, що згадані вище заклади окрім надання медичної допомоги більш високого рівня якості, ніж передбачено вимогами ліцензування, ще й сертифікували свою систему управління на відповідність національному стандарту на системи управління якістю. Сертифікація засвідчує постійне підвищення якості медичної допомоги пацієнтам за рахунок забезпечення якості усіх видів діяльності (медичної і немедичної), які відбуваються в закладі.

Серед сертифікованих є самостійні заклади стоматологічного профілю (9 одиниць): КЗОЗ «Обласна стоматологічна поліклініка», м. Харків; КЛПЗ «Чернігівська обласна стоматологічна поліклініка», м. Чернігів; медичний центр товариства з обмеженою відповідальністю «Французький стоматологічний центр», м. Київ; комунальний заклад «Обласна стоматологічна поліклініка», м. Дніпро; КЗОЗ «Хмельницька обласна стоматологічна поліклініка», м. Хмельницький; комунальне некомерційне підприємство «"Одеська обласна клінічна стоматологічна поліклініка" Одеської обласної ради», м. Одеса; державний заклад «Стоматологічна поліклініка Міністерства охорони здоров'я України м. Чорноморська», м. Чорноморськ Одеської обл.; стоматологічний практично-навчальний медичний центр НУОЗ України імені П.Л. Шупика, м. Київ; обласне стоматологічне медичне об'єднання Житомирської обласної ради. Багато сертифікованих клінічних лікарень, медичних центрів, університетських клінік, госпіталів, диспансерів, санаторіїв, медико-санітарних частин, пологових будинків, територіальних медичних об'єднань мають у своєму складі стоматологічні кабінети або відділення [105, 106].

Разом з тим, за наявності 197 самостійних стоматологічних поліклінік і понад 1500 закладів, які мають стоматологічні відділення (кабінети) [107], слід зазначити, що такий механізм регулювання якості, як сертифікація, недостатньо поширений в Україні й охоплює переважно заклади обласного рівня, зокрема стоматологічного профілю. Унаслідок цього можна зробити висновок, що більша частина закладів охорони здоров'я, насамперед стоматологічних, надає медичні послуги лише трохи вищого рівня якості, ніж мінімальний (підтверджений ліцензією), що засвідчено акредитаційним сертифікатом першої або другої категорії. Це відбувається в умовах, коли приватний сектор стоматологічних послуг в Україні користується значним

попитом: за даними тих самих авторів [108], кількість первинних відвідувань приватних лікарів-стоматологів і зубних лікарів серед усіх відвідувань закладів стоматологічного профілю у 2017 році становила 41,9 %, що своєю чергою створює умови для конкурентоспроможності закладів завдяки використанню таких механізмів забезпечення якості, як акредитація та сертифікація.

Надання можливості добровільного проходження акредитації з 1 січня 2019 року, затверджене на законодавчому рівні, в умовах нерозвинутого ринку медичних послуг в Україні [109] може призвести до повної відмови керівників закладів охорони здоров'я від акредитації та сертифікації. Це означатиме, що рівень якості медичних послуг знизиться до мінімального і забезпечуватиметься лише в рамках ліцензійних умов.

Аналіз галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я за напрямом «Стоматологія» виявив, що стандартизація стоматологічних технологій діагностики та лікування в Україні забезпечується:

1) протоколами надання стоматологічної допомоги, затвердженими свого часу наказом МОЗ України [110]. Протоколи за стоматологічними субспеціальностями, створені експертним шляхом ще у 2004 році, не було замінено на уніфіковані клінічні протоколи медичної допомоги (УКПМД) на принципах доказової медицини, як це відбувалося за іншими спеціальностями та в їхніх межах — нозологіями) після 2012 року, а наказ має рекомендаційний характер, оскільки не затверджувався у Міністерстві юстиції України. Окрім того, навколо цього документа утворилася колізія: він був відмінений іншим наказом МОЗ України [111], а натомість нічого не було запропоновано, тому фактично відмінений наказ діяв до 2020 року;

2) галузевими клінічними настановами та УКПМД [112—119]. У цих документах міститься опис адаптованих до національних умов доказових технологій з профілактики карієсу зубів у дітей від народження до 5 років, догляду за ротовою порожниною у пацієнтів з різними соматичними захворюваннями, зокрема у ВІЛ-інфікованих осіб, симптоматичного лікування зубного болю, орофарингеального кандидозу у ВІЛ-інфікованих осіб;

3) новими клінічними протоколами медичної допомоги (НКПМД), розробленими на основі міжнародних клінічних настанов. Найбільш використовуваними у світі є, наприклад, клінічні настанови Центру доказової стоматології Американської стоматологічної асоціації [120—123]. Ці протоколи потребують автентичного перекладу українською мовою, оцінювання можливостей застосування їх у вітчизняних закладах охорони здоров'я з огляду на реєстрацію в Україні внесених у протоколи лікарських засобів та медичного обладнання. НКПМД набувають чинності в разі введення в дію згідно з наказами керівників закладів охорони здоров'я;

4) Державним формуляром лікарських засобів, зокрема актуальним випуском [124], який надає можливість оптимального вибору противірусних препаратів, засобів для місцевої анестезії, протимікробних препаратів, імуномодуляторів, протиалергійних та інших засобів, що використовуються у стоматологічній практиці;

5) таблицями матеріально-технічного оснащення кабінетів лікаря стоматолога-терапевта, лікаря стоматолога-хірурга, лікаря стоматолога-ортопеда, затвердженого наказами МОЗ України [125, 126].

Можливості й ефективність використання усіх міжнародних механізмів регулювання якості у сфері охорони здоров'я — ліцензування, акредитації закладів охорони здоров'я, сертифікації систем управління цих закладів, стандартизації

стоматологічних лікувально-діагностичних технологій — широко висвітлено в наукових джерелах [127—133], що слугує взірцем для вітчизняної практики.

Зокрема, активна профілактика чинників ризику, спільних для здоров'я ротової порожнини і найпоширеніших хронічних неінфекційних захворювань, включає такі напрями:

1) посилення контролю виконання законодавчих актів щодо обмеження виробництва і реалізації тютюнових виробів; удосконалення механізмів боротьби з тютюнопалінням та його профілактики;

2) розроблення цільового законодавства боротьби з надмірним уживанням спиртних напоїв й алкоголізмом, заходів з координації та взаємодії суб'єктів — учасників профілактичної роботи проти надмірного вживання спиртних напоїв та алкоголізму;

3) підвищення державного контролю за мікроелементним складом питної води з метою приведення його у відповідність за рівнем фтору;

4) забезпечення мотивації національних виробників фторумісних зубних паст та фторумісних продуктів харчування;

5) налагодження державного регулювання за споживанням цукровмісних напоїв і продуктів, яке відсутнє в Україні;

6) удосконалення механізмів мотивації та забезпечення доступності населення до фізичної культури і спорту;

7) неухильне та постійне забезпечення гігієни довкілля;

8) постійна просвітницька робота серед широких верств населення з питань збереження здоров'я ротової порожнини через засоби масової інформації та використання цифрових технологій.

Зважаючи на спільність чинників ризику уражень ротової порожнини та найпоширеніших хронічних неінфекційних захворювань з урахуванням рекомендацій Всесвітньої Асамблеї з охорони здоров'я від 27 травня 2021 року, бажано застосувати програмний підхід шляхом розроблення національної, а також регіональних і місцевих програм зміцнення та відновлення здоров'я населення, компонентом яких є здоров'я ротової порожнини. Використовувати цей механізм доцільно Кабінету Міністрів України, департаментам охорони здоров'я регіональних органів влади та органам управління об'єднаними територіальними громадами.

Заходи національної програми можуть забезпечуватися фінансуванням з державного бюджету для окремих, соціально захищених законодавством верств населення, Програмою медичних гарантій, дотаціями з регіональних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, добровільними внесками, коштами міжнародних організацій, коштами роботодавців та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством. Такі форми оплати мають обов'язково включати відвідування кожним жителем країни гігієніста зубного або лікаря-стоматолога хоча б один раз на рік з профілактичною метою, додатково до пакету послуг, що оплачуються Національною службою здоров'я України для дитячого населення і надання екстреної стоматологічної допомоги.

У рамках реформи місцевого самоврядування в Україні відкриваються реальні можливості підвищення обсягу фінансування профілактичних заходів програми зміцнення й відновлення здоров'я населення, коли місцеві громади внаслідок законодавчої відповідальності за здоров'я своїх громадян можуть виділяти частину коштів з місцевого бюджету для профілактики захворювань ротової порожнини,

зокрема для одного відвідування кожним жителем гігієніста зубного або лікаря-стоматолога протягом року.

Більш забезпечені громадяни мають змогу користуватися програмами добровільного медичного страхування, розвиток яких також можливий за підтримки органів місцевого самоврядування.

Ліцензійні умови провадження медичної практики мають упорядковано концентрувати в собі законодавчі вимоги, а заклади охорони здоров'я повинні демонструвати відповідність діяльності та гарантії надання мінімальної за рівнем, але якісної медичної, зокрема стоматологічної, допомоги згідно з цими вимогами.

До самої процедури ліцензування доцільно долучити органи місцевого самоврядування через представників громад і представників громадських об'єднань пацієнтів для погодження питань щодо функціонування закладу, який претендує на роботу на певній території. Такий підхід сприятиме усвідомленому ставленню місцевої громади до формування мережі закладів охорони здоров'я на своїй території та плануванню можливої фінансової підтримки діяльності цього закладу за окремими напрямами для вирішення актуальних завдань поліпшення здоров'я населення.

Стандарти акредитації в Україні потрібно звільнити від необхідності простого слідування нормативно-правовим вимогам. Бажано замінити їх вимогами до чіткого покрокового виконання лікувально-діагностичного процесу на персональному рівні (тобто з боку пацієнта), оскільки узагальнений (агрегований) підхід, який дотепер використовувався у стандартах акредитації та похідних галузевих нормативно-правових документів для забезпечення якості, лише частково охоплює процес медичної допомоги і не дає змоги експертам з акредитації (тобто третій стороні) об'єктивно й достовірно встановити, наскільки стоматологічна допомога є якісною на рівні окремого пацієнта та чи насправді якість постійно підвищується.

Ідеологія процедури акредитації має бути спрямована на підтвердження чіткого дотримання інструкцій, методик й алгоритмів дії як частин процесу медичної допомоги на персональному рівні, оскільки насамперед якість забезпечується на робочому місці лікаря, де він зустрічається з пацієнтом і надає йому медичні послуги. Такий підхід потребує удосконалення стандартів акредитації, зміст яких має бути диференційованим за видами медичної допомоги, типами і профілями закладів охорони здоров'я, а в їхніх межах — конкретизованим на рівні процедур, алгоритмів дій, методик, інструкцій, порядків, операцій, тобто найпростіших прийомів, які провайдери медичних послуг виконують під час надання допомоги, зокрема стоматологічної, пацієнту з певним захворюванням.

Процедури, маніпуляції, будь-які інші дії, з яких складається процес медичної допомоги, містять певні небезпеки для пацієнта, як і найближче середовище (оточення), в якому цей процес відбувається. Тому стандартами акредитації та критерієм дотримання їх вимог логічно визнати й безпеку профілактичних та лікувально-діагностичних втручань. З цих позицій необхідно врахувати рекомендації та небезпеки організації економічного співробітництва і розвитку стосовно глобальних дій із забезпечення безпеки пацієнтів [134]. До найпоширеніших небезпек належать помилки при застосуванні лікарських препаратів; внутрішньолікарняні інфекції; недотримання правил безпеки під час надання хірургічної допомоги; недотримання правил безпеки при виконанні ін'єкцій; діагностичні помилки; недотримання правил безпеки під час переливання крові; помилки при використанні променевих методів діагностики та лікування; сепсис; венозна тромбоемболія.

Значна частина цих небезпек здебільшого наявна в разі надання стоматологічної допомоги; при онкологічній патології ротової порожнини можуть спостерігатися всі перераховані вище небезпеки.

З метою детальної диференціації стандартів акредитації в частині безпеки пацієнта, реалізації принципу наближення стандартів до робочого місця медичного працівника, де він безпосередньо контактує з пацієнтом і надає йому стоматологічну допомогу, можна в процесі їх розроблення скористатися Міжнародною класифікацією безпеки пацієнтів, прийнятою ВООЗ і Всесвітнім Альянсом з безпеки пацієнтів (2009), в якій визначено небезпеки за напрямками: 1) клінічне ведення пацієнта (клінічний менеджмент); 2) клінічний процес/маніпуляція; 3) документація; 4) інфекція, пов'язана з охороною здоров'я; 5) лікарські засоби/рідини для інфузій; кров/препарати крові; 6) харчування; 7) медичні гази (кисень); 8) медичні прилади/обладнання; 9) поведінка персоналу, пацієнта; 10) нещасні випадки з пацієнтами; 11) інфраструктура/будівлі/приспосовування; 12) ресурси/організаційне управління.

У такий спосіб можна буде досягти проактивного управління ризиками, забезпечити їх «прив'язку» до процесів надання стоматологічної допомоги, поширити й підтримувати (за умов постійного інформування і навчання персоналу) ризик-орієнтоване мислення.

Стандартизація медичних технологій в Україні потребує свого відродження в напрямку подальшої адаптації клінічних настанов, розроблення галузевих уніфікованих клінічних протоколів медичної допомоги (УКПМД) при найбільш поширених і значущих за соціальними наслідками захворюваннях, зокрема ротової порожнини, та перегляду й оновлення цих документів, створених понад 5 років тому. Особливу увагу слід звернути на подальший розвиток маршрутизації пацієнтів, спрямований на координацію різних видів та етапів медичної допомоги, її своєчасність, безперервність, мультидисциплінарність і комплексність.

Розроблення та впровадження галузевих УКПМД в практичну діяльність закладів охорони здоров'я стоматологічного профілю покладено на мультидисциплінарні робочі групи за методичного супроводу фахівців Державного експертного центру МОЗ України, проте слід активно долучати до цих процесів представників профільних лікарських асоціацій.

Адаптацію міжнародних клінічних настанов до національних умов може продовжувати одна із структур МОЗ України, яка вже виконувала ці функції, — Державний експертний центр, у співпраці з представниками національних лікарських асоціацій за профілем медичної спеціальності та громадських об'єднань пацієнтів.

Локальна адаптація клінічних протоколів медичної допомоги на основі галузевих, а також проведення маркетингових й епідеміологічних досліджень і відповідного глибокого аналізу даних, розроблення клінічних маршрутів пацієнтів потребують виконання науково-дослідницьких функцій, створення відповідних організаційних структур та їх ресурсного забезпечення в закладах охорони здоров'я. У стратегічній перспективі це може бути реалізовано внаслідок поступового укрупнення і перетворення закладів спеціалізованої медичної допомоги на університетські клініки як основного функціонально-структурного елемента системи медичної допомоги. Лікарі університетських клінік мають стати професіоналами високого рівня, клінічна практика яких тісно поєднується з науково-дослідницькою діяльністю.

Удосконалення такого інструменту державного регулювання якості, як сертифікація систем управління якістю, полягає в адаптації стандарту на системи

управління якістю до сфери охорони здоров'я. Це означає здійснення його автентичного перекладу і надання офіційного дозволу на використання національної версії. Такий підхід сприятиме поліпшенню методичного забезпечення, а отже, більш активному використанню його керівниками закладів охорони здоров'я [135—137].

Список використаної літератури

1. World Oral Health Report 2003. Continuous improvement of oral health in the 21st century — the approach of the WHO Global Oral Health Programme. — Geneva: WHO. 2003. — 45 p. URL: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/68506/WHO_NMH_NPH_ORH_03.2.pdf?sequence=1.
2. Oral Health Worldwide. A report by FDI. — WHO. 2017. — 24 p. URL: <https://www.ond.pt/content/uploads/2017/12/fdi-oral-health-worldwide.pdf>.
3. GBD 2016. Disease and Injury Incidence and Prevalence Collaborators/ Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 328 diseases and injuries for 195 countries, 1990—2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016 // Lancet. — 2017. — N 390. — P. 1211—1259. URL: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)32154-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)32154-2).
4. GBD 2019 Universal Health Coverage Collaborators. Measuring universal health coverage based on an index of effective coverage of health services in 204 countries and territories, 1990—2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019 // The Lancet. — Oct 17, 2020. — Vol. 396, N 10258. — P. 1250—1284. doi:10.1016/S0140-6736(20)30750-9.
5. Strengthening oral health for universal health coverage / J. Fisher, H.S. Selikowitz, M. Mathur, B. Varenne // Lancet. — 2018. — N 392 (10151). — P. 899—901. doi: 10.1016/S0140-6736(18)31707-0.
6. Global Economic Impact of Dental Diseases / S. Listl, J. Galloway, P.A. Mossey, W. Marcenes // J Dent Res. — 2015. — N 94. — P. 1355—1361. doi: 10.1177/0022034515602879.
7. Patel R. The State of Oral Health in Europe Report Commissioned by the Platform for Better Oral Health in Europe / R. Patel // European Platform, 2012. — 68 p. URL: <http://www.oralhealth-platform.eu/wp-content/uploads/2015/09/Report-the-State-of-Oral-Health-in-Europe.pdf>.
8. Вороненко Ю.В. Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008—2018 роки: довідник / Ю.В. Вороненко, О.В. Павленко, І.В. Мазур. — Кропивницький: Поліум, 2018. — 212 с.
9. Кононова О.В. Сучасний стан лікування карієсу та його ускладнень у населення України / О.В. Кононова // Гігієна населених місць. — 2014. — № 64. — С. 336—342. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gnm_2014_64_56.
10. Якубова І.І. Ранній дитячий карієс. Стан проблеми в Україні / І.І. Якубова, В.А. Кузьміна // Современная стоматология. — 2017. — № 1. — С. 48—53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ss_2017_1_13.
11. Рейзвіх О.Е. Динаміка зміни рівня поширеності й інтенсивності карієсу та захворювань пародонта в дітей 6—15 років м. Чорноморськ за 9 років спостереження / О.Е. Рейзвіх, С.А. Шнайдер, Л.В. Анісімова // Журнал Національної академії медичних наук України. — 2019. — № 25 (3). — С. 332—336.
12. Поліщук Т.В. Аналіз ураженості карієсом дітей та підлітків м. Полтава / Т.В. Поліщук // Актуальні проблеми сучасної медицини. — 2014. — Т. 14, вип. 4 (48). — С. 37—40. URL: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/519>.
13. Кривенко Л.С. Вплив альтернативних методів паління на особливості об'єктивних та суб'єктивних показників здоров'я ротової порожнини / Л.С. Кривенко, О.В. Тіщенко, К.М. Лепіліна // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. — 2020. — № 2 (38). — С. 20—23.
14. Епідеміологічні дослідження та моніторинг стоматологічної захворюваності у дітей України / А.О. Янчук, В.Я. Скиба, І.П. Катеринчук та ін. // Світ медицини та біології. — 2019. — № 2 (68). — С. 154—158.

15. Показники стану здоров'я сучасних підлітків, як одна із складових здоров'я населення держави / Т.Г. Карпінська, Т.В. Грабовська, С.В. Середа, В.В. Короткий // Український медичний часопис. — V/VI 2021. — № 3 (143). — С. 84—86. DOI: 10.32471/umj.1680-3051.143.209478.

16. Смірнова І.В. Медико-соціальне обґрунтування оптимізованої моделі профілактики поширених хвороб порожнини рота населення працездатного віку: дис. ... канд. мед. наук; 14.02.03 / І.В. Смірнова // Запоріжжя, 2016. — 197 с.

17. Безценна Т.С. Розробка складу і технології стоматологічного фітозасобу: дис. ... канд. фарм. наук / Т.С. Безценна. — Харків, 2016. — С. 6.

18. Кузенко Є.В. Запальні захворювання пародонта: патогенез та морфогенез: монографія // Є.В. Кузенко, А.М. Романюк. — Суми: Сумський державний університет, 2016. — 137 с.

19. Шварцнау Е.Г. Состояние твердых тканей зубов и пародонта у студентов медицинских учебных заведений / Е.Г. Шварцнау, И.В. Ковач // Современная стоматология. — 2015. — № 3. — С. 9—12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ss_2015_3_4.

20. Малий Д.Ю. Епідеміологія захворювань пародонта: віковий аспект / Д.Ю. Малий, М.Ю. Антоненко // Український науково-медичний молодіжний журнал. — 2013. — № 4. — С. 41—43.

21. Взаємозв'язок запальних захворювань тканин пародонта та соматичних захворювань у дітей. Огляд літератури / Л.О. Хоменко та ін. // Новини стоматології. — 2015. — № 2 (83). — С. 91.

22. Децик О.З. Аналіз захворюваності та смертності від злоякісних новоутворень губи і ротової порожнини в Україні та Івано-Франківській області за 2007—2016 рр. / О.З. Децик, І.В. Рудько // Україна. Здоров'я нації. — 2017. — № 3. — С. 95—100.

23. Рак в Україні // Бюлетень національного канцер-реєстру України. — К., 2018. — № 19. — 136 с.

24. Аналіз архівного матеріалу клініки кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії дитячого віку НМУ за 2006—2010 рр. / В.П. Ефименко // Современная стоматология. — 2011. — № 4. — С. 76—79.

25. Травми тимчасових і постійних зубів у дітей (діагностичні заходи, лікувальна тактика) / Л.М. Яковенко та ін. // Медичні перспективи. — 2016. — Том XXI, № 4. — С. 106—115.

26. Олійник Г.В. Зубощелепні аномалії в оперованих пацієнтів із незрощенням верхньої губи і піднебіння / Г.В. Олійник, М.Ю. Олійник // Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина». — 2015. — Випуск 2 (52). — С. 105—107.

27. Здоров'яє полости рта // Информационный бюллетень ВОЗ. — 24 сентября 2018 г. URL: <https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/oral-health>.

28. Єгоров Р.І. Оцінка ефективності велоластики в залежності від методики операції та стану м'язів м'якого піднебіння: дис. ... канд. мед. наук; 14.01.22 / Р.І. Єгоров. — К., 2017. — 133 с.

29. Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції в Україні. — К.: МОЗ України : веб-сайт. URL: <http://moz.gov.ua/article/news/epidemichna-situacija-z-vil-infekcii-v-ukraini>.

30. Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks. — WHO, 2015. — 70 p.

31. Marmot M. Health priorities and the social determinants of health / M. Marmot, J. Allen // EMHJ. — 2015. — Vol. 21, N 9. — P. 671—672. URL: https://applications.emro.who.int/emhj/v21/09/EMHJ_2015_21_9_671_672.pdf?ua=1&ua=1.

32. Короткий звіт щодо прогресу впровадження Протоколу про воду і здоров'я в Україні у 2016—2018 рр. — К.: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України: офіційний веб-портал. URL: <https://mepr.gov.ua/news/33428.html>.

33. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2018 році. — К.: Міністерство розвитку громад та територій України, 2019. — С. 161—162. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Natsionalna-dopovid-za-2018-rik.pdf>.

34. Зоріна О.В. Гігієнічна оцінка якості вод нецентралізованого питного водопостачання та удосконалення нормативно-правового регулювання у цій сфері / О.В. Зоріна // Наукові доповіді

НУБіП України. — 2018. — № 2 (72). URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidni/article/view/10631/9348>.

35. Каськова Л.Ф. Флюороз зубів та його вторинна профілактика у дітей / Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова. — Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2015. — 73 с.

36. Fluoride and Oral Health / D.M. O'Mullane et al. // *Community Dent Health*. — 2016. — N 33 (2). — P. 69—99. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27352462/>.

37. Petersen P.E. Prevention of dental caries through the use of fluoride — the WHO approach / P.E. Petersen, H. Ogawa // *Community Dental Health*. — 2016. — N 33. — P. 66—68. doi:10.1922/CDH_Petersen03.

38. Жовинский Э.Я. Прикладное значение геохимии фтора / Э.Я. Жовинский, Н.О. Крюченко // Пошукова та екологічна геохімія. — 2007. — № 1. — С. 3—13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pteg_2007_1_3.

39. Доклад о ситуации в области неинфекционных заболеваний в мире, 2010 г. — Всемирная организация здравоохранения, 2013. — 184 с. URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112551/9789244564226_rus.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

40. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України за 2017 рік. — К.: ДУ «УІСД МОЗ України», МБЦ «Медінформ», 2018. — С. 107—119.

41. Ranfl M. Assessment of the association between dentate status and self-rated general health / M. Ranfl, L. Zatelet-Kragelj // *Zdr Varst*. — 2017. — N 56 (2). — P. 131—139. doi: 10.1515/sjph-2017-0017.

42. Sabbah W. The Link between Oral and General Health / W. Sabbah, M.O. Folayan, M.El. Tantawi // *International J Dentistry*. — Vol. 2019. — Article ID 7862923. — 2 p. URL: <https://www.hindawi.com/journals/ijd/2019/7862923/>.

43. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016—2025. — Copenhagen: WHO Region Office for Europe, 2016. — 28 p.

44. Oral health and noncommunicable diseases. — WHO Region Office for Europe. URL: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/oral-health/policy/oral-health-and-non-communicable-diseases>.

45. Statistical Study of Dental Changes in Patients Diagnosed with Diabetes Mellitus / C.M. Fărcaș-Berechet et al. // *Curr Health Sci J*. — 2019. — N 45 (2). — P. 190—197. doi:10.12865/CHSJ.45.02.10.

46. Здоровье полости рта и потребление сахаров. Информационный бюллетень. — Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 2018. — 4 с.

47. Sugars and dental caries. Key facts. — WHO: website. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sugars-and-dental-caries>.

48. Костура В.Л. Поширеність та структура захворювань тканин пародонта у дітей із надмірною масою тіла / В.Л. Костура, Е.В. Безвужко // *Клінічна стоматологія*. — 2017. — № 2. — С. 42—47.

49. Influence of the oral status on cardiovascular diseases in an older Italian population / F. De Angelis et al. // *Int J Immunopathol Pharmacol*. — 2018. — Vol. 31. — P. 1—7. doi:10.1177/0394632017751786.

50. Лісецька О.С. Взаємозв'язок захворювань тканин пародонта та патології шлунково-кишкового тракту / О.С. Лісецька, М.М. Рожко // *Art of medicine*. — 2017. — № 2 (2). — С. 83—87.

51. Кулигіна В.М. Результати вивчення карієс сприйнятливості емалі зубів та ремінералізуючого потенціалу змішаної слини у дітей з ювенільним ревматоїдним артритом / В.М. Кулигіна, О.Ю. Пилипюк // *Вісник проблем біології і медицини*. — 2015. — Вип. 2, Т. 3. — С. 359—362.

52. Health at a Glance 2017: OECD Indicators, OECD Publishing. — Paris, 2017. — 220 p. URL: http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2017-en.

53. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе 2018. Больше, чем просто цифры: фактические данные для всех. — Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 2018. — 24 с.

54.Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України: статистичний збірник. — К.: Державна служба статистики України, 2020. — 60 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/Zb_bsph2019.pdf.

55.Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги у 2018 році: статистичний збірник. — К.: Державна служба статистики України, 2019. — С. 129.

56.Показники захворюваності на наркологічні розлади і діяльності наркологічних закладів 2018 року: довідник. — К.: ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України», 2019. — URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/MMXVIII.html>.

57.Політун А.М. Загальна оцінка стану твердих тканин зубів та чинників ризику розвитку карієсу зубів у осіб молодого віку / А.М. Політун, Н.С. Марченко // Scientific J «ScienceRise». — 2016. — N 4/3(21). — С. 16—22.

58.Prevention is better than treatment // Bull World Health Organ. — 2015. — N 93. — P. 594—595. doi: <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.15.020915>.

59.Dietary free sugar and dental caries in children: A systematic review on longitudinal studies // Z. Mahboobi, A. Pakdaman, R. Yazdani et al. // Health Promot Perspect. — 2021. — Vol. 11 (3). — P. 271—280. doi: 10.34172/hpp.2021.35.

60.Кузьміна В.А. Обґрунтування схеми профілактики раннього дитячого карієсу / В.А. Кузьміна, І.І. Якубова, Т.О. Бучинська // Современная стоматология. — 2017. — № 2. — С. 39—42.

61.Радучич О. Стоматологічне здоров'я і вагітність: особливості, обмеження, ризики / О. Радучич // Український медичний часопис. — 2019, 15 лютого [Електронна публікація]. URL: https://www.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2019/02/Akusherstomat_new.pdf?upload=.

62.Ковач І. Основні фактори ризику виникнення запальних захворювань пародонта у осіб молодого віку / І. Ковач, Н. Алексеєнко, А. Зелінський // Вісник стоматології. — 2021. — № 107 (2). — С. 65—68. <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2019-32-2-65-68>.

63.Табак и здоровье полости рта. Информационный бюллетень. — Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 2018. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/369654/Fact-Sheet-on-Tobacco-and-Oral-Health-2018-rus.pdf.

64.Борьба против табака в Европейском регионе ВОЗ. Сентябрь 2017 г. — Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 2017. — 38 с. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/345728/WHO-EURO-2017-3335-43094-60316-rus.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

65.Яковенко Л.М. Травми тимчасових і постійних зубів у дітей (діагностичні заходи, лікувальна тактика) / Л.М. Яковенко, В.П. Єфименко, А.Ю. Макаревич, Т.О. Ковтун // Медичні перспективи. — 2016. — Том XXI, № 4. — С. 106—115.

66.Гигиена полости рта. Улучшение гигиены полости рта к 2030 г. в рамках усилий по обеспечению всеобщего охвата услугами здравоохранения и борьбе с неинфекционными заболеваниями. Доклад Генерального директора, 23 декабря 2020 года. — Всемирная организация здравоохранения. Исполнительный комитет, 148 сессия. — Документ EB148/8. — 8 с. URL: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB148/B148_8-ru.pdf.

67.Fiorillo L. Oral Health: The First Step to Well-Being / L. Fiorillo // Medicina (Kaunas). — 2019. — N 55 (10). — P. 676. doi: 10.3390/medicina55100676.

68.Dentists' knowledge and opinions of oral-systemic disease relationships: relevance to patient care and education / D.W. Paquette et al. // J Dent Educ. — 2015. — N 79 (6). — P. 626—635.

69.Чисельність наявного населення України на 1 січня 2019 року: збірник. — К.: Державна служба статистики України, 2019. — 83 с.

70.Диференціація життєвого рівня населення. — К.: Державна служба статистики України, 1998—2022. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/gdvdg/duf/arh_duf_u.htm.

71.Комплексна оцінка бідності та соціального відчуження в Україні за 2016—2018 роки: аналітична записка. — К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи, 2019. — С. 13.

72. Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги у 2017 році: статистичний збірник. — К., 2018. — 148 с.
73. World Health Assembly Resolution paves the way for better oral health care 27 May 2021. — WHO: website. URL: <https://www.who.int/news/item/27-05-2021-world-health-assembly-resolution-paves-the-way-for-better-oral-health-care>.
74. Handbook for national quality policy and strategy: a practical approach for developing policy and strategy to improve quality of care. — WHO, 2018. — 88 p.
75. Manual of Dental Practice 2014. United Kingdom / A.S. Kravitz, A. Bullock, J. Cowpe, E. Barnes // Council of European Dentists. — 2014. — P. 4—5.
76. Oral Health in America: Implications for dental practice / J.L. Fellows, K.A. Atchison, J. Chaffin et al. // J Am Dent Assoc. — 2022. — N 153 (7). — P. 601—609. doi: 10.1016/j.adaj.2022.04.002.
77. Bajonaid A.M. Oral medicine education in predoctoral programs in US dental schools / A.M. Bajonaid, S.E. Park, A. Villa // J Dent Educ. — 2022. — N 86 (7). — P. 846—852. doi: 10.1002/jdd.12896.
78. Степанова О.В. Сучасні процеси фінансової децентралізації в охороні здоров'я / О.В. Степанова // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 23. — С. 84—86.
79. Рудий С.А. Порівняння структурних елементів управління систем охорони здоров'я окремих країн Європи та України / С.А. Рудий, А.П. Гук // Економіка і право охорони здоров'я. — 2016. — № 2 (4). — С. 89—99.
80. Шекера О.Г. Історія виникнення і розвитку медичного страхування та систем охорони здоров'я деяких розвинених країн світу / О.Г. Шекера // Семейная медицина. — 2013. — № 4 (48). — С. 10—16.
81. Nomura M. Dental healthcare reforms in Germany and Japan: A comparison of statutory health insurance policy / M. Nomura // Japanese Dental Science Review. — 2008. — Vol. 44, Issue 2. — P. 10—117. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jdsr.2008.06.004>.
82. Gheorghe R. Dental tourism from Switzerland to Germany / R. Gheorghe, A. Zürcher, A. Filippi // Swiss Dent J. — 2017. — N 127 (7—8). — P. 618—633.
83. Abid Jinan S. Reviewing the Top Health Systems in Comparison with the Iraqi Health System / Abid S. Jinan, Hazim A. Alhiti, Manaf A. Guma // J Fac Med Baghdad. — 2021. — Vol. 63, N 1. — P. 43—49. URL: <https://www.researchgate.net/publication/352356448>.
84. Про результати аудиту ефективності використання коштів медичної субвенції на загальні та спеціалізовані стоматологічні поліклініки у Львівській і Рівненській областях. — К.: Рахункова палата України, Рішення від 24 квітня 2018 року. — № 11 (4). URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/11-4_2018/R_RP_11-4_2018.pdf.
85. Аудиторський звіт про результати державного фінансового аудиту виконання Відділом охорони здоров'я Сумської міської ради бюджетних програм по стоматологічній допомозі населенню за період з 01.01.2016 по 30.09.2018. — Суми: Управління Північно-східного офісу Державної аудиторської служби України в Сумській області, 2019. — 33 с. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/audit-reports/2019/505f8c9d-0e5f-42a6-8dab-fcd81fc9185e_document.pdf.
86. У столиці створюють єдине комунальне некомерційне підприємство «Київська стоматологія». — К.: Київська міська державна адміністрація: офіційний портал Києва. — 21 листопада 2017 року. URL: https://kyivcity.gov.ua/news/u_stolitsi_stvoryat_yedine_komunalne_nekomertsyine_pidpriemstvo_kivska_stomatologiya.html.
87. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
88. Improving healthcare quality in Europe. Characteristics, effectiveness and implementation of different strategies / Ed. by Reinhard Busse, Niek Klazinga, Dimitra Panteli, Wilm Quentin. — WHO (acting as the host organization for, and secretariat of, the European Observatory on Health Systems and Policies) and OECD, 2019. — 447 p.

89.Співак М.В. Державна політика інноваційного розвитку галузі охорони здоров'я в сучасних умовах / М.В. Співак // Політикус. — 2016. — № 3. — С. 92—95. URL: dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8198.

90.Степурко Т.Г. Задоволеність доступністю та якістю медичної допомоги в Україні, Польщі та Угорщині / Т.Г. Степурко // Наукові записки НаУКМА. — 2016. — Т. 187. Соціологічні науки. — С. 82—89.

91.Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

92.Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 28.10.2002 № 385 зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОЗ України від 20.06.2022 № 1064. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02>.

93.Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. Ред. від 01.05.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

94.Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285. Ред. від 20.03.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-%D0%BF>.

95.Про затвердження переліку питань та уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері господарської діяльності з медичної практики, що підлягає ліцензуванню: Наказ МОЗ України від 05.03.2019 № 500. URL: https://ips.ligazakon.net/document/re33272?an=1&ed=2019_03_05.

96.Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78. Охорона здоров'я: Наказ МОЗ України від 29.03.2002 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02>.

97.Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

98.Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. № 765: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2012 № 1216. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1216-2012-%D0%BF#n2>.

99. Про вдосконалення акредитації закладів охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 14.03.2011 № 142. Ред. від 17.01.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0678-11>.

100.Про внесення змін до наказу МОЗ України від 14 березня 2011 року № 142 «Про вдосконалення державної акредитації закладів охорони здоров'я»: Наказ МОЗ України від 20.12.2013 № 1116. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-14>.

101.Про затвердження складу експертів Головної акредитаційної комісії при Міністерстві охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 26.06.2014 № 430. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0430282-14>.

102.Звіт Головної акредитаційної комісії при МОЗ України за 2019 рік. URL: https://moz.gov.ua/uploads/5/26695-zvit_golovnoi_akreditacijnoi_komisii_pri_moz_ukraini_za_2019_rik.pdf.

103.Звіт Головної акредитаційної комісії при МОЗ України за 2018 рік. URL: http://moz.gov.ua/uploads/2/10966-zvit_gak_2018.pdf.

104.Звіт Головної акредитаційної комісії при МОЗ України за 2017 рік. URL: http://moz.gov.ua/uploads/1/5004-zvit_gak_2017.pdf.

105.Перелік закладів охорони здоров'я, яким видано, переоформлено акредитаційні сертифікати, видано дублікати акредитаційних сертифікатів, відмовлено в присвоєнні акредитаційної категорії Головною акредитаційною комісією при МОЗ України у 2018 році. URL: http://moz.gov.ua/uploads/2/10967-perelik_zoz_za_2018.pdf.

106.Перелік закладів охорони здоров'я, яким видано, переоформлено акредитаційні сертифікати, видано дублікати акредитаційних сертифікатів, відмовлено в присвоєнні акредитаційної категорії Головною акредитаційною комісією при МОЗ України у 2017 році. URL: http://moz.gov.ua/uploads/1/5007-perelik_zoz_za_2017.pdf.

107.Вороненко Ю.В. Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008—2018 роки: довідник / Ю.В. Вороненко, О.В. Павленко, І.П. Мазур. — Кропивницький: Поліум, 2018. — 212 с.

108.Янчак Я. Ефективний розвиток та функціонування ринку медичних послуг в умовах глобалізації та інтеграційних процесів в охороні здоров'я / Я. Янчак // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки : збірник наукових праць. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. — № 876. — С. 227—235.

109.Гапонова Е.О. Особливості формування ринку медичних послуг в Україні на сучасному етапі / Е.О. Гапонова // Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. — 2015. — С. 231—239.

110.Про затвердження Протоколів надання медичної допомоги за спеціальностями "ортопедична стоматологія", "терапевтична стоматологія", "хірургічна стоматологія", "ортодонція", "дитяча терапевтична стоматологія", "дитяча хірургічна стоматологія": Наказ МОЗ України від 23.11.2004 № 566. URL: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20041123_566.html.

111.Про визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 28.02.2020 № 590. URL: <https://aaukr.org/mozdoc/nakaz-moz-ukrayiny-vid-28-02-2020-590/>.

112.ВІЛ-інфекція у дорослих та підлітків: клінічна настанова, заснована на доказах. — 2018. URL: http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/2018_10_19_KN_VIL_.pdf.

113.Скринінг у первинній допомозі: клінічна настанова, заснована на доказах. — 2018. URL: http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/2018_09_21_KN_scrinning.pdf.

114.Поганий запах з рота. Клінічна настанова, заснована на доказах, 2017. URL: http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/AKN_PZR.pdf.

115.Профілактика, діагностика та лікування опортуністичних інфекцій та супутніх хвороб у ВІЛ-інфікованих осіб. Клінічна настанова, заснована на доказах (проект), вересень 2017. URL: <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/99-profilaktyka-diahnostyka-ta-likuvannia-oportunistychnykh-infektsii-ta-suputnykh-khvorob-u-vilinfikovanykh-doroslykh-ta-pidlitkiv>.

116.Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дітям з ВІЛ-інфекцією: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.02.2015 № 92. URL: http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2015_92_VIL_dity/2015_92%20YKPM%D%20VIL%20dity.pdf.

117.Протоколи медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. URL: <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/itemlist/category/58-sestrynska-sprava>.

118.Протоколи медичної сестри (фельдшера, акушерки) з надання допомоги в підтриманні пацієнтом особистої гігієни: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 01.06.2013 № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0460282-13>.

119.Протоколи провізора (фармацевта). URL: <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/39-protokoly-provizora-farmatsevt>.

120.Evaluation of Potentially Malignant Disorders in the Oral Cavity Clinical Practice Guideline. — 2017. URL: <https://ebd.ada.org/en/evidence/guidelines/oral-cancer>.

121.Caries-risk Assessment and Management for Infants, Children, and Adolescents // *Pediatr Dent*. — 2017, Sep 15. — N 39 (6). — P. 197—204. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29179357/>.

122. Kebschull M. Evidence-based, personalised and minimally invasive treatment for periodontitis patients - the new EFP S3-level clinical treatment guidelines / M. Kebschull, I. Chapple // *Br Dent J.* — 2020. — N 229. — P. 443—449. URL: <https://doi.org/10.1038/s41415-020-2173-7>.

123. EFP Workshop Participants and Methodological Consultants. Treatment of stage I-III periodontitis-The EFP S3 level clinical practice guideline / M. Sanz, D. Herrera, M. Kebschull et al. // *J Clin Periodontol.* — 2020. — N 47, Suppl 22. — P. 4—60. doi: 10.1111/jcpe.13290.

124. Про затвердження одинадцятого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності: Наказ МОЗ України від 18.04.2019 № 892. URL: <http://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-18042019--892-pro-zatverdzhennja-odinadcatogo-vipusku-derzhavnogo-formuljara-likarskih-zasobiv-ta-zabezpechennja-jogo-dostupnosti>.

125. Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів консультативно-діагностичного центру: Наказ МОЗ України від 31.10.2011 № 739. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0739282-11>.

126. Про затвердження примірних табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень: Наказ МОЗ України від 02.03.2011 № 127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0127282-11>.

127. Биркович Т.І. Акредитація і регулювання якості медичних послуг в системі охорони здоров'я / Т.І. Биркович // Електронний журнал Державного управління: удосконалення та розвитку. — 2018. — № 4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/3.pdf.

128. Віленський А.Б. Сучасний стан та перспективи розвитку державного регулювання акредитації закладів охорони здоров'я в Україні / А.Б. Віленський // Інвестиції: практика та досвід. — 2018. — № 6. — С. 61—65. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2018/15.pdf.

129. Association between patient outcomes and accreditation in US hospitals: observational study / M.B. Lam et al. // *BMJ.* — 2018. — P. 363:k4011. doi:10.1136/bmj.k4011.

130. Mansour W. The development of hospital accreditation in low- and middle-income countries: a literature review / W. Mansour, A. Boyd, K. Walshe // *Health Policy Plan.* — 2020. — Vol. 35 (6). — P. 684—700. doi:10.1093/heapol/czaa011.

131. Guerra Bretaña R.M. Accreditation and certification of hospital quality : different or similar? / Guerra Bretaña R.M., Marín Álvarez Y.A. // *Rev. ing. biomed.* — 2017. — Vol. 11, N 21. — P. 35—41. DOI: <https://doi.org/10.24050/19099762.n21.2017.1170>.

132. Comparing Public Quality Ratings for Accredited and Nonaccredited Home Health Agencies / C. Williams Scott et al. // *Home Health Care Management & Practice.* — 2018. — Vol. 30 (1). — P. 24—29. doi: 10.1016/j.jamda.2016.07.025.

133. Maseeh Uz Zaman. Accreditation of Healthcare Facilities: A Friend or Foe? / Zaman Maseeh Uz, Fatima Nosheen // *J Coll Physicians Surg Pak.* — 2015. — Vol. 25 (10). — P. 711—712. doi: 10.2015/JCPSP.711712.

134. Slawomirski L. The economics of patient safety. Strengthening a value-based approach to reducing patient harm at national level / L. Slawomirski, A. Aaraaen, N. Klazinga // *OECD Health Working, Paper N 96.* — Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018. — 68 p.

135. Концептуальная модель организации стоматологической помощи: мировой опыт как возможность прогресса для Украины (обзор) / И.А. Дмитренко, А.Г. Круть, К.О. Толстанов, В.В. Горачук // *Georgian Medical News.* — 2021. — № 5 (314). — С. 70—77. URL: <https://www.geomednews.com/ru/v314-may-2021.html>.

136. Проблеми регулювання якості медичної допомоги в Україні та основні напрями їх вирішення / К.О. Толстанов, А.Г. Круть, І.А. Дмитренко, В.В. Горачук // *Медичні перспективи.* — 2022. — Т. 27, № 1. — С. 166—173. DOI: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2022.1.254468>.

137. Krut Anatoly G. Use of evidence based medicine by dentists / Anatoly G. Krut // *Wiad Lek.* — 2022. — Vol. LXXV, Issue 5, Part 1. — P. 1100—1104. DOI: 10.36740/WLek202205109.

**СТОМАТОЛОГІЧНА
ДОПОМОГА В УКРАЇНІ
ЗА ДАНИМИ СТАТИСТИЧНИХ ЗВІТІВ**

<i>Мережа закладів охорони здоров'я та медичні кадри, які надають стоматологічну допомогу населенню України (1991-2021 роки)</i>	<i>230</i>
<i>Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 1995 рік, 2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2021</i>	<i>231-237</i>
<i>Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я інших міністерств та відомств, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2008, 2010, 2015 та 2020 роки</i>	<i>238</i>
<i>Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я приватної форми власності та забезпеченість ними населення України за 2008, 2010, 2015 та 2020 роки.</i>	<i>239</i>
<i>Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 1995 рік, 2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2021</i>	<i>240-246</i>
<i>Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2008, 2010, 2015, 2020.</i>	<i>247-250</i>
<i>Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченість ними населення. Стоматологічні ліжка для дорослих</i>	<i>251</i>
<i>Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченість ними населення. Стоматологічні ліжка для дітей</i>	<i>252</i>
<i>Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченість ними населення за 2022, 2023 роки</i>	<i>253</i>
<i>Мережа закладів охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління МОЗ України, які надають стоматологічну допомогу населенню за 2022, 2023 роки</i>	<i>254</i>
<i>Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління МОЗ України, та забезпеченість ними населення України за 2022 рік</i>	<i>255</i>
<i>Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління МОЗ України, та забезпеченість ними населення України за 2023 рік</i>	<i>256</i>

<i>Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2023 рік</i>	<i>257</i>
<i>Посади лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2023 рік</i>	<i>258</i>
<i>Мережа приватних закладів охорони здоров'я України, які надають стоматологічну допомогу населенню, за 2020, 2022, 2023 роки</i>	<i>259</i>
<i>Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2020 рік</i>	<i>260</i>
<i>Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2022 рік (у цілому в закладі)</i>	<i>261</i>
<i>Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2023 рік (у цілому в закладі)</i>	<i>262</i>

**Мережа закладів охорони здоров'я та медичні кадри,
які надають стоматологічну допомогу населенню України**

		1991	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2021
1. Система МОЗ України									
	Самостійні стоматологічні поліклініки	316	324	320	309	279	197	168	158
	Заклади, які мають стоматологічні відділення (кабінети)	4742	4562	4457	4530	4644	1646	983	904
	Заклади (бюджетні та госпрозрахункові, що мають госпрозрахункові стоматологічні відділення (кабінети))	4	114	136	115	107	116	204	231
	Чисельність лікарів-стоматологів, усього	19656	20556	20616	20588	21313	19404	12601	11380
	Забезпеченість на 10 тисяч населення	3,78	4,02	4,20	4,40	4,67	4,56	3,04	2,78
	Чисельність зубних лікарів	4378	2484	2895	2385	1985	1106	255	225
	Кількість стоматологічних ліжок, усього	2020	2033	1680	1662	1634	1364	1106	1016
	Забезпеченість на 10 тисяч населення	0,39	0,40	0,34	0,36	0,36	0,32	0,27	0,25
	Середнє число перебування хворого на ліжку	12,3	12,4	11,1	9,9	9,2	8,4	6,6	6,3
	Кількість відвідувань до стоматологів та зубних лікарів, усього, включно з госпрозрахунковими(у тисячах)								
2. Інші міністерства та відомства									
	Самостійні стоматологічні поліклініки					7	5	4	н/д
	Чисельність лікарів стоматологів в інших міністерствах та відомствах, усього					1319	832	639	н/д
	Чисельність зубних лікарів					72	12	6	н/д
	Кількість відвідувань до стоматологів та зубних лікарів, усього (абсолютні дані)								н/д
3. Приватна форма власності									
	Самостійні стоматологічні поліклініки					686	704	617	н/д
	Приватні стоматологічні кабінети					3695	3451	4467	н/д
	Чисельність лікарів-стоматологів у приватних структурах, усього					6676	6610	8940	н/д
	Чисельність зубних лікарів					455	403	505	н/д

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 1995 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:							
				стоматологи		стоматологи дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	879	4,04	555	2,55	109	0,24	74	0,34	141	0,65
2	Вінницька	447	2,40	341	1,83	29	0,08	35	0,19	42	0,23
3	Волинська	388	3,62	247	2,30	41	0,16	30	0,28	70	0,65
4	Дніпропетровська	1729	4,50	1085	2,83	201	0,26	165	0,43	278	0,72
5	Донецька	1994	3,85	1139	2,20	295	0,30	195	0,38	365	0,70
6	Житомирська	385	2,61	248	1,68	21	0,07	32	0,22	84	0,57
7	Закарпатська	478	3,73	360	2,81	50	0,16	24	0,19	44	0,34
8	Запорізька	589	2,85	379	1,83	55	0,13	47	0,23	108	0,52
9	Івано-Франківська	698	4,79	486	3,34	81	0,24	47	0,32	84	0,58
10	Київська	709	3,75	509	2,69	48	0,12	36	0,19	116	0,61
11	Кіровоградська	398	3,28	278	2,29	33	0,13	24	0,20	63	0,52
12	Луганська	748	2,69	453	1,63	91	0,16	73	0,26	131	0,47
13	Львівська	1726	6,30	1073	3,91	264	0,44	119	0,43	270	0,98
14	Миколаївська	461	3,44	298	2,22	26	0,09	43	0,32	94	0,70
15	Одеська	1298	5,05	817	3,18	158	0,30	134	0,52	189	0,74
16	Полтавська	866	4,99	542	3,12	117	0,35	55	0,32	152	0,88
17	Рівненська	315	2,65	266	2,24	15	0,05	6	0,05	28	0,24
18	Сумська	484	3,48	313	2,25	50	0,19	38	0,27	83	0,60
19	Тернопільська	390	3,33	302	2,58	22	0,09	20	0,17	46	0,39
20	Харківська	1439	4,69	894	2,91	173	0,30	119	0,39	253	0,82
21	Херсонська	418	3,31	261	2,07	31	0,11	42	0,33	84	0,67
22	Хмельницька	397	2,64	235	1,56	35	0,11	49	0,33	78	0,52
23	Черкаська	603	4,02	430	2,87	60	0,20	28	0,19	85	0,57
24	Чернівецька	251	2,65	188	1,99	17	0,08	15	0,16	31	0,33
25	Чернігівська	518	3,85	334	2,48	39	0,16	37	0,27	108	0,80
26	м. Київ	1800	6,90	1091	4,18	279	0,55	169	0,65	261	1,00
27	м. Севастополь	148	3,64	78	1,92	18	0,22	31	0,76	21	0,52
	Україна	20556	4,02	13202	2,58	2358	0,22	1687	0,33	3309	0,65

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2000 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
				стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	893	4,31	660	3,18	100	0,27	84	0,41	128	0,62	21	0,10
2	Вінницька	499	2,79	374	2,09	36	0,11	34	0,19	80	0,45	11	0,06
3	Волинська	377	3,59	287	2,73	48	0,21	35	0,33	46	0,44	9	0,09
4	Дніпропетровська	1637	4,46	1199	3,27	242	0,38	146	0,40	247	0,67	45	0,12
5	Донецька	2109	4,33	1510	3,10	278	0,36	205	0,42	337	0,69	57	0,12
6	Житомирська	404	2,86	282	2,00	21	0,08	44	0,31	69	0,49	9	0,06
7	Закарпатська	484	3,80	410	3,21	40	0,14	21	0,16	45	0,35	8	0,06
8	Запорізька	470	2,38	356	1,80	69	0,20	29	0,15	74	0,37	11	0,06
9	Івано-Франківська	798	5,53	614	4,25	99	0,33	62	0,43	104	0,72	18	0,12
10	Київська	632	3,50	482	2,67	53	0,16	31	0,17	109	0,60	10	0,06
11	Кіровоградська	358	3,14	268	2,35	30	0,14	29	0,25	53	0,46	8	0,07
12	Луганська	644	2,48	445	1,71	54	0,13	78	0,30	106	0,41	15	0,06
13	Львівська	1767	6,59	1360	5,07	245	0,46	127	0,47	254	0,95	26	0,10
14	Миколаївська	433	3,37	292	2,27	27	0,11	44	0,34	88	0,69	9	0,07
15	Одеська	1326	5,36	986	3,99	156	0,35	126	0,51	199	0,80	15	0,06
16	Полтавська	889	5,37	669	4,04	97	0,34	53	0,32	160	0,97	7	0,04
17	Рівненська	355	3,01	275	2,33	22	0,08	35	0,30	38	0,32	7	0,06
18	Сумська	464	3,53	326	2,48	44	0,20	41	0,31	88	0,67	9	0,07
19	Тернопільська	393	3,43	330	2,88	32	0,14	20	0,17	41	0,36	2	0,02
20	Харківська	1572	5,38	1143	3,91	184	0,39	143	0,49	260	0,89	26	0,09
21	Херсонська	391	3,23	288	2,38	20	0,08	36	0,30	58	0,48	9	0,07
22	Хмельницька	361	2,50	254	1,76	33	0,12	42	0,29	57	0,40	8	0,06
23	Черкаська	595	4,16	496	3,47	54	0,21	30	0,21	62	0,43	7	0,05
24	Чернівецька	262	2,81	225	2,41	15	0,08	13	0,14	19	0,20	5	0,05
25	Чернігівська	513	4,06	368	2,91	39	0,19	43	0,34	97	0,77	5	0,04
26	м. Київ	1905	7,31	1462	5,61	286	0,70	141	0,54	269	1,03	33	0,13
27	м. Севастополь	85	2,19	54	1,39	12	0,19	20	0,51	8	0,21	3	0,08
Україна		20616	4,20	15415	3,14	2336	0,26	1712	0,35	3096	0,63	393	0,08

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2005 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
				стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	854	4,32	609	3,08	83	0,29	94	0,48	130	0,66	21	0,11
2	Вінницька	561	3,31	407	2,40	44	0,16	48	0,28	94	0,55	12	0,07
3	Волинська	346	3,33	253	2,44	38	0,19	35	0,34	50	0,48	8	0,08
4	Дніпропетровська	1518	4,41	1121	3,26	187	0,39	152	0,44	211	0,61	34	0,10
5	Донецька	2058	4,46	1460	3,17	242	0,41	210	0,46	316	0,69	72	0,16
6	Житомирська	384	2,89	254	1,91	19	0,08	42	0,32	76	0,57	12	0,09
7	Закарпатська	465	3,74	397	3,19	30	0,12	21	0,17	36	0,29	11	0,09
8	Запорізька	421	2,26	309	1,66	45	0,17	38	0,20	66	0,35	8	0,04
9	Івано-Франківська	827	5,97	627	4,52	89	0,35	67	0,48	115	0,83	18	0,13
10	Київська	636	3,62	492	2,80	51	0,19	32	0,18	101	0,57	11	0,06
11	Кіровоградська	351	3,31	261	2,46	21	0,13	27	0,25	57	0,54	6	0,06
12	Луганська	623	2,59	437	1,82	50	0,16	74	0,31	104	0,43	8	0,03
13	Львівська	1828	7,14	1383	5,40	239	0,55	144	0,56	266	1,04	35	0,14
14	Миколаївська	324	2,66	230	1,89	21	0,11	44	0,36	42	0,34	8	0,07
15	Одеська	1383	5,78	1033	4,32	133	0,36	111	0,46	212	0,89	27	0,11
16	Полтавська	945	6,11	663	4,29	81	0,37	84	0,54	176	1,14	22	0,14
17	Рівненська	350	3,03	274	2,37	19	0,08	20	0,17	50	0,43	6	0,05
18	Сумська	419	3,42	304	2,48	43	0,25	37	0,30	68	0,56	10	0,08
19	Тернопільська	372	3,35	303	2,73	26	0,14	20	0,18	42	0,38	7	0,06
20	Харківська	1684	5,99	1249	4,44	194	0,54	156	0,55	246	0,87	33	0,12
21	Херсонська	363	3,23	249	2,21	19	0,11	41	0,36	64	0,57	9	0,08
22	Хмельницька	351	2,56	246	1,80	30	0,14	40	0,29	60	0,44	5	0,04
23	Черкаська	520	3,89	418	3,12	40	0,20	35	0,26	57	0,43	10	0,07
24	Чернівецька	291	3,22	236	2,61	16	0,10	17	0,19	34	0,38	4	0,04
25	Чернігівська	463	3,99	324	2,79	31	0,20	42	0,36	90	0,78	7	0,06
26	м. Київ	2152	8,11	1620	6,11	341	1,03	166	0,63	315	1,19	51	0,19
27	м. Севастополь	99	2,63	75	1,99	15	0,32	17	0,45	5	0,13	2	0,05
	Україна	20588	4,40	15234	3,26	2147	0,31	1814	0,39	3083	0,66	457	0,10

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2010 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
				стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	881	4,51	628	3,21	78	0,23	95	0,49	138	0,71	20	0,10
2	Вінницька	601	3,68	441	2,70	44	0,14	57	0,35	88	0,54	15	0,09
3	Волинська	376	3,63	274	2,65	40	0,17	34	0,33	56	0,54	12	0,12
4	Дніпропетровська	1482	4,45	1096	3,29	156	0,28	154	0,46	198	0,59	34	0,10
5	Донецька	2098	4,75	1500	3,39	236	0,35	227	0,51	301	0,68	70	0,16
6	Житомирська	399	3,12	259	2,02	17	0,07	45	0,35	87	0,68	8	0,06
7	Закарпатська	473	3,80	409	3,29	25	0,09	19	0,15	34	0,27	11	0,09
8	Запорізька	432	2,40	301	1,67	38	0,13	53	0,29	70	0,39	8	0,04
9	Івано-Франківська	928	6,74	695	5,05	93	0,32	65	0,47	150	1,09	18	0,13
10	Київська	756	4,42	590	3,45	52	0,17	47	0,27	109	0,64	10	0,06
11	Кіровоградська	337	3,36	251	2,50	18	0,10	26	0,26	56	0,56	4	0,04
12	Луганська	681	2,98	494	2,16	46	0,13	74	0,32	102	0,45	11	0,05
13	Львівська	1963	7,77	1481	5,86	243	0,49	150	0,59	291	1,15	41	0,16
14	Миколаївська	321	2,71	224	1,89	26	0,12	44	0,37	43	0,36	10	0,08
15	Одеська	1406	5,91	1045	4,40	130	0,30	124	0,52	202	0,85	35	0,15
16	Полтавська	936	6,32	667	4,51	80	0,33	84	0,57	159	1,07	26	0,18
17	Рівненська	361	3,14	274	2,38	12	0,04	25	0,22	50	0,43	12	0,10
18	Сумська	402	3,47	285	2,46	41	0,22	38	0,33	67	0,58	12	0,10
19	Тернопільська	452	4,18	374	3,46	27	0,13	27	0,25	41	0,38	10	0,09
20	Харківська	1709	6,24	1237	4,52	159	0,38	166	0,61	261	0,95	45	0,16
21	Херсонська	262	2,41	187	1,72	17	0,08	28	0,26	41	0,38	6	0,06
22	Хмельницька	408	3,08	292	2,21	26	0,10	46	0,35	59	0,45	11	0,08
23	Черкаська	502	3,92	405	3,16	30	0,14	30	0,23	52	0,41	15	0,12
24	Чернівецька	368	4,08	290	3,22	20	0,11	26	0,29	46	0,51	6	0,07
25	Чернігівська	452	4,15	327	3,00	27	0,15	39	0,36	80	0,73	6	0,06
26	м. Київ	2227	8,07	1626	5,90	334	0,76	184	0,67	336	1,22	81	0,29
27	м. Севастополь	100	2,64	77	2,03	13	0,22	17	0,45	3	0,08	3	0,08
Україна		21313	4,67	15729	3,45	2028	0,25	1924	0,42	3120	0,68	540	0,12

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2015 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
				абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2	Вінницька	653	4,09	495	3,10	54	0,18	60	0,38	88	0,55	10	0,06
3	Волинська	448	4,31	353	3,39	36	0,15	26	0,25	59	0,57	10	0,10
4	Дніпропетровська	1422	4,37	1039	3,20	164	0,29	157	0,48	190	0,58	36	0,11
5	Донецька	663	3,37	500	2,54	73	0,24	63	0,32	78	0,40	22	0,11
6	Житомирська	416	3,33	300	2,40	15	0,06	36	0,29	69	0,55	11	0,09
7	Закарпатська	553	4,40	484	3,85	28	0,10	19	0,15	39	0,31	11	0,09
8	Запорізька	457	2,61	323	1,84	35	0,12	60	0,34	66	0,38	8	0,05
9	Івано-Франківська	1090	7,90	839	6,08	114	0,41	86	0,62	143	1,04	22	0,16
10	Київська	824	4,77	668	3,87	55	0,17	47	0,27	96	0,56	13	0,08
11	Кіровоградська	350	3,62	263	2,72	16	0,09	28	0,29	54	0,56	5	0,05
12	Луганська	196	2,72	152	2,11	15	0,13	15	0,21	27	0,38	2	0,03
13	Львівська	2077	8,26	1595	6,34	243	0,50	160	0,64	282	1,12	40	0,16
14	Миколаївська	318	2,75	229	1,98	23	0,11	45	0,39	34	0,29	10	0,09
15	Одеська	1407	5,91	1083	4,55	120	0,27	112	0,47	176	0,74	36	0,15
16	Полтавська	979	6,84	731	5,11	79	0,34	85	0,59	134	0,94	29	0,20
17	Рівненська	415	3,58	317	2,73	13	0,05	28	0,24	58	0,50	12	0,10
18	Сумська	436	3,92	327	2,94	43	0,25	37	0,33	62	0,56	10	0,09
19	Тернопільська	571	5,37	484	4,56	40	0,20	24	0,23	54	0,51	9	0,08
20	Харківська	1728	6,39	1274	4,71	162	0,38	190	0,70	222	0,82	42	0,16
21	Херсонська	297	2,80	221	2,08	16	0,08	27	0,25	42	0,40	7	0,07
22	Хмельницька	440	3,41	323	2,50	27	0,11	51	0,39	58	0,45	8	0,06
23	Черкаська	526	4,24	429	3,46	26	0,13	39	0,31	50	0,40	8	0,06
24	Чернівецька	475	5,24	378	4,17	37	0,20	36	0,40	53	0,58	8	0,09
25	Чернігівська	456	4,40	341	3,29	30	0,18	39	0,38	69	0,67	7	0,07
26	м. Київ	2207	7,70	1610	5,62	316	0,64	197	0,69	317	1,11	83	0,29
27	м. Севастополь	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Україна		19404	4,56	14758	3,47	1780	0,23	1667	0,39	2520	0,59	459	0,11

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2020 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
				стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2	Вінницька	384	2,52	249	1,64	45	0,16	56	0,37	70	0,46	9	0,06
3	Волинська	281	2,74	219	2,14	40	0,17	28	0,27	33	0,32	1	0,01
4	Дніпропетровська	968	3,08	662	2,11	128	0,22	133	0,42	143	0,46	30	0,10
5	Донецька	523	2,78	368	1,95	55	0,19	67	0,36	71	0,38	17	0,09
6	Житомирська	287	2,40	182	1,52	10	0,04	41	0,34	55	0,46	9	0,08
7	Закарпатська	162	1,30	123	0,99	22	0,08	17	0,14	16	0,13	6	0,05
8	Запорізька	364	2,19	246	1,48	37	0,13	52	0,31	61	0,37	5	0,03
9	Івано-Франківська	570	4,20	402	2,96	88	0,32	75	0,55	80	0,59	13	0,10
10	Київська	508	2,85	377	2,11	43	0,12	45	0,25	76	0,43	10	0,06
11	Кіровоградська	247	2,70	179	1,96	19	0,12	29	0,32	36	0,39	3	0,03
12	Луганська	146	2,16	118	1,75	19	0,19	12	0,18	15	0,22	1	0,01
13	Львівська	1272	5,13	911	3,67	157	0,32	138	0,56	196	0,79	27	0,11
14	Миколаївська	168	1,52	101	0,91	16	0,08	30	0,27	31	0,28	6	0,05
15	Одеська	1010	4,29	742	3,15	99	0,21	107	0,45	135	0,57	26	0,11
16	Полтавська	619	4,54	429	3,15	72	0,31	74	0,54	92	0,67	24	0,18
17	Рівненська	270	2,35	204	1,78	15	0,05	22	0,19	35	0,31	9	0,08
18	Сумська	294	2,80	216	2,05	28	0,17	26	0,25	44	0,42	8	0,08
19	Тернопільська	318	3,10	245	2,38	34	0,18	31	0,30	33	0,32	9	0,09
20	Харківська	1137	4,34	769	2,94	133	0,31	172	0,66	162	0,62	34	0,13
21	Херсонська	146	1,44	93	0,92	14	0,07	21	0,21	25	0,25	7	0,07
22	Хмельницька	278	2,24	181	1,46	37	0,16	47	0,38	44	0,35	6	0,05
23	Черкаська	306	2,61	244	2,08	18	0,09	28	0,24	31	0,26	3	0,03
24	Чернівецька	293	3,28	209	2,34	40	0,22	37	0,41	43	0,48	4	0,04
25	Чернігівська	304	3,14	207	2,14	22	0,14	33	0,34	57	0,59	7	0,07
26	м. Київ	1746	5,98	1225	4,19	276	0,48	206	0,71	246	0,84	69	0,24
27	м. Севастополь	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Україна		12601	3,04	8901	2,15	1467	0,19	1527	0,37	1830	0,44	343	0,08

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2021 рік

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі-стоматологи (вся група)		у тому числі:									
				стоматологи		з них дитячі		стоматологи-хірурги		стоматологи-ортопеди		стоматологи-ортоданти	
		абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 1000 дитячого населення 0-14 років	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення	абсолютне число	на 10 тисяч населення
1	АР Крим	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Вінницька	338	2,25	213	1,42	40	0,14	55	0,37	62	0,41	8	0,05
3	Волинська	268	2,63	203	1,99	35	0,15	29	0,28	36	0,35	0	0
4	Дніпропетровська	822	2,66	551	1,78	94	0,17	129	0,42	118	0,38	24	0,08
5	Донецька	501	2,66	349	1,85	60	0,2	73	0,39	60	0,32	19	0,1
6	Житомирська	272	2,31	172	1,46	10	0,04	40	0,34	51	0,43	9	0,08
7	Закарпатська	134	1,08	103	0,83	19	0,07	16	0,13	10	0,08	5	0,04
8	Запорізька	338	2,06	226	1,38	35	0,12	50	0,31	58	0,35	4	0,02
9	Івано-Франківська	503	3,73	355	2,63	82	0,3	68	0,5	69	0,51	11	0,08
10	Київська	443	2,48	313	1,75	40	0,11	47	0,26	74	0,41	9	0,05
11	Кіровоградська	202	2,25	150	1,67	17	0,11	25	0,28	25	0,28	2	0,02
12	Луганська	132	1,98	104	1,56	18	0,18	11	0,16	15	0,22	2	0,03
13	Львівська	1 149	4,67	791	3,22	136	0,28	137	0,56	181	0,74	40	0,16
14	Миколаївська	165	1,51	107	0,98	16	0,08	26	0,24	28	0,26	4	0,04
15	Одеська	920	3,93	672	2,87	94	0,2	96	0,41	125	0,53	27	0,12
16	Полтавська	580	4,31	395	2,94	66	0,29	70	0,52	88	0,65	27	0,2
17	Рівненська	231	2,03	172	1,51	18	0,07	21	0,18	29	0,25	9	0,08
18	Сумська	287	2,78	209	2,02	26	0,16	29	0,28	41	0,4	8	0,08
19	Тернопільська	308	3,02	239	2,35	32	0,17	30	0,29	32	0,31	7	0,07
20	Харківська	946	3,66	629	2,43	127	0,3	151	0,58	132	0,51	34	0,13
21	Херсонська	134	1,34	90	0,9	15	0,08	16	0,16	23	0,23	5	0,05
22	Хмельницька	240	1,96	162	1,32	37	0,16	39	0,32	36	0,29	3	0,02
23	Черкаська	292	2,52	229	1,98	17	0,09	31	0,27	28	0,24	4	0,03
24	Чернівецька	280	3,16	202	2,28	37	0,2	38	0,43	37	0,42	3	0,03
25	Чернігівська	286	3,01	193	2,03	22	0,14	32	0,34	53	0,56	8	0,08
26	м. Київ	1 609	5,53	1 114,00	3,83	238	0,42	201	0,69	228	0,78	66	0,23
27	м. Севастополь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Україна		11 380	2,78	7 943	1,94	1 331	0,18	1460	0,36	1 639	0,4	338	0,08

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я інших міністерств та відомств, включаючи лікарів у НДІ та закладах підготовки кадрів, забезпеченість ними населення України за 2008, 2010, 2015 та 2020 роки

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі стоматологи (уся група)							
		2008		2010		2015		2020	
		абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення
1	АР Крим	40	0,20	36	0,18	0	0,00	0	0,00
2	Вінницька	23	0,14	23	0,14	8	0,05	8	0,05
3	Волинська	7	0,07	7	0,07	2	0,02	1	0,01
4	Дніпропетровська	112	0,33	87	0,26	69	0,21	43	0,14
5	Донецька	82	0,18	84	0,19	0	0,00	3	0,02
6	Житомирська	19	0,15	21	0,16	7	0,06	4	0,03
7	Закарпатська	9	0,07	8	0,06	2	0,02	2	0,02
8	Запорізька	18	0,10	19	0,11	15	0,09	19	0,11
9	Івано-Франківська	20	0,15	18	0,13	8	0,06	3	0,02
10	Київська	23	0,13	23	0,13	13	0,08	12	0,07
11	Кіровоградська	15	0,15	14	0,14	6	0,06	4	0,04
12	Луганська	27	0,12	26	0,11	0	0,00	1	0,01
13	Львівська	71	0,28	122	0,48	86	0,34	45	0,18
14	Миколаївська	119	1,00	116	0,98	111	0,96	96	0,87
15	Одеська	113	0,47	123	0,52	101	0,42	84	0,36
16	Полтавська	59	0,39	44	0,30	12	0,08	7	0,05
17	Рівненська	24	0,21	19	0,17	16	0,14	9	0,08
18	Сумська	39	0,33	33	0,28	14	0,13	6	0,06
19	Тернопільська	12	0,11	12	0,11	5	0,05	1	0,01
20	Харківська	112	0,40	125	0,46	69	0,26	54	0,21
21	Херсонська	16	0,15	15	0,14	11	0,10	4	0,04
22	Хмельницька	26	0,19	27	0,20	17	0,13	14	0,11
23	Черкаська	23	0,18	21	0,16	12	0,10	10	0,09
24	Чернівецька	11	0,12	12	0,13	6	0,07	5	0,06
25	Чернігівська	20	0,18	13	0,12	4	0,04	5	0,05
26	м. Київ	241	0,88	255	0,92	238	0,83	199	0,68
27	м. Севастополь	4	0,11	16	0,42	0	0,00	0	0,00
Україна		1285	0,28	1319	0,29	832	0,20	639	0,15

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я приватної форми власності та забезпеченість ними населення України за 2008, 2010, 2015 та 2020 роки

№ з/п	Адміністративні території	Лікарі стоматологи (уся група)							
		2008		2010		2015		2020	
		абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення
1	АР Крим	203	1,04	446	2,28	0	0,00	0	0,00
2	Вінницька	188	1,14	217	1,33	241	1,51	347	2,28
3	Волинська	59	0,57	68	0,66	79	0,76	104	1,01
4	Дніпропетровська	535	1,59	552	1,66	630	1,94	661	2,11
5	Донецька	359	0,80	313	0,71	218	1,11	213	1,13
6	Житомирська	168	1,30	153	1,20	153	1,23	197	1,65
7	Закарпатська	201	1,62	231	1,86	191	1,52	323	2,59
8	Запорізька	323	1,77	357	1,98	304	1,73	427	2,56
9	Івано-Франківська	270	1,96	251	1,82	313	2,27	431	3,17
10	Київська	187	1,09	293	1,71	387	2,24	462	2,59
11	Кіровоградська	128	1,25	99	0,99	112	1,16	147	1,61
12	Луганська	330	1,42	355	1,55	97	1,35	101	1,49
13	Львівська	237	0,94	360	1,42	312	1,24	474	1,91
14	Миколаївська	141	1,18	176	1,49	119	1,03	158	1,43
15	Одеська	43	0,18	78	0,33	78	0,33	116	0,49
16	Полтавська	74	0,49	195	1,32	181	1,26	275	2,02
17	Рівненська	146	1,27	145	1,26	168	1,45	263	2,29
18	Сумська	173	1,46	167	1,44	189	1,70	148	1,41
19	Тернопільська	91	0,83	144	1,33	155	1,46	257	2,50
20	Харківська	394	1,42	559	2,04	870	3,22	1295	4,95
21	Херсонська	178	1,62	167	1,54	254	2,39	324	3,19
22	Хмельницька	183	1,37	207	1,56	278	2,15	450	3,63
23	Черкаська	187	1,44	201	1,57	240	1,94	321	2,73
24	Чернівецька	64	0,71	68	0,75	71	0,78	98	1,10
25	Чернігівська	5	0,04	71	0,65	87	0,84	90	0,93
26	м. Київ	466	1,71	611	2,22	883	3,08	1258	4,31
27	м. Севастополь	193	5,10	192	5,07	0	0,00	0	0,00
Україна		5526	1,20	6676	1,46	6610	1,55	8940	2,16

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 1995 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	880,75	834,75	769	170,50	150,00	153	1051,25	984,75	922
2	Вінницька	622,00	533,00	489	138,00	119,00	109	760,00	652,00	598
3	Волинська	449,00	420,00	373	104,00	97,00	84	553,00	517,00	457
4	Дніпропетровська	1784,00	1691,00	1557	395,50	353,25	313	2179,50	2044,25	1870
5	Донецька	2269,00	2153,00	1911	478,75	419,50	388	2747,75	2572,50	2299
6	Житомирська	699,00	587,00	517	98,00	84,00	68	797,00	671,00	585
7	Закарпатська	430,00	410,00	441	66,00	58,00	56	496,00	468,00	497
8	Запорізька	871,75	785,75	601	225,75	187,75	160	1097,50	973,50	761
9	Івано-Франківська	571,75	564,50	614	112,75	111,00	98	684,50	675,50	712
10	Київська	772,00	686,00	640	137,00	120,00	117	909,00	806,00	757
11	Кіровоградська	521,00	441,00	384	59,00	54,00	40	580,00	495,00	424
12	Луганська	1033,25	927,00	764	200,50	170,75	162	1233,75	1097,75	926
13	Львівська	1413,00	1392,00	1462	218,00	208,00	220	1631,00	1600,00	1682
14	Миколаївська	538,00	519,00	453	111,00	100,00	89	649,00	619,00	542
15	Одеська	1217,00	1124,75	1055	178,75	164,00	170	1395,75	1288,75	1225
16	Полтавська	744,00	713,00	663	153,00	152,00	137	897,00	865,00	800
17	Рівненська	512,50	424,50	365	88,50	74,75	50	601,00	499,25	415
18	Сумська	573,00	481,75	453	106,50	94,25	82	679,50	576,00	535
19	Тернопільська	428,25	402,75	400	84,50	70,75	60	512,75	473,50	460
20	Харківська	1379,50	1286,50	1253	270,75	235,25	241	1650,25	1521,75	1494
21	Херсонська	501,00	437,00	389	101,00	89,00	80	602,00	526,00	469
22	Хмельницька	554,00	511,00	468	105,00	93,00	69	659,00	604,00	537
23	Черкаська	610,00	582,00	531	110,50	105,00	89	720,50	687,00	620
24	Чернівецька	343,75	298,25	269	51,25	46,75	45	395,00	345,00	314
25	Чернігівська	567,75	505,75	467	111,25	106,25	101	679,00	612,00	568
26	м. Київ	1518,00	1410,00	1235	563,00	483,00	407	2081,00	1893,00	1642
27	м. Севастополь	207,25	195,75	169	30,00	23,00	22	237,25	218,75	191
Україна		22014,00	20317,00	18692	4 468,75	3 969,25	3 610	26482,75	24286,25	22302

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2000 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	722,50	698,00	757	133,50	120,50	149	856,00	818,50	906
2	Вінницька	515,50	476,00	520	139,25	132,25	133	654,75	608,25	653
3	Волинська	390,25	376,25	364	94,25	83,25	71	484,50	459,50	435
4	Дніпропетровська	1329,00	1312,25	1411	294,25	274,00	278	1623,25	1586,25	1689
5	Донецька	1843,75	1791,00	1916	341,50	305,25	336	2185,25	2096,25	2252
6	Житомирська	586,00	559,75	568	119,25	101,50	86	705,25	661,25	654
7	Закарпатська	397,25	383,50	464	60,00	51,00	53	457,25	434,50	517
8	Запорізька	654,00	543,50	481	145,00	117,00	100	799,00	660,50	581
9	Івано-Франківська	597,25	582,75	669	108,50	95,75	91	705,75	678,50	760
10	Київська	616,00	565,25	557	138,50	124,50	114	754,5	689,75	671
11	Кіровоградська	421,25	379,50	372	21,25	19,75	14	442,50	399,25	386
12	Луганська	731,50	709,25	654	182,50	148,75	146	914,00	858,00	800
13	Львівська	1337,00	1314,50	1522	196,50	181,25	232	1533,50	1495,75	1754
14	Миколаївська	366,00	353,00	365	130,00	122,00	116	496,00	475,00	481
15	Одеська	962,75	897,75	1072	176,25	157,25	182	1139,00	1055,00	1254
16	Полтавська	646,25	643,00	672	125,25	124,25	133	771,50	767,25	805
17	Рівненська	457,25	421,75	425	67,00	53,75	42	524,25	475,50	467
18	Сумська	457,00	416,75	409	110,50	99,75	96	567,50	516,50	505
19	Тернопільська	387,00	356,50	388	64,75	51,50	51	451,75	408,50	439
20	Харківська	1205,75	1144,50	1317	240,25	215,00	249	1446,00	1359,50	1566
21	Херсонська	396,25	369,25	348	97,25	83,50	76	493,50	452,75	424
22	Хмельницька	495,00	458,00	498	105,50	87,25	71	600,50	545,25	569
23	Черкаська	555,00	540,50	530	98,00	81,75	81	653,00	622,25	611
24	Чернівецька	317,00	293,00	274	51,50	44,75	40	368,50	337,75	314
25	Чернігівська	504,75	468,25	461	102,00	95,00	90	606,75	563,25	551
26	м. Київ	1305,25	1277,00	1388	434,50	393,50	378	1739,75	1670,50	1766
27	м. Севастополь	114,50	103,50	92	9,25	8,00	9	123,75	111,50	101
	Україна	18311,00	17434,25	18494	3786,25	3372,75	3414	22097,25	20807,00	21908

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2005 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	684,50	661,00	678	142,25	126,50	142	826,75	787,50	820
2	Вінницька	543,75	512,75	549	119,25	112,75	120	663,00	625,50	669
3	Волинська	355,25	345,75	324	103,25	98,75	81	458,50	444,50	405
4	Дніпропетровська	1306,00	1275,50	1290	290,25	258,00	234	1596,25	1533,50	1524
5	Донецька	1782,50	1734,75	1789	306,00	285,00	309	2088,50	2019,75	2098
6	Житомирська	584,00	543,75	559	99,25	83,50	68	683,25	627,25	627
7	Закарпатська	384,75	364,25	445	51,25	42,50	59	436,00	406,75	504
8	Запорізька	523,50	457,75	415	133,50	91,00	81	657,00	548,75	496
9	Івано-Франківська	565,25	556,25	679	108,25	95,75	99	673,50	652,00	778
10	Київська	592,50	547,00	555	150,00	127,50	119	742,50	674,50	674
11	Кіровоградська	406,50	374,00	358	19,75	18,00	14	426,25	392,00	372
12	Луганська	697,75	658,25	599	169,00	141,25	121	866,75	799,50	720
13	Львівська	1177,50	1164,25	1488	194,75	185,75	250	1372,25	1350,00	1738
14	Миколаївська	343,75	317,25	304	50,75	45,50	46	394,50	362,75	350
15	Одеська	971,50	923,00	1103	195,00	166,00	185	1166,50	1089,00	1288
16	Полтавська	628,75	614,00	647	118,00	112,75	135	746,75	726,75	782
17	Рівненська	446,00	426,00	437	93,00	71,50	67	539,00	497,50	504
18	Сумська	436,00	385,50	371	101,50	92,25	85	537,50	477,75	456
19	Тернопільська	351,00	327,25	357	60,75	53,50	49	411,75	380,75	406
20	Харківська	1164,75	1132,00	1344	178,50	164,75	215	1343,25	1296,75	1559
21	Херсонська	360,00	325,00	299	100,50	92,25	85	460,50	417,25	384
22	Хмельницька	491,50	477,00	515	110,50	92,75	83	602,00	569,75	598
23	Черкаська	515,75	490,00	476	79,25	62,75	59	595,00	552,75	535
24	Чернівецька	299,25	272,25	277	53,50	50,75	48	352,75	323,00	325
25	Чернігівська	462,50	421,50	403	104,50	91,50	88	567,00	513,00	491
26	м. Київ	1436,75	1405,00	1638	425,75	374,25	337	1862,50	1779,25	1975
27	м. Севастополь	114,00	114,00	107	10,50	9,75	7	124,50	123,75	114
Україна		17625,25	16824,25	18006	3568,75	3146,50	3186	21194,00	19970,75	21192

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2010 рік

СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	684,75	638,75	658	140,50	118,25	126	825,25	757,00	784
2	Вінницька	487,50	459,75	512	142,75	126,50	130	630,25	586,25	642
3	Волинська	346,50	331,25	335	102,00	90,75	87	448,50	422,00	422
4	Дніпропетровська	1279,00	1206,50	1225	268,75	236,50	225	1547,75	1443,00	1450
5	Донецька	1715,75	1645,75	1759	286,00	253,75	297	2001,75	1899,50	2056
6	Житомирська	581,50	541,75	559	102,00	85,25	85	683,50	627,00	644
7	Закарпатська	393,00	379,25	447	48,75	38,25	53	441,75	417,50	500
8	Запорізька	485,00	397,50	382	110,50	82,25	79	595,50	479,75	461
9	Івано-Франківська	589,00	579,25	724	102,25	89,25	106	691,25	668,50	830
10	Київська	604,25	565,00	608	165,25	138,00	139	769,50	703,00	747
11	Кіровоградська	400,75	356,50	341	13,75	12,75	11	414,50	369,25	352
12	Луганська	668,25	631,75	604	162,25	136,50	124	830,50	768,25	728
13	Львівська	1177,75	1169,50	1552	188,25	170,50	248	1366,00	1340,00	1800
14	Миколаївська	306,50	280,75	280	53,00	49,00	48	359,50	329,75	328
15	Одеська	978,50	929,25	1123	184,00	167,50	197	1162,50	1096,75	1320
16	Полтавська	600,50	573,25	620	105,75	93,00	118	706,25	666,25	738
17	Рівненська	455,75	422,75	442	87,50	69,25	68	543,25	492,00	510
18	Сумська	420,75	367,25	343	98,50	87,00	85	519,25	454,25	386
19	Тернопільська	358,00	341,00	373	62,25	48,75	43	420,25	389,75	416
20	Харківська	1189,00	1165,50	1365	167,00	148,50	225	1356,00	1314,00	1590
21	Херсонська	311,75	273,75	250	61,25	49,25	44	373,00	323,00	294
22	Хмельницька	520,25	505,00	551	111,25	93,75	84	631,50	598,75	635
23	Черкаська	493,00	466,25	451	71,00	56,25	59	564,00	522,50	510
24	Чернівецька	306,50	299,25	325	55,50	51,50	54	362,00	350,75	379
25	Чернігівська	440,25	406,50	392	97,75	82,25	80	538,00	488,75	472
26	м. Київ	1417,50	1335,25	1559	512,25	434,00	389	1929,75	1769,25	1948
27	м. Севастополь	113,25	112,25	106	6,25	5,50	4	119,50	117,75	110
Україна		17324,50	16380,50	17886	3506,25	3014,00	3208	20830,75	19394,50	21094

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2015 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
2	Вінницька	495,50	482,75	547	72,00	66,00	77	567,50	548,75	624
3	Волинська	300,50	306,00	322	142,00	125,50	122	442,50	431,50	444
4	Дніпропетровська	1122,50	1084,50	1134	289,00	261,75	205	1411,50	1346,25	1339
5	Донецька	575,00	526,75	538	124,50	99,00	106	699,50	625,75	644
6	Житомирська	525,50	501,00	559	97,50	87,00	71	623,00	588,00	630
7	Закарпатська	374,25	368,75	499	49,75	39,75	54	424,00	408,50	553
8	Запорізька	456,25	408,00	368	110,50	81,00	70	566,75	489,00	438
9	Івано-Франківська	592,75	587,25	778	87,00	79,25	120	679,75	666,50	898
10	Київська	593,00	554,00	645	173,25	136,25	139	766,25	690,25	784
11	Кіровоградська	366,00	349,50	348	14,50	12,00	11	380,50	361,50	359
12	Луганська	188,00	160,75	162	35,50	29,00	28	223,50	189,75	190
13	Львівська	1172,75	1166,25	1636	192,25	165,00	246	1365,00	1331,25	1882
14	Миколаївська	271,50	253,75	274	57,75	48,50	50	329,25	302,25	324
15	Одеська	784,50	756,75	1058	340,50	314,75	231	1125,00	1071,50	1289
16	Полтавська	594,00	571,50	679	90,75	78,50	96	684,75	650,00	775
17	Рівненська	427,50	411,00	458	93,50	67,00	72	521,00	478,00	530
18	Сумська	404,50	365,75	370	116,00	93,25	83	520,50	459,00	453
19	Тернопільська	353,00	344,25	439	51,75	45,00	52	404,75	389,25	491
20	Харківська	1181,00	1155,00	1377	160,75	143,25	186	1341,75	1298,25	1563
21	Херсонська	309,75	287,50	273	55,50	47,25	46	365,25	334,75	319
22	Хмельницька	436,25	402,50	460	104,50	84,25	81	540,75	486,75	541
23	Черкаська	472,50	452,75	359	63,75	49,50	51	536,25	502,25	410
24	Чернівецька	319,50	311,00	359	56,00	49,50	58	375,50	360,50	417
25	Чернігівська	389,00	371,50	391	94,25	78,50	72	483,25	450,00	463
26	м. Київ	1332,50	1256,50	1520	506,25	417,75	404	1838,75	1674,25	1924
27	м. Севастополь	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
Україна		14037,50	13395,25	15662	3 179,00	2 698,50	2 731	17216,50	16093,75	18 393

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2020 рік

СТОМАТОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
2	Вінницька	238,25	208,00	246	60,25	49,00	63	298,50	257,00	309
3	Волинська	151,00	133,50	152	141,75	125,00	117	292,75	258,50	269
4	Дніпропетровська	740,25	623,00	714	389,00	233,00	179	1 129,25	856,00	893
5	Донецька	384,00	305,25	348	165,00	135,00	142	549,00	440,25	490
6	Житомирська	277,25	242,50	270	130,25	99,75	92	407,50	342,25	362
7	Закарпатська	105,25	98,25	123	52,75	28,75	33	158,00	127,00	156
8	Запорізька	317,50	258,75	259	79,50	62,00	59	397,00	320,75	318
9	Івано-Франківська	316,50	287,25	391	34,50	26,75	42	351,00	314,00	433
10	Київська	361,25	284,50	330	212,5	148,50	155	573,75	433,00	485
11	Кіровоградська	247,75	220,50	240	11,00	7,00	5	258,75	227,50	245
12	Луганська	84,75	73,75	76	68,25	52,00	57	153,00	125,75	133
13	Львівська	654,75	623,00	811	229,00	183,50	239	883,75	806,50	1 050
14	Миколаївська	143,00	128,50	122	39,25	33,50	35	182,25	162,00	157
15	Одеська	452,75	413,75	652	210,50	168,00	212	663,25	581,75	864
16	Полтавська	318,00	288,75	349	87,75	72,00	83	405,75	360,75	432
17	Рівненська	250,25	200,50	220	87,00	57,25	74	337,25	257,75	294
18	Сумська	199,25	162,25	189	148,50	112,75	107	347,75	275,00	296
19	Тернопільська	124,50	104,75	128	110,75	83,75	104	235,25	188,50	232
20	Харківська	479,75	437,00	507	447,00	398,75	438	926,75	835,75	945
21	Херсонська	157,00	128,25	126	45,25	34,75	32	202,25	163,00	158
22	Хмельницька	236,25	212,25	228	71,00	58,75	62	307,25	271,00	290
23	Черкаська	270,75	246,75	267	38,25	31,00	34	309,00	277,75	301
24	Чернівецька	166,75	158,25	165	70,00	55,25	61	236,75	213,50	226
25	Чернігівська	250,75	224,00	238	77,75	59,25	59	328,50	283,25	297
26	м. Київ	1 072,75	910,00	1 075	400,75	321,25	412	1 473,50	1 231,25	1 487
27	м. Севастополь	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
Україна		8 000,25	6 973,25	8 226	3 407,50	2 636,50	2 896	11 407,75	9 609,75	11 122

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2021 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
2	Вінницька	199,25	172,75	208	60,25	46,50	60	259,50	219,25	268
3	Волинська	155,00	126,00	141	143,00	121,75	121	298,00	247,75	262
4	Дніпропетровська	485,75	381,75	443	406,50	294,25	299	892,25	676,00	742
5	Донецька	299,50	268,25	303	133,50	121,00	138	433,00	389,25	441
6	Житомирська	245,50	211,25	235	137,50	104,25	111	383,00	315,50	346
7	Закарпатська	83,50	72,25	88	60,50	36,75	40	144,00	109,00	128
8	Запорізька	269,00	225,25	230	71,75	55,50	56	340,75	280,75	286
9	Івано-Франківська	268,25	250,00	322	32,50	28,25	42	300,75	278,25	364
10	Київська	289,75	219,00	251	224,00	156,75	171	513,75	375,75	422
11	Кіровоградська	197,75	173,50	195	14,75	10,00	7	212,50	183,50	202
12	Луганська	77,50	67,25	78	32,00	30,75	37	109,50	98,00	115
13	Львівська	598,25	556,25	735	209,75	165,75	236	808,00	722,00	971
14	Миколаївська	157,00	122,75	115	52,75	41,75	52	209,75	164,50	167
15	Одеська	461,50	392,00	572	208,00	157,75	237	669,50	549,75	809
16	Полтавська	250,00	231,75	317	89,00	76,75	78	339,00	308,50	395
17	Рівненська	210,00	169,25	188	70,75	48,50	63	280,75	217,75	251
18	Сумська	178,50	158,25	184	145,00	110,25	105	323,50	268,50	289
19	Тернопільська	126,00	103,00	124	106,25	76,75	98	232,25	179,75	222
20	Харківська	382,25	343,75	433	385,50	343,50	352	767,75	687,25	785
21	Херсонська	103,50	86,25	85	56,50	43,00	43	160,00	129,25	128
22	Хмельницька	190,50	179,50	190	65,75	51,75	54	256,25	231,25	244
23	Черкаська	258,50	229,00	258	38,00	31,00	33	296,50	260,00	291
24	Чернівецька	151,50	143,75	161	53,25	44,50	46	204,75	188,25	207
25	Чернігівська	241,25	209,50	220	66,50	52,50	59	307,75	262,00	279
26	м. Київ	1 004,50	785,75	1 009	370,25	282,00	355	1 374,75	1 067,75	1 364
27	м. Севастополь	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
Україна		6 884,00	5 878,00	7 085	3 233,50	2 531,50	2 893	10 117,50	8 409,50	9 978

**Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України
за 2008 рік**

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Всього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	119,75	116,25	122	2,00	2,00	2	121,75	118,25	124
2	Вінницька	196,50	192,00	174	39,25	39,25	40	235,75	231,25	214
3	Волинська	57,50	57,50	59	3,00	3,00	3	60,50	60,50	62
4	Дніпропетровська	578,50	577,50	540	4,00	4,00	4	582,50	581,50	544
5	Донецька	359,50	359,50	361	2,00	2,00	2	361,50	361,50	363
6	Житомирська	166,00	157,75	153	109,25	104,25	114	275,25	262,00	267
7	Закарпатська	200,25	198,25	201	5,00	4,50	4	205,25	202,75	205
8	Запорізька	289,75	255,00	247	11,00	9,00	9	300,75	264,00	256
9	Івано-Франківська	262,25	253,00	247	5,25	5,25	5	267,50	258,25	252
10	Київська	189,25	179,75	159	1,00	1,00	1	190,25	180,75	160
11	Кіровоградська	121,00	116,25	127	2,00	1,00	1	123,00	117,25	128
12	Луганська	331,50	328,00	321	12,50	12,50	13	344,00	340,50	334
13	Львівська	215,50	213,50	211	4,00	4,00	4	219,50	217,50	215
14	Миколаївська	189,00	150,00	111	3,00	3,00	3	192,00	153,00	114
15	Одеська	36,00	31,75	32	0,00	0,00	0	36,00	31,75	32
16	Полтавська	90,75	88,25	77	0,00	0,00	0	90,75	89,25	77
17	Рівненська	145,50	140,50	147	26,75	26,75	27	172,25	167,25	174
18	Сумська	168,75	168,75	173	5,00	5,00	5	173,75	173,75	178
19	Тернопільська	94,50	93,50	94	16,00	14,00	14	110,50	107,50	108
20	Харківська	427,00	398,25	385	5,00	5,00	5	432,00	403,25	390
21	Херсонська	154,75	149,25	143	16,50	16,50	19	171,25	165,75	162
22	Хмельницька	78,50	78,25	80	39,00	38,00	38	117,50	116,25	118
23	Черкаська	210,50	207,00	181	2,00	2,00	2	212,50	209,00	183
24	Чернівецька	70,25	70,25	71	8,00	8,00	8	78,25	78,25	79
25	Чернігівська	0,50	0,50	0	0,00	0,00	0	0,50	0,50	0
26	м. Київ	520,25	498,00	464	7,00	7,00	7	527,25	505,00	471
27	м. Севастополь	147,00	147,00	146	12,00	12,00	12	159,00	159,00	158
Україна		5 420,50	5 225,50	5026	340,50	329,00	342	5 761,00	5 554,50	5 368

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2010 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Всього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	230,75	214,25	416	14,00	13,00	14	244,75	227,25	430
2	Вінницька	243,00	233,50	215	32,00	31,00	35	275,0	264,5	250
3	Волинська	69,00	68,00	67	3,00	3,00	3	72,0	71,0	70
4	Дніпропетровська	547,25	536,50	552	6,50	6,50	8	553,75	543,0	560
5	Донецька	311,50	301,25	287	4,50	4,50	5	316,0	305,75	292
6	Житомирська	168,75	161,50	151	96,75	93,25	103	265,5	254,75	254
7	Закарпатська	228,00	227,00	231	4,00	4,00	4	232,0	231,0	235
8	Запорізька	382,50	364,75	340	17,00	16,00	16	399,5	380,75	356
9	Івано-Франківська	256,00	253,25	238	3,00	3,00	4	259,0	256,25	242
10	Київська	259,50	250,00	242	4,50	4,50	4	264,0	254,5	246
11	Кіровоградська	120,50	115,75	99	2,00	1,00	1	122,5	116,75	100
12	Луганська	394,00	391,00	352	14,50	14,50	15	408,5	405,5	367
13	Львівська	356,00	354,00	328	6,00	6,00	4	362,0	360,0	332
14	Миколаївська	165,75	162,50	127	7,00	7,00	7	172,75	169,5	134
15	Одеська	73,00	69,25	73	0,00	0,00	0	73	69,25	73
16	Полтавська	213,50	203,25	196	1,00	1,00	1	214,5	204,25	197
17	Рівненська	146,75	142,75	142	37,75	36,25	36	184,5	179,0	178
18	Сумська	170,00	165,00	166	3,00	3,00	3	173,0	168,0	169
19	Тернопільська	142,75	142,75	142	16,00	14,00	14	158,75	156,75	156
20	Харківська	607,50	534,50	554	1,00	1,00	1	608,5	535,5	555
21	Херсонська	153,00	141,75	137	18,50	17,50	20	171,5	159,25	157
22	Хмельницька	255,50	250,50	207	114,00	111,50	103	369,5	362,0	310
23	Черкаська	239,25	236,50	201	4,00	4,00	4	243,25	240,5	205
24	Чернівецька	76,25	73,50	73	6,00	6,00	6	82,25	79,5	79
25	Чернігівська	82,75	75,00	67	0,00	0,00	0	82,75	75,0	67
26	м. Київ	674,50	642,25	607	8,00	8,00	9	682,5	650,25	616
27	м. Севастополь	157,50	152,00	139	8,50	8,50	10	166,0	160,5	149
Україна		6124,75	6462,25	6349	432,50	418,0	430	7157,25	6880,25	6779

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2015 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Всього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0	0	0
2	Вінницька	252,00	242,75	207	16,00	15,00	16	268	257,75	223
3	Волинська	76,00	75,00	76	4,00	4,00	4	80	79	80
4	Дніпропетровська	635,50	623,25	627	6,25	6,25	7	642	629,5	634
5	Донецька	223,00	218,50	218	1,00	0,50	1	224	219	219
6	Житомирська	184,50	174,00	145	111,50	110,00	108	296	284	253
7	Закарпатська	204,75	204,75	191	4,00	4,00	4	208,75	208,75	195
8	Запорізька	341,75	310,00	226	14,75	13,75	10	356,5	323,75	236
9	Івано-Франківська	306,50	301,00	303	3,00	3,00	3	309	304	306
10	Київська	341,00	325,75	318	7,00	7,00	7	348	332,75	325
11	Кіровоградська	131,50	128,00	112	2,00	2,00	2	133,5	130	114
12	Луганська	117,50	114,50	101	0,00	0,00	0	117,5	114,5	101
13	Львівська	317,25	316,50	301	7,00	7,00	7	324,25	323,5	308
14	Миколаївська	113,00	109,25	102	2,00	2,00	2	115	111,25	104
15	Одеська	75,25	69,00	71	0,00	0,00	0	75,25	69	71
16	Полтавська	187,00	184,25	172	1,00	1,00	1	188	185,25	173
17	Рівненська	159,75	157,25	165	41,00	40,50	41	200,75	197,75	206
18	Сумська	189,25	186,00	188	1,25	1,25	2	190,5	187,25	190
19	Тернопільська	160,75	160,75	150	12,50	12,50	14	173,25	173,25	164
20	Харківська	916,50	881,75	870	0,00	0,00	0	916,5	881,75	870
21	Херсонська	214,00	202,50	202	15,00	12,00	12	229	214,5	214
22	Хмельницька	295,00	292,75	278	141,00	138,50	131	436	431,25	409
23	Черкаська	271,75	269,25	239	2,00	2,00	2	273,75	271,25	241
24	Чернівецька	79,50	77,00	87	19,25	19,25	20	98,75	96,25	107
25	Чернігівська	91,50	84,00	82	0,00	0,00	0	91,5	84	82
26	м. Київ	1 033,25	983,58	880	20,75	20,75	19	1054	1004,3	899
27	м. Севастополь	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0	0	0
Україна		6917,75	6691,33	6311	432,25	422,25	413	7350	7113,05	6724

Кількість лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2020 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Всього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
2	Вінницька	324,25	310,00	300	19,00	19,00	18	343,25	329,00	318
3	Волинська	100,00	99,50	99	2,00	2,00	2	102,00	101,50	101
4	Дніпропетровська	692,75	675,75	660	7,00	7,00	8	699,75	682,75	668
5	Донецька	226,25	213,00	211	1,00	1,00	1	227,25	214,00	212
6	Житомирська	230,25	212,75	195	115,25	108,75	108	345,50	321,50	303
7	Закарпатська	326,75	323,50	317	6,00	6,00	6	332,75	329,50	323
8	Запорізька	462,50	424,50	406	7,50	7,50	7	470,00	432,00	413
9	Івано-Франківська	433,00	425,00	431	3,75	3,75	6	436,75	428,75	437
10	Київська	421,00	389,50	392	1,25	1,25	1	422,25	390,75	393
11	Кіровоградська	159,00	158,50	146	2,00	2,00	2	161,00	160,50	148
12	Луганська	120,00	111,75	101	1,00	1,00	1	121,00	112,75	102
13	Львівська	492,25	478,50	465	4,00	4,00	4	496,25	482,50	469
14	Миколаївська	185,75	165,00	154	1,00	1,00	1	186,75	166,00	155
15	Одеська	100,75	96,25	102	4,00	2,50	3	104,75	98,75	105
16	Полтавська	293,50	289,50	272	1,00	1,00	1	294,50	290,50	273
17	Рівненська	263,75	256,25	263	83,00	82,50	85	346,75	338,75	348
18	Сумська	168,50	160,75	148	2,25	2,25	3	170,75	163,00	151
19	Тернопільська	242,50	234,75	245	18,50	18,50	20	261,00	253,25	265
20	Харківська	1 352,25	1 328,50	1 296	0,00	0,00	0	1 352,25	1 328,50	1 296
21	Херсонська	275,00	251,75	256	9,75	8,75	9	284,75	260,50	265
22	Хмельницька	475,00	471,75	449	195,50	195,00	194	670,50	666,75	643
23	Черкаська	349,50	343,75	324	2,00	2,00	2	351,50	345,75	326
24	Чернівецька	100,75	100,00	93	1,00	1,00	1	101,75	101,00	94
25	Чернігівська	92,75	85,00	85	1,00	1,00	1	93,75	86,00	86
26	м. Київ	1 351,00	1 286,50	1 252	38,50	37,50	36	1 389,50	1 324,00	1 288
27	м. Севастополь	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
Україна		9 239,00	8 892,00	8 662	527,25	516,25	520	9 766,25	9 408,25	9 182

Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченість ними населення

Стоматологічні ліжка для дорослих

№ з/п	Адміністративні території	1995 рік		2000 рік		2005 рік		2010 рік		2015 рік		2020 рік		2021 рік	
		абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення	абсол. число	на 10 тис. населення
1	АР Крим	42	0,19	45	0,22	60	0,30	50	0,26	0	0,00	0	0,00		
2	Вінницька	30	0,16	30	0,17	30	0,18	50	0,31	50	0,31	50	0,33	50	0,33
3	Волинська	50	0,47	30	0,29	30	0,29	20	0,19	25	0,24	22	0,21	20	0,20
4	Дніпропетровська	190	0,49	150	0,41	145	0,42	149	0,45	140	0,43	130	0,41	105	0,34
5	Донецька	240	0,46	170	0,35	190	0,41	185	0,42	50	0,25	50	0,27	50	0,27
6	Житомирська	40	0,27	40	0,28	40	0,30	40	0,31	40	0,32	30	0,25	30	0,25
7	Закарпатська	35	0,27	35	0,27	20	0,16	18	0,14	10	0,08	5	0,04	5	0,04
8	Запорізька	73	0,35	70	0,35	65	0,35	65	0,36	65	0,37	40	0,24	40	0,24
9	Івано-Франківська	60	0,41	50	0,35	40	0,29	40	0,29	40	0,29	40	0,29	35	0,26
10	Київська	60	0,32	40	0,22	60	0,34	60	0,35	60	0,35	55	0,31	47	0,26
11	Кіровоградська	60	0,49	50	0,44	40	0,38	40	0,40	30	0,31	20	0,22	10	0,11
12	Луганська	40	0,14	40	0,15	40	0,17	40	0,17	40	0,56	0	0,00	0	0,00
13	Львівська	125	0,46	120	0,45	110	0,43	110	0,44	85	0,34	60	0,24	62	0,25
14	Миколаївська	60	0,45	60	0,47	50	0,41	40	0,34	40	0,35	35	0,32	35	0,32
15	Одеська	125	0,49	50	0,20	50	0,21	50	0,21	50	0,21	20	0,08	20	0,09
16	Полтавська	50	0,29	40	0,24	40	0,26	40	0,27	40	0,28	36	0,26	36	0,27
17	Рівненська	35	0,29	33	0,28	30	0,26	30	0,26	30	0,26	0	0,00	8	0,07
18	Сумська	40	0,29	37	0,28	32	0,26	32	0,28	27	0,24	27	0,26	25	0,24
19	Тернопільська	40	0,34	40	0,35	30	0,27	30	0,28	30	0,28	20	0,19	20	0,20
20	Харківська	100	0,33	95	0,33	95	0,34	110	0,40	130	0,48	130	0,50	125	0,48
21	Херсонська	60	0,48	40	0,33	40	0,36	35	0,32	35	0,33	35	0,34	20	0,20
22	Хмельницька	40	0,27	35	0,24	40	0,29	35	0,26	25	0,19	20	0,16	20	0,16
23	Черкаська	60	0,40	40	0,28	35	0,26	35	0,27	40	0,32	35	0,30	38	0,33
24	Чернівецька	25	0,26	20	0,21	20	0,22	20	0,22	20	0,22	25	0,28	25	0,28
25	Чернігівська	35	0,26	50	0,40	40	0,34	40	0,37	35	0,34	35	0,36	30	0,32
26	м. Київ	120	0,46	90	0,35	86	0,32	86	0,31	96	0,34	25	0,09	20	0,07
27	м. Севастополь	30	0,74	30	0,77	30	0,80	30	0,79	0	0,00	0	0,00		
	Україна	1865	0,37	1530	0,31	1488	0,32	1480	0,32	1233	0,29	945	0,23	876	0,21

Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та забезпеченість ними населення

Стоматологічні ліжка для дітей 0-17 років включно, до 2010 діти 0-14 років)

№ з/п	Адміністративні території	1995 рік		2000 рік		2005 рік		2010 рік		2015 рік		2020 рік		2021 рік	
		абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення	абсол. число	на 10 тис. дит. населення
1	АР Крим	8	0,17	10	0,27	10	0,35	10	0,30	0	0,00	0	0,00		
2	Вінницька	0	0,00	0	0,00	10	0,37	10	0,33	10	0,34	10	0,35	10,00	0,36
3	Волинська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
4	Дніпропетровська	0	0,00	0	0,00	5	0,10	0	0,00	7	0,12	45	0,78	20,00	0,35
5	Донецька	40	0,40	30	0,39	30	0,51	30	0,45	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
6	Житомирська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,21	5,00	0,21
7	Закарпатська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
8	Запорізька	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,17	3	0,10	3,00	0,10
9	Івано-Франківська	0	0,00	0	0,00	10	0,39	10	0,35	10	0,36	12	0,44	12,00	0,44
10	Київська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
11	Кіровоградська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,12	2,00	0,12
12	Луганська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
13	Львівська	0	0,00	5	0,09	15	0,35	15	0,30	15	0,31	10	0,21	10,00	0,21
14	Миколаївська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
15	Одеська	30	0,56	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
16	Полтавська	0	0,00	7	0,24	6	0,27	6	0,24	6	0,26	6	0,26	5,00	0,22
17	Рівненська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
18	Сумська	0	0,00	3	0,13	3	0,18	3	0,16	3	0,17	3	0,18	3,00	0,18
19	Тернопільська	0	0,00	5	0,22	5	0,26	5	0,23	5	0,25	5	0,26	10,00	0,52
20	Харківська	30	0,52	20	0,43	20	0,56	20	0,48	20	0,47	20	0,46	20,00	0,47
21	Херсонська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
22	Хмельницька	0	0,00	5	0,18	5	0,23	5	0,20	5	0,21	5	0,21	5,00	0,22
23	Черкаська	0	0,00	5	0,19	5	0,25	5	0,23	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
24	Чернівецька	5	0,23	5	0,26	5	0,31	5	0,27	5	0,27	5	0,27	5,00	0,27
25	Чернігівська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
26	м. Київ	40	0,78	50	1,22	45	1,36	30	0,68	40	0,81	30	0,53	30,00	0,53
27	м. Севастополь	15	1,87	5	0,81	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00		
Україна		168	0,16	150	0,17	174	0,25	154	0,19	131	0,17	161	0,21	140	0,19

**Стоматологічні ліжка у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України та
забезпеченість ними населення за 2022, 2023 роки**

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологічні ліжка для дорослих				Стоматологічні ліжка для дітей віком 0-17 років включно			
		2022		2023		2022		2023	
		абсолютні дані	на 10 тис. населення	абсолютні дані	на 10 тис. населення	абсолютні дані	на 10 тис. дитячого населення	абсолютні дані	на 10 тис. дитячого населення
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	50	0,33	50	0,33	10	0,36	10	0,36
3	Волинська	25	0,25	20	0,20	0	0,00	2	0,09
4	Дніпропетровська	106	0,34	105	0,34	18	0,32	24	0,43
5	Донецька	50	0,27	50	0,27	0	0,00	0	0,00
6	Житомирська	30	0,25	38	0,32	3	0,13	3	0,13
7	Закарпатська	10	0,08	10	0,08	0	0,00	0	0,00
8	Запорізька	30	0,18	30	0,18	2	0,07	2	0,07
9	Івано-Франківська	35	0,26	35	0,26	7	0,26	7	0,26
10	Київська	47	0,26	52	0,29	0	0,00	0	0,00
11	Кіровоградська	15	0,17	15	0,17	2	0,13	2	0,13
12	Луганська	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13	Львівська	72	0,29	62	0,25	13	0,27	13	0,27
14	Миколаївська	35	0,32	28	0,26	0	0,00	0	0,00
15	Одеська	20	0,09	20	0,09	0	0,00	0	0,00
16	Полтавська	36	0,27	36	0,27	5	0,22	4	0,18
17	Рівненська	30	0,26	30	0,26	0	0,00	0	0,00
18	Сумська	20	0,19	18	0,17	3	0,19	3	0,19
19	Тернопільська	20	0,20	20	0,20	10	0,53	10	0,53
20	Харківська	125	0,48	121	0,47	20	0,47	20	0,47
21	Херсонська	20	0,20	20	0,20	0	0,00	0	0,00
22	Хмельницька	10	0,08	10	0,08	5	0,22	5	0,22
23	Черкаська	36	0,31	36	0,31	0	0,00	0	0,00
24	Чернівецька	25	0,28	25	0,28	5	0,28	7	0,39
25	Чернігівська	30	0,32	30	0,32	0	0,00	0	0,00
26	м. Київ	80	0,27	80	0,27	30	0,53	25	0,44
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		957	0,23	941	0,23	133	0,18	137	0,19

Мережа закладів охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України, які надають стоматологічну допомогу населенню за 2022, 2023 роки

№ з/п	Адміністративні території	Кількість самостійних стоматологічних поліклінік		Лікувально-профілактичні заклади, які мають стоматологічні відділення (кабінети)	
		2022	2023	2022	2023
1	АР Крим	-	-	-	-
2	Вінницька	4	4	39	42
3	Волинська	5	5	34	34
4	Дніпропетровська	5	5	85	59
5	Донецька	10	8	29	36
6	Житомирська	9	7	46	43
7	Закарпатська	3	3	28	29
8	Запорізька	6	2	20	21
9	Івано-Франківська	4	3	44	43
10	Київська	8	8	47	47
11	Кіровоградська	4	3	32	31
12	Луганська	0	0	11	1
13	Львівська	11	11	53	55
14	Миколаївська	2	1	29	33
15	Одеська	7	6	68	66
16	Полтавська	6	5	49	52
17	Рівненська	7	7	36	38
18	Сумська	5	5	56	57
19	Тернопільська	4	4	45	44
20	Харківська	12	11	92	86
21	Херсонська	1	1	14	9
22	Хмельницька	1	1	36	36
23	Черкаська	5	5	33	31
24	Чернівецька	4	3	31	30
25	Чернігівська	4	4	30	28
26	м. Київ	3	3	55	53
27	м. Севастополь	-	-	-	-
Україна		130	115	1 042	1004

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України та забезпеченість ними населення України за 2022 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи (вся група)		в тому числі:									
		абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 1000 населення 0-17 років	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	302	2,01	190	1,26	31	0,11	48	0,32	55	0,37	9	0,06
3	Волинська	236	2,32	177	1,74	33	0,14	25	0,25	34	0,33	0	0,00
4	Дніпропетровська	764	2,47	501	1,62	82	0,15	125	0,40	118	0,38	20	0,06
5	Донецька	418	2,22	288	1,53	49	0,17	63	0,33	55	0,29	12	0,06
6	Житомирська	254	2,15	157	1,33	11	0,05	41	0,35	47	0,40	9	0,08
7	Закарпатська	117	0,94	91	0,73	15	0,05	16	0,13	6	0,05	4	0,03
8	Запорізька	233	1,42	148	0,90	21	0,07	40	0,24	42	0,26	3	0,02
9	Івано-Франківська	463	3,43	320	2,37	81	0,30	70	0,52	64	0,47	9	0,07
10	Київська	402	2,25	289	1,62	34	0,09	43	0,24	64	0,36	6	0,03
11	Кіровоградська	190	2,12	141	1,57	20	0,13	26	0,29	21	0,23	2	0,02
12	Луганська	70	1,05	53	0,79	10	0,10	8	0,12	7	0,10	2	0,03
13	Львівська	977	3,97	674	2,74	117	0,25	138	0,56	144	0,59	21	0,09
14	Миколаївська	156	1,43	97	0,89	16	0,08	32	0,29	25	0,23	2	0,02
15	Одеська	838	3,58	616	2,63	93	0,20	94	0,40	107	0,46	21	0,09
16	Полтавська	545	4,05	358	2,66	64	0,28	72	0,54	87	0,65	28	0,21
17	Рівненська	211	1,85	157	1,38	19	0,07	20	0,18	26	0,23	8	0,07
18	Сумська	269	2,60	195	1,89	25	0,16	32	0,31	33	0,32	9	0,09
19	Тернопільська	290	2,85	224	2,20	33	0,17	32	0,31	29	0,28	5	0,05
20	Харківська	843	3,26	561	2,17	123	0,29	132	0,51	120	0,46	30	0,12
21	Херсонська	79	0,79	55	0,55	2	0,01	10	0,10	14	0,14	0	0,00
22	Хмельницька	231	1,88	153	1,25	36	0,16	42	0,34	31	0,25	5	0,04
23	Черкаська	265	2,29	204	1,76	19	0,10	29	0,25	28	0,24	4	0,03
24	Чернівецька	249	2,81	180	2,03	41	0,23	34	0,38	32	0,36	3	0,03
25	Чернігівська	267	2,81	185	1,95	16	0,11	29	0,31	46	0,48	7	0,07
26	м. Київ	1412	4,85	936	3,22	212	0,37	202	0,69	212	0,73	62	0,21
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		10081	2,46	6950	1,70	1203	0,16	1403	0,34	1447	0,35	281	0,07

Чисельність лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України та забезпеченість ними населення України за 2023 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи (вся група)		в тому числі:									
		абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 1000 населення 0-17 років	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення	абс. число	на 10 тис. населення
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	306	2,04	195	1,30	34	0,23	50	0,33	53	0,35	8	0,05
3	Волинська	235	2,31	181	1,78	31	0,30	23	0,23	31	0,30	0	0,00
4	Дніпропетровська	682	2,20	447	1,45	73	0,24	115	0,37	96	0,31	24	0,08
5	Донецька	410	2,18	286	1,52	41	0,22	59	0,31	50	0,27	15	0,08
6	Житомирська	250	2,12	157	1,33	12	0,10	39	0,33	46	0,39	8	0,07
7	Закарпатська	112	0,90	89	0,72	15	0,12	14	0,11	5	0,04	4	0,03
8	Запорізька	216	1,32	144	0,88	20	0,12	35	0,21	36	0,22	1	0,01
9	Івано-Франківська	401	2,97	255	1,89	67	0,50	69	0,51	67	0,50	10	0,07
10	Київська	381	2,13	270	1,51	33	0,18	46	0,26	58	0,32	7	0,04
11	Кіровоградська	182	2,03	135	1,50	19	0,21	25	0,28	19	0,21	3	0,03
12	Луганська	69	1,03	53	0,79	6	0,09	7	0,10	7	0,10	2	0,03
13	Львівська	932	3,79	649	2,64	116	0,47	125	0,51	137	0,56	21	0,09
14	Миколаївська	142	1,30	91	0,83	12	0,11	28	0,26	21	0,19	2	0,02
15	Одеська	781	3,34	570	2,44	81	0,35	95	0,41	100	0,43	16	0,07
16	Полтавська	523	3,89	346	2,57	59	0,44	70	0,52	80	0,60	27	0,20
17	Рівненська	200	1,75	158	1,39	18	0,16	15	0,13	22	0,19	5	0,04
18	Сумська	262	2,53	190	1,84	25	0,24	32	0,31	32	0,31	8	0,08
19	Тернопільська	281	2,76	213	2,09	38	0,37	31	0,30	32	0,31	5	0,05
20	Харківська	774	3,00	519	2,01	103	0,40	124	0,48	103	0,40	28	0,11
21	Херсонська	65	0,65	43	0,43	3	0,03	11	0,11	10	0,10	1	0,01
22	Хмельницька	224	1,83	146	1,19	37	0,30	45	0,37	28	0,23	5	0,04
23	Черкаська	262	2,26	203	1,75	20	0,17	29	0,25	26	0,22	4	0,03
24	Чернівецька	228	2,57	165	1,86	38	0,43	38	0,43	25	0,28	0	0,00
25	Чернігівська	259	2,72	181	1,90	18	0,19	30	0,32	41	0,43	7	0,07
26	м. Київ	1 246	4,28	808	2,78	175	0,60	189	0,65	188	0,65	61	0,21
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		9 423	2,3	6 494	1,58	1 094	0,27	1 344	0,33	1 313	0,32	272	0,07

Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2023 рік

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи та зубні лікарі								
		у бюджетних закладах			у госпрозрахункових відділеннях			усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	146,50	132,25	178	54,75	39,50	52	201,25	171,75	230
3	Волинська	146,30	101,80	126	121,50	104,50	107	267,80	206,30	233
4	Дніпропетровська	375,75	319,25	370	290,25	221,75	253	666,00	541,00	623
5	Донецька	242,75	181,00	205	175,50	130,75	164	418,25	311,75	369
6	Житомирська	197,00	170,75	207	122,00	92,25	95	319,00	263,00	302
7	Закарпатська	73,75	60,00	79	48,75	22,75	26	122,50	82,75	105
8	Запорізька	181,00	156,75	176	6,75	3,25	3	187,75	160,00	179
9	Івано-Франківська	245,00	216,50	290	9,50	7,25	11	254,50	223,75	301
10	Київська	246,75	197,25	246	173,00	95,25	126	419,75	292,50	372
11	Кіровоградська	177,00	144,50	178	10,25	5,25	5	187,25	149,75	183
12	Луганська	62,50	40,00	46	6,75	5,75	6	69,25	45,75	52
13	Львівська	451,00	421,25	599	161,00	127,00	172	612,00	548,25	771
14	Миколаївська	116,25	93,25	114	29,50	23,00	20	145,75	116,25	134
15	Одеська	345,25	260,25	494	147,75	106,25	189	493,00	366,50	683
16	Полтавська	192,50	173,75	254	85,75	60,00	83	278,25	233,75	337
17	Рівненська	171,50	128,00	148	70,25	49,50	64	241,75	177,50	212
18	Сумська	168,00	140,00	183	131,00	83,50	78	299,00	223,50	261
19	Тернопільська	112,00	80,25	106	86,50	52,25	83	198,50	132,50	189
20	Харківська	282,00	240,25	291	379,75	276,25	346	661,75	516,50	637
21	Херсонська	59,75	37,25	37	11,75	6,25	13	71,50	43,50	50
22	Хмельницька	167,50	155,00	170	63,00	51,75	56	230,50	206,75	226
23	Черкаська	222,75	190,00	229	35,00	25,50	31	257,75	215,50	260
24	Чернівецька	102,25	99,00	112	52,60	34,60	37	154,85	133,60	149
25	Чернігівська	169,75	134,50	157	98,75	78,50	95	268,50	213,00	252
26	м. Київ	718,50	582,25	782	208,25	176,75	225	926,75	759,00	1 007
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		5 373,30	4 455,05	5 777	2 579,85	1 879,35	2 340	7 953,15	6 334,40	8 117

Посади лікарів-стоматологів у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України за 2023 рік

№ з/п	Адміністративні території	Штатні лікарські посади	Кількість фізичних осіб на зайнятих посадах	Різниця між		Укомплектованість	
				штатними і зайнятими посадами	штатними посадами і фізичними особами	штатних посад з урахуванням сумісництва	штатних посад – фізичними особами - лікарями
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	144,00	176	13,75	-32,00	90,45	122,22
3	Волинська	141,00	122	42,00	19,00	70,21	86,52
4	Дніпропетровська	370,75	366	55,50	4,75	85,03	98,72
5	Донецька	237,75	201	60,75	36,75	74,45	84,54
6	Житомирська	147,25	154	21,50	-6,75	85,40	104,58
7	Закарпатська	73,75	79	13,75	-5,25	81,36	107,12
8	Запорізька	180,00	175	24,25	5,00	86,53	97,22
9	Івано-Франківська	245,00	290	28,50	-45,00	88,37	118,37
10	Київська	245,75	245	49,50	0,75	79,86	99,69
11	Кіровоградська	176,50	177	32,25	-0,50	81,73	100,28
12	Луганська	62,00	45	22,50	17,00	63,71	72,58
13	Львівська	449,75	597	29,75	-147,25	93,39	132,74
14	Миколаївська	114,25	112	22,75	2,25	80,09	98,03
15	Одеська	344,25	492	84,75	-147,75	75,38	142,92
16	Полтавська	191,50	253	18,75	-61,50	90,21	132,11
17	Рівненська	152,25	130	40,00	22,25	73,73	85,39
18	Сумська	165,50	180	28,00	-14,50	83,08	108,76
19	Тернопільська	108,50	103	30,75	5,50	71,66	94,93
20	Харківська	279,25	288	41,75	-8,75	85,05	103,13
21	Херсонська	56,50	35	20,75	21,50	63,27	61,95
22	Хмельницька	157,25	158	13,50	-0,75	91,41	100,48
23	Черкаська	222,50	228	32,75	-5,50	85,28	102,47
24	Чернівецька	101,00	111	3,00	-10,00	97,03	109,90
25	Чернігівська	168,75	156	35,25	12,75	79,11	92,44
26	м. Київ	717,50	781	136,25	-63,50	81,01	108,85
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-
Україна		5 252,5	5 654	902,25	-401,50	82,82	107,64

**Мережа приватних закладів охорони здоров'я України,
які надають стоматологічну допомогу населенню, за 2020, 2022, 2023 роки**

№ з/п	Адміністративні території	Кількість приватних стоматологічних поліклінік			Кількість приватних стоматологічних кабінетів		
		2020	2022	2023	2020	2022	2023
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	20	18	15	151	121	123
3	Волинська	1	1	1	76	73	65
4	Дніпропетровська	50	34	29	360	242	255
5	Донецька	2	2	2	98	57	62
6	Житомирська	0	0	24	187	133	128
7	Закарпатська	4	3	1	235	151	186
8	Запорізька	38	25	20	128	49	60
9	Івано-Франківська	23	15	15	218	209	264
10	Київська	38	22	19	160	83	78
11	Кіровоградська	8	8	8	115	79	90
12	Луганська	10	н/д*	н/д*	59	н/д*	н/д*
13	Львівська	25	18	18	243	183	151
14	Миколаївська	19	2	2	81	34	0
15	Одеська	7	8	10	30	34	25
16	Полтавська	0	0	0	187	102	122
17	Рівненська	12	19	11	227	149	160
18	Сумська	4	4	4	123	205	168
19	Тернопільська	0	0	0	152	75	190
20	Харківська	96	13	13	624	97	100
21	Херсонська	7	н/д*	0	88	н/д*	14
22	Хмельницька	33	25	30	402	306	352
23	Черкаська	15	12	11	235	244	298
24	Чернівецька	10	7	2	68	41	30
25	Чернігівська	0	4	0	45	23	24
26	м. Київ	195	162	155	175	154	217
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-
Україна		617	402	390	4 467	2 844	3 162

* немає даних

**Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів
у приватних закладах охорони здоров'я України за 2020 рік**

з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	324,25	310,00	300	19,00	19,00	18	343,25	329,00	318
3	Волинська	100,00	99,50	99	2,00	2,00	2	102,00	101,50	101
4	Дніпропетровська	692,75	675,75	660	7,00	7,00	8	699,75	682,75	668
5	Донецька	226,25	213,00	211	1,00	1,00	1	227,25	214,00	212
6	Житомирська	230,25	212,75	195	115,25	108,75	108	345,50	321,50	303
7	Закарпатська	326,75	323,50	317	6,00	6,00	6	332,75	329,50	323
8	Запорізька	462,50	424,50	406	7,50	7,50	7	470,00	432,00	413
9	Івано-Франківська	433,00	425,00	431	3,75	3,75	6	436,75	428,75	437
10	Київська	421,00	389,50	392	1,25	1,25	1	422,25	390,75	393
11	Кіровоградська	159,00	158,50	146	2,00	2,00	2	161,00	160,50	148
12	Луганська	120,00	111,75	101	1,00	1,00	1	121,00	112,75	102
13	Львівська	492,25	478,50	465	4,00	4,00	4	496,25	482,50	469
14	Миколаївська	185,75	165,00	154	1,00	1,00	1	186,75	166,00	155
15	Одеська	100,75	96,25	102	4,00	2,50	3	104,75	98,75	105
16	Полтавська	293,50	289,60	272	1,00	1,00	1	294,50	290,60	273
17	Рівненська	263,75	256,25	263	83,00	82,50	85	346,75	338,75	348
18	Сумська	168,50	160,90	148	2,25	2,25	3	170,75	163,15	151
19	Тернопільська	242,50	234,75	245	18,50	18,50	20	261,00	253,25	265
20	Харківська	1 352,25	1 328,50	1 296	0,00	0,00	0	1 352,25	1 328,50	1 296
21	Херсонська	275,00	251,75	256	9,75	8,75	9	284,75	260,50	265
22	Хмельницька	475,00	471,75	449	195,50	195,00	194	670,50	666,75	643
23	Черкаська	349,50	343,75	324	2,00	2,00	2	351,50	345,75	326
24	Чернівецька	100,75	100,00	93	1,00	1,00	1	101,75	101,00	94
25	Чернігівська	92,75	85,00	85	1,00	1,00	1	93,75	86,00	86
26	м. Київ	1 351,00	1 286,50	1 252	38,50	37,50	36	1 389,50	1 324,00	1 288
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		9 239,00	8 892,25	8 662	527,25	516,25	520	9 766,25	9 408,50	9 182

Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2022 рік (у цілому в закладі)

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	297,00	275,50	260	10,00	10,00	9	307,00	285,50	269
3	Волинська	105,00	102,00	103	4,50	4,00	4	109,50	106,00	107
4	Дніпропетровська	458,25	450,25	414	3,50	3,50	5	461,75	453,75	419
5	Донецька	138,75	130,25	125	1,00	1,00	1	139,75	131,25	126
6	Житомирська	176,25	158,50	150	78,25	72,75	73	254,50	231,25	223
7	Закарпатська	211,50	210,00	218	1,00	1,00	1	212,50	211,00	219
8	Запорізька	246,30	207,60	207	4,50	4,50	4	250,80	212,10	211
9	Івано-Франківська	386,75	373,00	376	0,00	0,00	0	386,75	373,00	376
10	Київська	212,75	204,75	196	0,00	0,00	0	212,75	204,75	196
11	Кіровоградська	132,75	131,50	127	2,00	2,00	2	134,75	133,50	129
12	Луганська	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
13	Львівська	357,13	350,13	340	2,00	2,00	2	359,13	352,13	342
14	Миколаївська	80,00	78,00	75	0,00	0,00	0	80,00	78,00	75
15	Одеська	80,75	72,50	73	3,00	3,00	2	83,75	75,50	75
16	Полтавська	180,10	179,60	161	0,00	0,00	0	180,10	179,60	161
17	Рівненська	242,00	235,25	238	67,50	67,00	70	309,50	302,25	308
18	Сумська	147,63	143,88	147	1,00	1,00	1	148,63	144,88	148
19	Тернопільська	128,25	125,75	128	12,00	12,00	12	140,25	137,75	140
20	Харківська	205,25	191,50	186	0,00	0,00	0	205,25	191,50	186
21	Херсонська	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
22	Хмельницька	325,50	318,50	311	151,75	150,25	151	477,25	468,75	462
23	Черкаська	304,00	300,75	285	0,00	0,00	0	304,00	300,75	285
24	Чернівецька	84,75	78,25	81	1,00	1,00	1	85,75	79,25	82
25	Чернігівська	59,50	55,25	55	0,00	0,00	0	59,50	55,25	55
26	м. Київ	1 192,75	1 122,75	1 068	21,00	20,50	10	1 213,75	1 143,25	1 078
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		5 752,91	5 495,46	5 324	364,00	355,50	348	6 116,91	5 850,96	5 672

Кількість посад лікарів-стоматологів та зубних лікарів у приватних закладах охорони здоров'я України за 2023 рік (у цілому в закладі)

№ з/п	Адміністративні території	Стоматологи			Зубні лікарі			Усього		
		штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи	штатні	зайняті	фізичні особи
1	АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Вінницька	321,75	307,50	292	11,00	11,00	11	332,75	318,50	303
3	Волинська	103,50	101,75	104	4,00	2,50	3	107,50	104,25	107
4	Дніпропетровська	425,75	409,25	382	4,50	4,50	6	430,25	413,75	388
5	Донецька	141,50	133,00	129	1,00	1,00	1	142,50	134,00	130
6	Житомирська	207,50	184,75	174	86,00	82,00	84	293,50	266,75	258
7	Закарпатська	263,25	260,00	256	3,00	3,00	3	266,25	263,00	259
8	Запорізька	257,25	203,00	197	4,25	3,25	4	261,50	206,25	201
9	Івано-Франківська	459,75	441,50	451	1,00	1,00	1	460,75	442,50	452
10	Київська	205,00	199,25	193	1,00	1,00	1	206,00	200,25	194
11	Кіровоградська	160,25	157,75	157	2,00	2,00	2	162,25	159,75	159
12	Луганська	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
13	Львівська	338,00	319,65	320	2,00	2,00	2	340,00	321,65	322
14	Миколаївська	74,25	71,25	70	0,00	0,00	0	74,25	71,25	70
15	Одеська	94,00	84,00	95	0,00	0,00	0	94,00	84,00	95
16	Полтавська	188,60	188,10	170	0,00	0,00	0	188,60	188,10	170
17	Рівненська	245,00	237,25	238	59,50	59,00	62	304,50	296,25	300
18	Сумська	261,38	258,13	245	1,00	1,00	1	262,38	259,13	246
19	Тернопільська	198,25	192,00	198	18,00	15,50	13	216,25	207,50	211
20	Харківська	239,50	220,50	220	0,00	0,00	0	239,50	220,50	220
21	Херсонська	19,00	19,00	19	1,00	1,00	1	20,00	20,00	20
22	Хмельницька	404,50	386,75	372	177,75	174,75	174	582,25	561,50	546
23	Черкаська	351,50	347,50	331	1,00	1,00	1	352,50	348,50	332
24	Чернівецька	68,88	60,48	58	1,00	1,00	1	69,88	61,48	59
25	Чернігівська	63,00	57,75	60	0,00	0,00	0	63,00	57,75	60
26	м. Київ	1 134,75	1 086,25	1 066	61,00	11,75	12	1 195,75	1 098,00	1 078
27	м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна		6 226,11	5 926,36	5 797	440,00	378,25	383	6 666,11	6 304,61	6 180

-
- C817 **Стоматологія** в період трансформації системи охорони здоров'я України / за редакцією професора Ірини Мазур. – Кропивницький: Поліум, 2024. – 264 с.

ISBN 978-617-8112-12-7

У монографії висвітлено важливі події стоматологічної спільноти в період трансформації системи охорони здоров'я України та дії воєнного стану. Представлено аналіз основних показників стоматологічної допомоги за даними ДУ «Центр громадського здоров'я України».

Видання ілюстровано таблицями, фотографіями, графіками.

Для організаторів охорони здоров'я, лікарів-стоматологів, викладачів закладів вищої медичної освіти.

УДК 616.31:[614.2:005.4](477)

-
- C817 **Dentistry** during the transformation of the healthcare system in the Ukraine/ edited by Professor Iryna Mazur. – Kropyvnytskyi: Polium, 2024. – 264 p.

ISBN 978-617-8112-12-7

The monograph presents important events in the dental community during the transformation of the Ukrainian healthcare system and the effects of martial law. An analysis of the main indicators of dental care is presented according to the data of the State Institution "Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine".

The monograph is illustrated with tables, photographs, graphs.

The monograph is intended for healthcare managers, dental specialists, researchers, academics of medical universities and schools of public health.

УДК 616.31:[614.2:005.4](477)

Монографія

СТОМАТОЛОГІЯ В ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

За редакцією
професора Ірини МАЗУР

Літературний редактор – *Желміра Меметова*
Дизайн і верстка – *Тетяна Берлін*

Підписано до друку **21.11.2024 р.** Формат **70*100/16**.
Ум.-друк. арк. **10,48**.
Зам. **№ 76231**. Наклад **500 пр.**

Видавець і виготовлювач:

ПП «Поліум»

25006, м. Кропивницький, а/с-1/42,

тел./факс: (0522) 32-09-82, 32-10-53

pp.polium.diz@gmail.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 3054 від 12.12.2007 р.

